

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ
FINANSINIO AUDITO 7-ASIS DEPARTAMENTAS**

**EŽŪOGF GARANTIJŲ SKYRIAUS
2005 M. IŠLAIDŲ ATASKAITŲ PATVIRTINIMO
VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA**

2006 m. vasario 3 d. Nr. 1070-1-1

Vilnius, 2006

Turinys

1.	SANTRAUKA	6
1.1	ĮVADAS	6
1.2	NUSTATYTŲ PASTEBĖJIMŲ IR IŠIMČIŲ POBŪDIS	7
1.3	SVARBŪS PASTEBĖJIMAI	7
1.4	VIDUTINĖS IR NEDIDELĖS SVARBOS PASTEBĖJIMAI	8
1.5	KLAIDŲ ĮVERTINIMAS	8
1.6	IŠVADOS PAGAL KOMISIJOS REGLAMENTĄ NR. 1663/95	9
1.7	ATITIKIMAS KOMISIJOS GAIRĖMS	10
1.8	KITI KLAUSIMAI	11
2.	AUDITO ATLIKIMAS.....	12
2.1	BENDROJI INFORMACIJA	12
2.2	BENDRAS REIKŠMINGUMO IR PATIKIMUMO LYGIAI	12
2.3	AUDITO METODAI	13
2.4	PARAMOS SCHEMŲ (IŠLAIDŲ) TESTAVIMAS	14
2.5	ATRANKA	15
	2.5.1 Pavyzdžių detaliu išlaidų testavimui atranka	15
	2.5.2 Pavyzdžių detaliu debitorijų testavimui atranka	18
	2.5.3 Pavyzdžių atranka kontrolės testavimui	19
2.6	METODAI, TAIKYTI IS SAUGUMO VERTINIMUI	20
2.7	METODAI, TAIKYTI VIDAUS AUDITO FUNKCIJOS VERTINIMUI	20
2.8	ATITIKIMO AKREDITAVIMO KRITERIJAMS PERŽVALGA	20
2.9	METODAI, TAIKYTI APSKAITOS IR MOKĖJIMO PROCEDŪRŲ VERTINIMUI	20
2.10	METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAI	21
3.	MĖNESINIŲ IR METINIŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS.....	22
3.1	SANTRAUKA	22
3.2	PERIODINIŲ IR METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS	22
	3.2.1 Sutikrinimas tarp 2005 m. spalio mėn. mėnesinės ir Metinės 104 lentelės	22
	3.2.2 Sutikrinimas tarp Ketvirtinės ir Metinės KPP išlaidų ataskaitos	23
3.3	METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS SU APSKAITOS SISTEMA	23
	3.3.1 Metinės 104 lentelės sutikrinimas su apskaitos sistema	23
	3.3.2 Metinės KPP išlaidų ataskaitos sutikrinimas su apskaitos sistema	25
	3.3.3 Metinių 105 lentelių sutikrinimas su apskaitos sistema	25
	3.3.4 Sutikrinimas tarp Metinių E-Faudit lentelių ir Metinės 104 lentelės	26
3.4	X LENTELIŲ IR METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS (INFORMACIJOS PRIEINAMUMAS KOMPIUTERINIU PAVIDALU)	26
	3.4.1 X lentelės ir Metinės 104 lentelės ataskaitos sutikrinimas	26
	3.4.2 X lentelės ir Metinės KPP išlaidų ataskaitos sutikrinimas	28
4.	NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA	29
4.1	NACIONALINĖ MOKĖJIMO AGENTŪRA	29
4.2	TERITORINIAI SKYRIAI	30
4.3	PERDUOTOS FUNKCIJOS	31
	4.3.1 Bendroji informacija	31
	4.3.2 ŽŪM ir Agentūros veikla perduotų funkcijų srityje 2005 m.	32
	4.3.3 Atliktas darbas	34

4.4	VIDAUS AUDITO DEPARTAMENTAS.....	34
4.4.1	Atliktas darbas.....	35
4.4.2	Bendra informacija	35
4.4.3	2005 m. veiklos planas ir VAD atliktas darbas	37
4.4.4	Kita su VAD susijusi informacija	37
5.	PARAMOS SCHEMŲ DETALIAUS TESTAVIMO REZULTATAI	39
5.1	PASTEBĖJIMAI, SUSIJĘ SU PARAMOS UŽ PLOTĄ SCHEMOMIS	39
5.2	VIENTKARTINĖS IŠMOKOS UŽ PLOTĄ SCHEMA (SAPS).....	43
5.3	KAIMO PLĖTROS PRIEMONĖS	44
5.3.1	Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos (CNDP)	44
5.3.2	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės.....	45
5.3.3	Agrarinė aplinkosauga.....	45
5.3.4	Ankstyvas pasitraukimas	46
5.3.5	Parama ES standartams vykdyti.....	48
5.4	GRAŽINAMOSIOS IŠMOKOS UŽ EKSPORTĄ	48
5.5	PARAMA UŽ NUGRIEBTO PIENO PANAUDOJIMĄ KAZEINŲ IR KAZEINATŲ GAMYBAI.....	48
5.6	INTERVENCINIŲ ATSARGŲ PIRKIMAS, SAUGOJIMAS IR PARDAVIMAS	48
5.6.1	Intervencinių atsargų pirkimas.....	48
5.6.2	Intervencinių atsargų pardavimas.....	50
5.6.3	Kiti pastebėjimai, susiję su intervencinėmis atsargomis	51
5.7	PIENAS VAIKAMS	52
5.8	PRIVATUS SŪRIŲ SAUGOJIMAS	53
5.9	PIENO GAMYBOS KVOTOS	53
5.10	SAUSŲ PAŠARŲ GAMYBOS KVOTOS	53
5.11	BULVIŲ KRAKMOLO GAMYBOS KVOTOS.....	53
6.	ATITIKIMO AKREDITAVIMO KRITERIJAMS PERŽVALGA	55
6.1	BENDRA INFORMACIJA	55
6.2	NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS AKREDITACIJA IR JOS PRIEŽIŪRA.....	55
6.3	ATITIKIMO AKREDITAVIMO KRITERIJAMS PER 2005 M. PERŽVALGA	55
6.3.1	Organizacinė struktūra.....	56
6.3.2	Pareigų atskyrimas.....	56
6.3.3	Rašytinės procedūros	56
6.3.4	Perduotos funkcijos	56
6.3.5	EŽŪOGF priskirtinų sumų leidimų išdavimas	57
6.3.6	Patikrinimai prieš mokėjimus.....	57
6.3.7	Mokėjimo procedūros.....	57
6.3.8	Apskaita.....	58
6.3.9	IS saugumas	58
6.3.10	Kontrolės sistemos įdiegimas	59
6.3.11	Vidaus audito tarnyba	59
6.4	IŠVADOS.....	59
7.	BENDRIJOS FINANSINIŲ INTERESŲ APSAUGA.....	60
7.1	AVANSAI IR GARANTIJOS (UŽSTATAI)	60
7.1.1	Atliktas darbas.....	60
7.1.2	Agentūros taikomų procedūrų trumpas aprašymas.....	60
7.1.3	Pastebėjimai.....	61
7.1.4	Išvados.....	61
7.2	DEBITORIAI	61

7.2.1	Atliktas darbas.....	61
7.2.2	Agentūros taikomų procedūrų trumpas aprašymas.....	62
7.2.3	Pastebėjimai.....	62
7.2.4	Išvados.....	64
7.3	INTERVENCINĖS ATSARGOS.....	64
7.3.1	Atliktas darbas.....	64
7.3.2	RRA taikomų procedūrų trumpas aprašymas.....	65
7.3.3	Išvados.....	65
7.4	TIKRINIMŲ KOORDINAVIMO IR PRIEŽIŪROS SKYRIUS (R. 4045/89)	65
7.4.1	Bendra informacija	65
7.4.2	Atliktas darbas.....	66
7.4.3	Pastebėjimai.....	66
7.4.4	Išvados.....	67
8.	INFORMACINIŲ SISTEMŲ SAUGUMAS.....	68
8.1	ĮVADAS	68
8.2	ATITIKTIES PATVIRTINIMAS PAGAL PASIRINKTO STANDARTO TAIKymo SRITĮ.....	69
8.2.1	Saugumo politika.....	69
8.2.2	Organizacinės saugumo priemonės.....	69
8.2.3	Turto klasifikavimas ir priežiūra.....	69
8.2.4	Personalo saugumas	70
8.2.5	Fizinis ir aplinkos saugumas.....	70
8.2.6	ryšių ir darbo procedūrų valdymas	70
8.2.7	Prieigos priežiūra.....	71
8.2.8	Sistemų projektavimas ir priežiūra.....	71
8.2.9	Komercinės veiklos nepertraukiamumo valdymas	72
8.2.10	Atitiktis	72
8.3	REKOMENDACIJOS	72
8.4	GEBOS BRANDOS NUSTATYMAS	72
9.	REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA	75
9.1	2004 M. PATVIRTINIMO AUDITO METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA	75
9.2	AKREDITAVIMO AUDITO METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA	88
9.3	KITŲ ŽŪM IR AGENTŪROS INICIATYVA ATLIKTŲ IŠORĖS AUDITŲ METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA	105
9.3.1	Informacinių technologijų ir informacinių sistemų auditas (UAB „Ernst & Young Baltic“) ..	105
9.3.2	Procedūrų, susijusių su Bitininkystės programa, peržiūra pagal akreditavimo kriterijus (UAB „Ernst & Young Baltic“)	110
9.3.3	Ekologiško ūkio ir maisto produktų gamybos proceso sertifikavimo bei deleguotų funkcijų vykdymo peržiūros tarpinė ataskaita (UAB „PricewaterhouseCoopers“).....	112
9.3.4	Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūra (UAB „PricewaterhouseCoopers“)	116
9.4	ES INSTITUCIJŲ AUDITO MISIJŲ METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA	127
10.	PRIEDAI.....	146
	PRIEDAS NR. 1. NAUDOJAMŲ SUTRUMPINIMŲ SĄRAŠAS	146
	PRIEDAS NR. 2. INFORMACIJA APIE AUDITO GRUPĖS NARIUS	149
	PRIEDAS NR. 3. 2005 M. PATVIRTINIMO AUDITO METU PATEIKTI PASTEBĖJIMAI IR REKOMENDACIJOS.....	150
	PRIEDAS NR. 4. AGENTŪROS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA	166
	PRIEDAS NR. 5. INFORMACIJA APIE AGENTŪROS STRUKTŪRINIUS PADALINIUS, SUSIJUSIUS SU EŽŪOGF GS PRIEMONIŲ ADMINISTRAVIMU	167
	PRIEDAS NR. 6. PERDUOTOS FUNKCIJOS IR UŽ JAS ATSAKINGOS INSTITUCIJOS	170

PRIEDAS NR. 7. EKOLOGIŠKO ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ GAMYBOS PROCESO SERTIFIKAVIMO BEI DELEGUOTŲ FUNKCIJŲ VYKDYMO PERŽIŪROS TARPINĖ ATASKAITA (UAB „PRICEWATERHOUSECOOPERS“)	174
PRIEDAS NR. 8. INSTITUCIJOMS PERDUOTŲ NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS FUNKCIJŲ PERŽIŪROS ATASKAITA (UAB „PRICEWATERHOUSECOOPERS“).....	175
PRIEDAS NR. 9 IŠORĖS AUDITORIŲ ATLIKTI AUDITAI PER 2005 GS FINANSINIUS METUS	176
PRIEDAS NR. 10. VIDAUS AUDITORIŲ GS SRITYJE ATLIKTI AUDITAI PER 2005 GS FINANSINIUS METUS	178
PRIEDAS NR. 11. VAD AUDITO, ATLIKTO IS SRITYJE, REZULTATAI.....	179

1. SANTRAUKA

1.1 ĮVADAS

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 1 d. nutarimu¹ Nr. IX-1667 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti Europos Sąjungos finansinės paramos auditus“ ir Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės (toliau tekste Valstybės kontrolė) 2005 m. balandžio 1 d. pavedimu Nr. 1070-1 mes atlikome Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau tekste Agentūra) auditą, kaip tai numatyta Europos Komisijos (toliau tekste EK) reglamente Nr. 1663/95. Šis auditas apėmė Agentūros veiklą, susijusią su Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (toliau tekste EŽŪOGF) Garantijų skyriumi (toliau tekste GS), per finansinius metus, kurie prasidėjo 2004 m. spalio 16 d. ir baigėsi 2005 m. spalio 15 d. (toliau tekste 2005 GS finansiniai metai). Auditas atliktas vadovaujantis Tarptautiniais audito standartais (toliau tekste TAS) ir apėmė žemiau pateikiamų klausimų vertinimą, kaip numatyta EK reglamento Nr. 1663/95 3 str. 3 dalyje:

- ar mokėjimo agentūros vidaus kontrolės procedūros, ypač susijusios su akreditavimo kriterijais, suteikia pakankamai garantijų, kad EŽŪOGF GS priskaičiuojamos operacijos atitinka Bendrijos taisykles, ir kokie pasiūlymai buvo padaryti sistemoms gerinti;
- ar metinės EŽŪOGF GS priskaičiuotų išlaidų sąskaitos ir ataskaitos bei finansinių poreikių sąmatos atitinka mokėjimo agentūros buhalterinės apskaitos knygas ir įrašus;
- ar išlaidų ir intervencinių operacijų ataskaitos teisingai, pilnai ir tiksliai atspindi visus duomenis apie EŽŪOGF GS priskirtas operacijas;
- ar Bendrijos finansiniai interesai dėl sumokėtų avansų, gautų garantijų, intervencinių atsargų ir surinktinių sumų yra tinkamai apsaugoti;
- ar mokėjimo agentūrai pateikti siūlymai dėl sistemų tobulinimo buvo įgyvendinti.

Mes taip pat turėjome pareikšti nuomonę apie tai, ar metinių išlaidų ataskaitos už 2005 GS finansinius metus teisingai, išsamiai ir tiksliai atspindi EŽŪOGF GS priskiriamas išlaidas. Ši nuomonė išreiškiama atskirai pateiktoje Audito pažymoje. Laikantis EK reglamento Nr. 1663/95 3 str. 1 dalies nuostatų Audito pažymoje yra patvirtinama, ar mokėjimai atitinka Bendrijos taisykles tuo požiūriu, kad Agentūros administracinės struktūros garantavo, kad prieš mokant buvo atliktas patikrinimas dėl atitikimo Bendrijos taisyklėms.

Atsižvelgdami į Komisijos reglamento Nr. 1663/95 3 str. 1 d. (su paskutiniais pakeitimais Reglamentu Nr. 465/2005) mes taip pat atlikome pakankamos apimties audito darbą, susijusį su Agentūros taikomomis informacinių sistemų (toliau tekste IS) saugumo priemonėmis. Mūsų pastabos (išimty) ir laikinosios išvados apie taikomas IS saugumo priemones pateiktos Ataskaitos 8 dalyje.

Auditą atlikome pagal EK reglamento Nr. 1663/95 reikalavimus, Europos Komisijos patvirtinimo auditui taikomas gaires (toliau tekste EK gairės) ir nurodymus, Tarptautinius audito standartus ir Valstybinio audito reikalavimus. Šios ataskaitos formatas yra toks, kokio reikalaujama pagal EK gaires. Joje paramos schemų ir funkcijų pagrindu nagrinėjamos pagrindinės vidaus kontrolės priemonės, Europos Bendrijų taisyklių laikymąsi ir finansinių interesų apsaugą užtikrinančios procedūros, pateikiamos atitinkamos rekomendacijos.

Ši Ataskaita parengta remiantis mūsų atliktu darbu, kurį pradėjome 2005 m. balandžio 1 d., gavę pavedimą audituoti Agentūros veiklą per 2005 GS finansinius metus. Rengiant ataskaitą, buvo

¹ Šiuo nutarimu LR Valstybės kontrolei buvo pavesta atlikti EŽŪOGF GS metinius patvirtinimo auditus ir teikti jų ataskaitas bei išvadas, t.y. Valstybės kontrolė paskirta Patvirtinančiąja institucija.

įvertinta ir, kiek buvo tinkama, pasinaudota 2005 metais Agentūros Vidaus audito departamento ir nepriklausomų auditorių parengtomis audito ataskaitomis. Plačiau apie pasinaudojimą išorės auditorių atliktu darbu pateikiama Ataskaitos 4 dalyje. Peržiūrėtų vidaus ir išorės audito ataskaitų detalės yra pateikiamos Ataskaitos 4, 8 ir 9 dalyse.

Šios Ataskaitos priede yra pateikiamas ataskaitoje naudojamų sutrumpinimų sąrašas (Priedas Nr. 1).

1.2 NUSTATYTŲ PASTEBĖJIMŲ IR IŠIMČIŲ POBŪDIS

Audito metu nustatėme ir aprašėme daug įvairių pastebėjimų. Visus pastebėjimus suskirstėme į kategorijas pagal svarbumo lygį, kuris, mūsų įsitikinimu, turi būti jiems priskirtas. Šis suskirstymas atitinka EK nurodymus, susijusius su EK reglamento Nr. 1663/95 nuostatomis.

Išskyrėme šias pastebėjimų kategorijas:

- svarbūs pastebėjimai – dalykai, į kuriuos dėmesį nedelsdama turi atkreipti aukščiausio lygio Agentūros vadovybė;
- vidutinės svarbos pastebėjimai – reikšmingi dalykai, susiję su Agentūros vidaus kontrolės sistema ir į kuriuos nedelsiant turėtų būti atkreiptas atitinkamo lygio vadovų dėmesys;
- nedidelės svarbos pastebėjimai – dalykai, kuriuos reikia spręsti, siekiant užtikrinti visišką vidaus kontrolės sistemos atitiktį akreditavimo kriterijams, išdėstytiems EK reglamento Nr. 1663/95 priede;

Atskirai šioje ataskaitoje pateikėme ir Agentūros IS saugumo vertinimą pagal Agentūros pasirinktą tarptautiniu lygiu pripažintą saugumo standartą. Audito metu naudotos šių kategorijų išimtys:

- išimtys, dėl kurių, mūsų nuomone, EŽŪOGF patyrė didelę riziką – gali turėti tiesioginės įtakos priimant finansinius sprendimus, todėl į jas nedelsiant turėtų būti atkreiptas atitinkamo lygio vadovų dėmesys.
- išimtys, dėl kurių, mūsų nuomone, EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką – gali turėti tik netiesioginę ir nežymią įtaką priimant finansinius sprendimus, todėl jas reikia šalinti, siekiant užtikrinti visišką vidaus kontrolės sistemos atitiktį akreditavimo kriterijams.

1.3 SVARBŪS PASTEBĖJIMAI

Audito metu mes nustatėme šiuos svarbius pastebėjimus:

- Paramos už žemės ūkio naudmenų plotą administravimui neįdiegtos kryžminių patikrinimų priemonės netinkamų blokų atmetimui informacinėse administravimo sistemose, t. y. pilnai neįgyvendinti Komisijos reglamento Nr. 796/2004 24 str. 1 d. c punkto reikalavimai (žr. (1) pastebėjimą);
- Vadovaujantis ŽŪM įsakymu, visi LPIS sistemoje esančių blokų plotai buvo padidinti pagal tam tikrą formulę. Yra rizika, kad šis sprendimas turėjo įtakos kryžminių sutikrinimų rezultatams. Atsižvelgdami į tai, kad LPIS sistemoje esantys blokų plotai pagal aukščiau minėtą formulę nebuvo padidinti administruojant 2005 m. surinktas paraiškas, rekomendacijos neteikiame (žr. (2) pastebėjimą).
- Vertinant ir apmokant 2004 m. pagal Vienkartinės išmokos už plotą schemą pateiktas paraiškas, tikslingos kontrolės priemonės, kurios užtikrintų, kad išmokos mokamos už žemės ūkio naudmenų plotą, kuris 2003 m. birželio 30 d. buvo geros agrarinės būklės, nebuvo taikytos (žr. (14) pastebėjimą).
- KPP plano nuostatos, ŽŪM įsakymais patvirtintos susijusios administravimo taisyklės ir pagal minėtus dokumentus parengtos Agentūros rašytinės procedūros bei skaičiavimo algoritmai neatitinka Komisijos reglamento Nr. 817/2004 70 straipsnio

reikalavimo mokėjimo sričiai taikyti Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 30 str., 31 str. ir 32 str. 1 dalies nuostatas (žr. (15) pastebėjimą).

- Administruojant 2004 m. mokėjimo prašymus pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ visos privalomos patikros buvo atliktos 2004-2005 m. žiemos periodu. Vadovaujantis Komisijos darbo dokumentais patikrinimai vietoje tampa visiškai neveiksmingi nuo tada, kai ūkininkas pradeda ruošti žemę naujam derliui (žr. (24) pastebėjimą).
- Dėl vėlyvo paraiškų surinkimo termino, paraiškų pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas“ vertinimas buvo užbaigtas tik 2005 m. vasario-kovo mėnesį. Kadangi pareiškėjai įpareigoti pasitraukti iš žemės ūkio gamybos tik nuo paramos sumos patvirtinimo, Agentūra paramą pareiškėjams išmokėjo ir už laikotarpį, kurio metu pareiškėjai nebuvo pasitraukę iš žemės ūkio gamybos ir nebuvo prisiėmę įsipareigojimų pasitraukti (žr. (30) pastebėjimą).
- Taikomos kaimo plėtros priemonių ir „Vienkartinės išmokos už plotą“ schemos administravimo procedūros neužtikrina Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 49 str. reikalavimų dėl pernelyg didelių išmokų susigrąžinimo ir joms taikomų delspinigių priskaičiavimo tinkamo įgyvendinimo, t. y. Agentūra neturi pakankamų kontrolės priemonių, užtikrinančių, jog GS skolininkams delspinigiai bus priskaičiuoti teisingai ir savalaikiai (žr. (89) pastebėjimą).

1.4 VIDUTINĖS IR NEDIDELĖS SVARBOS PASTEBĖJIMAI

Vidutinės ir nedidelės svarbos pastebėjimų detalės nėra pateikiamos šioje santraukoje, tačiau yra išdėstytos Ataskaitos 5-8 dalyse. Rekomendacijos, susijusios su suformuluotais vidutinės ir nedidelės svarbos pastebėjimais, pateikiamos prie kiekvieno pastebėjimo atitinkamose Ataskaitos dalyse, o jų santrauka – Ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 3).

1.5 KLAIDŲ ĮVERTINIMAS

Vadovaujantis EK gairėmis patvirtinimo auditui, 2005 m. EŽŪOGF GS metinių išlaidų ataskaitų patvirtinimo auditui taikytinas reikšmingumo lygis (maksimaliai priimtina klaidų suma) yra 1 proc. teigiamų išlaidų, tai yra:

- Maksimali priimtinių klaidų suma 104 lentelėje yra 4.394.582 Lt.
- Maksimali priimtinių klaidų suma KPP išlaidų ataskaitoje yra 3.762.268 Lt.

Atlikę kontrolės ir detalius testus, mes nustatėme nedaug finansinių klaidų, kurių dalis yra žinomos, todėl nebuvo ekstrapoliuotos į mūsų nustatytas visumas. Atsitiktinio pobūdžio klaidos: (1) nepriemoka, nustatyta detalai testuojant intervencines operacijas ir (2) klaida, susijusi su netinkamu sankcijos pritaikymu, nustatyta testuojant 105 (KPP) lentelėje nurodytą debitorinį įsiskolinimą nebuvo ekstrapoliuotos dėl testuotų visumų pobūdžio ir taikytų atrankos metodų. Audito metu nustatytas klaidas Agentūra ištaisė. Plačiau nustatytų klaidų vertinimas pateikiamas lentelėje žemiau (Lentelė Nr. 1).

Patvirtinimo audito metu buvo nustatytos ir formalios klaidos, kurios neturėjo įtakos finansinių ataskaitų teisingumui, o buvo susijusios su neatitikimu Bendrijos taisyklėms ir vidaus kontrolės procedūrų neefektyviu veikimu (žr. Ataskaitos 5-7 dalyse pateikiamus pastebėjimus).

Lentelė Nr. 1. Audito metu nustatytos klaidos

Pastebėjimo Nr.	Klaida	Klaidos suma, Lt	Finansinė ataskaita	Klaidos tipas	Klaidos vertinimo rezultatas
(42)	Neteisingai paskaičiuota grūdų pirkimo kaina	-351,85	104 lentelė (e-Faudit)	Atsitiktinė	Nepriemokos klaida nustatyta e-Faudit visumoje. Klaida turi įtakos tiek neigiamiems, tiek teigiamiems 104 lentelės įrašams, be to susijusi su intervencinėmis operacijomis, todėl ekstrapoliavimas netikslingas.
(17)	Gauti ne visi dokumentai, privalomi išmokos patvirtinimui ir mokėjimui atlikti	881,69	KPP išlaidų ataskaita	Žinoma	
(92)	105 lentelės c stulpelio netinkamas tikrinimas	121,78	104 lentelė, 105 (104) lentelė	Sisteminė, žinoma	
		-97,44	KPP išlaidų ataskaita, 105 (KPP) lentelė	Sisteminė, žinoma	
(93)	Užstatas neteisingai nusavintas ES naudai	3.483,88	104 lentelė	Sisteminė, žinoma	
(95)	Neteisingai pritaikyta sankcija	115,70	105 (KPP) lentelė	Atsitiktinė	Klaida nustatyta 105 lentelėje. Audito procedūros apėmė virš 90 proc. susigražintinų sumų likučio, tuo tarpu debitorinių išskolinimų reikšmingumo lygis buvo nusistatytas 10 proc. Ekstrapoliavimas netikslingas.

Nustatytos klaidos tiek atskirose visumose, tiek finansinėje atskaitomybėje neviršijo patvirtinimo auditui taikyto reikšmingumo lygio.

1.6 IŠVADOS PAGAL KOMISIJOS REGLAMENTĄ NR. 1663/95

EK reglamento Nr. 1663/95 3 ir 4 straipsniuose yra nurodyti klausimai, į kuriuos Patvirtinančios institucijos auditoriai privalo atsakyti Ataskaitoje. Žemiau pateikiami minėti klausimai ir mūsų atsakymai į juos (Lentelė Nr. 2).

Lentelė Nr. 2 Atsakymai į Patvirtinančiai institucijai EK reglamento Nr. 1663/95 3 ir 4 str. iškeltus klausimus

Reikalavimas pagal 3 ir 4 str.	Audito išvados
Ar atitinkamais finansiniais metais buvo taikomos veiksmingos saugumo priemonės?	Išskyrus mūsų nustatytas išimtis, pateiktas Ataskaitos 8 dalyje, mes manome, kad Agentūra 2005 GS finansiniais metais taikė veiksmingas IS saugumo priemones.
Ar mokėjimo agentūros vidaus kontrolės procedūros, ypač susijusios su akreditavimo kriterijais, suteikia pakankamai garantijų, kad EŽŪOGF GS priskaičiuojamos operacijos atitinka Bendrijos taisyklės, ir kokie pasiūlymai buvo padaryti sistemoms gerinti?	Išskyrus mūsų pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5-8 dalyse, mes manome, kad Agentūros vidaus kontrolės procedūros iš esmės tenkina šį kriterijų. Ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 3) pateiktos detalios rekomendacijos vidaus kontrolei gerinti.
Ar metinės EŽŪOGF GS priskaičiuotų išlaidų sąskaitos ir ataskaitos bei finansinių poreikių sąmatos atitinka mokėjimo agentūros buhalterinės apskaitos knygas ir įrašus?	Remdamiesi mūsų atliktu darbu, mes manome, kad metinė išlaidų deklaracija atitinka Agentūros buhalterinės apskaitos knygas ir įrašus.

Ar išlaidų ir intervencinių operacijų ataskaitos teisingai, pilnai ir tiksliai atspindi visus duomenis apie EŽŪOGF GS priskirtas operacijas?	Išskyrus mūsų pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5, 6 ir 7 dalyse, mes manome, kad metinė išlaidų ir intervencinių operacijų ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais teisingai, pilnai ir tiksliai atspindi EŽŪOGF GS priskirtas operacijas. Detalesnė mūsų nuomonė šiuo klausimu pateikiama Audito pažymoje.
Ar Bendrijos finansiniai interesai dėl sumokėtų avansų, gautų garantijų, intervencinių atsargų ir surinktinių sumų yra tinkamai apsaugoti?	Išskyrus mūsų pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 7 dalyje, mes manome, kad Bendrijos finansiniai interesai dėl sumokėtų avansų, gautų garantijų, intervencinių atsargų ir surinktinių sumų yra tinkamai apsaugoti.
Ar mokėjimo agentūrai pateikti siūlymai dėl sistemų tobulinimo buvo įgyvendinti?	Iš esmės, Agentūra deda visas pastangas jai pateiktų rekomendacijų dėl sistemų tobulinimo įgyvendinimui. Ataskaitos 9 dalyje pateikiama per 2005 GS finansinius metus išorės auditorių pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra.
Ar detali informacija apie kiekvieną transakciją yra laikoma kompiuterinių registrų forma ir ar bendra išlaidų suma, nurodyta kompiuteriniuose registruose, sutampa su išlaidomis, nurodytomis metinėje išlaidų ataskaitoje?	Išskyrus mūsų pastebėjimus, pateiktus 3 Ataskaitos dalyje, mes manome, kad kompiuteriniuose registruose pateikiama informacija apie EŽŪOGF GS priskiriamas išlaidas yra detali ir išsami.

1.7 ATITIKIMAS KOMISIJOS GAIRĖMS

Atlikdami auditą, kur tinkama, mes vadovavomės EK gairėmis. Audito išvados remiantis gairėmis pateikiamos žemiau (Lentelė Nr. 3).

Lentelė Nr. 3 Atitikimas EK gairėms

Gairė	Audito išvados
Gairė Nr. 1. Susijusi su akreditavimo kriterijais	Pastebėjimai ir rekomendacijos, susiję su Agentūros vidaus kontrolės atitikimu akreditavimo kriterijams pateikiami Ataskaitos 6.3 dalyje.
Gairė Nr. 2. Susijusi su Patvirtinančios institucijos Audito pažymos ir ataskaitos forma, apimtimi ir turiniu	Audito išvada ir Ataskaita atitinka šią gairę.
Gairė Nr. 3. Tarptautiniu mastu pripažinti audito standartai.	Audito ataskaita ir atliktas darbas atitinka TAS.
Gairė Nr. 4. Intervencinės operacijos ir atsargos	Pastebėjimai ir rekomendacijos, susiję su intervencinėmis operacijomis ir atsargomis pateikti Ataskaitos 5 ir 7.3 dalyse.
Gairė Nr. 5. Debitorių knyga	Pastebėjimai ir rekomendacijos, susiję su debitorių knyga pateikti Ataskaitos 7.2 dalyje.
Gairė Nr. 6. Avansai ir garantijos (užstatai)	Pastebėjimai ir rekomendacijos, susiję su avansais ir užstatais pateikti Ataskaitos 7.1 dalyje.
Gairė Nr. 7. Patvirtinančios institucijos ataskaitos modelis	Audito ataskaita atitinka šią gairę, išskyrus tai, kad vieno iš akreditavimo kriterijų (IS saugumas) vertinimas pateiktas atskiroje Ataskaitos dalyje.
Gairė Nr. 8. Atranka ir klaidų įvertinimas	Pavyzdžiai išlaidų detaliu testavimui buvo atrinkti vadovaujantis šia gaire (plačiau žiūrėti Ataskaitos 2.5 dalį). Klaidų įvertinimas pateikiamas Ataskaitos 0 dalyje.
Gairė Nr. 9. Užduočių perdavimas kitoms institucijoms ir tarnyboms	Pastebėjimai ir rekomendacijos, susiję užduočių perdavimu, pateikiami Ataskaitos 5 ir 6.3.4 dalyse.
Gairė Nr. 10. Fiziniai patikrinimai	Pastebėjimai ir rekomendacijos, susiję su fiziniiais patikrinimais, pateikiami Ataskaitos 5 dalyje.

1.8 KITI KLAUSIMAI

Mūsų audito darbo grupę, kuri atliko patvirtinimo auditą, sudarė dvylika Valstybės kontrolės specialistų, įskaitant 3 informacinių technologijų specialistus. Skirtingais laikotarpiais valstybiniai auditoriai atliko atskiras audito dalis. Ataskaitos priede pateikiame auditą atlikusių asmenų sąrašą, nurodant jų pareigas, profesinę kvalifikaciją ir dirbtų dienų skaičių (Priedas Nr. 2).

2. AUDITO ATLIKIMAS

Šios dalies tikslas - aprašyti metodus, kurie buvo taikomi, atliekant 2005 m. EŽŪOGF GS metinių išlaidų ataskaitų patvirtinimo auditą.

2.1 BENDROJI INFORMACIJA

Per 2005 GS finansinius metus Agentūra patyrė 814.529.198,15 Lt išlaidų GS vardu, kurios yra atspindėtos Metinėje 104 lentelėje ir KPP išlaidų ataskaitoje. Pastaroji rengiama vadovaujantis Komisijos reglamento Nr. 27/2004 7 str. reikalavimais. Visos išlaidos buvo patirtos per maždaug 1,2 milijono individualių mokėjimų². Mokėjimai atlikti pagal 7 KPP priemones ir 12 104 lentelės priemonių. Didžiąją dalį 104 lentelės išlaidų sudarė Tiesioginės išmokos už pasėlius ir Eksporto kompensacijos. Didžiąją dalį KPP išlaidų ataskaitos sudarė išlaidos pagal priemones „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės“ ir „Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos“. Per 2005 GS finansinius metus patirtos išlaidos pagal atskiras finansines ataskaitas ir paramos schemas pateikiamos žemiau (Lentelė Nr. 4). Visi mokėjimai buvo atlikti ir apskaityti Agentūroje. Audito metu mes įsitikinome, kad Metinėje 104 lentelėje ir KPP išlaidų ataskaitoje pateiktos išlaidos atitinka kompiuterinius registrus (X lenteles).

Lentelė Nr. 4 Per 2005 GS finansinius metus patirtos išlaidos pagal atskiras finansines ataskaitas ir paramos schemas

Priemonės kodas	Metinė 104 lentelė \ Bendra suma, Lt	438.876.923,13
D10	Tiesioginės išmokos už pasėlius	282.374.488,70
G10	Pluoštinių linų perdirbimas	101.285,63
G20	Bulvių krakmolo gamybos kvotos	60.667,19
G30	Sausų pašarų gamybos kvotos	158.725,79
I10-I50	Intervencinis pirkimas, saugojimas ir pardavimas	20.259.827,38
I70	Privatus saugojimas	219.479,30
P20	Parama - pienas perdirbtas į kazeiną	2.367.081,00
P30	Pienas mokykloms	14.658,77
P40	Sviestas, skirtas konditerijos ir kt. gaminių gamybai	444.890,80
P50	Sviestas, skirtas ledų gamybai	381.189,12
R10	Eksporto kompensacijos	132.214.369,87
V	Bitininkystė	280.259,58
	KPP išlaidų ataskaita \ Bendra suma, Lt	375.652.275,02
K10	Agrarinė aplinkosauga	22.037.805,89
K20	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės	155.687.937,76
K30	Parama ES reikalavimams vykdyti	37.382.708,37
K40	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku	994.926,43
K50	Ankstyvas pasitraukimas	30.356.779,39
K60	Parama pusiau natūriniais restruktūrizuojamiems ūkiams	2.193.202,68
K80	Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos	126.998.914,50
	Išlaidos iš viso, Lt	814.529.198,15

2.2 BENDRAS REIKŠMINGUMO IR PATIKIMUMO LYGIAI

Mūsų auditas buvo suplanuotas taip, kad atitiktų EK reglamento Nr. 1663/95³ reikalavimus ir būtų atliekamas pagal EK gaires, TAS ir Valstybinio audito reikalavimus.

² Mokėjimo pavedimų skaičius.

³ Atsižvelgiant į R. 1663/95 keitusius reglamentus Nr. 896/97, Nr. 2245/99, Nr. 2025/2001.

Nustatytas reikšmingumo lygis yra atskaitos taškas nustatant, ar pastebėtos pavienės klaidos, praleisti ar neteisingai pateikti duomenys arba jų visuma parodo, kad EK pateikiamos ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais neatspindi teisingų, išsamių ir tikslų duomenų apie EŽŪOGF GS priskiriamas operacijas. Terminas „pakankami įrodymai“ apima ir reikšmingumo sąvoką.

Remiantis EK gairėmis, 2005 m. EŽŪOGF GS metinių išlaidų ataskaitų patvirtinimo auditui taikytinas reikšmingumo lygis yra 1 proc. deklaruojamų išlaidų, o tai sudaro 4.388.769,23 Lt vertinant 104 lentelę, ir 3.756.522,75 Lt vertinant KPP išlaidų ataskaitą.

Patvirtinančioji institucija turi pareikšti nuomonę ir apie 105 lentelę. Formuodami nuomonę apie 105 lenteles, mes taikėme 10 procentų reikšmingumo lygį. Pasisakydami apie 105 lenteles mes didžiausią dėmesį skyrėme audito įrodymų apie išsamumą⁴ (baigtumo) tvirtinimą surinkimui.

Auditą suplanavome ir atlikome taip, kad būtume 95 proc. tikri pareikšdami nuomonę apie GS metinių išlaidų ataskaitų tikrumą, išsamumą ir teisingumą. Ši nuostata atitinka EK gairėse rekomenduojamą patikimumo lygį.

95 proc. patikimumo lygį mes pasiekėme iš dviejų šaltinių:

1. Agentūroje sukurtos vidaus kontrolės sistemos testavimo – 10 proc.
2. Detalaus testavimo – 85 proc.

Naudodami statistinę atranką mes pasiekėme žemesnį nei 95 proc. patikimumo lygį. Tai pateisinama įvertinant ir atsižvelgiant į šiuos dalykus:

- Rašytinių procedūrų atitikties Agentūros veiklą reglamentuojančių ES teisės aktų reikalavimams analizę, kontrolės sistemos įvertinimą bei nuoseklios peržiūros testus;
- Rašytinių procedūrų laikymosi patikrinimą (kontrolės testai), įskaitant patikras vietoje;
- audito įrodymus, gautus pasitikint vidaus audito darbu;
- audito įrodymus, gautus pasitikint išorės auditorių atliktu darbu;
- pasitikėjimą, kurį apsprendė informacinių sistemų saugumo testavimas;
- mūsų ankstesnę darbo patirtį Agentūroje;
- pozityvų Agentūros požiūrį į auditą bei rekomendacijų, pateiktų ankstesnėse ataskaitose, įgyvendinimą.

Remdamiesi minėtais rezultatais, manome, kad galime sumažinti patikimumo lygį, kurį reikalinga pasiekti Piniginio vieneto atrankos metodu atrinktų pavyzdžių detaliu testavimu.

2.3 AUDITO METODAI

Komisijos reglamento Nr. 1663/95 ir EK gairių nuostatos griežtai apsprendžia audituotinas sritis, tad auditorius negali rizikų vertinimo pagrindu nepasirinkti tam tikrų audituotinių sričių. Rizikų vertinimas gali įtakoti tik taikytinų audito procedūrų tam tikrose srityse apimtį ar kiekį. Vienas iš audito tikslų yra įvertinti Agentūroje sukurtų vidaus kontrolės priemonių veikimą, todėl audito metu Agentūros vidaus kontrolės veikimui skirtas adekvatus dėmesys.

Agentūroje taikomas kontrolės priemonės suskirstėme į tris lygius:

1. I lygio – kontrolės priemonės, taikomos tam tikros paramos schemos paraiškai. Šios kontrolės priemonės yra apsprestos dviejų šaltinių:
 - a. Paramos schemą reglamentuojančių teisės aktų (tiek ES, tiek nacionalinių).
 - b. Akreditavimo kriterijų⁵ (Rašytinės procedūros, pareigų atskyrimas, patikros prieš mokėjimus, perduotos funkcijos ir pan.).

⁴ Pagal TAS 500, tvirtinimas „išsamumas“ – nėra neužfiksuoto turto, išpareigojimų, sandorių, įvykių ar neatskleistų straipsnių. Šio tvirtinimo reikalavimas nurodomas kaip pagrindinis ir EK gairėje Nr. 8.

⁵ Komisijos reglamentas Nr. 1663/95, ŽŪM ministro 2004-02-19 įsakymas Nr. 3D-56, EK gairės.

2. II lygio – kontrolės priemonės, taikomos tam tikrai paramos schemai bendrai (įskaitant ir kompiuterizuotas kontrolės priemones). II lygio kontrolės priemonės taip pat yra apspręstos dviejų šaltinių:
 - a. Paramos schemą reglamentuojančių teisės aktų (tiek ES, tiek nacionalinių).
 - b. Akreditavimo kriterijų⁶ (Rašytinės procedūros, pareigų atskyrimas, patikros prieš mokėjimus, perduotos funkcijos ir pan.)
3. III lygio – Agentūroje sukurtos kontrolės priemonės, susijusios su horizontalių akreditavimo kriterijų įgyvendinimu (vidaus auditas, IS saugumas, perduotos funkcijos, mokėjimo procedūros, apskaita ir kt.)

Audituojamoms sritims taikomi metodai aprašyti atskirose audito programose, kurios rengtos atsižvelgiant į testuojamą kontrolės priemonių lygį (atitinkamai Audito programa paraiškai, Audito programa schemai ir Audito programa horizontaliam akreditavimo kriterijui). Vidaus kontrolės testavimui buvo taikomos šie audito metodai:

- Agentūroje sukurtos vidaus kontrolės sistemos atitikimo ES teisės aktų reikalavimams vertinimas, įskaitant rašytinių procedūrų, kontrolės sistemos, patikrų prieš mokėjimus ir pan. vertinimą;
- Nuoseklios peržiūros testai ir pokalbiai su darbuotojais, siekiant įsitikinti kontrolės priemonių egzistavimu;
- Kontrolės testai (I-III lygio);
- Vidaus audito ataskaitų peržiūra (kur tinkama);
- Išorės auditorių ataskaitų peržiūra (kur tinkama);
- Agentūrai teiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra.

Didžioji dalis audito patikimumo turi būti gauta iš detalaus testavimo, taigi mes atlikome ir pakankamos apimties savarankiškas procedūras išlaidų, GS vardu surinktinių sumų, avansų ir užstatų srityje. Kur optimalu, savarankiški testai buvo sujunti su I lygio kontrolės testais.

2.4 PARAMOS SCHEMŲ (IŠLAIDŲ) TESTAVIMAS

Žemiau esančioje lentelėje pateikiama informacija apie kiekvienoje paramos schemoje/priemonėje atliktą darbą ir taikytas audito procedūras (Lentelė Nr. 5).

Lentelė Nr. 5 Paramos schemos ir joms taikytos audito procedūros

Priemonės kodas	Paramos schema	Sistemos dokumentavimo vertinimas	Nuoseklios peržiūros testai	I lygio kontrolės testai	II lygio kontrolės testai	Detalus testai	Vidaus audito ataskaitų peržiūra	Išorės auditorių ataskaitų peržiūra	Rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra	Išlaidų suma 2005 m., Lt
		RA	NPT	IKT	IIKT	DT	VA	IA	IR	
	Metinė 104 lentelė									
D10	Tiesioginės išmokos už pasėlius	V	V	V	V	V	V	V	V	282.374.488,70
G10	Pluoštinių linų perdirbimas					V				101.285,63
G20	Bulvių krakmolo gamybos kvotos	V	V			V				60.667,19
G30	Sausų pašarų gamybos kvotos	V	V			V				158.725,79

⁶ Komisijos reglamentas Nr. 1663/95, ŽŪM ministro 2004-02-19 įsakymas Nr. 3D-56, EK gairės.

Priemonės kodas	Paramos schema	Sistemos dokumentavimo vertinimas	Nuoseklos peržiūros testai	I lygio kontrolės testai	II lygio kontrolės testai	Detalus testai	Vidaus audito ataskaitų peržiūra	Išorės auditorių ataskaitų peržiūra	Rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra	Išlaidų suma 2005 m., Lt
I10-I50	Intervencinis pirkimas, saugojimas ir pardavimas	V	V	V	V	V	V	V	V	20.259.827,38
I70	Privatus saugojimas	V	V				V	V	V	219.479,30
P20	Parama - pienas perdirbtas į kazeiną	V		V	V	V	V	V	V	2.367.081,00
P30	Pienas mokykloms	V	V				V	V	V	14.658,77
P40	Sviestas, skirtas konditerijos ir kt. gaminių gamybai									444.890,80
P50	Sviestas, skirtas ledų gamybai									381.189,12
R10	Eksporto kompensacijos	V	V	V	V	V	V	V	V	132.214.369,87
V	Bitininkystės programa							V	V	280.259,58
	KPP išlaidų ataskaita									
K10	Agrarinė aplinkosauga	V		V	V	V	V	V	V	22.037.805,89
K20	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės	V		V	V	V	V	V	V	155.687.937,76
K30	Parama ES reikalavimams vykdyti	V		V	V	V	V	V	V	37.382.708,37
K40	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku	V					V	V	V	994.926,43
K50	Ankstyvas pasitraukimas	V		V	V	V	V	V	V	30.356.779,39
K60	Parama pusiau natūriniais restruktūrizuojamiems ūkiams	V					V	V	V	2.193.202,68
K80	Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos	V		V	V	V	V	V	V	126.998.914,50

2.5 ATRANKA

Agentūros administruojamo EŽŪOGF GS metinę finansinę atskaitomybę sudaro 2 paketai:

- KPP išlaidų ataskaitos paketas
- Metinės 104 lentelės paketas

Prie metinės 104 lentelės pridedama e-Faudit lentelė, kurioje pateikiama informacija apie GS vardu saugomas intervencines atsargas. Prie kiekvieno paketo pridedama 105 lentelė, kurioje pateikiama informacija apie GS priskiriamas skolas.

Apibrėžiant testavimo visumas, EK gairė Nr. 8 reikalauja atskirti pajamas nuo išlaidų bei intervencinį pirkimą, saugojimą ir pardavimą testuoti kaip atskirą visumą. Į šį reikalavimą buvo atsižvelgta identifikuojant GS visumas.

2.5.1 PAVYZDŽIŲ DETALIAM IŠLAIDŲ TESTAVIMUI ATRANKA

Remiantis EK gaire Nr. 8, 2005 m. EŽŪOGF GS metinių išlaidų ataskaitų detalaus testavimo pavyzdžių atrankai taikytinas reikšmingumo lygis yra 1 proc. grynujų (teigiamų) išlaidų. Auditas buvo suplanuotas ir atliktas taip, kad būtų pasiektas 95 proc. patikimumo lygį. Tačiau mes nustatėme, kad tik dalis audito įrodymų turi būti surinkta naudojant savarankiškas audito procedūras (plačiau žr. Ataskaitos 2.2 dalį).

Audito planavimo metu mes atlikome paramos priemonių vidaus kontrolės charakteristikų ir jų priskyrimo tam tikroms visumoms analizę ir nustatėme, kad, atsižvelgiant į atskiras finansinės išlaidų ataskaitas ir taikomų kontrolės priemonių homogeniškumo laipsnį, audito metu bus išskirtos šios išlaidų visumos:

- 104 lentelės visuma;
- KPP išlaidų visuma;

- Intervencinių operacijų ir atsargų visuma.

Toliau pateikiama informacija apie taikytus atrankos metodus ir jos rezultatus atskirose išlaidų visumose.

2.5.1.1 104 lentelės pavyzdžių ir KPP išlaidų pavyzdžių atrankos

104 lentelės pavyzdžių atrankai taikomas reikšmingumo lygis⁷ yra 4.394.582 Lt, o KPP išlaidų pavyzdžių atrankai – 3.762.268 Lt reikšmingumo lygis. Tiek 104 lentelės, tiek KPP išlaidų visumai audito planavimo metu buvo nustatytas 10 proc. labiausiai tikėtinas klaidos dydis.

Pavyzdžius 104 lentelės ir KPP išlaidų detalių testų atlikimui atrinkome dviem etapais, t.y. 2005 metų mokėjimų visumą suskaidę į du pusmečius. Pirmojo etapo pavyzdžius atrinkome iš visų nuo 2004-10-16 iki 2005-04-30 (toliau tekste 2005 metų I pusmetis) Agentūros atliktų mokėjimų, antrajame etape – iš visų nuo 2005-05-01 iki 2005-10-15 (toliau tekste – 2005 metų II pusmetis) Agentūros atliktų mokėjimų. Atranką vykdėme iš Atsiskaitymų su kreditoriais registre nurodomų išmokėtų lėšų (ES finansavimas). Prieš atlikdami atranką mes atlikome reikiamus perskaičiavimus ir įsitikinome, kad Atsiskaitymų su kreditoriais registre nurodytos išlaidos sutampa su EK deklaruotomis išlaidomis už minėtus pusmečius.

Kaip ir reikalauja EK gairė Nr. 8, pavyzdžius 104 lentelės ir KPP išlaidų detalių testų atlikimui atrinkome naudodami Piniginio vieneto atrankos metodą, remdamiesi reikalaujama 85 proc. patikimumo lygiu. 10 proc. patikimumą gavome įvertinę vidaus kontrolę. Atranką vykdėme naudodami programinę įrangą IDEA.

Žemiau pateikiami atrankos, vykdytos 104 lentelės visumoje, rezultatai ir atrinktų pavyzdžių pasiskirstymas pagal paramos priemones (Lentelė Nr. 6).

Lentelė Nr. 6 104 lentelės išlaidų detalaus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas

Priemonės kodas	Priemonė	Testų skaičius	Testuojama išlaidų suma
D10	Tiesioginės išmokos už pasėlius	150	4.999.600,92
G10	Pluoštinių linų perdirbimas		
G20	Bulvių krakmolo gamybos kvotos		
G30	Sausų pašarų gamybos kvotos		
I70	Privatus saugojimas		
P20	Parama - pienas perdirbtas į kazeiną	1	682.977,82
P30	Pienas mokykloms		
P40	Sviestas, skirtas konditerijos ir kt gaminių gamybai		
P50	Sviestas, skirtas ledų gamybai		
R10	Eksperto kompensacijos	72	25.340.420,73
V	Bitininkystė		
Iš viso		223	31.022.999,47

Žemiau pateikiami atrankos, įvykdytos KPP išlaidų ataskaitos visumoje, rezultatai ir atrinktų pavyzdžių pasiskirstymas pagal paramos priemones (Lentelė Nr. 7).

⁷ 1 proc. grynujų (teigiamų) išlaidų.

Lentelė Nr. 7. KPP išlaidų detalaus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas

Priemonės kodas	Priemonės	Testų skaičius	Testuojama išlaidų suma
K10	Agrarinė aplinkosauga	21	2.898.025,48
K20	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės	91	1.252.338,64
K30	Parama ES reikalavimams vykdyti	16	841.096,71
K40	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku		
K50	Ankstyvas pasitraukimas	20	129.337,53
K60	Parama pusiau natūriniais restruktūrizuojamiems ūkiams		
K80	Papildomos tiesioginės išmokos	75	3.529.719,08
	Iš viso	223	8.650.517,44

2.5.1.2 Intervencinių atsargų visumos pavyzdžių atranka

LR Vyriausybė nutarimu yra pavedusi VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūrai (toliau tekste RRA) vykdyti su intervencinio pirkimo, saugojimo ir pardavimo operacijomis susijusią autorizavimo funkciją. Per 2005 GS finansinius metus intervencinės operacijos Lietuvoje buvo vykdomos 16 patvirtintų intervencinių sandėlių.

Siekdami įsitikinti operacijų, susijusių su intervencinėmis atsargomis, teisingumu, mes išskyrėme šias detalai atrankos būdu tikrintinas operacijų grupes:

- Intervencinių atsargų pirkimai;
- Intervencinių atsargų pardavimai;
- Transporto išlaidos;

Pavyzdžių detaliui testavimui atranką vykdėme atsižvelgdami į intervencinių operacijų apimtį ir pobūdį 2005 GS finansiniais metais (Lentelė Nr. 8).

Lentelė Nr. 8. Intervencinių operacijų apimtis 2005 GS finansiniais metais⁸

Operacijų tipas	Kviečiai	Miežiai
Pirkimų skaičius ⁹	243	109
Pardavimų skaičius:		
Baigtos vykdyti pardavimų sutartys	2	2
Išrašytos sąskaitos faktūros	12	3

Pavyzdžius intervencinių pirkimų detalių testų atlikimui atrinkome dviem etapais, t.y. 2005 metų mokėjimų visumą suskaidę į du pusmečius. Pirmojo etapo pavyzdžius atrinkome iš visų nuo 2004-10-16 iki 2005-03-31 atliktų pirkimų, antrajame etape – iš visų nuo 2005-04-01 iki 2005-07-31 atliktų pirkimų. Atranką vykdėme iš RRA apskaitos registrų. Prieš atlikdami atranką mes atlikome reikiamus perskaičiavimus ir įsitikinome, kad nurodyti pirkimai sutampa su e-Faudit nurodytais pirkimais už minėtus pusmečius. Testuoti pirkimo pavyzdžiai atitinkamai buvo paskirstyti pagal perkamų grūdų kultūras ir intervencinio saugojimo sandėlius bei atrinkti atsitiktinės atrankos būdu. Atranką vykdėme naudodami programinę įrangą IDEA.

Per 2005 GS finansinius metus RRA vykdė pardavimus, tokiu būdu grūdai buvo realizuojami per 6 pardavimo sutartis:

- 2 miežių pardavimo vidaus rinkoje sutartis (baigtos vykdyti 2);
- 4 kviečių pardavimo eksportui pagal tikslinį reglamentą sutartis (baigta vykdyti 2).

⁸ Intervencinės operacijos iki 2005 m. rugsėjo 30 d.

⁹ Išrašytų sąskaitų faktūrų skaičius

Intervencinių pardavimų detaliai testavimui mes atsirinkome baigtas vykdyti sutartis, kurias pasirinkome atsižvelgdami į parduodamų atsargų pobūdį ir kiekį bei pardavimo rinkas. Tokiu būdu detalai buvo testuotos:

- 1 miežių pardavimo vidaus rinkoje sutartis (2 pardavimo sąskaitos faktūros);
- 1 kviečių pardavimo eksportui pagal tikslinį reglamentą sutartis (3 pardavimo sąskaitos faktūros).

Detalaus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas pagal kultūras ir intervencines operacijas pateiktas žemiau (Lentelė Nr. 9).

Lentelė Nr. 9. Intervencinių operacijų detalaus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas

	Kviečiai	Miežiai	Iš viso
Pirkimų detalūs testai	24	10	34
Pardavimų detalūs testai	3	2	5
Iš viso	27	12	39

Kaip rekomenduoja EK gairė Nr. 4, mes atlikome kai kuriais mėnesiais vykusią operacijų perskaičiavimą, t.y.:

- 2005 m. rugsėjo mėnesį užregistruotų apskaitoje pardavimų;
- 2004 m. gruodžio mėnesį užregistruotų apskaitoje pirkimų;
- 2004 m. gruodžio mėnesį užregistruotų apskaitoje transporto išlaidų, susijusių su grūdų pirkimu.

Mėnesinių operacijų perskaičiavimui buvo pasirinkti mėnesiai, kuriais buvo užregistruota daugiausia atitinkamų operacijų.

2.5.2 PAVYZDŽIŲ DETALIAM DEBITORIŲ TESTAVIMUI ATRANKA

Agentūra rengia dvi 105 lenteles, kuriose atsispindi:

- 104 lentelės debitoriai;
- KPP išlaidų ataskaitos debitoriai.

Abiejų 105 lentelių rengimui yra taikomos tos pačios kontrolės priemonės. Pavyzdžius detaliai debitorių testavimui pasirinkome naudodami parankinės atrankos metodą. Mes pasirinkome, mūsų nuomone, pakankamą kiekį didžiausių įrašų atitinkamuose 105 lentelių stulpeliuose. Atrankos rezultatai pateikti žemiau (Lentelė Nr. 10, Lentelė Nr. 11).

Lentelė Nr. 10. KPP debitorijų detalaus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas

Nr.	Pavadinimas	Įrašų skaičius	Testų skaičius	Santykis	Įrašų suma	Testuojama suma	Santykis
(a)	Gražintinų sumų likutis praeitų finansinių metų pabaigoje	-			-		
(b)	Užregistruotos debitorinės sumos	1.394	15	1%	624.080,73	399.176,58	64%
(c)	Įrašų pakeitimas	5	4	100%	2.784,68	2.784,67	100%
(d)	Susigražintos sumos	1.477	15	1%	574.525,38	389.234,47	68%
(e)	Nurašytos sumos	-			-		
(f)	Gražintinų sumų likutis laikotarpio pabaigoje	29	10	34%	46.770,67	42.450,24	91%
(g)	Beviltiškos skolos 2005-10-15	-			-		
	Iš viso		44				

Lentelė Nr. 11. 104 lentelės debitorijų detalaus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas

Nr.	Pavadinimas	Įrašų skaičius	Testų skaičius	Santykis	Įrašų suma	Testuojama suma	Santykis
1	2	3	4	5=4/3	6	7	8=7/6
(a)	Gražintinų sumų likutis praeitų finansinių metų pabaigoje	-			-		
(b)	Užregistruotos debitorinės sumos	32.379	15	0%	580.622,95	375.315,13	65%
(c)	Įrašų pakeitimas	132	6	5%	6.643,14	4.781,19	72%
(d)	Susigražintos sumos	32.590	15	0%	184.486,58	17.764,49	10%
(e)	Nurašytos sumos	-			-		
(f)	Gražintinų sumų likutis laikotarpio pabaigoje	30	10	33%	389.493,23	385.610,11	100%
(g)	Beviltiškos skolos 2005-10-15	-			-		
	Iš viso		46				

Agentūros apskaitos registruose ir atitinkamai 105 lentelėse nebuvo įrašų apie (a) Gražintinų sumų likutį praeitų finansinių metų pabaigoje, (e) Nurašytas sumas ir (g) Beviltiškas skolas 2005-10-15, todėl mes neturėjome galimybės atlikti detalių testų su šių stulpelių įrašais.

2.5.3 PAVYZDŽIŲ ATRANKA KONTROLĖS TESTAVIMUI

Siekdami padidinti audito efektyvumą ir geriau koordinuoti testavimą, mes apjungėme I lygio kontrolės testus su detaliais testais. Taigi, mes atlikome tokį patį skaičių tiek I kontrolės, tiek ir detalių testų.

Pavyzdžiai nuoseklios peržiūros testų atlikimui buvo pasirenkami naudojant atsitiktinės, parankinės ir / arba rizikos analize paremtus atrankos metodus.

Kaip minėta aukščiau II lygio kontrolės testai apėmė paramos schemai taikomų kontrolės priemonių testavimą. II lygio kontrolės testai kai kurioms priemonėms apėmė ir kontrolės priemonių taikomų patikrų vietose metu testavimą, kurį mes atlikome stebėdami Agentūros ar perduotas

funkcijas vykdančių institucijų darbuotojų veiksmus. Pavyzdžiai šių testų atlikimui taip pat buvo pasirenkami naudojant atsitiktinės, parankinės ir / arba rizikos analize paremtus atrankos metodus.

2.6 METODAI, TAIKYTI IS SAUGUMO VERTINIMUI

Atsižvelgdami į Komisijos reglamento Nr. 1663/95 3 str. 1 d. (su paskutiniais pakeitimais Reglamentu Nr. 465/2005), mes atlikome Agentūros taikomų IS saugumo priemonėmis vertinimą pagal Agentūros pasirinktą saugumo ISO 17799 standartą. Vertinimą atlikome vadovaudamiesi EK Žemės ūkio generalinio direktorato paskelbtomis Mokėjimo agentūrų IS saugumo gairėmis Nr. AGRI-2004-60334-01-00 ir kitais EK nurodymais.

Atlikto darbo apimtis, mūsų pastabos (išimtytys) ir laikinosios išvados apie taikomas IS saugumo priemones pateiktos Ataskaitos 8 dalyje.

2.7 METODAI, TAIKYTI VIDAUS AUDITO FUNKCIJOS VERTINIMUI

Atlikdami auditą įvertinome vidaus audito funkciją, susijusią su EŽŪOGF GS administravimo ir kontrolės sistemos vertinimu 2005 m. Mes peržvelgėme vidaus audito darbą, atliktą EŽŪOGF GS srityje. Kur tinkama, mes atsižvelgėme į vidaus audito nustatytus neatitikimus Agentūros vidaus kontrolės sistemoje.

Vertindami vidaus audito funkcijos veiksmingumą, mes atlikome III lygio kontrolės testus taikytinus horizontaliam akreditavimo kriterijui. Mes taip pat peržiūrėjome vidaus audito funkcijai teiktų rekomendacijų įgyvendinimą. Plačiau apie atliktą darbą vidaus audito srityje pateikta Ataskaitos 4 dalyje.

2.8 ATITIKIMO AKREDITAVIMO KRITERIJAMS PERŽVALGA

Agentūros EŽŪOGF GS administravimo atitikimo akreditavimo kriterijams vertinimas pagrįstas kontrolės ir detalaus testavimo rezultatais. Mes taip pat, kur tinkama, atsižvelgėme į išorės ir vidaus auditorių per 2005 GS finansinius metus pateiktas ataskaitas, tiesiogiai ir netiesiogiai susijusias su Agentūros atitiktimi akreditavimo kriterijams (Priedas Nr. 9, Priedas Nr. 10). Mes susitikome su auditus atlikusiais išorės auditoriais bei ŽŪM, kaip Kompetentingos institucijos, atsakingos už akreditacijos suteikimą ir atšaukimą, atstovais. Ataskaitos 4 ir 6 dalyse yra plačiau pateiktas atlikto darbo šioje srityje aprašymas.

2.9 METODAI, TAIKYTI APSKAITOS IR MOKĖJIMO PROCEDŪRŲ VERTINIMUI

Agentūroje nuo 2004 m. lapkričio mėn. pradėjo veikti Finansų apskaitos sistema (toliau tekste FAS), kuri yra susieta su Agentūroje naudojamomis GS priemonių administravimo informacinėmis sistemomis. FAS sudaro šie moduliai:

- Mokėtinos sumos,
- Gautinos sumos,
- Didžioji knyga,
- Pinigų valdymas.

Mokėjimo pavedimų formavimas ir tikrinimas taip pat buvo atliekami automatizuotai. Mokėjimų tvirtinimui ir vykdymui buvo naudojama bankinė informacinė sistema „Telehansa“.

Mes detalai peržiūrėjome Agentūros FAD Mokėjimo skyriuje (toliau tekste MS), Europos Sąjungos paramos apskaitos skyriuje (toliau tekste ESPAS) bei Ataskaitų ir koordinavimo skyriuje (toliau tekste AKS) taikytas mokėjimo ir apskaitos kontrolės priemones ir procedūras. Apskaitos ir mokėjimų srityje taikėme šias audito procedūras:

- FAD skyriuose sukurtos vidaus kontrolės sistemos atitikimo ES teisės aktų reikalavimams vertinimas, įskaitant rašytinių procedūrų, mokėjimo ir apskaitos procedūrų ir pan. vertinimą;

- Nuoseklios peržiūros testus ir pokalbius su darbuotojais, siekiant įsitikinti kontrolės priemonių egzistavimu;
- III lygio kontrolės testus;
- I lygio kontrolės testus sujungtus su detaliais testais;
- Vidaus audito ataskaitų peržiūrą;
- Išorės auditorių ataskaitų peržiūrą;
- Agentūrai teiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūrą.

Detalesnė informacija apie atliktą darbą apskaitos ir mokėjimų srityje pateikiama Ataskaitos 3, 6.3, 7 dalyse.

2.10 METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAI

Mes atlikome šiuos sutikrinimus, susijusius su 2005 GS finansiniais metais:

- tarp Agentūros apskaitos sistemos ir Metinės 104 lentelės;
- tarp Agentūros apskaitos sistemos ir KPP išlaidų ataskaitos;
- tarp Agentūros apskaitos sistemos ir 105 lentelių;
- tarp Metinės 104 lentelės ir 2005 m. spalio mėn. 104 lentelės;
- Tarp 2005 GS finansinių metų IV ketvirčio KPP išlaidų ataskaitos ir KPP išlaidų ataskaitos.

Taip pat mes peržiūrėjome, ar detali informacija apie kiekvieną mokėjimą yra laikoma kompiuterinių registrų forma ir ar bendros išlaidų sumos, nurodytos kompiuteriniuose registruose, sutampa su išlaidomis, nurodytomis metinėse išlaidų ataskaitose.

Detalesnė informacija apie atliktą darbą pateikta Ataskaitos 3 dalyje.

3. MĖNESINIŲ IR METINIŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS

3.1 SANTRAUKA

Mes nenustatėme skirtumų tarp Apskaitos sistemos ir EŽŪOGF GS 2005 m. metinių išlaidų ataskaitų.

3.2 PERIODINIŲ IR METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS

3.2.1 SUTIKRINIMAS TARP 2005 M. SPALIO MĖN. MĖNESINĖS IR METINĖS 104 LENTELĖS

Žemiau pateikiamas EŽŪOGF GS 2005 m. paskutinės mėnesinės išlaidų ataskaitos (už spalio mėn.) duomenų ir Metinės 104 lentelės duomenų sutikrinimas (Lentelė Nr. 12).

**Lentelė Nr. 12 EŽŪOGF GS 2005 m. paskutinės mėnesinės ir
 Metinės 104 lentelės duomenų sutikrinimas**

BN kodas	Pavadinimas	Spalio mėn. 104 lentelė, Lt	Metinė 104 lentelė, Lt	Skirtumas, Lt	Past. Nr.
05 02 01 01 1000 014	Gražinamosios išmokos paprastųjų kviečių grūdai ir miltai-prekybos metai 04/05	419.434,21	419.434,21	0,00	
05 02 01 01 1003 054	(kita)-prekybos metai 04/05	12.826,28	12.826,28	0,00	
05 02 01 02 1011 001	Viešojo saugojimo techninės išlaidos - duoniniai kviečiai	7.458.153,04	7.458.153,04	0,00	
05 02 01 02 1011 004	Viešojo saugojimo techninės išlaidos-miežiai	1.667.124,73	1.667.124,73	0,00	
05 02 01 02 1012 001	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos-duoniniai kviečiai	617.562,73	617.562,73	0,00	
05 02 01 02 1012 004	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos- miežiai	138.525,58	138.530,82	5,24	(42)
05 02 01 02 1013 001	Kitos viešojo saugojimo išlaidos-duoniniai kviečiai	244.000,55	244.000,55	0,00	
05 02 01 02 1013 004	Kitos viešojo saugojimo išlaidos-miežiai	-391.614,55	-391.333,07	281,48	(42)
05 02 01 02 1014 004	Pirkimo vertės sumažėjimas-miežiai	3.078.432,59	3078.502,96	70,37	(42)
05 02 01 02 1014 011	Papildomas vertės sumažėjimas-duoniniai kviečiai	7.447.285,62	7447.285,62	0,00	
05 02 01 03 1021 001	Priemoka - bulvių krakmolos (str.5, R.1868/94)	60.667,19	60.667,19	0,00	
05 02 05 01 1100 009	Gražinamosios išmokos-cukrus ir izogliukozė-04/05 (10/04-09/05)	67.111.798,80	67.111.798,80	0,00	
05 02 05 05 3011 001	Cukrus ir izogliukozė	86.268,82	86.268,82	0,00	
05 02 07 01 1401 004	Pagalba už perdirbimą - ilgas linų pluoštas - prekybos metai 04/05	51.847,82	51.847,82	0,00	
05 02 07 01 1403 004	Pagalba už perdirbimą - trumpas linų pluoštas ir kanapių pluoštas - prekybos metai 04/05	49.437,81	49.437,81	0,00	
05 02 11 01 1300 020	Pagalba gamybai - sausi pašarai - R. 603/95, str. 3(2) - avansai - prekybos metai 04/05	103.659,78	103.659,78	0,00	
05 02 11 01 1300 033	Pagalba gamybai - sausi pašarai - R. 603/95, str. 3(2) - balansas - prekybos metai 04/05	55.066,01	55.066,01	0,00	
05 02 12 02 0000 001	Bendra išmokos už plotą schema - naujos valstybės narės - R.1259/99, str.1 - prekybos metai 04/05	282.374.610,48	282.374.488,70	-121,78	(92)
05 03 01 01 2000 010	Gražinamosios išmokos - sviestas - prekybos metai 04/05	3.273.118,90	3.273.118,90	0,00	
05 03 01 01 2001 010	Gražinamosios išmokos nugriebto pieno milteliai-prekybos metai 04/05	296.919,53	296.919,53	0,00	
05 03 01 01 2002 009	Gražinamosios išmokos-sūris-prekybos metai 03/04	6.620.851,59	6.620.851,59	0,00	
05 03 01 01 2002 010	Gražinamosios išmokos-sūris-prekybos metai 04/05	28.379.098,33	28.379.098,33	0,00	
05 03 01 01 2003 029	Kiti produktai-prekybos metai 03/04	1.328,67	1.328,67	0,00	
05 03 01 01 2003 030	Kiti produktai-prekybos metai 04/05	454.121,22	454.121,22	0,00	
05 03 01 03 2024 001	Pagalba - nugriebtas pienas, perdirbtas į kazeiną - R.2921/90	2.367.081,00	2.367.081,00	0,00	
05 03 01 05 2040 001	Sviestas, skirtas konditerijos ir kitų gaminių gamybai - R.2571/97 - a, c ir d formulės	444.890,80	444.890,80	0,00	
05 03 01 05 2040 002	Sviestas, skirtas ledų gamybai - R.2571/97 - b formulė	381.189,12	381.189,12	0,00	
05 03 01 06 2050 006	Privatus saugojimas - ilgai negendantys sūriai	219.479,30	219.479,30	0,00	
05 03 01 08 3120 011	Pienas mokykloms – balansas	14.658,77	14.658,77	0,00	
05 03 01 09 3012 001	Nugriebto pieno milteliai ar panašūs produktai-pg2	10.435,92	10.435,92	0,00	
05 03 01 09 3012 002	Nenugriebto pieno milteliai ar panašūs produktai-pg3	154.495,42	154.495,42	0,00	
05 03 01 09 3013 001	Sviestas	39.825,63	39.825,63	0,00	
05 03 02 01 2100 123	KN 0201 20-šviežia galvijiena-ketvirčiai-prekybos metai 03/04	120.471,64	120.471,64	0,00	
05 03 02 01 2100 124	KN 0201 30-šviežia galvijiena-be kaulų-prekybos metai 03/04	194.737,91	194.737,91	0,00	
05 03 02 01 2100 126	KN 0201 20-šviežia galvijiena-ketvirčiai-prekybos	9398.844,36	9.398.844,36	0,00	

BN kodas	Pavadinimas	Spalio mėn. 104 lentelė, Lt	Metinė 104 lentelė, Lt	Skirtumas, Lt	Past. Nr.
	metai 04/05				
05 03 02 01 2100 127	KN 0201 30-šviežia galvijiena-be kaulų-prekybos metai 04/05	15237.309,72	15.237.309,72	0,00	
05 03 02 13 2101 004	KN 0102-gyvi gyvuliai-prekybos metai 04/05	358.448,09	358.448,09	0,00	
05 03 04 05 2311 091	Gražinamosios išmokos už paukščius-paukščių jaunikliai-prekybos metai 04/05	37.819,27	37.819,27	0,00	
05 03 04 05 2311 093	Gražinamosios išmokos už paukščius-paukščių jaunikliai-prekybos metai 05/06	6.215,04	6.215,04	0,00	
05 03 04 06 3014 001	Kiaušiniai	0,52	0,52	0,00	
05 03 04 07 2320 008	Programa 2005 - sprendimas 23/08/2004	280.259,58	280.259,58	0,00	
05 03 99 00 0000 002	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - daugiamečių sankcijų, kitos susigrąžintos sumos	-3.483,88	0,00	3.483,88	(93)
Iš viso:		438.873.203,94	438.876.923,13	3.719,19	

Nustatytų skirtumų priežastis – Agentūros atliktos korekcijos pagal audito metu pateiktus pastebėjimus, kurie nurodyti lentelėje ir pateikti Ataskaitos 5, 7 dalyse.

3.2.2 SUTIKRINIMAS TARP KETVIRTINĖS IR METINĖS KPP IŠLAIDŲ ATASKAITOS

Žemiau pateikiamas 2005 GS finansinių metų IV ketvirčio KPP išlaidų pagal prioritetus ir priemonės ataskaitos duomenų ir Metinės KPP išlaidų pagal prioritetus ir priemonės ataskaitos duomenų sutikrinimas (Lentelė Nr. 13).

Lentelė Nr. 13 2005 GS finansinių metų IV ketvirčio KPP išlaidų pagal prioritetus ir priemonės ataskaitos ir Metinės KPP išlaidų pagal prioritetus ir priemonės ataskaitos duomenų sutikrinimas

X lentelės F500 kodas ¹⁰	Pavadinimas	IV ketvirčio KPP išlaidų ataskaita, EUR	Metinė KPP išlaidų ataskaita, EUR	Skirtumas, EUR	Past. Nr.
F	Agrarinė aplinkosauga	6.382.589,75	6.382.589,75	0,00	
E	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės	45.090.343,42	45.090.343,42	0,00	
X	Parama ES reikalavimams vykdyti	10.826.780,69	10.826.780,69	0,00	
H	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku	288.150,61	288.150,61	0,00	
D	Ankstyvas pasitraukimas	8.791.931,01	8.791.931,01	0,00	
AB	Parama pusiau natūriniam restruktūrizuojamiems ūkiams	635.195,40	635.195,40	0,00	
-	Kitos priemonės	0,00	0,00	0,00	
AD	Techninė parama	0,00	0,00	0,00	
AE	Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos	36.780.334,52	36.780.362,74	28,22	(92)
Iš viso:		108.795.325,4	108.795.353,62	28,22	

Nustatyti skirtumai atsirado dėl Agentūros atliktų korekcijų pagal audito metu pateiktus pastebėjimus, kurie nurodyti lentelėje ir pateikti Ataskaitos 7 dalyje.

3.3 METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS SU APSKAITOS SISTEMA

3.3.1 METINĖS 104 LENTELĖS SUTIKRINIMAS SU APSKAITOS SISTEMA

Žemiau pateikiamas sutikrinimas tarp Metinės 104 lentelės duomenų ir Agentūros apskaitos sistemos Didžiojoje knygoje (toliau tekste DK) užregistruotų išlaidų¹¹ bei pajamų¹² skirtumo (Lentelė Nr. 14).

Lentelė Nr. 14 Sutikrinimas tarp Metinės 104 lentelės ir Agentūros apskaitos sistemos.

BN kodas	Pavadinimas	Metinė 104 lentelė, Lt	DK užregistruotų išlaidų ir pajamų skirtumas, Lt	Skirtumas, Lt
1	2	3	4	5=3-4
05 02 01 01 1000 014	Gražinamosios išmokos paprastųjų kviečių grūdai ir miltai-prekybos metai 04/05	419.434,21	419.434,21	0,00
05 02 01 01 1003 054	(kita)-prekybos metai 04/05	12.826,28	12.826,28	0,00
05 02 01 02 1011 001	Viešojo saugojimo techninės išlaidos - duoniniai	7.458.153,04	7.458.153,04	0,00

¹⁰ KPP pagalbinės priemonės kodas

¹¹ 4 klasės DK sąskaitos

¹² 3 klasės DK sąskaitos

EŽŪOGF Garantijų skyriaus 2005 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo valstybinio audito ataskaita
 Nacionalinė mokėjimo agentūra, Lietuva

BN kodas	Pavadinimas	Metinė 104 lentelė, Lt	DK užregistruotų išlaidų ir pajamų skirtumas, Lt	Skirtumas, Lt
1	2	3	4	5=3-4
	kviečiai			
05 02 01 02 1011 004	Viešojo saugojimo techninės išlaidos-miežiai	1.667.124,73	1.667.124,73	0,00
05 02 01 02 1012 001	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos-duoniniai kviečiai	617.562,73	617.562,73	0,00
05 02 01 02 1012 004	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos- miežiai	138.530,82	138.530,82	0,00
05 02 01 02 1013 001	Kitos viešojo saugojimo išlaidos-duoniniai kviečiai	244.000,55	244.000,55	0,00
05 02 01 02 1013 004	Kitos viešojo saugojimo išlaidos-miežiai	-391.333,07	-391.333,07	0,00
05 02 01 02 1014 004	Pirkimo vertės sumažėjimas-miežiai	3.078.502,96	3.078.502,96	0,00
05 02 01 02 1014 011	Papildomas vertės sumažėjimas-duoniniai kviečiai	7.447.285,62	7.447.285,62	0,00
05 02 01 03 1021 001	Priemoka - bulvių krakmolos (str.5, R.1868/94)	60.667,19	60.667,19	0,00
05 02 05 01 1100 009	Gražinamosios išmokos-cukrus ir izogliukozė-04/05 (10/04-09/05)	67.111.798,80	67.111.798,80	0,00
05 02 05 05 3011 001	Cukrus ir izogliukozė	86.268,82	86.268,82	0,00
05 02 07 01 1401 004	Pagalba už perdirbimą - ilgas linų pluoštas - prekybos metai 04/05	51.847,82	51.847,82	0,00
05 02 07 01 1403 004	Pagalba už perdirbimą - trumpas linų pluoštas ir kanapių pluoštas - prekybos metai 04/05	49.437,81	49.437,81	0,00
05 02 11 01 1300 020	Pagalba gamybai - sausi pašarai - R. 603/95, str. 3(2) - avansai - prekybos metai 04/05	103.659,78	103.659,78	0,00
05 02 11 01 1300 033	Pagalba gamybai - sausi pašarai - R. 603/95, str. 3(2) - balansas - prekybos metai 04/05	55.066,01	55.066,01	0,00
05 02 12 02 0000 001	Bendra išmokos už plotą schema - naujos valstybės narės - R.1259/99, str.1 - prekybos metai 04/05	282.374.488,70	282.374.488,70	0,00
05 03 01 01 2000 010	Gražinamosios išmokos - sviestas - prekybos metai 04/05	3.273.118,90	3.273.118,90	0,00
05 03 01 01 2001 010	Gražinamosios išmokos nugriebto pieno milteliai-prekybos metai 04/05	296.919,53	296.919,53	0,00
05 03 01 01 2002 009	Gražinamosios išmokos-sūris-prekybos metai 03/04	6.620.851,59	6.620.851,59	0,00
05 03 01 01 2002 010	Gražinamosios išmokos-sūris-prekybos metai 04/05	28.379.098,33	28.379.098,33	0,00
05 03 01 01 2003 029	Kiti produktai-prekybos metai 03/04	1.328,67	1.328,67	0,00
05 03 01 01 2003 030	Kiti produktai-prekybos metai 04/05	454.121,22	454.121,22	0,00
05 03 01 03 2024 001	Pagalba - nugriebtas pienas, perdirbtas į kazeiną - R.2921/90	2.367.081,00	2.367.081,00	0,00
05 03 01 05 2040 001	Sviestas, skirtas konditerijos ir kitų gaminių gamybai - R.2571/97 - a, c ir d formulės	444.890,80	444.890,80	0,00
05 03 01 05 2040 002	Sviestas, skirtas ledų gamybai - R.2571/97 - b formulė	381.189,12	381.189,12	0,00
05 03 01 06 2050 006	Privatus saugojimas - ilgai negendantys sūriai	219.479,30	219.479,30	0,00
05 03 01 08 3120 011	Pienas mokykloms - balansas	14.658,77	14.658,77	0,00
05 03 01 09 3012 001	Nugriebto pieno milteliai ar panašūs produktai-pg2	10.435,92	10.435,92	0,00
05 03 01 09 3012 002	Nenugriebto pieno milteliai ar panašūs produktai-pg3	154.495,42	154.495,42	0,00
05 03 01 09 3013 001	Sviestas	39.825,63	39.825,63	0,00
05 03 02 01 2100 123	KN 0201 20-šviežia galvijiena-ketvirčiai-prekybos metai 03/04	120.471,64	120.471,64	0,00
05 03 02 01 2100 124	KN 0201 30-šviežia galvijiena-be kaulų-prekybos metai 03/04	194.737,91	194.737,91	0,00
05 03 02 01 2100 126	KN 0201 20-šviežia galvijiena-ketvirčiai-prekybos metai 04/05	9.398.844,36	9.398.844,36	0,00
05 03 02 01 2100 127	KN 0201 30-šviežia galvijiena-be kaulų-prekybos metai 04/05	15.237.309,72	15.237.309,72	0,00
05 03 02 13 2101 004	KN 0102-gyvi gyvuliai-prekybos metai 04/05	358.448,09	358.448,09	0,00
05 03 04 05 2311 091	Gražinamosios išmokos už paukščius-paukščių jaunikliai-prekybos metai 04/05	37.819,27	37.819,27	0,00
05 03 04 05 2311 093	Gražinamosios išmokos už paukščius-paukščių jaunikliai-prekybos metai 05/06	6.215,04	6.215,04	0,00
05 03 04 06 3014 001	Kiaušiniai	0,52	0,52	0,00
05 03 04 07 2320 008	Programa 2005 - sprendimas 23/08/2004	280.259,58	280.259,58	0,00
	Iš viso:	438.876.926,13	438.876.927,13	0,00

Skirtumų nenustatyta.

3.3.2 METINĖS KPP IŠLAIDŲ ATASKAITOS SUTIKRINIMAS SU APSKAITOS SISTEMA

Žemiau pateikiamas sutikrinimas tarp Metinės KPP išlaidų pagal prioritetus ir priemonės ataskaitos duomenų ir Agentūros apskaitos sistemos DK užregistruotų išlaidų¹³ bei pajamų¹⁴ skirtumo (Lentelė Nr. 15).

Lentelė Nr. 15. Sutikrinimas tarp Metinės KPP išlaidų pagal prioritetus ir priemonės ataskaitos ir Agentūros apskaitos sistemos

X lentelės F500 kodas ¹⁵	Pavadinimas	Metinė KPP išlaidų ataskaita, EUR	Metinė KPP išlaidų ataskaita, Lt ¹⁶	DK užregistruotų išlaidų ir pajamų skirtumas, Lt	Skirtumas, Lt 6 = 4 - 5
1	2	3	4	5	6 = 4 - 5
F	Agrarinė aplinkosauga	6.382.589,75	22.037.805,89	22.037.805,89	0,00
E	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės	45.090.343,42	155.687.937,76	155.687.937,76	0,00
X	Parama ES reikalavimams vykdyti	10.826.780,69	37.382.708,37	37.382.708,37	0,00
H	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku	288.150,61	994.926,43	994.926,43	0,00
D	Ankstyvas pasitraukimas	8.791.931,01	30.356.779,39	30.356.779,39	0,00
AB	Parama pusiau natūriniais restruktūrizuojamiems ūkiams	635.195,40	2.193.202,68	2.193.202,68	0,00
-	Kitos priemonės	0,00	0,00	0,00	0,00
AD	Techninė parama	0,00	0,00	0,00	0,00
AE	Papildomos tiesioginės išmokos	36.780.362,74	126.998.914,50	126.998.914,50	0,00
	Iš viso:	108.795.356,62	375.652.279,02	375.652.280,02	0,00

Skirtumų nenustatyta

3.3.3 METINIŲ 105 LENTELIŲ SUTIKRINIMAS SU APSKAITOS SISTEMA

Žemiau pateikiamas sutikrinimas tarp Metinės 105 (104) lentelės bei Metinės 105 (KPP) lentelės duomenų ir Agentūros apskaitos sistemos DK sąskaitų duomenų (Lentelė Nr. 16, Lentelė Nr. 17).

Lentelė Nr. 16. Sutikrinimas tarp Metinės 105 (104) lentelės ir Agentūros apskaitos sistemos

Metinė 105 (104) lentelė			DK sąskaitų suma, Lt	Skirtumas, Lt
Stulpelio Nr.	Stulpelio pavadinimas	Suma, Lt		
a	Gražintinų sumų likutis praeitų finansinių metų pabaigoje	0,00	0,00 ¹⁷	0,00
b	Užregistruotos debitorinės sumos	580.622,95	580.622,95 ¹⁸	0,00
c	Irašų pakeitimas	6.643,14	6.643,14 ¹⁹	0,00
d	Susigrąžintos sumos	184.486,58	184.486,58 ²⁰	0,00
e	Nurašytos sumos	0,00	0,00 ²¹	0,00
f	Gražintinų sumų likutis laikotarpio pabaigoje	389.493,23	389.493,23 ²²	0,00
g	Beviltiškos skolos	0,00	0,00 ²³	0,00
	Iš viso:			0,00

¹³ 4 klasės DK sąskaitos

¹⁴ 3 klasės DK sąskaitos

¹⁵ KPP pagalbinės priemonės kodas

¹⁶ Perskaičiuojant KPP išlaidas iš EUR į Lt, visoms priemonėms, išskyrus „Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos“, buvo taikomas santykis 1 EUR : 3,4528 Lt, išlaidoms pagal priemonę „Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos“ – 1 EUR : 3,4529 Lt.

¹⁷ 12 klasės DK sąskaitų likutis laikotarpio pradžiai.

¹⁸ 51 klasės ir 53 klasės DK sąskaitų apyvarta per laikotarpį.

¹⁹ 63 klasės DK sąskaitų apyvarta per laikotarpį.

²⁰ 31 klasės ir 33 klasės DK sąskaitų apyvarta per laikotarpį.

²¹ 64 klasės DK sąskaitų apyvarta per laikotarpį.

²² 12 klasės DK sąskaitų likutis laikotarpio pabaigai.

²³ 65 klasės DK sąskaitų likutis laikotarpio pabaigai.

Lentelė Nr. 17. Sutikrinimas tarp Metinės 105 (KPP) lentelės ir Agentūros apskaitos sistemos

Metinė 105 (KPP) lentelė			DK sąskaitų suma, Lt	Skirtumas, Lt
Stulpelio Nr.	Stulpelio pavadinimas	Suma, Lt		
a	Gražintinių sumų likutis praėjusių finansinių metų pabaigoje	0,00	0,00 ²⁴	0,00
b	Užregistruotos debitorinės sumos	624.080,73	624.080,73 ²⁵	0,00
c	Irašų pakeitimas	2.784,68	2.784,68 ²⁶	0,00
d	Susigražintos sumos	574.525,38	574.525,38 ²⁷	0,00
e	Nurašytos sumos	0,00	0,00 ²⁸	0,00
f	Gražintinių sumų likutis laikotarpio pabaigoje	46.770,67	46.770,67 ²⁹	0,00
g	Beviltiškos skolos	0,00	0,00 ³⁰	0,00
			Iš viso:	0,00

Skirtumų nenustatyta

3.3.4 SUTIKRINIMAS TARP METINIŲ E-FAUDIT LENTELIŲ IR METINĖS 104 LENTELĖS

Žemiau pateikiamas sutikrinimas tarp Metinės 104 lentelės ir Metinių F-audit lentelių duomenų (Lentelė Nr. 18).

Lentelė Nr. 18. Sutikrinimas tarp Metinės 104 lentelės ir Metinių F-audit lentelių.

BN kodas	Pavadinimas	Metinė 104 lentelė, Lt	F-audit lentelės, Lt	Skirtumai, Lt
05 02 01 02 1011 001	Viešojo saugojimo techninės išlaidos - duoniniai kviečiai	7.458.153,04	7.458.153,04	0,00
05 02 01 02 1011 004	Viešojo saugojimo techninės išlaidos-miežiai	1.667.124,73	1.667.124,73	0,00
05 02 01 02 1012 001	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos-duoniniai kviečiai	617.562,73	617.562,73	0,00
05 02 01 02 1012 004	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos- miežiai	138.530,82	138.530,82	0,00
05 02 01 02 1013 001	Kitos viešojo saugojimo išlaidos-duoniniai kviečiai	244.000,55	244.000,55	0,00
05 02 01 02 1013 004	Kitos viešojo saugojimo išlaidos-miežiai	-391.333,07	-391.333,07	0,00
05 02 01 02 1014 004	Pirkimo vertės sumažėjimas-miežiai	3.078.502,96	3.078.502,96	0,00
05 02 01 02 1014 011	Papildomas vertės sumažėjimas-duoniniai kviečiai	7.447.285,62	7.447.285,62	0,00
				Iš viso:
				0,00

Skirtumų nenustatyta.

3.4 X LENTELIŲ IR METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS (INFORMACIJOS PRIEINAMUMAS KOMPIUTERINIŲ PAVIDALŲ)

Kaip reikalaujama Agentūra kaupia kompiuterinių registrų forma detalius duomenis apie kiekvieną įvykdytą, su išlaidomis susijusią transakciją.

3.4.1 X LENTELĖS IR METINĖS 104 LENTELĖS ATASKAITOS SUTIKRINIMAS

Mes atlikome pakankamos apimties darbą, kad įsitikintume, ar kompiuterinių registrų duomenys (X lentelė) sutampa su Metine 104 lentele.

X lentelėje yra 770.267 detalūs įrašai apie Metinėje 104 lentelėje pateiktas išlaidas. Žemiau pateikiamas sutikrinimas tarp Metinės 104 lentelės ir kompiuterinių registrų (X lentelės) duomenų (Lentelė Nr. 19).

Lentelė Nr. 19. Sutikrinimas tarp Metinės 104 lentelės ir Metinės X lentelės.

BN kodas	Pavadinimas	Metinė 104 lentelė, Lt	Metinė X lentelė, Lt	Skirtumai, Lt
05 02 01 01 1000 014	Grazinamosios išmokos paprastųjų kviečių grūdai ir miltai-prekybos metai 04/05	419.434,21	419.434,21	0,00
05 02 01 01 1003 054	(kita)-prekybos metai 04/05	12.826,28	12.826,28	0,00
05 02 01 02 1011 001	Viešojo saugojimo techninės išlaidos - duoniniai kviečiai	7.458.153,04	0,00	7.458.153,04
05 02 01 02 1011 004	Viešojo saugojimo techninės išlaidos-miežiai	1.667.124,73	0,00	1.667.124,73

²⁴ 12 klasės DK sąskaitų likutis laikotarpio pradžiai

²⁵ 51 klasės ir 53 klasės DK sąskaitų apyvarta per laikotarpį

²⁶ 63 klasės DK sąskaitų apyvarta per laikotarpį

²⁷ 31 klasės ir 33 klasės DK sąskaitų apyvarta per laikotarpį

²⁸ 64 klasės DK sąskaitų apyvarta per laikotarpį

²⁹ 12 klasės DK sąskaitų likutis laikotarpio pabaigai

³⁰ 65 klasės DK sąskaitų likutis laikotarpio pabaigai

EŽŪOGF Garantijų skyriaus 2005 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo valstybinio audito ataskaita
 Nacionalinė mokėjimo agentūra, Lietuva

BN kodas	Pavadinimas	Metinė 104 lentelė, Lt	Metinė X lentelė, Lt	Skirtumai, Lt
05 02 01 02 1012 001	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos-duoniniai kviečiai	617.562,73	0,00	617.562,73
05 02 01 02 1012 004	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos-miežiai	138.530,82	0,00	138.530,82
05 02 01 02 1013 001	Kitos viešojo saugojimo išlaidos-duoniniai kviečiai	244.000,55	0,00	244.000,55
05 02 01 02 1013 004	Kitos viešojo saugojimo išlaidos-miežiai	-391.333,07	0,00	-391.333,07
05 02 01 02 1014 004	Pirkimo vertės sumažėjimas-miežiai	3.078.502,96	0,00	3.078.502,96
05 02 01 02 1014 011	Papildomas vertės sumažėjimas-duoniniai kviečiai	7.447.285,62	0,00	7.447.285,62
05 02 01 03 1021 001	Priemoka - bulvių krakmolos (str.5, R.1868/94)	60.667,19	60.667,19	0,00
05 02 05 01 1100 009	Gražinamosios išmokos-cukrus ir izogliukožė-04/05 (10/04-09/05)	67.111.798,80	67.111.798,80	0,00
05 02 05 05 3011 001	Cukrus ir izogliukožė	86.268,82	86.268,82	0,00
05 02 07 01 1401 004	Pagalba už perdirbimą - ilgas linų pluoštas - prekybos metai 04/05	51.847,82	51.847,82	0,00
05 02 07 01 1403 004	Pagalba už perdirbimą - trumpas linų pluoštas ir kanapių pluoštas - prekybos metai 04/05	49.437,81	49.437,81	0,00
05 02 11 01 1300 020	Pagalba gamybai - sausi pašarai - R. 603/95, str. 3(2) - avansai - prekybos metai 04/05	103.659,78	103.659,78	0,00
05 02 11 01 1300 033	Pagalba gamybai - sausi pašarai - R. 603/95, str. 3(2) - balansas - prekybos metai 04/05	55.066,01	55.066,01	0,00
05 02 12 02 0000 001	Bendra išmokos už plotą schema - naujos valstybės narės - R.1259/99, str.1 - prekybos metai 04/05	282.374.488,70	282.374.219,56	269,14
05 03 01 01 2000 010	Gražinamosios išmokos - sviestas - prekybos metai 04/05	3.273.118,90	3.273.118,90	0,00
05 03 01 01 2001 010	Gražinamosios išmokos nugriebto pieno milteliai-prekybos metai 04/05	296.919,53	296.919,53	0,00
05 03 01 01 2002 009	Gražinamosios išmokos-sūris-prekybos metai 03/04	6.620.851,59	6.620.851,59	0,00
05 03 01 01 2002 010	Gražinamosios išmokos-sūris-prekybos metai 04/05	28.379.098,33	28.379.098,33	0,00
05 03 01 01 2003 029	Kiti produktai-prekybos metai 03/04	1.328,67	1.328,67	0,00
05 03 01 01 2003 030	Kiti produktai-prekybos metai 04/05	454.121,22	454.121,22	0,00
05 03 01 03 2024 001	Pagalba - nugriebtas pienas, perdirbtas į kazeiną - R.2921/90	2.367.081,00	2.367.081,00	0,00
05 03 01 05 2040 001	Sviestas, skirtas konditerijos ir kitų gaminių gamybai - R.2571/97 - a, c ir d formulės	444.890,80	444.890,80	0,00
05 03 01 05 2040 002	Sviestas, skirtas ledų gamybai - R.2571/97 - b formulė	381.189,12	381.189,12	0,00
05 03 01 06 2050 006	Privatus saugojimas - ilgai negendantys sūriai	219.479,30	219.479,30	0,00
05 03 01 08 3120 011	Pienas mokykloms - balansas	14.658,77	14.658,77	0,00
05 03 01 09 3012 001	Nugriebto pieno milteliai ar panašūs produktai-pg2	10.435,92	10.435,92	0,00
05 03 01 09 3012 002	Nenugriebto pieno milteliai ar panašūs produktai-pg3	154.495,42	154.495,42	0,00
05 03 01 09 3013 001	Sviestas	39.825,63	39.825,63	0,00
05 03 02 01 2100 123	KN 0201 20-šviežia galvijiena-ketvirčiai-prekybos metai 03/04	120.471,64	120.471,64	0,00
05 03 02 01 2100 124	KN 0201 30-šviežia galvijiena-be kaulų-prekybos metai 03/04	194.737,91	194.737,91	0,00
05 03 02 01 2100 126	KN 0201 20-šviežia galvijiena-ketvirčiai-prekybos metai 04/05	9.398.844,36	9.398.844,36	0,00
05 03 02 01 2100 127	KN 0201 30-šviežia galvijiena-be kaulų-prekybos metai 04/05	15.237.309,72	15.237.309,72	0,00
05 03 02 13 2101 004	KN 0102-gyvi gyvuliai-prekybos metai 04/05	358.448,09	358.448,09	0,00
05 03 04 05 2311 091	Gražinamosios išmokos už paukščių-paukščių jaunikliai-prekybos metai 04/05	37.819,27	37.819,27	0,00
05 03 04 05 2311 093	Gražinamosios išmokos už paukščių-paukščių jaunikliai-prekybos metai 05/06	6.215,04	6.215,04	0,00
05 03 04 06 3014 001	Kiaušiniai	0,52	0,52	0,00
05 03 04 07 2320 008	Programa 2005 - sprendimas 23/08/2004	280.259,58	280.259,58	0,00
Iš viso:		438.876.923,13	418.616.826,61	20.260.096,52

Agentūra mums pateikė paaiškinimus dėl visų nustatytų skirtumų ir mes įsitikinome jų pagrįstumu. Skirtumų priežastys:

1. 20.259.827,38 Lt – Agentūra X lentelėje nefiksuoja detalių įrašų apie operacijas, susijusias su intervencinėmis atsargomis. Europos Komisijai informacija apie šias operacijas kompiuterinių registrų forma yra teikiama per atskirą sistemą.
2. 269,14 Lt – sugrąžintos klaidingai pervestos lėšos pagal priemonę Tiesioginės išmokos už pasėlius.

3.4.2 X LENTELĖS IR METINĖS KPP IŠLAIDŲ ATASKAITOS SUTIKRINIMAS

Mes atlikome pakankamos apimties darbą, kad įsitikintume, ar kompiuterinių registrų duomenys (X lentelė) sutampa su Metinė KPP išlaidų ataskaita.

X lentelėje yra 459.961 detalūs įrašai apie Metinėje KPP išlaidų ataskaitoje pateiktas išlaidas. Žemiau pateikiamas sutikrinimas tarp Metinės KPP išlaidų ataskaitos ir kompiuterinių registrų (X lentelės) duomenų (Lentelė Nr. 20)

Lentelė Nr. 20. Sutikrinimas tarp Metinės KPP išlaidų ataskaitos ir Metinės X lentelės.

X lentelės F500 kodas ³¹	Pavadinimas	Metinė KPP išlaidų ataskaita, EUR	Metinė X lentelė, EUR	Skirtumai, EUR
F	Agrarinė aplinkosauga	6.382.589,75	6.382.590,95	-1,20
E	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės	45.090.343,42	45.090.340,77	2,65
X	Parama ES reikalavimams vykdyti	10.826.780,69	10.826.781,43	-0,74
H	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku	288.150,61	288.150,63	-0,02
D	Ankstyvas pasitraukimas	8.791.931,01	8.791.932,58	-1,57
AB	Parama pusiau natūriniais restruktūrizuojamiems ūkiams	635.195,40	635.192,06	3,34
-	Kitos priemonės	0,00	0	0,00
AD	Techninė parama	0,00	0	0,00
AE	Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos	36.780.362,74	36.780.248,68	114,06
	Iš viso	108.795.353,62	108.795.237,10	116,52

Agentūra mums pateikė paaiškinimus dėl visų nustatytų skirtumų ir mes įsitikinome jų pagrįstumu. Skirtumų priežastys:

1. 31,88 EUR – valiutos konvertavimo informacinėje sistemoje metu susidaręs apvalinimo skirtumas.
2. 84,64 EUR – sugrąžintos klaidingai pervestos lėšos pagal priemonę „Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos“.

³¹ KPP pagalbinės priemonės kodas

4. NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

4.1 NACIONALINĖ MOKĖJIMO AGENTŪRA

Agentūra įsteigta Lietuvos Respublikos (toliau tekste LR) Vyriausybės nutarimu³² 1999-11-11 valstybės paramos ir ES stojimo paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai programos (SAPARD) lėšoms administruoti. LR Vyriausybė, siekdama užtikrinti EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą, 2004-02-06 paskyrė³³ Žemės ūkio ministeriją (toliau tekste ŽŪM) Kompetentinga institucija, o Agentūrą – Mokėjimo agentūrą, atsakinga už EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą, ir pavedė jai šias pagrindines funkcijas:

- administruoti EŽŪOGF GS priemones;
- atlikti lėšų mokėjimo funkciją;
- atlikti kontrolės funkciją;
- atlikti Tarybos reglamente Nr. 4045/89 nurodytas Specialiojo departamento funkcijas.

Kompetentinga institucija, kaip numatyta EK reglamente Nr. 1663/95, Agentūrai 2004-12-24 suteikė³⁴ akreditaciją.

Agentūra veikia vadovaudamasi LR žemės ūkio ministro patvirtintais nuostatais³⁵, kuriuose nurodyti jai iškelti uždaviniai ir pavestos vykdyti funkcijos. Agentūra yra savarankiška LR vykdomosios valdžios institucija – biudžetinė įstaiga, finansuojama iš LR valstybės biudžeto, veikianti ŽŪM administravimo srityje.

Agentūroje 2005-10-15 dirbo 647 darbuotojai (buvo patvirtinti 742 etatai) (Lentelė Nr. 21). Agentūra yra įsikūrusi Blindžių 17, LT-08111, Vilnius, Lietuvos Respublika.

Lentelė Nr. 21 Agentūros darbuotojų statusas ir skaičius 2005-10-15

Darbuotojų statusas	Darbuotojų skaičius	Darbuotojų dalis
Valstybės tarnautojai	368	57%
Darbuotojai, dirbantys pagal neterminuotas darbo sutartis	171	26%
Darbuotojai, dirbantys pagal terminuotas darbo sutartis	108	17%
Iš viso darbuotojų 2005-10-15	647	100%

Agentūros struktūra suformuota atsižvelgiant į jai pavestus uždavinius ir funkcijas. 2005-10-15 Agentūros struktūrą (Priedas Nr. 4)³⁶ sudarė 9 departamentai ir 1 tiesiogiai Agentūros direktoriui pavaldus skyrius. Ataskaitos prieduose pateikiame informaciją apie struktūrinių padalinių, susijusių su EŽŪOGF GS priemonių administravimu, vykdomas funkcijas, darbuotojų skaičių ir jų statusą (Priedas Nr. 5). Vidaus audito departamentas, Teisės departamentas, Finansų ir apskaitos departamentas bei Rizikų vertinimo ir valdymo skyrius yra savarankiški Agentūros struktūriniai padaliniai, tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi Agentūros direktoriui. Likę departamentai taip pat yra savarankiški Agentūros struktūriniai padaliniai, tačiau tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi atitinkamam Agentūros direktoriaus pavaduotojui.

Departamentų, skyrių ir poskyrių funkcijos, uždaviniai, darbo organizavimas, pareigos ir teisės yra nustatyti atitinkamuose Agentūros direktoriaus įsakymais patvirtintuose departamentų ar skyrių nuostatuose. Departamentų darbui vadovauja departamentų direktoriai, skyrių ir poskyrių

³² LR Vyriausybės 1999-11-11 nutarimas Nr. 1266

³³ LR Vyriausybės 2004-02-06 nutarimas Nr. 135

³⁴ LR žemės ūkio ministro 2004-12-24 įsakymas Nr. 3D-677.

³⁵ LR žemės ūkio ministro 2003-01-22 įsakymas Nr. 3D-17, su paskutiniais pakeitimais 2004-09-15 įsakymu Nr. 3D-517.

³⁶ Agentūros direktoriaus 2005-06-21 įsakymas Nr. BRI-510.

darbui vadovauja vedėjai. Departamentų direktoriams, skyrių vedėjams ar poskyrių vedėjams nesant, juos pavaduoja atitinkamai paskirti departamentų / skyrių darbuotojai.

Departamentų direktorius, skyrių ir poskyrių vedėjus ir tarnautojus į pareigas skiria ir atleidžia Agentūros direktorius, vadovaudamasis atitinkamais teisės aktais (valstybės tarnautojų atveju – vadovaujantis LR Valstybės tarnybos įstatymo nuostatomis; darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis – vadovaujantis LR darbo kodekso nuostatomis).

4.2 TERITORINIAI SKYRIAI

Kontrolės departamente yra 10 teritorinių skyrių, esančių visose Lietuvos apskrityse. Kontrolės departamento teritoriniuose skyriuose (toliau tekste KDTS) 2005-10-15 dirbo 265 darbuotojai (Lentelė Nr. 22).

Lentelė Nr. 22

KDTS darbuotojų skaičius ir jų statusas (2005-10-15)

KDTS	Valstybės tarnautojai	Dirbantys pagal darbo sutartis		Bendras darbuotojų skaičius
		neterminuotas	terminuotas	
Alytaus	9	6	5	20
Kauno	8	20	12	40
Klaipėdos	8	10	6	24
Marijampolės	9	9	7	25
Panėvėžio	14	13	5	32
Šiaulių	8	12	8	28
Tauragės	7	12	2	21
Telšių	10	4	1	15
Utenos	8	10	7	25
Vilniaus	8	15	12	35
Iš viso	89	111	65	265

Žemiau esančioje lentelėje pateikiamos KDTS vykdomos funkcijos atskiroms EŽŪOGF GS paramos schemoms (Lentelė Nr. 23).

Lentelė Nr. 23

KDTS vykdomos funkcijos atskirose GS paramos schemose

Paramos schema	KDTS vykdomos funkcijos
Tiesioginės išmokos, Kaimo plėtros priemonės (MPŪV, CNDP)	- Paraiškų surinkimas, pirminis sutikrinimas bei registravimas informacinėje sistemoje (STIS). - Atrinktų paraiškų patikrų vietoje atlikimas.
Kaimo plėtros priemonės (PNŪ, AP, AA, AM, SD)	- Paraiškų ir mokėjimo prašymų / kasmetinių prašymų surinkimas, pirminis sutikrinimas bei registravimas informacinėje sistemoje (KPPAIS). - Paraiškų ir mokėjimo prašymų patikra vietoje.
Pieno gamybos kvotos	- Pieno gamintojų patikra vietoje. - Pieno supirkėjų patikra vietoje.
Kvotos ir parama gamintojams	- Bulvių krakmolo gamybos įmonių patikra vietoje. - Sausų pašarų gamintojų, žolių žaliosios masės augintojų ir tiekėjų patikra vietoje.
Bitininkystės programa	- Patikrų vietoje ir apklausų atlikimas

Vykdydami aukščiau nurodytas funkcijas KDTS vadovaujasi atitinkamomis Agentūros direktoriaus įsakymais patvirtintomis rašytinėmis procedūromis ir detalėmis instrukcijomis, atliktą darbą fiksuoja patvirtintuose darbo dokumentuose ir/arba atitinkamose informacinėse sistemose (pvz., STIS). Sistemose esantys duomenys yra prieinami centriniams Agentūros KD padaliniais ir šių duomenų pagalba yra atliekama atranka bei vykdomi KDTS atliktų patikrų kokybės tikrinimai vietoje.

Patvirtinimo audito metu, siekiami įsitikinti, ar KDTs sukurtos veiklos procedūros ir kontrolės priemonės teoriškai ir praktiškai užtikrina, kad operacijos atitinka Bendrijos taisykles, mes atlikome kontrolės ir detalius testus. Ataskaitos 5 dalyje pateikiami su šiais administraciniais padaliniais susiję pastebėjimai. Mes atlikome išorės auditorių KDTs teiktų rekomendacijų per 2005 GS finansinius metus įgyvendinimo peržiūrą, kurios rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje ir prieduose (Priedas Nr. 3)

4.3 PERDUOTOS FUNKCIJOS

4.3.1 BENDROJI INFORMACIJA

GS priemonių administravimo sistemos dalyviai įvardijami šiuose teisės aktuose:

- LR Vyriausybės 2003-12-23 nutarimas Nr. 1666 „Dėl pasirengimo administruoti ES žemės ūkio ir žuvininkystės prekybos sistemos priemonės“,
- LR Vyriausybės 2004-02-06 nutarimas Nr. 135 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“.

Aukščiau minėtuose teisės aktuose Agentūra yra paskirta administruoti EŽŪOGF GS priemones Lietuvoje. Minėtais nutarimais LR Vyriausybė paskyrė žemiau išvardintus juridinius asmenis (išorės institucijas) atsakingais už EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą (Lentelė Nr. 24). Agentūrai yra pavesta vykdyti šių įstaigų kontrolės, kiek tai yra susiję su GS priemonių administravimu ir lėšomis, funkciją.

Lentelė Nr. 24. Juridiniai asmenys paskirti atsakingais už EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą

Nr.	Institucija (asmuo), atsakingi už EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą	Priemonės										
		Tiesioginės išmokos	Pieno gamybos kvotos	Parama sausųjų pašarų gamybai	Parama sertifikuotos sėklos auginimojams	Kaimo plėtros priemonės	Žemės ūkio ir maisto produktų intervencinis pirkimas ir kt. intervencinės priemonės (išskyrus žuvininkystės priemones)	Intervencinės žuvininkystės produktų priemonės	Parama žuvininkystės produktų gamintojų organizacijoms	Gyvulių ligų likvidavimas ir priežiūros programų įgyvendinimas	Bitininkystės sektoriaus parama	Prekybos mechanizmai
1.	VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (toliau tekste ŽŪIKVC)	✓	✓			✓						
2.	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau tekste VMVT)	✓	✓	✓		✓	✓			✓		✓
3.	VĮ „Gyvulių produktyvumo kontrolė“											✓
4.	VĮ „Pieno tyrimai“		✓									
5.	Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie ŽŪM (toliau tekste VSGT)			✓	✓		✓					✓
6.	Regioniniai aplinkos apsaugos departamentai (toliau tekste RAAD)					✓						
7.	Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra (toliau tekste RRA)						✓	✓				
8.	Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos (toliau tekste MD) arba jo įgaliotos muitinės įstaigos						✓					✓
9.	Žuvininkystės departamentas prie ŽŪM							✓	✓			
10.	Savivaldybės	✓	✓			✓					✓	
11.	Valstybinė augalų apsaugos tarnyba (toliau tekste VAAT)					✓						✓
12.	Apskričių viršininkai					✓						
13.	Generalinė miškų urėdija					✓						
14.	VŠĮ „Ekoagros“					✓						
15.	Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie ŽŪM (toliau tekste VGVPT)					✓					✓	

Detalios funkcijos, kurias pavesta atlikti aukščiau išvardintoms institucijoms konkrečiose EŽŪOGF GS paramos schemose, yra pateiktos Ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 6). Agentūros ir aukščiau išvardintų institucijų bei kitų juridinių asmenų, atsakingų už EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą, įsipareigojimai yra apibrėžti bendradarbiavimo sutartyse.

4.3.2 ŽŪM IR AGENTŪROS VEIKLA PERDUOTŲ FUNKCIJŲ SRITYJE 2005 M.

ŽŪM iniciatyva išorės auditoriai atliko dvi peržiūras Agentūros perduotų funkcijų kitoms institucijoms srityje. Pagal 2005 m. liepos 11 d. paslaugų teikimo sutartį Nr. 8P-439 tarp ŽŪM bei UAB „PricewaterhouseCoopers“ dėl Agentūros ir institucijų, kurioms paskirtos tam tikros funkcijos administruojant EŽŪOGF GS priemones, administravimo procedūrų peržiūros, UAB „PricewaterhouseCoopers“ parengė ir pateikė ŽŪM šias išvadas ir ataskaitas:

- Ekologiško ūkio ir maisto produktų gamybos proceso sertifikavimo bei deleguotų funkcijų vykdymo peržiūros tarpinė ataskaita (2005 m. liepos 15 d.);
- Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaita (2005 m. rugsėjo 15 d.).

Šių peržiūrų įtaka Patvirtinimo auditui pateikiama 4.3.3 Ataskaitos dalyje.

Agentūroje institucijų, kurioms perduotos funkcijos, priežiūrą vykdo Kontrolės departamento Deleguotų funkcijų kontrolės skyrius (toliau tekste DFKS), kuris buvo įsteigtas 2004 rugsėjo mėn. DFKS savo veikloje vadovaujasi Agentūros direktoriaus patvirtintais nuostatais, darbuotojų pareigbių aprašymais ir šiomis procedūromis:

- Deleguotų funkcijų, administruojant intervencines priemones, kontrolės procedūra, patvirtinta Agentūros direktoriaus 2004-11-28 įsakymu Nr. BR1-468 (toliau tekste Deleguotų funkcijų kontrolės procedūra);
- Deleguotų techninių funkcijų, administruojant priemones, finansuojamas iš EŽŪOGF GS atlikimo kontrolės procedūra, patvirtinta Agentūros direktoriaus 2005-04-29 įsakymu Nr. BR1-391 (toliau tekste Deleguotų techninių funkcijų kontrolės procedūra).

Per 2005 GS finansinius metus buvo derinamos procedūros tarp Agentūros ir perduotas funkcijas vykdančių institucijų (toliau tekste PFVI), tikslintos bendradarbiavimo sutartys, patvirtintos bei keičiamos paties DFKS procedūros. Įvairūs Agentūros ir RRA padaliniai nuolat bendradarbiavo metų eigoje. 2005 m. įvyko keli susitikimai tarp Agentūros atitinkamų padalinių ir VMVT, ŽŪIKVC.

Deleguotų techninių funkcijų kontrolės procedūroje ir Bendradarbiavimo sutartyse numatyta, kad PFVI teikia DFKS atliktų patikrų / tyrimų ataskaitas. Gairėje Nr. 9 numatytos ataskaitos dėl atliktų tikrinimų teikiamos keliais būdais:

- institucijos, vienaip ar kitaip dalyvaujančios priemonėse, susijusiose su paraiškų surinkimo laikotarpiais (pvz., kaimo plėtros priemonės), ataskaitas teikia už šiuos laikotarpius;
- viena institucija ataskaitas teikia už pieno kvotos metus;
- likusios institucijos jas teikia už GS finansinius metus;

Patvirtinimo audito metu nustatėme, kad DFKS gauna ataskaitas pagal procedūrose numatytą mechanizmą. Pagal gautas ataskaitas DFKS, naudodamas atrankos metodą, kreipėsi į susijusias institucijas ir savivaldybes dėl dokumentų pateikimo. Tokie dokumentai buvo gauti iš VMVT ir VGVPT, tačiau DFKS nebuvo įvertinti iki Patvirtinimo audito pabaigos.

DFKS procedūrose numatyta, kad kai kurių PFVI atliktų tikrinimų peržiūrą (pagal atskiras paramos schemas) atlieka administruojantys Agentūros padaliniai (UPD, RRPD, KPPD), kurie įvertinę PFVI atliktų tikrinimų dokumentus perduoda informaciją DFKS.

2005 metais vyko PFVI procedūrų derinimas su DFKS. DFKS duomenimis iki Patvirtinimo audito pabaigos, išskyrus institucijas, dėl kurių procedūrų derinimo informacija pateikta Ataskaitos 9.3.4 dalyje (išorės auditorių pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra), procedūros buvo suderintos su VGVPT ir VAAT.

Vadovaujantis EK gaire Nr. 9 Agentūra užduotis gali perduoti kitoms tarnyboms, kurios yra dalis Agentūros, bet kurios įkurtos už Agentūros pagrindinės įstaigos ribų, t.y. yra regioninio tipo. Šiuo aspektu Agentūra KDTS yra perdavusi funkcijas, nurodytas 4.2 Ataskaitos dalyje. KD Metodikų rengimo ir mokymo skyrius (MRMS) rengia KDTS detalias procedūras. Šių procedūrų laikymosi užtikrinimą Agentūrai teikia KD Kontrolės kokybės skyrius (toliau tekste KKBS), kuris atlieka pakartotines patikras vietoje. Tiek MRMS, tiek KKBS yra pagrindinėje Agentūros įstaigoje.

Žemiau pateikiama informacija apie Vidaus audito departamento atliktą darbą perduotų funkcijų srityje per 2005 metus (Lentelė Nr. 25).

Lentelė Nr. 25. VAD atliktas darbas perduotų funkcijų srityje per 2005 GS finansinius metus.

Atliktas darbas	Laikotarpis	Atlikto darbo apimtis
Paramos už pieno ir pieno produktų suvartojimą vaikų ugdymo ir švietimo įstaigose administravimo procedūros audito, siekiant įsitikinti, kad praktikoje ji yra efektyvi, pilnai atitinka reikalavimus, o sąlygos atsirasti apgavystėms yra minimalios, auditas	2004-12-10	Audito tikslas – įsitikinti, ar RRA darbuotojai praktiškai vykdo procedūras taip, kaip numatyta darbo aprašymuose, ar prašymuose paramai gauti nurodyta teisinga informacija, o prašoma paramos suma neviršija pagal reglamentų reikalavimus priklausančios sumos. Auditas apėmė RRA patvirtinto paramos gavėjo byloje esančių dokumentų tikrinimą bei susiejimą su patvirtinta procedūra. VAD 2004-12-10 pažymyje konstatavo, kad RRA specialistai praktiškai vykdo procedūras pagal darbo aprašymus, prašoma paramos suma neviršija pagal reglamentų reikalavimus priklausančios sumos.
RRA administravimo dokumentų atitikimo akreditacijos kriterijams auditas prieš akreditaciją	Pradėta 2004-06-15 Baigta 2004-12-06	Auditas apėmė intervencinių, paramos schemų ir privataus saugojimo procedūrų dalies atitikimo akreditacijos kriterijams tikrinimą ir vertinimą.
Procedūrų, taikomų RRA, siekiant įsitikinti, kad praktikoje jos yra efektyvios, pilnai atitinka reikalavimus, o sąlygos atsirasti apgavystėms yra minimalios, auditas	Pradėta 2004-09-20 Baigta 2004 m. gruodis	Audito tikslas buvo įsitikinti: - ar RRA darbuotojai praktiškai vykdo procedūras taip kaip numatyta darbo aprašymuose, - ar VMVT pastoviai tikrina produkto kokybę. Minėto vidaus audito metu VAD įvertino ar pateiktiems mokėjimo prašymams dėl paramos už kazeiną buvo taikytos nustatytos administravimo procedūros. VAD 2004-09-27 konstatavo, kad prašymuose paramai gauti nurodyti pagaminto kazeino kiekiai atitinka patikrų metu faktiškai nustatytus kiekius, o prašoma paramos suma neviršija pagal reglamentų reikalavimus priklausančios sumos (4.4.3.2. Ataskaitos dalis).
Deleguotų funkcijų, administruojant intervencines/paramos priemonės, kontrolės procedūros peržiūra	Pradėta 2005-01-17 Baigta 2005-03-02	Peržiūros tikslas įsitikinti: - ar kontrolės procedūros teoriškai yra efektyvios ir suteikia pakankamą garantiją, kad praktikoje bus įgyvendinamos patenkinamai; - ar procedūros, susiję su Fondo lėšų tvarkymu, atitinka bendrijos taisyklių nuostatas; - ar finansiniai Bendrijos interesai yra tinkamai apsaugoti, kiek tai susiję su sumokėtais avansais, gautomis garantijomis, intervencinėmis atsargomis ir gautinomis sumomis. Peržiūros metu buvo tikrinama ir vertinama Deleguotų funkcijų, administruojant intervencines/paramos priemonės, kontrolės procedūra ir priedai prie procedūros. VAD 2005-03-02 Audito pažymyje konstatavo, kad Deleguotų funkcijų, administruojant intervencines/paramos priemonės, kontrolės procedūra yra sukurta laikantis pareigų atskyrimo principo, o atsižvelgus į pastebėjimus atitiks ir reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.
Deleguotų funkcijų, administruojant intervencines/paramos priemonės, kontrolės procedūros vykdymo Kontrolės departamento Deleguotų funkcijų kontrolės skyriuje auditas	Pradėta 2005-08-01 Baigta 2005-10-11	Audito tikslas – įsitikinti, ar specialistai atlieka veiksmus taip, kaip numatyta patvirtintose procedūrose, o pateikiamos išvados yra aiškiai ir suprantamos vienareikšmiškai. Audito metu buvo siekiama išsiaiškinti, ar DFKS: - procedūros vykdomos teisingai ir laiku; - procedūros praktikoje yra efektyvios; - užtikrinamas „keturių akių“ principas - išvados formuluojamos aiškiai ir vienareikšmiškai. Buvo peržiūrėti per 2005-01-01 - 2005-08-01 laikotarpį 10 ūkio subjektų pateikti prašymai paramai gauti bei juos lydintys dokumentai ir DFKS tarnautojų pildyti dokumentai.

4.3.3 ATLIKTAS DARBAS

Mes peržiūrėjome kaip Agentūros veikla per 2005 GS finansinius metus Perduotų funkcijų srityje atitiko akreditavimo kriterijus, t.y. EK reglamento Nr. 1663/95 priedo 4 dalyje nurodytus sąlygas. Darbas buvo atliktas vadovaujantis EK gaire Nr. 9 „Užduočių perdavimas kitoms institucijoms ar tarnyboms“. Mūsų atliktas darbas apėmė:

- Bendradarbiavimo sutarčių ir jų įgyvendinimo peržiūra;
- DFKS nuostatų, pareigybių aprašymų ir procedūrų peržiūra, siekiant įsitikinti, ar pastarosios atitinka gairės ir reglamento reikalavimus;
- DFKS susirašinėjimo su PFVI institucijomis peržiūra;
- Siunčiamų metinių ataskaitų ar ataskaitų apie atliktus tikrinimus peržiūra;
- DFKS ir PFVI atsakingų asmenų susitikimų protokolų peržiūra;
- Kontrolės ir detalius testus autorizavimo funkciją vykdančioje RRA (intervencinis saugojimas ir kitos intervencinės priemonės);
- Kontrolės ir detalius testus, kurie buvo atliekami testuojant kitas priemones, kuriose vienaip ar kitaip dalyvavo technines funkcijas vykdančios institucijos;
- Susitikimus su išorės auditoriais, ŽŪM iniciatyva atlikusiais peržiūras perduotų funkcijų srityje;
- Patvirtinimo audito ataskaitoje ir išorės auditorių ataskaitose nurodytų per 2005 GS finansinius metus rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra;
- VAD atlikto darbo perduotų funkcijų srityje peržiūra;
- Administravime dalyvaujančių Agentūros struktūrinių padalinių vykdytą veiklą perduotų funkcijų priežiūros srityje.

Patvirtinimo audito metu didelė dalis užtikrinimo dėl Agentūros atitikimo akreditavimo kriterijui „Perduotos funkcijos“ buvo gautas iš išorės auditorių atlikto darbo. Mes buvome susitikę su išorės auditoriais, atlikusiais dvi peržiūras devyniose PFVI. Mes aptarėme jų taikytą metodiką ir audito procedūras, atskirais atvejais naudotus atrankos metodus bei peržiūrų rezultatus. Mūsų nuomone, iš jų atlikto darbo galima gauti reikiamą užtikrinimą dėl Agentūros atitikties akreditavimo kriterijui „Perduotos funkcijos“, kiek tai susiję su 9 PFVI. Šių peržiūrų ataskaitos pateikiamos Ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 7, Priedas Nr. 8).

Vertindami Agentūros atitiktį akreditavimo kriterijui „Perduotos funkcijos“ mes didesnę dėmesį skyrėme tų institucijų perduotų funkcijų vykdymo priežiūrai, kurios nepateko į išorės auditorių apimtį.

Mums buvo pateikti DFK ir PFVI atsakingų asmenų susitikimų protokolai už 2005 GS finansinius metus. Iš pateiktos informacijos mes galėjome įsitikinti, kad įvairūs Agentūros ir RRA padaliniai nuolat bendradarbiavo metu eigoje (mums pateikta 12 protokolų, kurių tikslas buvo įvairių dokumentų, veiksmų, elektroninių duomenų, dokumentų, apsikeičiamų tarp RRA ir Agentūros, suderinimas). Taip pat galėjome įsitikinti, kad 2005 metais įvyko keli susitikimai tarp Agentūros atitinkamų padalinių ir VMVT, ŽŪIKVC.

Pastebėjimai, kilę atlikus aukščiau nurodytą atliktą darbą, pateikiami 6.3.4 Ataskaitos dalyje. 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir išorės auditorių ataskaitose pateiktų rekomendacijų, susijusių su perduotomis funkcijomis, įgyvendinimo peržiūros rezultatai pateikti 9 Ataskaitos dalyje.

4.4 VIDAUS AUDITO DEPARTAMENTAS

Šioje Ataskaitos dalyje pateikiame mūsų atlikto darbo, susijusio su Vidaus audito departamentu (toliau tekste VAD), rezultatus. Mūsų tikslas buvo įvertinti vidaus audito funkcijos veiksmingumą.

EK reglamente Nr. 1663/95 nurodytos tokios mokėjimo agentūros Vidaus audito tarnybos funkcijos:

- tikrinti, kad mokėjimo agentūros priimtose procedūrose būtų tinkamos garantuoti atitikimą Bendrijos taisyklėms;
- tikrinti, kad sąskaitos būtų tikslios, išsamios ir pateiktos laiku;
- užtikrinti, kad Agentūros vidaus kontrolės sistema veikia efektyviai;
- būti nepriklausoma nuo kitų mokėjimo agentūros departamentų;
- būti tiesiogiai atskaitinga mokėjimo agentūros vadovybei.

4.4.1 ATLIKTAS DARBAS

Audito metu mes su VAD vadovais aptarėme departamento strategiją, struktūrą, funkcijas. Mes taip pat peržiūrėjome VAD atliktą darbą, susijusį su GS, bei 2005-2006 metų VAD planus. Audito metu mes susitikome ir apklausėme VAD skyrių vadovus ir tarnautojus.

Audito metu buvo peržiūrėti ir įvertinti šie dokumentai:

1. Vidaus audito departamento ir skyrių nuostatai;
2. VAD strateginis veiklos planas 2004-2006 metams;
3. VAD 2005 metų veiklos planas ir jo korekcijos³⁷;
4. Vidaus audito vadovas³⁸ (toliau tekste VAV);
5. VAD atlikto darbo, susijusio su GS, rezultatai³⁹;
6. VAD tarnautojų pareigybių aprašymai;
7. Agentūros personalo mokymo strategija ir Agentūros personalo politika;
8. VAD tarnautojų mokymo planas ir jo vykdymas.

Mes taip pat susipažinome su išorės auditorių pateiktomis ataskaitomis, kuriose buvo pateikti atlikto darbo rezultatai vidaus audito srityje.

Patvirtinimo audito metu suformuluoti pastebėjimai, susiję su vidaus audito funkcijos veiksmingumu, pateikti Ataskaitos 6.3.11 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių ataskaitose per 2005 GS finansinius metus pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą. Peržiūros rezultatai pateikti Ataskaitos 9 dalyje.

4.4.2 BENDRA INFORMACIJA

VAD yra nepriklausomas savarankiškas padalinys – departamentas, kuris Agentūros veikloje nedalyvauja. Jis taip pat nėra atsakingas už Agentūros visų lygmenų struktūrinių padalinių vadovų vykdomas vidaus kontrolės procedūras. VAD tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas Agentūros direktoriui. VAD direktorių, skyrių vedėjus ir vidaus auditorius į pareigas skiria ir atleidžia Agentūros direktorius. VAD direktorius atsako už departamentui pavestų funkcijų ir uždavinių vykdymą, skyriams vadovauja skyrių vedėjai.

Pagal Agentūros direktoriaus patvirtintą organizacinę struktūrą (Priedas Nr. 4, taip pat Ataskaitos 4.1 dalis), VAD sudaro trys skyriai:

1. Paramų audito skyrius (toliau tekste VAD PAS);
2. Analizės ir planavimo skyriaus (toliau tekste VAD APS);
3. Tikrinimų koordinavimo ir priežiūros skyrius (toliau tekste VAD TKPS).

³⁷ Metinis 2005 m. planas buvo tvirtintas Agentūros direktoriaus įsakymu 2004-12-30 ir koreguotas Agentūros direktoriaus įsakymu 2005-05-17.

³⁸ Tvirtintas Agentūros direktoriaus įsakymais 2004-02-03, 2004-12-01, 2005-06-03.

³⁹ Vidaus audito ataskaitos, tarnybiniai pranešimai apie atliktas peržiūras

2004-10-16 VAD dirbo 14 darbuotojų: direktorius, 3 skyrių vedėjai ir 10 vyriausiųjų specialistų. Per 2005 GS finansinius metus į VAD buvo priimti 2 darbuotojai, VAD paliko 3 darbuotojai, tokiu būdu 2005-10-15 datai VAD sudarė 13 darbuotojų.

VAD tikslai, kaip numatyta jo nuostatuose, yra:

1. atlikti nepriklausomą, nešališką, objektyvų tyrimo, vertinimo ir konsultavimo darbą, siekiant užtikrinti Agentūros darbo gerinimą;
2. padėti didinti Agentūros veiklos efektyvumą, įgyvendinti jos veiklos strategiją, planus bei programas ir procedūras, taip pat atskleisti rezervus veiklai plėtoti ir jos tęstinumui garantuoti;
3. Agentūros vadovybei teikti informaciją, analitinę medžiagą, vertinimus, rekomendacijas ir patarimus, susijusius su tikrinta veikla;
4. EK reglamento Nr. 4045/89 taikymo monitoringas.

VAD uždaviniai, kaip numatyta jo nuostatuose, be kitų yra:

1. tikrinti, vertinti ir teikti Agentūros direktoriui nešališką ir objektyvią informaciją, ar pakankama ir veiksminga Agentūros vidaus kontrolės sistema, ar veikla vykdoma atsakingai, pagal įstatymus ir kitus norminius teisės aktus, ar informacija apie finansinę ir kitokią veiklą yra patikima ir išsami, ar pasiekiami užsibrėžti tikslai ir uždaviniai; teikti Agentūros direktoriui nešališką ir objektyvią informaciją apie galimą veiklos riziką;
2. atlikti Valstybės paramos lėšų, lėšų, gautų iš Europos Sąjungos ar kitų fondų, administravimo bei šių lėšų naudojimo tikslingumo, efektyvumo, ekonomiškumo ir produktyvumo vertinimą;
3. atlikti ES Struktūrinių fondų, Bendrosios žemės ūkio politikos ir kaimo plėtros priemonių administravimo ir lėšų naudojimo tikslingumo, efektyvumo, ekonomiškumo ir produktyvumo vertinimą;
4. atlikti institucijoms perduotų funkcijų vykdymo tinkamumo vertinimą.
5. vykdyti EK reglamentu Nr. 4045/89, įstatymais ir kitais teisės aktais nustatytas funkcijas bei Agentūros direktoriaus nurodymus, susijusius su teisės aktais perduotų Agentūrai funkcijų vykdymu.

EK reglamentu Nr. 4045/89 numatytos funkcijos pavestos vykdyti VAD TKPS. Patvirtinimo audito metu atliktas darbas ir rezultatai, susiję su šio skyriaus veikla, pateikti 7.4 Ataskaitos dalyje.

VAD savo veikloje vadovaujasi Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu, tarptautiniais Vidaus audito profesinės praktikos standartais (išleistais IIA⁴⁰), Vidaus audito metodika, Vidaus audito vadovu, atitinkamais ES institucijų reglamentais ir kitais teisės aktais bei rekomendacijomis.

VAD tarnautojai turi atlikti vidaus auditus, vadovaudamiesi VAV pateikiamais reikalavimais atskiriems vidaus audito atlikimo etapams ir standartinėmis vidaus audito darbo dokumentų formomis. Pagrindiniai vidaus audito atlikimo etapai, numatyti VAV, apima audito planavimą, audito programos parengimą, veiklos peržiūras, vidaus kontrolės vertinimą bei atskiras audito procedūras (įskaitant testavimą). EŽŪOGF GS finansuojamų paramos priemonių vidaus auditams atlikti VAD naudoja detalius audito klausimynus, kurie sudaromi atskiro vidaus audito metu ir apima pagrindinių ES ir LR institucijų norminių aktų reikalavimus atskiroms paramos schemoms⁴¹.

⁴⁰ angl. *The Institute of Internal Auditors*

⁴¹ Ataskaita dėl NMA atitikimo EŽŪOGF Garantijų skyriaus administravimui priimtiems akreditavimo kriterijams / 2004 m. gruodis, 4.6 dalis, 121 psl.

4.4.3 2005 M. VEIKLOS PLANAS IR VAD ATLIKTAS DARBAS

Atsižvelgdami į Patvirtinimo audito tikslus, audito metu mes peržiūrėjome 2005 metais VAD vykdytą veiklą, susijusią su EŽŪOGF GS priemonių administravimu, ypač atkreipėme dėmesį į veiklą, vykdytą per 2005 GS finansinius metus.

Vidaus audito strateginio plano pagrindu buvo parengtas ir 2004-12-30 Agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintas VAD 2005 m. veiklos planas.

Per 2005 GS finansinius metus VAD iš viso atliko 35 auditus ir peržiūras, iš kurių 23 yra susiję su EŽŪOGF GS finansuojamomis priemonėmis. Atliktų auditų ir peržiūrų, susijusių su GS, sąrašas pateiktas Ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 10). VAD veikla iš esmės atitiko 2005 metų veiklos planą, išskyrus tai, kad dėl darbuotojų stokos ar kitų objektyvių aplinkybių, buvo neatlikti 3 plane numatyti auditai. Tačiau papildomai atlikta 17 neplaninių auditų / peržiūrų, iš kurių 12 – GS srityje. Vidaus auditų metu iš viso buvo pateiktos 147 rekomendacijos, iš kurių 80 % yra įgyvendintos arba įgyvendinamos.

4.4.4 KITA SU VAD SUSIJUSI INFORMACIJA

4.4.4.1 Strateginiai planai ir ištekliai

Vadovaujantis VAV nustatyta tvarka, VAD parengė strateginį vidaus audito planą 2004-2006 metams, kurį 2003-12-30 patvirtino Agentūros direktorius. Strateginis planas yra parengtas 3-jų metų laikotarpiui pagal Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo reikalavimus, vadovaujantis prielaida, kad VAD išanalizuos ir įvertins visą Agentūros vidaus kontrolės sistemą per trejus metus, t.y. ES EŽŪOGF GS priemones, ES struktūrinių fondų administravimo sistemą, SAPARD programos administravimą ir priežiūrą, Nacionalinės paramos programas ir naudojamą informacines sistemas.

Strateginio plano parengimas rėmėsi rizikos analize pagrįsta metodika. Pagal pastarąją turėjo būti vertinamas įvairių priemonių administravimo rizikingumas, išdėstomi vidaus audito prioritetai, numatomas planuojamas skirti laikas vidaus auditams atlikti pagal turimus resursus.

4.4.4.2 Gebėjimai atlikti IT auditą ir IS audito planas

Informacinių sistemų vidaus audito planai įtraukiami į VAD strateginius ir metinius planus. Strateginiame 2004-2006 metų plane numatytas IT auditų atlikimas kiekvienais metais.

VAD vienas vidaus auditorius turi IT vidaus audito patirtį. IT auditui atlikti 2004 m. buvo samdomi išorės IT auditoriai. Vadovaujantis sutarties su Belgijos kompanija „SEMA“ sąlygomis, buvo atrinkti specialistai atlikti IT auditą pagal COBIT metodologiją. Minėtas auditas buvo užbaigtas 2005 metų sausio mėnesį. Šiam vidaus auditui atlikti buvo sudaryta 4 darbuotojų grupė. 2005 m. taip pat buvo atlikta IS pokyčių užsakymų inicijavimo peržiūra ir KPPAIS⁴² pakeitimų diegimo auditas.

4.4.4.3 Personalo mokymai

VAD personalo mokymai organizuojami pagal Agentūros direktoriaus 2003-05-29 įsakymu Nr. BR1-129 patvirtintą personalo mokymo strategiją. Kiekvienais metais sudaromi naujai priimtų darbuotojų mokymo planai bei vidaus auditorių asmeniniai mokymo planai (sudaromi atsižvelgiant į vidaus auditorių pageidavimus), kurių pagrindu sudaromi Agentūros mokymo planai. 2005 m. mokymo planas patvirtintas Agentūros direktoriaus 2005 m. vasario 28 d įsakymu Nr. PS1-248. Pagal pateiktus mokymo planų įgyvendinimą įrodančius dokumentus, personalo mokymo strategijos bei planų yra laikomasi. 2005 metams buvo numatyta, kad kvalifikacijos tobulinimui bus

⁴² Kaimo plėtros priemonių administravimo informacinė sistema

skirta 840 valandų (neįskaitant užsienio kalbos tobulinimo žinių), faktiškai per 2005 metus mokymams buvo skirta 1153 valandos, vidutiniškai 89 valandos vienam vidaus auditoriui.

4.4.4.4 Reikalavimai personalui, priėmimas į darbą ir personalo išsaugojimas

Agentūros VAD 2004-10-15 sudarė 14 darbuotojų, faktinis etatų skaičius buvo 16.

Prie 2004-2006 metų strateginio plano bei 2005 metų VAD veiklos plano yra pridėtas išteklių poreikio VAD paskaičiavimas. Pagal šį paskaičiavimą, VAD darbuotojų poreikis VAD funkcijoms atlikti yra 16 vidaus auditorių, neįskaitant vadovų ir VAD TKPS, kuris nedalyvauja vidaus audito funkcijos vykdyme. 2005-10-15 VAD sudarė 13 darbuotojų, iš jų tik 8 vidaus auditoriai, tiesiogiai atliekantys vidaus auditus (žr. Ataskaitos 6.3.11 dalį).

Vidaus auditoriai įdarbinami, vertinami bei skatinami vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu bei Agentūros direktoriaus 2004-04-30 įsakymu Nr. BR1-187 patvirtinta Agentūros personalo politika. VAD darbuotojams keliama reikalavimai yra aprašyti pareigybių aprašymuose. Visi darbuotojai turi aukštąjį ekonominį, socialinį, inžinierinį išsilavinimą, 7 iš jų turi daugiau negu 2 metų patirtį vidaus audito arba audito srityje, 1 vidaus auditorė turi daugiau kaip 10 metų patirtį finansų srityje.

4.4.4.5 Poauditinė veikla

VAD rekomendacijų įgyvendinimo priežiūra buvo vykdoma pagal VAD vedamą rekomendacijų įgyvendinimo apskaitos registrą bei kontroliuojama Agentūros vadovybės lygmeniu.

Pagal VAD pateiktus duomenis, per 2005 metus VAD pateikė 147 rekomendacijas, iš jų per 2005 metus 80 buvo įgyvendintos, 37 rekomendacijų įgyvendinimo terminai dar nebuvo suėję, 30 rekomendacijų buvo neįgyvendinta (rekomendacijos tapo nebeaktualios).

4.4.4.6 Ataskaitų teikimas

VAV nustatyti aiškūs vidaus audito ataskaitos parengimo, kokybės priežiūros, derinimo, pateikimo audituojamajam subjektui etapai. Vadovaujantis VAV numatyta vidaus audito atlikimo procedūra, kiekvieno VAD atlikto vidaus audito metu surašomas vidaus audito ataskaitos projektas, kuris derinamas su audituojamuoju subjektu. Suderinus vidaus audito ataskaitos projektą, surašoma vidaus audito ataskaita, kurią pasirašo vidaus auditą atlikęs vidaus auditorius. Vidaus audito ataskaitoje pateikiami vidaus audito metu nustatyti faktai ir rekomendacijos. Tiek vidaus audito ataskaita, tiek pažyma pateikiama Agentūros direktoriui ir audituojamajam subjektui.

5. PARAMOS SCHEMŲ DETALUS TESTAVIMO REZULTATAI

Šioje Ataskaitos dalyje pateikiama audito metu atliktų įvairių tikrinimų rezultatų apžvalga kiekvienai audituotai paramos schemei/priemonei. Tai apima išvadas, pagrindinius pastebėjimus ir pateiktas rekomendacijas. Reikia pažymėti, kad Ataskaitoje pateikiami išskirtinai tie pastebėjimai, į kuriuos būtų tikslinga atsižvelgti, nepaisant geros praktikos, sukurtos ir veikiančios Agentūroje.

Audito išvadoje ir 1.6 Ataskaitos dalyje išreiškiamą mūsų nuomonę apie vidaus kontrolės procedūrų teorinį buvimą ir pakankamą praktinį veikimą mes suformavome su paramos priemonėmis atlikę įvairias audito procedūras, kurių taikymas konkrečių priemonių atžvilgiu detaliau išdėstomas 2.3 Ataskaitos dalyse. Atlikdami minėtas procedūras vertinome tam tikrų kontrolės grupių – valdymo kontrolės, organizacinės kontrolės, mokėtinų sumų tvirtinimo (autorizavimo) kontrolės, kasdienės veiklos kontrolės bei dokumentų prieinamumo kontrolės – buvimą, veikimą praktikoje, atlikimą laiku, taikymą visiems atvejams ir gebėjimą nustatyti bei taisyti klaidas.

Atlikdami aukščiau minėtas audito procedūras mes rinkome praktinio atitikimo akreditavimo kriterijams įrodymus, t.y. kad veiklos procedūros Agentūroje veikė patenkinamai, o EK teiktinos ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais yra išsamios, teisingos ir tikslios. Minėtų audito procedūrų atlikimo metu kilę pastebėjimai bei rekomendacijos, susiję su konkrečių GS paramos schemų / priemonių administravimu, pateikiami žemiau.

Atlikdami tam tikros apimties darbą kiekvienos schemos srityje mes taip pat peržiūrėjome išorės auditorių parengtas ataskaitas ir teiktas rekomendacijas. Jų įgyvendinimo peržiūra pateikiama Ataskaitos 9 dalyje. Mes taip pat susipažinome su vidaus auditorių atliktu darbu atitinkamose paramos schemose.

Patvirtinimo audito metu mūsų pateiktos rekomendacijos ir Agentūros veiksmai / komentarai, susiję su GS priemonių administravimu, pateikti Ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 3).

5.1 PASTEBĖJIMAI, SUSIJĘ SU PARAMOS UŽ PLOTĄ SCHEMOMIS

Šioje Ataskaitos dalyje pateikiami bendri pastebėjimai, susiję su paramos už plotą schemomis, t.y.:

- Vienkartinės išmokos už plotą schema (toliau tekste SAPS),
- Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos (toliau tekste CNDP),
- Mažiau palankios ūkininkauti vietovės (toliau tekste MPŪV),
- Agrarinė aplinkosauga (toliau tekste AGRO).

Paskesniuose šios dalies skyriuose bus pateikiami pastebėjimai, susiję tik su atskira paramos schema.

(1) Svarbus pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV ir AGRO). Agentūros kryžminių patikrinimų tikslai yra tik šie:

- Patvirtinti pareiškėjo tapatybę – lyginami deklaruoti pareiškėjo tapatybės duomenys su valdų registro duomenimis;
- Nustatyti dvigubą deklaravimą – tarp viename bloke deklaruotų laukų ieškoma tam tikros paklaidos ribose pagal plotą ir kultūrą vienodų laukų;
- Nustatyti viršdeklaravimą – lyginami blokuose deklaruotų laukų plotai su blokų plotais Žemės sklypų identifikavimo sistemoje (toliau tekste LPIS).

Agentūra kryžminių patikrinimų pagalba nepatvirtina deklaruotų laukų tinkamumo, kaip to reikalauja Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 16 straipsnio 1 dalies b punktas. Agentūra į

Supaprastintų tiesioginių išmokų informacinę sistemą (toliau tekste STIS) ir Kaimo plėtros priemonių administravimo ir informacinę sistemą (toliau tekste KPPAIS) iš LPIS sistemos importuoja visų 5 tipų⁴³ blokų duomenis, iš kurių tik Dirbamos žemės bei Pramoninių sodų tipo blokai turėtų būti tinkami išmokoms pagal SAPS, CNDP, MPŪV ir Agrarinės aplinkosaugos priemonės.

Agentūra, patvirtindama išmokas, neatsižvelgia kokio tipo bloke yra deklaruoti laukai, nes LPIS sistema buvo sukurta naudojant ortofotografijas, kurios buvo padarytos 1993-1999 m.⁴⁴, todėl visų tipų blokuose gali būti išmokoms tinkamos žemės ūkio naudmenos.

Pradėjus naudoti pagal 2005 m. padarytas ortofotografijas atnaujintą LPIS sistemą, **rekomenduojame** tinkamai įgyvendinti Komisijos reglamento Nr. 796/2004 24 straipsnio 1 dalies c punkto reikalavimus⁴⁵ STIS ir KPPAIS sistemose įdiegiant sisteminės kontrolės priemones, užtikrinančias, kad plotai esantys netinkamuose blokuose būtų atmetami.

(2) Svarbus pastebėjimas (SAPS, CNDP ir MPŪV). Vadovaujantis 2004-12-07 ŽŪM įsakymu Nr. 3D-649 „Dėl leistinos paklaidos taikymo atliekant paraiškų administracinę patikrą“, visi LPIS sistemoje esančių blokų plotai buvo padidinti pagal formulę:

$$\text{Padidintas bloko plotas (ha)} = \text{Senas bloko plotas (ha)} + \frac{\text{Bloko perimetras (m)} \times 0,75 \text{ (m)}}{10.000}$$

Minėtame įsakyme nurodoma, kad jis parengtas vadovaujantis Komisijos reglamento Nr. 796/2004 30 straipsnio 1 dalimi bei Komisijos Jungtinio tyrimų centro aiškinamuoju dokumentu D(2004)(2575). Pažymėtina, kad ŽŪM įsakymo pagrindime nurodyta reglamento dalis ir Komisijos dokumentas nėra tinkamas pagrindas atliktam LPIS sistemoje esančių blokų plotų padidinimui. Yra rizika, kad šis sprendimas turėjo įtakos kryžminių patikrinimų rezultatams. Atsižvelgdami į tai, kad LPIS sistemoje esantys blokų plotai pagal aukščiau minėtą formulę nebuvo padidinti administruojant 2005 m. surinktas paraiškas, rekomendacijos neteikiame.

(3) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS ir CNDP). Vieno iš kryžminių patikrinimų, kuriuos Agentūra vykde įgyvendindama Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 16 straipsnio 1 dalies reikalavimus, tikslas buvo nustatyti viršdeklaravimus blokuose, lyginant bloke deklaruotų laukų plotą su bloko plotu LPIS sistemoje. Vadovaujantis to pačio straipsnio 2 dalimi, kryžminiais patikrinimais nustatytus neatitikimų požymius, turi būti taikoma kita reikiama administracinė procedūra ir atitinkamais atvejais atliekamas patikrinimas vietoje.

Vadovaujantis Agentūros SAPS administravimo procedūromis, kryžminių patikrinimų metu nustatytus viršdeklaravimus, susijusiems pareiškėjams siunčiami Pranešimai dėl deklaruotų duomenų neatitikimo (F6* forma) ir Atsakymo į pranešimą dėl deklaruotų duomenų neatitikimo formos (A2* forma). Pastarosiomis pareiškėjai patikslina su neatitikimais susijusių laukų plotus. Vėliau A2* formose pateikti duomenys į STIS sistemą buvo suvedami kaip administracinės patikros rezultatai, atliekamas pakartotinis kryžminis patikrinimas ir jei viršdeklaracija buvo išspręsta, skaičiuojama išmokos suma, kur reikalinga pritaikant sankcijas. Jei viršdeklaravimų nepavyksta išspręsti administracinėmis priemonėmis, tada seka patikros vietoje ir kiti veiksmai.

Detalaus testavimo metu, iš 150 pagal SAPS ir 75 pagal CNDP atrinktų pavyzdžių 30-jė radome A2* formas, kurioms būdinga tai, kad:

- dauguma gautos 2005 m. sausį,
- susijusiems pareiškėjams nebuvo išsiųstos F6* formos,

⁴³ Blokų tipai: b11 - Dirbamos žemės blokai; b12 - Užstatytos (urbanizuotos) teritorijos blokai; b13 - mišrių teritorijų blokai, t.y. blokai nepatenkantys į kitas keturias kategorijas (pvz. miškai ir pan.) apart kelių ir hidrografijos objektų; b14 - Natūralių pievų blokai; b15 - Pramoninių sodų blokai.

⁴⁴ Komisijos Jungtinių tyrimų centro aiškinamuosiuose dokumentuose Nr. D(2002)(1187) ir Nr. D(2004)(2575) nurodoma, kad LPIS sistemoje naudojamos ortofotografijos turi būti ne senesnės nei 5 metai.

⁴⁵ Pakeitė Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 16 straipsnio 1 dalies b punktą.

- tiksliai atsisakoma tik kryžminių patikrinimų metu nustatytų viršdeklaruočių plotų, atskirais atvejais itin mažų⁴⁶,
- gauti duomenys į STIS sistemą buvo suvedami, kaip Paraiškos tikslinimas numatytas Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 44 straipsnio 2 dalyje.

Mūsų nustatyti atvejai rodo, kad pareiškėjai galėjo būti informuoti apie kryžminių patikrinimų metu nustatytus viršdeklaravimus, ko pasekoje Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 44 straipsnio 2 dalies nuostata dėl sankcijų netaikymo neturėtų būti taikoma. Tačiau Agentūros oficialiai pateiktame atsakyme į mūsų užklausimą, nurodoma, kad pareiškėjai apie viršdeklaravimus informuojami tik F6* formų pagalba ir niekam daugiau jokia detalesnė informacija apie viršdeklaravimus nebuvo teikiama.

Dėl prieštaravimo tarp detalaus testavimo metu nustatytų faktų ir Agentūros pateiktos oficialios informacijos, mes negalėjome gauti pagrįsto užtikrinimo, ar Agentūra tinkamai įgyvendino Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 16 straipsnio 2 dalies reikalavimus ir taikė 44 straipsnio 2 dalies nuostatas.

Rekomenduojame išanalizuoti susijusius viršdeklaravimų bei jų sprendimų atvejus ir, kur reikalinga, pritaikyti atitinkamas sankcijas, kaip numatyta Komisijos reglamento Nr. 2199/2003 5 straipsnyje.

(4) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP). Vadovaujantis 2004-04-29 Komisijos sprendimu Nr. C(2004) 1439 galutinis, minimalus remiamo ploto pagal SAPS priemonę vienam ūkiui dydis, kuriam galima prašyti skirti išmokas, Lietuvoje yra 1 ha. Vadovaujantis Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 4 straipsnio b dalimi, kiekviena valstybė narė nustato mažiausio dydžio žemės ūkio paskirties sklypus, dėl kurių galima pateikti prašymą. Įgyvendinant minėtus du reikalavimus ŽŪM įsakyme⁴⁷ nustatyta, kad „Mažiausias žemės ūkio naudmenų plotas, už kurį mokamos tiesioginės išmokos, yra 1 ha. Jį gali sudaryti ne mažesni nei 0,1 ha laukai“. Administruojant 2004 m. paraiškas pagal SAPS ir CNDP priemones, STIS sistemos algoritmai atmesdavo paraiškas, kuriose buvo prašoma mažiau nei 1 ha, ir deklaruojamus mažesnius nei 0,1 ha laukus. Tačiau atlikus administracines ir/ar fizines patikras ir faktiškai nustatčius mažesnius nei 1 ha valdų ar 0,1 ha laukų plotus, jie nebuvo atmetami ir išmokos skaičiuojamos pagal nustatytą faktą, o tai neatitinka paraiškos ir/ar lauko dydžio tinkamumo kriterijų. Siekiant užtikrinti išmokų atitikimą paraiškos ir/ar lauko dydžių tinkamumo kriterijams, **rekomenduojame** atitinkamai koreguoti STIS sistemos nustatymus.

(5) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP ir MPŪV). Agentūros vertintojai pareiškėjų pateiktus žemėlapius vertina įvairiais aspektais ir tai atžymi klausimyne, tačiau jie nevertina ir / arba neatžymi ar deklaruojamas tik tinkamas plotas. **Rekomenduojame** numatyti procedūrose, kad Agentūros vertintojai, atlikdami paraiškos duomenų administracinį vertinimą, patikrintų ir atžymėtų, ar, sprendžiant pagal pateiktus žemėlapius ir laukų įbraižymus juose, išmokų prašoma tik už žemės ūkio naudmenas.

(6) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV). Komisijos darbo dokumento Nr. AGRI/2254/2003 4 dalyje nurodoma, kad patikrinimai vietoje tampa visiškai neveiksmingi nuo tada, kai ūkininkas pradeda ruošti žemę naujam derliui. Dėl vėlyvo paraiškų pateikimo termino, įskaitant pavėluotai pateikiamoms (2004 m. iki liepos 26 d.), dalis patikrų buvo atliekamos vėlyvo rudens ir žiemos periodu. Siekiant užtikrinti patikrų vietoje veiksmingumą, kaip numatyta

⁴⁶ Pvz.:

- 2004 m. Paraiškoje viso pagal SAPS deklaruota 536,01 ha, o 2005 m. sausio 20 d., neišku dėl kokių priežasčių, per du laukus atsisakoma 0,18 ha (0,13 + 0,05);
- 2004 m. Paraiškoje viso pagal SAPS deklaruota 1952,29 ha, o 2005 m. sausio 13 d., neišku dėl kokių priežasčių, per keturis laukus atsisakoma 1,24 ha (0,03+0,16+0,53+0,55);
- 2004 m. Paraiškoje viso pagal SAPS deklaruota 110,15 ha, o 2005 m. kovo 23 d., neišku dėl kokių priežasčių, atsisakoma 0,02 ha.

⁴⁷ 2004-02-06 ŽŪM įsakymo Nr. 3D-40 2 dalies 10 punktas

Komisijos reglamento Nr. 796/2004⁴⁸ 23 straipsnyje ir Komisijos darbo dokumente Nr. AGRI/60363/2005⁴⁹, **rekomenduojame** susieti mokėjimo prašymų surinkimo laikotarpį su sėjos laiku.

(7) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV ir Agrarinė aplinkosauga). LPIS sistemoje nustatytos blokų ribos bei plotai nėra visais atvejais atnaujinami pagal faktines blokų ribas, kurias nurodo pareiškėjai ir/ar nustato Agentūra patikrų vietoje metu. Tai trukdo Agentūrai efektyviai administruoti susijusias priemones. **Rekomenduojame:** (1) Agentūrai - parengti blokų ribų pasikeitimų perdavimo ŽŪIKVC procedūros ir LPIS atnaujinimo kontrolės priemones, (2) ŽŪIKVC - užtikrinti LPIS sistemos savalaikį bei tinkamą atnaujinimą, naudojant procedūras, kontrolės priemones bei skiriant pakankamus resursus.

(8) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP ir MPŪV). Agentūra 2004 m. pagal SAPS ir CNDP priemones surinktomis paraiškomis taikė skirtingą sankcijų priskyrimo metodiką, priklausomai nuo to, pagal kurią iš priemonių: SAPS ir CNDP, ar MPŪV buvo atliktos patikros bei nustatyti neatitikimai. Detalaus testavimo metu trijose SAPS ir vienoje CNDP paraiškoje nustatyta, kad Bylų nagrinėjimo poskyrio (BNP) tarnautojai gavę Paraiškos patikros vietoje pagal MPŪV priemonę ataskaitą į STIS suvedė tik laukų viršdeklaravimus (trūkumus), bet nesuvedė plotų, kurie buvo nustatyti didesni nei deklaruota, to pasėkoje pareiškėjams išmokama mažesnė parama. (žiūrėti pastebėjimą Nr. (90)).

(9) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS ir CNDP). IAKS įgyvendinimo ataskaitoje, kuri 2005-07-16 Agentūros raštu Nr. BR6-(1.13)-3877 pateikta Europos Komisijai, buvo klaidingai nurodytas patikrintų paraiškų pagal CNDP priemonę skaičius – vietoj 13.287 buvo nurodyta 7.002. Klaida atsirado, nes Agentūra neturėjo procedūrą IAKS ataskaitai parengti ir jos automatiškai negeneravo STIS sistema. **Rekomenduojame** STIS sistemoje įdiegti automatinį duomenų, reikalingų IAKS ataskaitai parengti, generavimą, o Agentūros procedūrose numatyti metinės IAKS įgyvendinimo ataskaitos parengimo procedūrą.

(10) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP ir MPŪV). Nustatyta, kad Telšių Kontrolės departamento teritorinis skyrius (KDTS) suvesdamas paraiškų duomenis į Supaprastintų tiesioginių išmokų informacinę sistemą (STIS) nurodydavo ne Paraiškos gavimo iš pareiškėjo datą, o Paraiškos duomenų suvedimo į STIS datą. Agentūra pati nustatė neteisingą procedūrą vykdymą, todėl buvo peržiūrėtos visos susijusios paraiškos, kurios buvo suvestos po datos nuo kurios taikomos sankcijos, ir atitinkamai pataisyti duomenys STIS. Atitinkamai Telšių KDTS informuotas apie netinkamą duomenų suvedimą. Mes detaliam testavime 4 susijusias Paraiškas ir nenustatėme su tuo susijusių nepagrįstų sankcijų taikymo atvejų.

(11) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS ir CNDP). Esant nestandartinėms situacijoms, neužtikrinama didelių sumų autorizavimo proceso peržiūra tinkamu lygiu, kaip tai numato darbo procedūros: (1) nustatyti du SAPS ir trys CNDP paraiškų atvejai, kai neužpildytas Paraiškos autorizavimo patikrinimo elementų sąrašas (išmokoms virš 30.000 Lt), nes keitėsi paramos tarifas, todėl perskaičiavus keitėsi ir išmokos dydis, kuris pradžioje buvo iki 30.000 Lt, o vėliau viršijo šią sumą; (2) paraiškų, kurių autorizuota suma yra daugiau nei 85 000 Lt, autorizavimo patikrinimą turi atlikti TPS vedėjas, tačiau tai visada atlikdavo IPP vedėja tuo metu laikinai ėjusi TPS vedėjo pareigas. Ji taip pat tikrindavo ir paraiškas nuo 30 000 Lt iki 85 000 Lt. **Rekomenduojame** STIS sistemoje įdiegti papildomą būseną, atitinkančią privalomą didelių sumų autorizavimo proceso peržiūros tinkamu lygiu procedūrą. Neperėjus šitos būsenos paraiškų administravimas toliau turėtų būti negalimas. Taip pat procedūrų vykdymas turi būti užtikrintas ir nestandartinėmis situacijomis.

⁴⁸ Pakeitė Komisijos reglamentą Nr. 2419/2001

⁴⁹ Pakeitė Komisijos darbo dokumentą Nr. AGRI/2254/2003

(12) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP ir MPŪV). Nustatėme keturis atvejus, kada Agentūros tarnautojai nesilaikė nustatytų procedūrų visus paraiškos byloje esančius dokumentus įtraukti į Paraiškos bylos vidaus aprašą. Todėl yra rizika, kad dalis paraiškos byloje esančių dokumentų nebus išsaugoti ir nebus pilnai užtikrinamas paraiškos administravimo atsekamumas. **Rekomenduojame** užtikrinti procedūrų vykdymą ir apraše registruoti visus byloje esančius dokumentus.

(13) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS ir CNDP). Detalaus paraiškų testavimo metu nustatėme septynis atvejus, kada KDTS tarnautojai, atlikdami paraiškų pagal SAPS ir CNDP priemonės administracinį vertinimą, nesilaikė nustatytų procedūrų: neįvertino parašų paraiškose ir pridėtuose žemėlapiuose neatitikimo, žemėlapių be parašų ar neteisingai nurodyto žemėlapių skaičiaus faktų. **Rekomenduojame** užtikrinti, kad būtų laikomasi nustatytų paraiškų vertinimo procedūrų pildant Paraiškos pirminio patikrinimo elementų sąrašą.

5.2 VIENKARTINĖS IŠMOKOS UŽ PLOTĄ SCHEMA (SAPS)

(14) Svarbus pastebėjimas (SAPS). Vadovaujantis Tarybos reglamento Nr. 1782/2003 143b straipsnio 4 dalimi, išmokas pagal SAPS priemonę galima mokėti tik už tą naudojamą žemės ūkio naudmenų plotą, kuris 2003 m. birželio 30 d. buvo geros agrarinės būklės. Šis tinkamumo kriterijus buvo perkeltas į ŽŪM įsakymu patvirtintas Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo bei kontrolės 2004 m. taisyklės⁵⁰. Pareiškėjai pasirašydami paraiškas taip pat patvirtindavo⁵¹, jog žino, kad tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus galima prašyti tik už tą naudojamą žemės ūkio naudmenų dalį, kuri 2003 m. birželio 30 d. buvo geros agrarinės būklės.

Kontrolės priemonės, užtikrinančios išmokų pagal SAPS priemonę atitikimą aukščiau išdėstytam reglamento reikalavimui, priskiriamos esminėms. Audito metu nustatėme, kad Agentūra, vertindama ir apmokėdama 2004 m. pagal SAPS priemonę pateiktas paraiškas, tikslingų kontrolės priemonių, kurios užtikrintų, kad išmokos bus mokamos už žemės ūkio naudmenų plotą, kuris 2003 m. birželio 30 d. buvo geros agrarinės būklės, netaikė. Agentūra patikrino vietoje 6% 2004 m. pagal SAPS priemonę pateiktų paraiškų. Šių patikrų metu deklaruotų laukų atitikimas geros agrarinės būklės reikalavimams buvo vertinamas tik pagal esamą būklę⁵², tačiau Agentūra neturėjo procedūrų ir nevertino:

- ar geros agrarinės būklės kriterijus atitinkantys laukai tokie buvo ir 2003 m. birželio 30 d.;
- ar geros agrarinės būklės neatitikimai neegzistavo 2003 m. birželio 30 d.

Plotas, kurį deklaruotose žemės ūkio naudmenose užėmė įvairūs objektai⁵³, krūmai ir medžiai, buvo atmetamas kaip neremtinai. Vadovaudamasis patikros vietoje procedūra, tikrintojas, aptikęs akivaizdžiai apleistą ir kelis metus neprižiūrėtą lauką, galėjo fiksuoti tyčinį pažeidimą, tačiau, kaip deklaruojama IAKS⁵⁴ ataskaitoje, tokių plotų 2004 m. nebuvo nustatyta.

Atsižvelgdami į tai, kad Agentūra, reaguodama į EK DG AGRI IAKS misijos metu pateiktą susijusią pastabą ir rekomendaciją⁵⁵, atitinkamai papildė darbo procedūras ir, atlikdama 2005 m. pagal SAPS priemonę pateiktų paraiškų patikras vietoje, vertino, ar deklaruotas plotas 2003 m. birželio 30 d. buvo geros agrarinės būklės, mes rekomendacijos neteikiame.

⁵⁰ 2004-02-06 Žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3D-40.

⁵¹ Vadovaujantis Komisijos reglamento Nr. 2419/2003 6 str. 1 d. c punktu, paraiškoje turi būti pareiškėjo patvirtinimas, kad jis žino reikalavimus, susijusius su parama.

⁵² Taip pat žiūrėti EK DG AGRI IAKS misijos pastebėjimų ir rekomendacijų įgyvendinimo peržiūros 12 pastebėjimą „Kontrolės procedūra. Geros žemės ūkio ir aplinkosaugos sąlygos“ (Ataskaitos 9 dalis, Lentelė Nr. 38).

⁵³ Skiriamosios ribos, apsauginės juostos, tvoros, vandens telkiniai, keliai, sandėliavimo vietos, pastatai, stulpai ir kiti lauke esantys objektai.

⁵⁴ Agentūros direktoriaus 2005-06-16 raštas Nr. BR6-(1.13)-3877 „Arable crops: questionnaire 2004 concerning IACS statistics“.

⁵⁵ Detaliau žiūrėti EK DG AGRI IAKS misijos pastebėjimų ir rekomendacijų įgyvendinimo peržiūros 4 pastebėjimo „Referencinių sklypų kontrolė“ 2 pastraipą (Ataskaitos 9 dalis, Lentelė Nr. 38).

5.3 KAIMO PLĖTROS PRIEMONĖS

Audito metu mes nustatėme skirtumų tarp reglamentų ir Komisijos sprendimu Nr. C(2004) 2949 patvirtinto Kaimo plėtros plano 2004-2006 Lietuvai (toliau tekste KPP planas). Nustatyti konkretūs skirtumai pateikiami prie atitinkamos priemonės išlaidų detalaus testavimo rezultatų. Vertindami, ar išlaidos patirtos pagal KPP priemones atitinka Bendrijos taisyklės, mes vertinome jų atitiktį KPP planui ir jį įgyvendinantiems nacionaliniams teisės aktams.

(15) Svarbus pastebėjimas (AGRO ir MPŪV). KPP plano nuostatos, ŽŪM įsakymais patvirtintos susijusios administravimo taisyklės ir pagal minėtus dokumentus parengtos Agentūros rašytinės procedūros bei skaičiavimo algoritmai neatitinka Komisijos reglamento Nr. 817/2004 70 straipsnio reikalavimo mokėjimo sričiai taikyti Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 30 str., 31 str. ir 32 str. 1 dalies nuostatas. Dėl minėtos priežasties, administruojant MPŪV ir Agrarinės aplinkosaugos priemones, buvo:

- neteisingai taikoma pasėlių grupės sąvoka,
- paraiškoje viršdeklaruoti plotai neužskaitomi nepakankamai deklaruotais tos pačios pasėlių grupės plotais,
- neteisingai nustatytos leistinos viršdeklaravimų ribos, kurias peržengus parama atitinkamai mažinama arba neskiriama.

Rekomenduojame tinkamai įgyvendinti Komisijos reglamento Nr. 817/2004 70 straipsnio reikalavimą ir atitinkamų KPP priemonių mokėjimo sričiai taikyti Komisijos reglamento Nr. 796/2004 49 str., 50 str. ir 51 str. 1 d. nuostatas, kaip tai yra išaiškinta Komisijos darbo dokumento Nr. VI/10535/99-EN Rev.7 5.2 dalyje.

(16) Vidutinės svarbos pastebėjimas (visoms KPP priemonėms). Agentūra neturi procedūrų, kurios užtikrintų Komisijos reglamento Nr. 817/2004 72 straipsnio 1 dalies įgyvendinimą. Minėtame straipsnyje nustatyta, kad bet koks naudos gavėjas, pateikęs klaidingą deklaraciją dėl didelio nerūpestingumo, išbraukiamas iš visų kaimo plėtros priemonių pagal atitinkamą Tarybos reglamento Nr. 1257/1999 skyrių einamiesiems kalendoriniams metams. Jei klaidinga deklaracija buvo pateikta tyčia, naudos gavėjas išbraukiamas ir kitiems metams. **Rekomenduojame** parengti procedūras, kurios užtikrintų Komisijos reglamento Nr. 817/2004 72 straipsnio 1 dalies įgyvendinimą.

5.3.1 PAPILDOMOS NACIONALINĖS TIESIOGINĖS IŠMOKOS (CNDP)

(17) Vidutinės svarbos pastebėjimas (CNDP). Atlikdami išmokų pagal CNDP priemonę testavimą, vienu atveju nustatėme, kad išmokos suma už pasėlio rūšį „Bulvės, skirtos perdirbti į krakmolą“ buvo patvirtinta pareiškėjui nepateikus visų reikalingų dokumentų (nebuvo pateiktas bulvių krakmolo gamybos įmonės bulvių pirkimą patvirtinantis dokumentas), kaip to reikalaujama pagal ŽŪM įsakymą⁵⁶. Tokiu būdu Agentūra nepagrįstai išmokėjo 881,69 Lt pagal CNDP priemonę už pasėlio rūšį „Bulvės, skirtos perdirbti į krakmolą“. Nustačius šį atvejį, Agentūra iš naujo patikrino visas susijusias paraiškas pagal CNDP priemonę, kuriose buvo deklaruota pasėlio rūšis „Bulvės, skirtos perdirbti į krakmolą“, ir daugiau nenustatė analogiškų klaidų. Agentūra, atsižvelgdama į mūsų **rekomendaciją**, netinkamai išmokėtą 881,69 Lt sumą įtraukė į debitorius ir pradėjo išsiieškojimo procesą.

(18) Vidutinės svarbos pastebėjimas (CNDP). Agentūroje nėra pakankamų kontrolės priemonių, kurios užtikrintų, kad apmokant 2005 m. pagal CNDP priemonę surinktas paraiškas, nebus mokamos išmokos už plotus, kurie atsirado remiamomis kultūromis apsėjus daugiamečių

⁵⁶ 2004-03-12 žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3d-107 Dėl tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus 2004 metais dydžių ir mokėjimo terminų.

ganyklų, pievų, kitų daugiamečių augalų plotus. **Rekomenduojame** įdiegti trūkstamas kontrolės priemonės ir procedūras, kurios užtikrintų, kad pagal CNDP priemonę nebūtų mokamos išmokos už plotus, kurie atsirado remiamomis kultūromis apsėjus daugiamečių ganyklų, pievų, kitų daugiamečių augalų plotus.

(19) Nedidelės svarbos pastebėjimas (CNDP). Atskiruose nacionaliniuose teisės aktuose⁵⁷ nustatyti reikalavimai pareiškėjams dėl privalomų pateikti dokumentų galėjo suklaidinti pareiškėjus, prašiusius paramos už pasėlių rūšį „Žolės sėklai“. Iš penkių mūsų testuotų paraiškų atvejų tik du pareiškėjai gavo išmokas pagal CNDP priemonę už pasėlių rūšį „Žolės sėklai“. Paramos administravimo metu keičiant ar papildant reikalavimus, **rekomenduojame** imtis papildomų pareiškėjų informavimo priemonių.

(20) Nedidelės svarbos pastebėjimas (CNDP). Agentūros rizikos analizės modelis, taikomas atrenkant 5% paraiškų pagal SAPS priemonę, tiesiogiai neužtikrina, kad bus patikrinta ne mažiau 5% paraiškų pagal CNDP priemonę. Nors 2004 metais buvo patikrinta daugiau nei 5% paraiškų pagal SAPS ir CNDP priemones, tačiau yra rizika, kad dėl rizikos veiksnių netikslaus parinkimo šis reikalavimas nebus įgyvendintas paraiškoms pagal CNDP priemonę ateityje. **Rekomenduojame** taikomame rizikos analizės modelyje užtikrinti, kad atliekant rizikos analizę bei paraiškų atranką bus atrenkama ne mažiau kaip 5% paraiškų, surinktų išmokoms pagal CNDP priemonę.

5.3.2 MAŽIAU PALANKIOS ŪKININKAUTI VIETOVĖS

(21) Vidutinės svarbos pastebėjimas (MPŪV). Agentūra neturi pakankamų procedūrų patikrinti, ar pareiškėjai vykdo išipareigojimus penkis metus ūkininkauti mažiau palankiose vietovėse. Yra rizika, kad esant tam tikroms aplinkybėms (pareiškėjas neteikia paraiškos sekančiais metais, perleidžia žemės ūkio valdas ir pan.) pareiškėjai gali nevykdyti išipareigojimų, o Agentūra nepritaikyti atitinkamų sankcijų. **Rekomenduojame** atlikti rizikos veiksnių dėl galimo išipareigojimų pagal MPŪV priemonę nevykdymo analizę ir parengti atitinkamas kontrolės priemones.

(22) Vidutinės svarbos pastebėjimas (MPŪV). Agentūra nevertina, ar pareiškėjas atitinka Tarybos reglamento Nr. 1257/1999 14 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus. **Rekomenduojame** užtikrinti Tarybos reglamento Nr. 1257/1999 14 straipsnio 3 dalies nuostatų įgyvendinimą.

(23) Nedidelės svarbos pastebėjimas (MPŪV). 2004-07-16 ŽŪM įsakymu patvirtintose MPŪV priemonės administravimo taisyklėse⁵⁸ Tyčinio neteisingo deklaravimo apibrėžimas yra ne toks išsamus, koks jis yra 2004-11-03 ŽŪM įsakymu patvirtintose SAPS ir CNDP administravimo taisyklėse⁵⁹. Atsižvelgdami į tai, kad remtinas plotas pagal MPŪV priemonę sutampa su remtinu plotu pagal SAPS, **rekomenduojame** suvienodinti Tyčinio neteisingo deklaravimo sąvokas šių priemonių administravimo taisyklėse, pasirenkant išsamesnę.

5.3.3 AGRARINĖ APLINKOSAUGA

(24) Svarbus pastebėjimas. 2004 m. mokėjimo prašymai pagal Agrarinės aplinkosaugos priemonę buvo baigti rinkti 2004-10-29, todėl visos privalomos patikros buvo atliktos 2004-2005 m. žiemos periodu. Vadovaujantis Komisijos darbo dokumento Nr. AGRI/2254/2003 4 dalies nuostata – patikrinimai vietoje tampa visiškai neveiksmingi nuo tada, kai ūkininkas pradeda ruošti

⁵⁷ 2004-02-06 žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3D-40 Dėl tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo bei kontrolės 2004 m. taisyklių patvirtinimo ir 2004-03-12 žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3d-107 Dėl tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus 2004 metais dydžių ir mokėjimo terminų.

⁵⁸ 2004-07-16 ŽŪM įsakymas Nr. 3D-430 „Dėl kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonės „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ administravimo taisyklių“.

⁵⁹ 2004-11-03 ŽŪM įsakymas Nr. 3D-598 „Dėl Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo bei kontrolės 2005 m. taisyklių patvirtinimo“.

žemę naujam derliui. Atsižvelgdami į tai, kad Agentūra su atitinkamais 2005 m. teiktais mokėjimo prašymais susijusias privalomas patikras atlikinėjo laiku, rekomendacijos neteikiame.

(25) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūroje nebuvo patikrinimų, atliktų 2004/2005 m. pagal Agrarinės aplinkosaugos priemonę, rezultatų panaudojimo SAPS, CNDP ir MPŪV priemonių administravime procedūros. Atsižvelgdami į tai, kad nuo 2005 m. rugsėjo mėn. tokios procedūros yra patvirtintos, rekomendacijos neteikiame.

(26) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Patikrinimų vietoje skaičiaus didinimo metodika taikoma priemonėi „Agrarinė aplinkosauga“ skiriasi nuo metodikos taikomos SAPS, CNDP ir MPŪV priemonėms (patikrų išplėtimo lentelėse Agrarinės aplinkosaugos priemonėi neatsižvelgiama į nerasto ploto rodiklį). **Rekomenduojame** parengti patikrinimų skaičiaus didinimo Agrarinės aplinkosaugos priemonėi metodiką, vadovaujantis Europos Komisijos darbo dokumentu VI/7105/98 Rev.1 – EN 21.1.1999 „Dėl paraiškų patikrų procento didinimo aptikus žymių neatitikimų“.

(27) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Vilniaus KDTS tarnautojai, nesilaikydami nustatytų procedūrų, nepildė paraiškos registravimo KDTS datos. Tokie veiksmai silpnina paraiškos administravimo terminų laikymosi kontrolę.

(28) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Pažymose dėl GŪP reikalavimų laikymosi, kurias pateikė 2005-03-23 Šalčininkų VMVT ir 2005-03-09 Šalčininkų VAAT, ir paraiškoje to paties pareiškėjo parašai akivaizdžiai skiriasi. **Rekomenduojame** įvertinti priežastis, kodėl skiriasi pareiškėjo parašai pažymose dėl GŪP reikalavimų laikymosi ir paraiškoje bei nustatyti kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad tokie atvejai būtų tikrinami.

(29) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Paraiškų detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kada AAPS vedėja nesilaikė nustatytų procedūrų, t.y. Patvirtintos mokėjimui arba atmestos paraiškos vertinimo ataskaitą AAP/PMA užpildė tik dalinai.

5.3.4 ANKSTYVAS PASITRAUKIMAS

Audito metu mes nustatėme skirtumų tarp Tarybos reglamento Nr. 1257/99 reikalavimų ir Komisijos sprendimu Nr. C(2004) 2949 patvirtinto Kaimo plėtros plano 2004-2006 Lietuvai (toliau tekste KPP planas) reikalavimų, susijusių su šios priemonės administravimu. Kai kurie iš jų yra pateikiami žemiau:

- Reglamentas Nr. 1257/99 nurodo, kad iš paramos sumos turi būti atimta pensijos suma. KPP plane nurodyta, kad paramos sumą sudaro pastovi ir kintama dalis, o gaunama pensija atimama tik iš pastoviosios dalies. Agentūra, administruodama priemonę pagal EK sprendimu patvirtintą KPP planą, paramos gavėjo gaunamą pensiją atima ne iš visos paramos sumos, o tik iš pastovios dalies. Nustatyti atvejai, kai pensijos suma viršijo pastovios išmokos dalies sumą.
- Tarybos reglamente Nr. 1257/99 11 str. 2 d. nustatyti keli privalomi kriterijais, kuriais ūkio perėmėjas turi įrodyti perimto ūkio ekonominį gyvybingumą, tuo tarpu KPP plane nurodyta, jog pakanka atitikti tik vieną iš jų.

Vertindami, ar išlaidos patirtos pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas“ atitinka Bendrijos taisykles, mes vertinome jų atitiktį KPP planui.

(30) Svarbus pastebėjimas. Agentūra planavo atlikti paraiškų, surinktų 2004 metais, įvertinimą ir paramos patvirtinimą iki 2005 m. sausio 1 d., tačiau dėl vėlyvo paraiškų surinkimo termino,⁶⁰ paraiškų vertinimas buvo užbaigtas tik 2005 m. vasario-kovo mėnesį. Kadangi

⁶⁰ paraiškos buvo priimanos iki 2004-10-29

pareiškėjai įpareigoti pasitraukti iš žemės ūkio gamybos tik nuo paramos sumos patvirtinimo⁶¹, Agentūra paramą pareiškėjams išmokėjo ir už laikotarpį, kurio metu pareiškėjai nebuvo pasitraukę iš žemės ūkio gamybos ir nebuvo prisiėmę įsipareigojimų pasitraukti (2005 m. sausio-kovo mėn.)⁶². **Rekomenduojame** (1) nustatyti paraiškų surinkimo pagal priemonę terminus, leidžiančius paraiškų įvertinimą ir paramos patvirtinimą atlikti iki kalendorinių metų pradžios; (2) dėl paramos gavėjų, teikusių paraiškas 2004 m., koreguoti paskesnių metų išmokos skaičiavimo metodiką, kad 2005 m. išmokėta parama apimtų tik pareiškėjo įsipareigojimų laikotarpį.

(31) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra išmoka paramą pareiškėjams už pirmus pasitraukimo iš žemės ūkio gamybos metus netikrinusi, ar jie įvykdė įsipareigojimą perleisti gyvulius per 3 mėn. nuo paramos jiems patvirtinimo datos. Tokį tikrinimą Agentūra planuoja atlikti tik antrais metais pareiškėjams pateikus kasmetinius prašymus paramai gauti. Audito metu mes detalai testavome 20 mokėjimų pareiškėjams ir nustatėme, kad 2 pareiškėjai pavėluotai arba iš viso nevykdė savo įsipareigojimų perleisti gyvulius. **Rekomenduojame** (1) priemonėje dalyvaujantiems asmenims paramą išmokėti tik įsitikinus, jog asmuo įvykdė įsipareigojimus per 3 mėnesius perleisti gyvulius; (2) gavus pareiškėjų kasmetinius prašymus, įvertinti įsipareigojimų vykdymą ir nustačius jų nevykdymą – įtraukti paramos gavėjus į debitorius.

(32) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Vienas iš tinkamumo kriterijų, kurį turi tenkinti pareiškėjas, dalyvaujantis paramos scheme – užsiimti žemės ūkio veikla ne trumpiau 10 paskutiniųjų metų. Apie pareiškėjų ūkininkavimo trukmę pažymas Agentūrai teikia seniūnijos, tačiau Agentūra neturi informacijos, koku pagrindu seniūnijos išduoda šias pažymas. Audito metu mes negavome pakankamų įrodymų, kad parama buvo išmokėta šį reikalavimą atitinkantiems pareiškėjams. **Rekomenduojame** Agentūrai kreiptis į seniūnijas ir nustatyti pažymų dėl ūkininkavimo trukmės suteikimo pagrindą, siekiant įsitikinti, kad paramos gavėjas ūkininkavo 10 metų.

(33) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Pasitraukimą iš žemės ūkio gamybos identifikuoja (1) žemės valdos perleidimas (2) gyvulių perleidimas ir kt. Dėl pirmos sąlygos įgyvendinimo Agentūra, gavusi paramos gavėjo paraišką, atlieka patikrinimą su ŽŪIKVC valdų registru, tačiau šis registras tinkamai neatnaujinamas, todėl atliekamas tikrinimas neefektyvus. Agentūra ne visuomet kreipiasi į pareiškėjus, kad jie pateiktų papildomus žemės valdos perleidimo įrodymus. Tuo būdu pateiktų paraiškų administravimas yra ištęstas arba nesurenkama pakankamai įrodymų dėl žemės valdos perleidimo. **Rekomenduojame** (1) ŽŪIKVC užtikrinti savalaikį informacijos žemės registre atnaujinimą, duomenų bazę papildyti valdos perdavimą identifikuojančiais duomenimis (perėmėjas, perleidėjas, objektas, data, pagrindas) arba (2) inicijuoti Administravimo taisyklių pakeitimą, įtraukiant sąlygą, jog pareiškėjas turi pateikti žemės valdos perleidimą įrodančius dokumentus (VĮ „Registru centras“, Žemės ir kito nekilnojamo turto registras ir kadastras) bei atitinkamai pakeisti procedūras, naudojamas KPPS; (3) paramą išmokėti tik įsitikinus, jog asmuo įvykdė įsipareigojimus per 3 mėnesius perduoti žemės ūkio valdą.

(34) Nedidelės svarbos pastebėjimas. KPPS procedūrose numatytas pareiškėjų, dalyvaujančių Ankstyvo pasitraukimo priemonėje sutikrinimas su pareiškėjų, gaunančių paramą pagal kitas priemones, sąrašais, tačiau nenurodyta su kokiomis priemonėmis sutikrinimas atliekamas. **Rekomenduojame** patikslinti KPPS pildomą paraiškos vertinimo klausimyną, nurodant pagal kurias priemones sutikrinimas turi būti atliktas.

(35) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyti du atvejai, kai paraiškos byloje nebuvo sudėti visi bylos apraše nurodyti dokumentai, ir vienas atvejis, kai paraiškos bylos apraše

⁶¹ Informacinio laiško išsiuntimo datos

⁶² Nuo 2005 m. sausio 1 d. iki išmokos patvirtinimo datos.

nurodyti nevisi iš pareiškėjo gauti dokumentai. **Rekomenduojame** užtikrinti nustatytų procedūrų, susijusių su paraiškos bylų formavimu, papildymu, judėjimu bei laikymusi.

5.3.5 PARAMA ES STANDARTAMS VYKDYTI

(36) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Į nacionalinius aktus ES standartų reikalavimai buvo perkelti iki Lietuvos įstojimo į ES, todėl yra tikimybė, kad kai kurie pareiškėjai iki paraiškos pateikimo paramai gauti atitiko minėtus standartus. Agentūra neįsitikina, kad pareiškėjai iki jų kreipimosi dėl paramos neatitiko ES standartų. **Rekomenduojame** Agentūrai, prieš patvirtinant pareiškėją paramos gavėju, gauti užtikrinimą, kad asmuo paraiškos pateikimo datai neatitinka ES standartų, o atlikęs numatytas investicijas – standartus atitiks.

(37) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra, administruodama priemonę, netaiko patikimo finansinio valdymo⁶³ principų ir neužtikrina reglamento Nr. 1257/99 21 str. ir KPP plano reikalavimų laikymosi – (1) nevertina pareiškėjo pateiktų trijų komercinių pasiūlymų buvimo ir ekonomiškiausio iš jų pasirinkimo.⁶⁴; (2) neužtikrina, kad išmokėta parama neviršys faktiškai investicijoms patirtų išlaidų⁶⁵. **Rekomenduojame** Agentūrai, administruojant priemonę „ES standartai“, laikytis patikimo finansinio valdymo principų ir reglamento Nr. 1257/99 21 str. reikalavimų.

(38) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Patikros vietoje ataskaitoje nenurodomos gyvulių žymės atitikimas deklaruotiems gyvuliams. Tai neatitinka EK reglamento Nr. 2419/2001 20 str. 1 p. nuostatų. **Rekomenduojame** patikros vietoje ataskaitos formą papildyti taip, kad ji atitiktų EK reglamento Nr. 2419/2001 20 str. 1 p. nuostatą (pakeistas reglamentu Nr. 796/2004).

5.4 GRAŽINAMOSIOS IŠMOKOS UŽ EKSPORTĄ

(39) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Viena iš 72 pagal eksporto kompensavimo schemas testuotų pavyzdžių radome tik pasirašytą, bet neužpildytą Tikrinimo elementų sąrašą eksporto atveju (LEKAS procedūra 12 priedas).

5.5 PARAMA UŽ NUGRIEBTO PIENO PANAUDOJIMĄ KAZEINŲ IR KAZEINATŲ GAMYBAI

(40) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme, kad VMVT teikiami kazeino kokybės patikros protokolai: (1) neapima visų reglamento Nr. 2921/90 II priede nurodytų kriterijų vertinimo (laisvosios rūgštys išreikštos pieno rūgštimis). VMVT teigimu, šis rodiklis yra išvestinis iš protokolo pateikiamų kriterijų vertinimo; (2) juose pateikiami tyrimų rezultatai dėl koliforminių bakterijų rodiklio (1 grame – mažiau nei 1) neatitinka reglamento Nr. 2921/90 II priede nurodytų reikalavimų detalumo (0,1 grame – nerasta). **Rekomenduojame**, įsigaliojus naujam standartui, nurodyti visų reglamente numatytų rodiklių įvertinimus.

5.6 INTERVENCINIŲ ATSARGŲ PIRKIMAS, SAUGOJIMAS IR PARDAVIMAS

5.6.1 INTERVENCINIŲ ATSARGŲ PIRKIMAS

(41) Vidutinės svarbos pastebėjimas. RRA APS vedama neformalizuota, direktoriaus įsakymais nepatvirtinta grūdų judėjimo intervenciniuose sandėliuose apskaita – nėra patvirtintų procedūrų, grūdų judėjimo (aruodu lygiu) registrų, pildytinų dokumentų formų ir pan., todėl mes negalėjome įvertinti egzistuojančios grūdų judėjimo apskaitos patikimumo. Vykdydama grūdų intervenciniam saugojimui supirkimą RRA atskirais atvejais nurodydavo pardavėjui vežti grūdus ne

⁶³ Angl. Sound financial management

⁶⁴ Audito metu nustatytas atvejis, kai trys komerciniai pasiūlymai pateikti iš galimai tarpusavyje susijusių šalių. Taip pat nustatyti atvejai, kai pateikti tik du komerciniai pasiūlymai.

⁶⁵ Procedūros nenumato, kad tais atvejais, kai paramos suma yra didesnė faktiškai atliktas investicijas, išmokama tik investicijų dydžio parama.

į artimiausią intervencinį centrą ar sandėlį, tokiu būdu pardavėjui buvo atlyginamos didesnės grūdų gabenimo (transporto) išlaidos (nuo 300 iki 160.000 Lt). Audito metu RRA mums pateikė įrodymų, pagrindžiančių tokius APS veiksmus, iš neformaliai vedamos grūdų judėjimo apskaitos. **Rekomenduojame** RRA APS (1) aprašyti procedūrose praktikoje vykdomus veiksmus, susijusius su grūdų judėjimo intervenciniuose sandėliuose apskaita (aruodų lygiu); (2) užtikrinti duomenų, kurie pagrindžia finansinę įtaką turinčius sprendimus, atsekamumą.

(42) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Į Grūdų kiekio priėmimo aktą vietoje grūdinių priemaišų kiekio įrašytas medžiagų, išskyrus nepažeistus pagrindinius javų grūdus, kiekis. Tokiu būdu grūdų pardavėjui buvo sumokėta 351,85 Lt mažiau. Audito metu **rekomenduota** patikslinti grūdų pirkimo kainą, atsiskaityti su grūdų pardavėju ir e-Faudit lentelėse pateikti teisingą informaciją apie nupirktų grūdų (miežiai) vertę. Taip pat nustatėme atvejį, kai į Grūdų kiekio priėmimo aktą neteisingai perkeltas sedimentacijos rodiklis, tačiau kainos apskaičiavimui įtakos tai neturėjo.

(43) Vidutinės svarbos pastebėjimas. RRA direktorius įsakymu yra nurodęs transporto išlaidas skaičiuoti tam tikra taikomąja programa. Detalesnė transporto išlaidų skaičiavimo tvarka RRA nepatvirtinta. Audito metu RRA negalėjo pateikti transporto išlaidų apskaičiavimo pagrįstumą patvirtinančių dokumentų. Atlikdami detalius grūdų pirkimo testus mes perskaičiavome transporto išlaidas naudodami tą pačią programą ir, nustatę atstumo skirtumus, juos aiškinomės su APS. Po pokalbio su APS darbuotojais paaiškėjo, kad tais atvejais, kai naudojama taikomoji programa neleidžia paskaičiuoti tikslaus atstumo⁶⁶ APS naudoja internete esančiomis paieškos duomenų bazėmis ir skaičiuoja atstumus rankiniu būdu. **Rekomenduojame** patvirtinti detalią transporto išlaidų skaičiavimo instrukciją⁶⁷, taip pat užtikrinti transporto išlaidų apskaičiavimo dokumentų peržiūrą ir išsaugojimą/atsekamumą.

(44) Vidutinės svarbos pastebėjimas. RRA nesiunčia grūdų siūlytojams pranešimų apie grūdų priėmimą ir pirmoji pristatymo data nurodoma su siūlytoju suderintame tvarkaraštyje, kuris yra grūdų pirkimo-pardavimo sutarties priedas. Šis tvarkaraštis yra derinamas kitomis ryšio priemonėmis. Taip pat nustatėme atvejų, kai tvarkaraštis buvo užpildytas netinkamai: (1) tvarkaraštyje nenurodyta pristatymo data; (2) tvarkaraštyje pristatymo data taisyta, tai galėjo turėti įtakos grūdų pirkimo kainai; (3) tvarkaraštyje neteisingai nurodyti metai. Yra **rizika**, kad bus neužtikrintas reglamento Nr. 824/2000 8 str. reikalavimų vykdymas, numatantis, kad siūlytojui mokama intervencinė kaina, galiojanti pirmą pristatymo dieną, nurodytą pranešime apie pasiūlymo priėmimą. Tokiu būdu gali būti sumokėta didesnė kaina už perkamus grūdus. **Rekomenduojame** siųsti pranešimus apie grūdų priėmimą ir skaičiuoti pirkimo kainą pagal juose nurodytą pirmąją pristatymo datą.

(45) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Reglamente numatyta, kad atsiskaityti už grūdus privalu per 30-35 dienas nuo grūdų priėmimo. Audito metu nustatyta 8 atvejai, kai mokėjimas grūdų pardavėjui atliktas ankščiau. RRA suvestinėje, siunčiamoje Agentūros FAD, galutinis mokėjimo terminas buvo nurodytas teisingai.

(46) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme atvejų, kai Paraiška parduoti grūdus į intervencinį sandėlį buvo taisyta arba užpildyta nepilnai: (1) nustatyti atvejai, kai taisyta paraiškos gavimo data ir / ar numeris, be to paraiškos gavimo data yra mėnesiu ankstesnė nei data, nurodyta paraiškoje prie pardavėjo parašo; (2) nustatytas atvejis, kai paraiškoje taisytas intervencinio centro pavadinimas; (3) nustatytas atvejis, kai paraiškoje nenurodyta tiksli parašo data; (4) Paraiškoje taisytas pasiūlytas grūdų kiekis; (5) nustatytas atvejis, kai data ir siūlomas

⁶⁶ Pvz., grūdai laikomi nedidelėje gyvenvietėje, kuri nėra nurodyta taikomojoje programoje.

⁶⁷ Joje be kita ko turėtų būti nurodyti reikalavimai vėliavėlių žymėjimo tikslumui (nustatant atstumą iki intervencinio centro ir/arba iki intervencinio sandėlio), atstumo apskaičiavimo ypatumai, nesant galimybei tiksliai pažymėti grūdų laikymo vietas.

grūdų kiekis įrašyti pieštuku, taip pat nenurodytas banko kodas; (6) nustatytas atvejis, kai taisytas sąskaitos numeris. Taip pat nustatėme įvairių techninių klaidų administruojant intervencinių grūdų pirkimą: (1) nustatyti du atvejai, kai ant garantinio rašto nenurodyta data; (2) vienu atveju testavimui RRA mums pateikė tik Paraiškos parduoti grūdus intervenciniam saugojimui kopiją, tokiu būdu RRA tinkamai neužtikrina gaunamų dokumentų apsaugos; (3) nustatytas vienas atvejis, kai Grūdų pardavimo intervenciniam saugojimui sutartis pasirašyta diena anksčiau nei pateikta Paraiška.

(47) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atlikdami 2004 m. gruodžio mėnesį į pasirinktą intervencinį sandėlį priimtų grūdų perskaičiavimą pagal sandėlio dokumentus nustatėme 13 atvejų iš 81, kai grūdų pardavėjai nepateikė išipareigojimo apmokėti grūdų kokybės tyrimus. Tokiu būdu yra nesilaikoma nustatytų procedūrų.

(48) Nedidelės svarbos pastebėjimas. RRA ne visais atvejais gauna įrodymus (trijų šalių pasirašytus svėrimo žiniaraščius), kad pristatytas grūdų kiekis pasveriamas dalyvaujant siūlytojiui ir RRA atstovui⁶⁸, nepriklausomam nuo siūlytojo. Toks patvirtinimas (svėrimo žiniaraščiai) negaunamas, kai (1) siūlytojas yra kitas intervencinis sandėlis arba (2) siūlytojas yra ūkininkas ar trečiasis asmuo, nesusijęs su intervenciniu sandėliu (atstovaujančiu RRA). Tokiu būdu neįsitikinama reglamento Nr. 824/2000 5 str. 3 d. įgyvendinimu. **Rekomenduojame** RRA KS patikrų vietoje metu peržiūrėti sandėlyje esančius susijusius dokumentus (svėrimo žiniaraščius), kad būtų gautas užtikrinimas, jog grūdų priėmimas vyko dalyvaujant siūlytojiui ir RRA atstovui.

5.6.2 INTERVENCINIŲ ATSARGŲ PARDAVIMAS

(49) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyta, kad vienos partijos Grūdų atkrovimo akte dalis rodiklių iš VSGT protokolų yra klaidingai perkelta, vietoj grūdinių priemaišų rodiklių perkeltas medžiagų, išskyrus nepažeistus pagrindinių javų grūdus, maksimalus kiekis. Šiuo atveju tai neturėjo įtakos kainos apskaičiavimui. Kadangi tokie atvejai pasitaikė testuojant grūdų pirkimą, dar kartą patvirtinama **rizika**, jog bus paskaičiuota neteisinga pardavimo / pirkimo kaina. Mūsų nuomone, RRA turi pakankamas kontrolės priemones, todėl neteikiame rekomendacijų dėl papildomų kontrolės priemonių įdiegimo.

(50) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atlikdami pardavimų detalius testus nustatėme atvejų⁶⁹, kai atkraudų kiekių protokolai su grūdų kokybės patikrų rezultatais RRA buvo pateikti vėliau nei numatyta Bendradarbiavimo sutartyse.

(51) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai Agentūros FAD informavo RRA FS apie grūdų pirkėjų atsiskaitymą su Agentūra ne pagal nustatytos formos dokumentą.

(52) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Peržiūrėję RRA APS procedūras nustatėme, kad numatyti RRA APS vadybininko veiksmai, susiję su bandinių įvertinimu nesuderinti su RRA FS procedūra. Numatytas bandinių įvertinimo būdas prieštarauja reglamento Nr. 3597/90 6 str.: „Pavyzdžiai įvertinami jų kiekius padauginus iš 5 % sumažintos bazinės intervencinės kainos, kuri einamųjų finansinių metų pirmąją dieną taikoma standartinei kokybei“. Ši procedūra praktikoje nebuvo vykdoma ir įtakos E-Faudit lentelėms neturėjo. **Rekomenduojame** užtikrinti procedūrų atitikimą reglamentams.

(53) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyta įvairių techninių klaidų administruojant grūdų pardavimą: (1) RRA APS vadybininkas leidimų atsiimti grūdus iš intervencinio sandėlio registracijos žurnale (149_APS_36) nepažymėjo apmokėtos sumos ir leisto

⁶⁸ Reglamentas numato, kad RRA atstovas gali kartu būti ir sandėlininkas. Tokiu atveju „a) per 45 dienas po perėmimo intervencinė agentūra pati atlieka bent jau tūrio patikrinimą; skirtumas tarp svėrimo būdu nustatyto kiekio ir kiekio, įvertinto taikant tūrio matavimo metodą, negali būti didesnis kaip 5 proc.“

⁶⁹ Grūdų atkrovimai vykę rugpjūčio pab. – rugsėjo pr. gauti tik 2005-09-12

atsiimti grūdų kiekio; (2) administruoti dokumentai be privalomų rekvizitų: (a) iš intervencinio sandėlio gauta Grūdų pirkėjui atkrauto kiekio ataskaita yra be sandėlio antspaudo; (b) grūdų pardavimo konkursui pateikta Paraiška be antspaudo; (3) kai kurie procedūrose nurodyti su grūdų pardavimu susiję pildytini dokumentai⁷⁰ praktikoje nėra pildomi. **Rekomenduojame** įvertinti kai kurių įrašų formų būtinumą ir atitinkamai juos pakeisti.

5.6.3 KITI PASTEBĖJIMAI, SUSIJĘ SU INTERVENCINĖMIS ATSARGOMIS

(54) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Dėl force major aplinkybių RRA neturi vieno iš 16 intervencinių sandėlių techninės dokumentacijos⁷¹, todėl nežinomas teorinis aruodų tūris. RRA KS darbuotojai paaiškino, kad jie šiuos tūrius nustatė pirmą kartą atvažiavę į patikrą į šį intervencinį sandėlį, tačiau mums nebuvo pateikti tokių matavimų dokumentai. Kadangi šis sandėlis nepratęsė sutarties dėl intervencinių atsargų saugojimo, mūsų nuomone, netikslinga pakartotinai išmatuoti saugojimo tūrius. **Rekomenduojame** tais atvejais, kai intervenciniai sandėliai dėl objektyvių priežasčių negali pateikti techninės dokumentacijos, patikrų metu išmatuoti saugojimo tūrius ir išsaugoti tokių matavimų dokumentus.

(55) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Reglamento Nr. 2148/96 5 str. 2 d. nurodyta, kad patikrinimo akte/protokole turi būti nurodyti matavimo metodai, atlikti skaičiavimai ir tarpiniai bei galutiniai rezultatai, taip pat jų pagrindų sudarytos išvados. Tuo tarpu RRA KS pildomame akte nenurodyti matavimo metu gauti laisvi aukščiai, kurių pagrindų apskaičiuotas laisvas tūris, kas apsunkina šiuo pagrindu padarytų išvadų vertinimą. **Rekomenduojame** papildyti patikros ir metinės inventORIZACIJOS akto formą ir nurodyti matavimo būdą gautus laisvus aukščius.

(56) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Intervencinių grūdų metinės inventORIZACIJOS akte nėra numatyta vieta skirtumui tarp sandėlio apskaitoje ir agentūros apskaitoje nurodyto grūdų rūšių/partijų/aruodų kiekio, kaip to reikalauja reglamento Nr. 2148/96 5 str. 2 d. RRA KS darbuotojai nuvažiavę paprašo sandėlio pateikti apskaitos duomenis. **Rekomenduojame** papildyti patikros ir metinės inventORIZACIJOS akto formą taip, kad ji atitiktų reglamento Nr. 2148/96 5 str. 2 d. reikalavimus

(57) Vidutinės svarbos pastebėjimas. RRA nėra nustatyta Metinio saugomų atsargų žiniaraščio (1) pildymo instrukcija, (2) jį pildančių asmenų (sandėlio, RRA APS, RRA KS darbuotojų) atsakomybė, (3) tolesni veiksmai, aptikus žiniaraštyje nukrypimus. Tokiu būdu (1) nevykdomi reglamento Nr. 2148/96 3 str. reikalavimai, (2) mes negalėjome tiesiogiai įvertinti šių žiniaraščių teisingumo. Atitikimą tvirtinimams mes atlikome metinius žiniaraščius palyginę su mėnesiniais žiniaraščiais (2005 rugsėjo mėn. likučiai). **Rekomenduojame** RRA parengti mėnesinių ir metinių žiniaraščių pildymo taisykles/instrukcijas sandėliams bei RRA viduje nustatant pildymo taisykles, iš sandėlių gautų žiniaraščių tikrinimo bei pildymo instrukcijas, už tai atsakingus darbuotojus.

(58) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Sutikrinant intervencinių sandėlių mėnesinius žiniaraščius pastebėta, kad kai kurie iš jų gauti vėliau nei 10 sekančio mėnesio dieną. Tokiu būdu nesilaikoma reglamento Nr. 2148/1996 2 str. 2 d., kurioje nustatyta, kad intervencinė agentūra turėtų gauti tokius žiniaraščius iki 10 kito mėnesio dienos.

(59) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu mes peržiūrėję visų metinių inventORIZACIJŲ dokumentus nustatėme, kad viename iš sandėlių patikrinta 5,04 proc. visų saugomų grūdų (kviečių ir miežių) kiekio kokybė, tačiau iš jų tik 4,80 proc. laikytų kviečių kokybė.

⁷⁰ Leidimų krauti grūdus registracijos žurnalas (149_APS_36), Sutarčių vykdymo kontrolės žurnalas (149_APS_34), Eksportui parduodamų intervencinių grūdų partijos galutinis kainos apskaičiavimo dokumentas (149_APS_18).

⁷¹ Reglamento Nr. 2148/96 1 str. 2 d. reikalauja, kad Intervencinė agentūra skelbtų ir disponuotų informacija, leidžiančia tiksliai identifikuoti visus saugojimo duomenis: angarų, šaldytuvų ir silosų duobių pajėgumus, numerius, planus ir schemas.

(60) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Intervenciniai sandėliai patvirtinti prieš patalpinant į juos grūdus. VSGT savo Intervencinio grūdų sandėlio patikrinimo aktuose nurodė septyniems sandėliams neesminius trūkumus. Kai kuriems sandėliams buvo atsiųstos pažymos, liudijančios apie trūkumų pašalinimą. Tačiau mums nebuvo pateikta įrodymų dėl likusių dviejų sandėlių trūkumų pašalinimo. **Rekomenduojame** gauti iš VSGT pažymas dėl sandėlių tinkamumo (atsižvelgiant į neesminius trūkumus) laikyti intervencinius grūdus.

(61) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai patikra sandėlyje atlikta dieną anksčiau nei pasirašytas grūdų priėmimo aktas. Tokiu būdu nesilaikyta reglamento Nr. 824/2000 5 str. nustatytų terminų – atlikti grūdų kiekio tūrio patikrą per 45 d. po grūdų priėmimo.

(62) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyta įvairių techninių klaidų administruojant intervencines grūdų atsargas: (1) nustatyti keturi atvejai, kai RRA Bendrųjų reikalų ir ūkio skyriuje (toliau tekste RRA BRŪS) nebuvo užregistruota Paraiška grūdų pardavimui / Paraiška grūdų pirkimui; (2) Priėmus grūdus į intervencinį sandėlį saugotojas užpildo ir persiunčia RRA Grūdų pardavėjo parduoto kiekio ataskaitą, tačiau audito metu nustatėme (a) vieną atvejį, kai Grūdų pardavėjo kiekio ataskaitoje nurodytos datos sutampa su Grūdų priėmimo akto data, t.y. vėlesnės negu tikrosios pristatymo datos; (b) 5 atvejus, kai Grūdų pardavėjo parduoto kiekio ataskaitoje nėra Intervencinio sandėlio antspaudų; (3) RRA ne visuomet tinkamai išrašo PVM sąskaitą faktūrą už nupirktus intervenciniam saugojimui grūdus: (a) nustatėme 8 atvejus, kai RRA FS PVM sąskaitų faktūrų patikros aktuose nenurodydavo autorizavimo datos; (b) nustatėme vieną atvejį, kai išrašytoje PVM sąskaitoje-faktūroje nenurodyta kainos priemoka už drėgmės kiekį, nors bendra pirkimo suma teisinga; (c) nustatėme vieną atvejį, kai PVM sąskaita faktūra išrašyta diena (2005-02-28) anksčiau nei Kainos apskaičiavimo dokumentas (2005-03-01)

(63) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyta, kad RRA ne visuomet užtikrinama atliekamo darbo peržiūra ir priežiūra: (1) trys atvejai, kai pasiūlymo parduoti grūdus patikros akto nepasirašė RRA APS vadovas; (2) 2005 m. sausio mėn. vykusias grūdų patikras atliko ir patikros aktus pasirašė RRA KS vadybininkas ir vadovas, tačiau pastarasis taip pat atliko patikros peržiūrą; (3) Intervencinių atsargų apskaitos procedūroje numatyta, kad RRA FS buhalterė yra atsakinga tiek už apskaitos dokumentų sudarymą (tame tarpe ir PVM sąskaitos-faktūros), tiek už jų patikros akto užpildymą. Tokiu būdu neužtikrinama atlikto darbo peržiūra ir priežiūra. **Rekomenduojame** patikslinti RRA FS procedūras ir užtikrinti atliekamo darbo peržiūrą.

Per 2005 GS finansinius metus išorės auditorių teiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra pateikta Ataskaitos 9 dalyje.

5.7 PIENAS VAIKAMS

Atlikę teisės aktų reikalavimų perkėlimo į rašytines procedūras analizę ir nuoseklios peržiūros testus nustatėme žemiau pateikiamus pastebėjimus.

(64) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kuomet patikros metu RRA KS nustatė, jog paramos gavėjas viršijo parduodamų remiamų pieno produktų didžiausią pardavimo kainą. Tokių išvadų pagrindu RRA turi sustabdyti Paramos gavėjo patvirtinimą. Procedūrose numatyta pakartotinė patikra nebuvo vykdoma ir paramos gavėjo patvirtinimas nebuvo sustabdytas. RRA teigimu, nustatytas pažeidimas nedidelės reikšmės, tačiau procedūroje nedetalizuotas pažeidimų reikšmingumas. **Rekomenduojame** apibrėžti nustatomų pažeidimų svarbą⁷².

(65) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai Prašymų patvirtinimo paramos gavėjų žurnale padaryta techninė klaida registruojant dokumentus.

⁷² Analogišką rekomendaciją dėl pažeidimų svarbos teikė ir Akreditavimo auditą atlikę auditoriai (žr. 9 Ataskaitos dalį).

5.8 PRIVATUS SŪRIŲ SAUGOJIMAS

Atlikę teisės aktų reikalavimų perkėlimo į rašytines procedūras analizę ir nuoseklios peržiūros testus nustatėme žemiau pateikiamus pastebėjimus.

(66) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Komisijos reglamento Nr. 1244/2004 7 str. 2 d. nurodo, kad periodinės patikros metu turi būti imamas pavyzdys, kuris sudaro 10 proc. viso saugomo kiekio. Šis reikalavimas perkeltas į administravimo procedūras, tačiau patikros vietoje instrukcijoje nurodoma, kad iš saugojimo partijos atrenkama ne mažiau 5 proc. viso saugomų sūrių kiekio. **Rekomenduojame** suvienodinti administravimo procedūras ir patikros vietoje instrukciją pastarojoje nurodant, kad periodinės patikros metu būtų tikrinama 10 proc. saugomų sūrių kiekio.

(67) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai Patikros vietoje aktas nebuvo patvirtintas RRA KS vedėjo, tokiu būdu nevykdomos nustatytos procedūros ir neužtikrinama peržiūra.

5.9 PIENO GAMYBOS KVOTOS

(68) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Valstybei paskirtų papildomų referencinių kiekių pateikimas į Nacionalinį rezervą neregamentuotas nacionaliniuose teisės aktuose. **Rekomenduojame** papildyti ŽŪM Taisyklės nuostata, kad bet kuris Lietuvai paskirtas papildomas referencinis kiekis automatiškai patenka į nacionalinį rezervą ir skiriamas pristatymams ir pardavimams tiesiogiai vartoti atsižvelgiant į iš anksto numatomus poreikius.

(69) Vidutinės svarbos pastebėjimas. ŽŪM Taisyklių 23.1 punkte pateiktos tik dvi (pieno pardavimas ir registruotas ūkis) iš trijų sąlygų (pieno pardavimas, gamyba ir registruotas ūkis) minimų reglamento Nr. 1788/2003 5 str. c punkte; Taisyklių 25 punktas tik iš dalies atspindi reglamento Nr. 1788/2003 15 str. 1 dalį (taisyklėse nurodytas ilgesnis kvotos paėmimo į Nacionalinį rezervą periodas nei numato reglamentą). **Rekomenduojame** Taisyklės papildyti taip, kad jos užtikrintų reglamento Nr. 1788/2003 reikalavimų įgyvendinimą.

(70) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Pieno gamintojų patikrų vietoje metu nustatoma, kad daugeliu atveju gamintojai, turintys tiesioginio pardavimo kvotą neveda apskaitos, tačiau dėl suėjusio senaties termino (kuris yra 6 mėn.) negali taikyti pažeidėjams nuobaudų. **Rekomenduojame** pieno gamintojų patikras vietoje atlikti anksčiau arba tikrinti ne tik praėjusius kvotos metus, bet ir einamuosius.

(71) Nedidelės svarbos pastebėjimas. ŽŪM Taisyklėse⁷³ pateiktas netikslus sąvokos „pardavimo perdirbti kvota“ apibrėžimas, kuriame numatomas tik pieno pardavimo supirkėjui atvejis, tačiau neapimamas nemokamo atidavimo atvejis (į tai atkreipė Agentūros dėmesį EAR auditoriai PK misijos metu). **Rekomenduojame** patikslinti minėtą sąvoką.

5.10 SAUSŲ PAŠARŲ GAMYBOS KVOTOS

Atlikę Nuoseklios peržiūros testą nustatėme žemiau pateiktus pastebėjimus.

(72) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Kai kuriuose Sausų pašarų gamybos kvotų administravimo metu pildomuose dokumentuose nenurodomos dokumentų pildymo ar peržiūros datos. **Rekomenduojame** patikslinti pildomus administravimo dokumentus, nurodant veiksmų atlikimo datą.

5.11 BULVIŲ KRAKMOLO GAMYBOS KVOTOS

Atlikę Nuoseklios peržiūros testą nustatėme žemiau pateiktus pastebėjimus.

⁷³ 2003 m. lapkričio 20 d. Žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3D-495 „Dėl pieno gamybos kvotų sistemos įdiegimo ir administravimo taisyklių“ (nauja redakcija Nr. 3D-539 2004 10 04 su paskutiniais pakeitimais Nr. 3D-345 2005 07 18)

(73) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Kai kuriuose Bulvių krakmolo gamybos kvotų (BKGK) administravimo metu pildomuose dokumentuose nenurodomos dokumentų pildymo ar peržiūros datos (pvz., N6, N9, N11, N16). **Rekomenduojame** patikslinti pildomus administravimo dokumentus, nurodant veiksmų atlikimo datą.

(74) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatyta keli atvejai, kai netinkamai vykdytos nustatytos administravimo procedūros (1) nenurodomos atliktos patikros išvados; (2) Kontroliniame atžymų lape nurodytas ne toks formos Nr.

6. ATITIKIMO AKREDITAVIMO KRITERIJAMS PERŽVALGA

Šioje Ataskaitos dalyje apžvelgiamas Agentūros akreditavimo teisinis pagrindas ir Agentūros atitiktis akreditavimo kriterijams.

6.1 BENDRA INFORMACIJA

Vadovaujantis EK reglamentu Nr. 729/70 ir jo vėlesniais pakeitimais bei EK reglamentu Nr. 1663/95, kiekviena šalis narė turi suteikti akreditaciją atitinkamai mokėjimo agentūrai, kuriai leidžiama skirstyti EŽŪOGF GS lėšas EK vardu.

Tam, kad gautų pilną akreditaciją, kiekviena mokėjimo agentūra privalo atitikti kriterijus, susijusius su jos pagrindinėmis funkcijomis:

- Leidimų mokėjimams išdavimu
- Mokėjimų vykdymu
- Mokėjimų apskaita

Rekomendacijos dėl mokėjimo agentūros akreditavimo kriterijų yra išdėstytos EK reglamento Nr. 1663/95 priede.

6.2 NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS AKREDITACIJA IR JOS PRIEŽIŪRA

LR ŽŪM yra Kompetentinga institucija⁷⁴, kuri suteikia ir atšaukia akreditaciją Agentūrai administruoti EŽŪOGF GS priemones. Kadangi sprendimas akredituoti priimamas įsitikinus, kad Agentūra atitinka visus akreditavimo kriterijus, nurodytus EK reglamento Nr. 1663/95 priede ir Žemės ūkio ministro įsakyme,⁷⁵ ŽŪM sudarė sutartį su išorės auditoriais dėl Akreditavimo audito atlikimo. Remdamasis Akreditavimo audito ataskaita Žemės ūkio ministras 2004-12-24 įsakymu⁷⁶ suteikė Agentūrai akreditaciją EŽŪOGF GS priemonėms administruoti. Akreditavimo audito metu nustatyti trūkumai, suformuotos rekomendacijos ir jų įgyvendinimo peržiūra pateikiami 9.2 Ataskaitos dalyje.

Per 2005 GS finansinius metus Agentūros ar ŽŪM iniciatyva išorės auditoriai atliko tam tikros apimties darbą ir pateikė:

- Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaitą;
- Ataskaitą dėl NMA pasirengimo tinkamai administruoti EŽŪOGF Garantijų dalies lėšas, skiriamas Bitininkystės produktų gamybos ir prekybos jais gerinimo programai įgyvendinti;
- Ekologiško ūkio ir maisto produktų gamybos proceso sertifikavimo bei deleguotų funkcijų vykdymo peržiūros tarpinė ataskaitą;
- Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaitą.

Agentūroje taip pat 2005 m. rugsėjo 26-30 d. lankėsi EK DG Agri audito misija „EŽŪOGF mokėjimo agentūros akreditacija Lietuvoje“.

6.3 ATITIKIMO AKREDITAVIMO KRITERIJAMS PER 2005 M. PERŽVALGA

Patvirtinimo audito metu mes atlikome Agentūros atitikimo akreditavimo kriterijams per 2005 m. peržvalgą. Atlikdami peržvalgą mes rėmėmės mūsų atlikto kontrolės ir detalaus testavimo rezultatais. Mes taip pat susipažinome su visų išorės auditorių parengtomis ataskaitomis, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusiomis su Agentūros akreditavimo kriterijais. Vadovaudamiesi TAS 600,

⁷⁴ LR Vyriausybės 2004-02-06 nutarimas Nr. 135

⁷⁵ Žemės ūkio ministro 2004-02-19 įsakymas Nr. 3D-56

⁷⁶ Žemės ūkio ministro 2004-12-24 įsakymas Nr. 3D-677.

įvertinome nepriklausomų auditorių atliktą darbą perduotų funkcijų bei informacinių sistemų saugumo srityje ir priėmėme sprendimą pasinaudoti jų atlikta institucijoms perduotų Agentūros funkcijų peržiūra.

6.3.1 ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų.

Mes peržiūrėjome 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių per 2005 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su organizacine struktūra, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.2 PAREIGŲ ATSKYRIMAS

Patvirtinimo audito metu mes peržiūrėjome kaip Agentūra užtikrina pareigų atskyrimą įvairiuose atskirų paramos schemų administravimo etapuose. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių per 2005 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su pareigų atskyrimu, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.3 RAŠYTINĖS PROCEDŪROS

Patvirtinimo audito metu mes peržiūrėjome Agentūroje naudojamas rašytines procedūras ir jų veikimą praktikoje, atlikdami I ir II lygio kontrolės bei detalius testus atskirose paramos schemose. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių per 2005 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su rašytinėmis procedūromis, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.4 PERDUOTOS FUNKCIJOS

Patvirtinimo audito metu mes peržiūrėjome kaip per 2005 m. Agentūra vykdė perduotų funkcijų kontrolę ir priežiūrą. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu bei išorės auditorių pateiktomis peržiūros ataskaitomis, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, nurodytus išorės auditorių ataskaitose (Priedas Nr. 7, Priedas Nr. 8) ir bei pateikiamus žemiau.

(75) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Ne visos bendradarbiavimo sutartys yra atnaujintos ir patikslintos taip, kad jose būtų įtrauktos nuostatos dėl vadovų susitikimų turint tikslą aptarti pažangą ir sutarties vykdymą. Tokia nuostata numatyta bendradarbiavimo sutartyse su trimis institucijomis⁷⁷. **Rekomenduojame** papildyti visų bendradarbiavimo sutarčių nuostatas dėl vadovų.

(76) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Ne visose bendradarbiavimo sutartyse (su Muitinės departamentu, su Regioniniais aplinkos apsaugos departamentais) numatyta Patvirtinančios institucijoms galimybė gauti visą informaciją ir tikrinti dokumentus, susijusius su GS. **Rekomenduojame** papildyti bendradarbiavimo sutartis.

(77) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Įgyvendinant 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių ataskaitose pateiktas rekomendacijas, buvo patikslintos sutartys, įtraukiant nuostatas dėl perduotas technines funkcijas vykdančių institucijų Atliktų patikrų/tyrimų ataskaitų

⁷⁷ Yra pasirašytos/patikslintos tik sutartys su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau tekste VMVT), Generaline miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos, Valstybine augalų apsaugos tarnyba

pateikimo. Tačiau šiomis nuostatomis nebuvo patikslintos sutartys su Regioniniais aplinkos apsaugos departamentais. **Rekomenduojame** papildyti minėtas sutartis.

(78) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nebaigtos derinti procedūros su Generaline miškų urėdija ir Alytaus apskrities viršininko administracijos žemėtvarkos skyriumi. **Rekomenduojame** tęsti procedūrų derinimo procesą ir suderinti procedūras su perduotas funkcijas vykdančiomis institucijomis.

(79) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Tais atvejais, kai PFVI dokumentus apie atliktus tikrinimus peržiūri UPD, RRPD ir KKPD, KD direktoriaus prašymu minėti administruojantys padaliniai teikia informaciją DFKS apie peržiūros rezultatus. Tačiau šių struktūrinių padalinių atitinkamų paramos priemonių administravimo procedūrose yra nenumatytas ar ne pilnai numatytas tokios informacijos pateikimo mechanizmas DFKS. **Rekomenduojame** papildyti administruojančių padalinių procedūras minėtomis nuostatomis dėl informacijos pateikimo DFKS.

(80) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Agentūros direktoriaus 2005-04-18 įsakymu⁷⁸ Nr. BR1-345 buvo paskirti už bendradarbiavimo sutarčių įgyvendinimą atsakingi asmenys. Tačiau įsakymas nebuvo papildytas atsakingais asmenimis dėl naujai sudarytų bendradarbiavimo sutarčių įgyvendinimo, atsižvelgiant į LR Vyriausybės 2004-02-06 nutarimo Nr. 135 pakeitimus.⁷⁹ **Rekomenduojame** papildyti Agentūros direktoriaus įsakymą dėl atsakingų asmenų paskyrimo atsižvelgiant į susijusių teisės aktų pasikeitimus.

6.3.5 EŽŪOGF PRISKIRTINŲ SUMŲ LEIDIMŲ IŠDAVIMAS

Patvirtinimo audito metu mes peržiūrėjome Agentūroje naudojamas EŽŪOGF priskirtinų sumų leidimų išdavimo (autorizavimo) procedūras ir jų veikimą praktikoje, atlikdami I ir II lygio kontrolės bei detalius testus atskirose paramos schemose. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių per 2005 GS finansinius metus teiktą rekomendaciją, susijusią su EŽŪOGF priskirtinų sumų leidimų išdavimo, įgyvendinimo peržiūra. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.6 PATIKRINIMAI PRIEŠ MOKĖJIMUS

Patvirtinimo audito metu mes peržiūrėjome Agentūroje naudojamas patikrinimų prieš mokėjimus procedūras ir jų veikimą praktikoje, atlikdami I ir II lygio kontrolės bei detalius testus atskirose paramos schemose. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių per 2005 GS finansinius metus teiktą rekomendaciją, susijusią su patikrinimais prieš mokėjimus, įgyvendinimo peržiūra. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.7 MOKĖJIMO PROCEDŪROS

Patvirtinimo audito metu mes atlikome detalų atliktų mokėjimų testavimą. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių per 2005 GS finansinius metus teiktą rekomendaciją, susijusią su mokėjimo procedūromis, įgyvendinimo peržiūra. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

⁷⁸ „Dėl asmenų, atsakingų už bendradarbiavimo sutarčių priežiūrą ir kontrolę, paskyrimo“

⁷⁹ 2005-05-02 Nr. 482, 2005-11-07 Nr. 1195.

6.3.8 APSKAITA

Patvirtinimo audito metu mes atlikome detalų per 2005 GS finansinius metus atliktų mokėjimų apskaitos testavimą ir kontrolės testus. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus pateikiamus žemiau:

(81) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Banko sugrąžinti mokėjimo pavedimai nuo 2005 GS finansinių metų pradžios iki 2005 m. sausio vidurio apskaitoje buvo registruojami pirminio mokėjimo pavedimo išsiuntimo data.

(82) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Ne visos FAD patvirtintos procedūros⁸⁰ yra nuoseklios – netinkamai nurodyta (1) Gautinų sumų anuliavimo (KVAIS) pinigų principo kontuotė bei (2) Teisinės priežiūros ir atstovavimo skyriaus informavimas. **Rekomenduojame** patikslinti procedūras, užtikrinant jų nuoseklumą

(83) Nedidelės svarbos pastebėjimas. 2004 m. gruodžio mėn. finansinis paketas EK buvo teiktas du kartus – 2005 01 18 ir 2005 02 01, nes pirmąjį kartą į 104 lentelę neteisingai buvo įtrauktos sumos iš e-Faudit lentelių (kitos viešojo saugojimo išlaidos – duoniniai kviečiai bei kitos viešojo saugojimo išlaidos – miežiai).

(84) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatyta atveju, kai FAD nesilaikoma patvirtintų procedūrų: (1) esant nestandartinėms situacijoms vėluota teikti ataskaitas EK; (2) neatlikta tikrinimo elementų sąrašų⁸¹ peržiūra; (3) AKS vedėjas pasirašė tikrinimo elementų sąrašą⁸² jo pilnai neužpildęs; (4) KPP Išlaidų sertifikato, Faktinių išlaidų pagal prioritetus ir priemones ataskaitos, Mokėjimo paraiškos tikrinimo elementų sąrašas pildomas netinkamai; (5) Debitorių sąrašo ataskaita rengiama rečiau nei numatyta. **Rekomenduojame** patikslinti FAD procedūras ir (1) pildant KPP Išlaidų sertifikato, Faktinių išlaidų pagal prioritetus ir priemones ataskaitos, Mokėjimo paraiškos tikrinimo elementų sąrašą laikytis patvirtintų procedūrų; (2) įvertinti Debitorių sąrašo ataskaitos tikslingumą.

(85) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Patvirtintose FAD procedūrose 105 lentelės tikrinimo elementų sąrašo klausimynas yra netikslus, neapimantis visų tikrintinų DK sąskaitų. **Rekomenduojame** papildyti 105 lentelės tikrinimo elementų sąrašą sutikrinimu su 53 ir 33 DK sąskaitų grupėmis.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių per 2005 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su apskaita, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.9 IS SAUGUMAS

Patvirtinimo audito metu mes įvertinome IS saugumo priemones, įdiegtas Agentūroje. Agentūros atitikties šiam akreditavimo kriterijui vertinimas yra pateiktas Ataskaitos 8 dalyje. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių per 2005 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su IS saugumu, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

⁸⁰ LVI skyrius Gautinų sumų anuliavimas (KVAIS) - PP kontuotė; TPAIS informavimas - nėra procedūrose nuoseklaus perėjimo nuo punkto prie punkto,

⁸¹ E-Faudit lentelių (1-11 periodo) užpildymo dokumento, gauto iš RRA, tikrinimo elementų sąrašai pildyti nuo 2005 m. sausio mėn. iki 2005 m. birželio mėn. pasirašyti vieno AKS vyr. specialisto, todėl nėra galimybės įsitikinti peržiūros atlikimu. Kadangi minėtus tikrinimo elementų sąrašus, pildytus nuo 2005 m. liepos mėn. iki 2005 m. rugsėjo mėn. bei e-Faudit lentelių (12/13 periodo) užpildymo dokumento, gauto iš RRA, tikrinimo elementų sąrašas pildytą 2005 m. spalio mėn. pasirašė ne vienas AKS vyr. specialistas rekomendacijos šiuo atveju neteikiame.

⁸² 2005 m. gegužės mėnesio paskutinės savaitės fakso tikrinimo elementų sąrašas.

6.3.10 KONTROLĖS SISTEMOS ĮDIEGIMAS

Patvirtinimo audito metu mes įvertinome kontrolės sistemą, įdiegtą Agentūroje. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių per 2005 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su kontrolės sistemos įdiegimu, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.11 VIDAUS AUDITO TARNYBA

Patvirtinimo audito metu mes įvertinome vidaus audito funkcijos veiksmingumą. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimą, pateiktą žemiau.

(86) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Pagal pateiktą vidaus auditorių poreikio analizę, VAD jo funkcijoms atlikti reikia 22 darbuotojų, iš jų 16 vidaus auditorių. 2005-10-15 VAD dirbo 13 darbuotojų, iš jų tik 8 vidaus auditoriai, tiesiogiai dalyvaujantys vidaus audito funkcijos vykdyme. Yra didelė **rizika**, kad VAD funkcijos bus įgyvendintos netinkamai.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių per 2005 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su vidaus audito funkcija, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.4 IŠVADOS

Kuomet nesilaikoma vieno ar daugiau akreditavimo kriterijų, aprašytų aukščiau, reglamentas Nr. 1663/95 numato, kad turi būti taikomos reglamento Nr. 729/70 4 str. 4 d. nuostatos (atsižvelgiant į paskutinius keitimus – reglamento Nr. 1258/99 4 str. 7 d. nuostatos). Atsižvelgiant į tai, mes manome, kad šiuo metu atitikimas akreditavimo kriterijams yra patenkinamas. Tačiau paminėtina, jog vadovaujantis reglamentu Nr. 1663/95 ne Patvirtinančiosios institucijos pareiga teikti rekomendacijas apie mokėjimo agentūros akreditacijos statuso atšaukimą arba išsaugojimą ir tokios nuomonės pateikimas nėra šios Ataskaitos bei su ja susijusio audito tikslas.

7. BENDRIJOS FINANSINIŲ INTERESŲ APSAUGA

Šioje Ataskaitos dalyje pateikiame atlikto audito rezultatus, susijusius su avansais ir garantijomis, debitoriais ir intervencinėmis atsargomis. Mes atlikome audito procedūras ir gavome patvirtinimus, kurie suteikė pakankamų, tinkamų ir patikimų audito įrodymų, kad Bendrijų finansiniai interesai yra tinkamai apsaugomi, kaip to reikalaujama pagal EK reglamento Nr. 1663/95 3 str. 3 dalį. Atlikdami susijusias audito procedūras, atsižvelgėme ir į atitinkamas EK gaires.

7.1 AVANSAI IR GARANTIJOS (UŽSTATAI)

7.1.1 ATLIKTAS DARBAS

Per 2005 GS finansinius metus Agentūra išmokėjo 204.945,41 Lt avansinių išmokų, priskirtinų EŽŪOGF GS. Iš jų 103.659,78 Lt avansinių išmokų, susijusių su parama už sausųjų pašarų gamybą 2004/2005 prekybos metais, 51.847,82 Lt avansinių išmokų, susijusių su parama už ilgo pluošto linų perdirbimą 2004/2005 prekybos metais, bei 49.437,81 Lt avansinių išmokų, susijusių su parama už trumpo pluošto linų perdirbimą 2004/2005 prekybos metais. Galutinės išmokos buvo atliktos avansams, susijusiems su parama už sausųjų pašarų gamybą 2004/2005 prekybos metais. Per 2005 GS finansinius metus Agentūra administravo 100.000,00 Lt garantijų (užstatų), susijusių su EB finansiniais interesais, tačiau EB naudai garantijų (užstatų) nenusavino.

Patvirtinimo audito metu mūsų atliktas darbas, susijęs su avansų ir garantijų administravimu bei taikomomis kontrolės priemonėmis Agentūroje per 2005 GS finansinius metus, apėmė:

- Apskaitos ir atitinkamų paramos schemų administravimo procedūrų peržiūrą, siekiant įsitikinti kontrolės priemonių, užtikrinančių ES reglamentų reikalavimų, susijusių su avansais ir garantijomis, įgyvendinimą, buvimu;
- Kontrolės procedūrų, susijusių su avansais ir garantijomis (užstatais), testavimą, siekiant nustatyti ar:
 - Garantijos (užstatai) egzistuoja ir yra saugomos;
 - Priimamos tik patvirtintų finansinių institucijų garantijos;
 - Bendra vienos finansinės institucijos suteikta garantijų suma, neviršija jos galimybių įvykdyti visus įsipareigojimus;
 - Avansai ir garantijos (užstatai) apskaitomi atskirose sąskaitose;
 - Avansų ir garantijų (užstatų) sąskaitose yra pakankama informacija, jų identifikavimui bei senėjimo įvertinimui;
 - Atliekami reguliarūs avansų bei garantijų (užstatų) sutikrinimai su kitomis duomenų bazėmis;
 - Atliekama reguliari avansinių mokėjimų bei garantijų (užstatų) analizė;
- Detalų avansų ir garantijų (užstatų) testavimą, siekiant įsitikinti Agentūros šioje srityje taikomų kontrolės priemonių veiksmingumu.

7.1.2 AGENTŪROS TAIKOMŲ PROCEDŪRŲ TRUMPAS APRAŠYMAS

Avansų ir garantijų (užstatų) apskaitą veda FAD, o avansų ir garantijų administravimo funkciją atlieka Agentūros RRD, kurių procedūros numato, jog:

- Avansai ir užstatai yra apskaitomi atskirose sąskaitose, užtikrinant jų identifikavimą;
- Užstatai apskaitomi centralizuotai - užstatų apskaitos informacinėje sistemoje (toliau tekste UAIS);

- Avansų apskaitai ir administravimui (įskaitant autorizavimą) taikomos tokios pat kontrolės priemonės, kaip ir išmokoms, tuo užtikrinant suderinimą su paramos schemas administruojančiais padaliniais atlikimą kiekvieno mėnesio pabaigoje;
- FAD kas ketvirtį informuoja paramos schemas administruojančius padalinius apie avansus, kuriems nėra gautos galutinės išmokos;
- Avansai išmokami tik gavus užstatą, jei avanso išmokėjimui reikalaujamas užstatas pagal ES reglamentų nuostatas;
- Kas mėnesį atliekami užstatų sutikrinimai su administruojančių padalinių duomenimis bei su turimais užstatais (gautais garantiniais raštais, čekiais, depozitinės banko sąskaitos likučiu);
- garantijos yra gaunamos tik iš Reglamento Nr. 2220/1985 sąlygas atitinkančių ir atitinkamų valdžios institucijų patvirtintų finansinių institucijų, kurios duoda garantijas, galiojančias iki apmokėjimo arba prašymo apmokėti, ir kurios patenkinamos Agentūros reikalavimu;

Agentūra neatlieka avansų ir užstatų tarpusavio sutikrinimo, tačiau atsižvelgiant į išmokamų avansų ir su užstatais atliekamų operacijų mastą⁸³ bei riziką, mes manome, kad papildomų kontrolės priemonių įdiegimas neatitiktų išlaidų ir teikiamos naudos principo.

7.1.3 PASTEBĖJIMAI

(87) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Atliekant avansų ir užstatų kontrolės testus nustatyta, jog nėra pakankamos kontrolės užtikrinant UAIS rezervuotos užstato sumos tinkamumą ir atitikimą Pluoštinių linų informacinėje sistemoje (toliau tekste PLIS) arba intervencinių grūdų administravimo sistemoje (RRA) nustatyta užstato sumai. Dėl šios priežasties yra **rizika**, kad bus užrezervuotas nepakankamo dydžio užstatas. **Rekomenduojame** atlikti sutikrinimus tarp UAIS ir PLIS sistemose esančių užregistruotų užstatų kiekvieną mėnesį, jei tą mėnesį buvo operacijų, susijusių su užstatais.

(88) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Pluoštinių linų nacionalinio garantuoto kiekio ir paramos už pagamintą pluoštą administravimo procedūros neužtikrina pakankamos kontrolės dėl pateikto užstato tinkamumo. Dėl šios priežasties yra **rizika**, kad bus priimtas nepakankamo dydžio ir/arba per trumpai galiojantis užstatas. **Rekomenduojame** papildyti Užstatų tinkamumo tikrinimo elementų sąrašą klausimu dėl užstato dydžio ir galiojimo termino pakankamumo.

7.1.4 IŠVADOS

Remdamiesi mūsų atliktu darbu, išskyrus aukščiau pateiktus pastebėjimus, manome, kad Bendrijos finansiniai interesai, susiję su Avansais ir garantijomis (užstatais) yra tinkamai apsaugoti, kaip to reikalaujama pagal EK gairę Nr. 6.

7.2 DEBITORIAI

7.2.1 ATLIKTAS DARBAS

2005 GS finansinių metų pabaigoje EŽŪOGF GS vardu susigražintinių sumų likutis buvo 406.435,19 Lt, iš kurių 360.661,91 Lt priskiriami 104 lentelės debitoriams, 45.773,28 Lt - KPP debitoriams (Lentelė Nr. 26).

Lentelė Nr. 26. GS vardu susigražintinių sumų likutis 2005 GS finansinių metų pabaigoje

104 lentelės debitorių likučio analizė	Skaičius	Suma	Priemonė
Įrašų > 1000 Lt	5	358.448,09	R10
Įrašų < 1000 Lt	25	2.213,82	D10
Iš viso	30	360.661,91	

⁸³ Per 2005 GS finansinius metus buvo pateiktas tik vienas užstatas ir, atsižvelgiant į situaciją rinkoje, ateityje šie mastai nedidės.

KPP debitorių likučio analizė			
Irašų > 1000 Lt	9	41.578,09	K10, K20, K30
Irašų < 1000 Lt	20	4.195,19	K10, K20, K30, K80
Iš viso	29	45.773,28	

Patvirtinimo audito metu mūsų atliktas darbas, susijęs su gautinų sumų administravimu bei taikomomis kontrolės priemonėmis Agentūroje per 2005 GS finansinius metus, apėmė:

- Apskaitos ir atitinkamų paramos schemų administravimo procedūrų peržiūrą, siekiant įsitikinti kontrolės priemonių, užtikrinančių ES reglamentų reikalavimų, susijusių su gautinomis sumomis, įgyvendinimą, buvimu;
- Kontrolės procedūrų, susijusių su debitoriais, testavimą, siekiant nustatyti ar:
 - Tinkamai formuojamas Debitorių registras;
 - Atliekami reguliarūs Debitorių registro sutikrinimai su kitomis duomenų bazėmis.
- Suderinimo testus tarp (1) Analitinių sąskaitų ir Debitorių registro bei (2) Debitorių registro ir 105 lentelės, siekiant įsitikinti, ar Komisijai teiktina 105 lentelė už 2005 GS finansinius metus atitinka Agentūros buhalterinius įrašus.
- Detalų debitorių testavimą, siekiant įsitikinti Agentūros šioje srityje taikomų kontrolės priemonių veiksmingumu. Detalaus testavimo metu mes:
 - Sutikrinome Debitorių registro duomenis su paramos schemas administruojančių padalinių duomenimis, siekdami įvertinti Debitorių registro teisingumą;
 - Perskaičiavome gautinas sumas, siekdami įvertinti paramos schemas administruojančių padalinių priskaičiuotų debitorinių įsiskolinimų teisingumą;
 - Palyginome patikros vietoje ataskaitų duomenis su Debitorių registre priskaičiuotomis skolomis, siekdami įvertinti priskaičiuotų skolų pilnumą;
 - Patikrinome susigražintų sumų sudengimo su skolos likučiu teisingumą;
 - Įvertinome, ar kofinansavimo atveju susigražinta suma buvo paskirstyta tinkamu santykiu;
 - Nevertinome skolų likučių amžiaus, nes visos gautinos sumos atsirado per 2005 GS finansinius metus.

7.2.2 AGENTŪROS TAIKOMŲ PROCEDŪRŲ TRUMPAS APRAŠYMAS

Debitorines skolas nustato paramos schemas administruojantys Agentūros padaliniai, Debitorių apskaitą bei Debitorių registrą veda FAD, o gautinų sumų išieškojimą vykdo Teisės departamento Teisinės priežiūros ir atstovavimo skyrius (toliau tekste TD TPAS). Šių Agentūros struktūrinių padalinių procedūros numato, kad:

- Agentūra apskaito „neigiamas išlaidas“ (sankcijas, nusavintus užstatus, kompensuotinas išlaidas), kurias Agentūra turi surinkti EŽŪOGF GS vardu;
- yra sukurta EŽŪOGF GS priklausančių sumų pripažinimo ir visų skolų įrašymo į Debitorių apskaitos knygą prieš jų atgavimą sistema;
- Debitorių knygos reguliariai tikrinamos ir imamasi veiksmų negražinamoms skoloms susigražinti.

7.2.3 PASTEBĖJIMAI

(89) Svarbus pastebėjimas. Atlikę detalius 104 lentelės debitorių testus nustatėme, kad debitoriui pagal gražinamųjų išmokų už eksportą paramos priemonę delspinigiai už negražintą skolą buvo priskaičiuoti per vėlai – po 2005 GS finansinių metų pabaigos. Audito metu Agentūrai **rekomenduota** Metinėje 105 (104) lentelėje atlikti su tuo susijusius pataisymus. Taip pat nustatėme, kad Agentūros taikomos SAPS ir KPP priemonių administravimo procedūros neužtikrina 2001 m. gruodžio 11 d. Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 49 str. reikalavimų, dėl

pernelyg didelių išmokų susigrąžinimo ir joms taikomų delspinigių priskaičiavimo, įgyvendinimo. Todėl manome, kad Agentūra neturi pakankamų kontrolės priemonių, užtikrinančių, jog GS skolininkams delspinigiai bus priskaičiuoti teisingai ir savalaikiai. Atsižvelgdami į tai, kad (1) detalūs testai apėmė 99 proc. gražintinų sumų likučio (2) Agentūra pataisė audito metu nustatytas klaidas, mes manome, kad dėl netinkamos delspinigių priskaičiavimo kontrolės Metinėje 105 (104) lentelėje nėra reikšmingų iškraipymų. Atsižvelgdami į tai, kad KPP debitoriniai įsiskolinimai grąžinami per gan trumpą laiką (6 dienas), mes manome, kad dėl netinkamos delspinigių priskaičiavimo kontrolės Metinėje 105 (KPP) lentelėje nėra reikšmingų iškraipymų. **Rekomenduojame** tobulinti delspinigių priskaičiavimo kontrolės priemones, kurios užtikrintų tinkamą 2001 m. gruodžio 11 d. Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 49 str. reikalavimų įgyvendinimą ir ES finansinių interesų apsaugą.

(90) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyta daug atvejų, kai pareiškėjai buvo įtraukti į debitorių registrą dėl administratorių klaidų ar IS netinkamo veikimo: (1) du atvejai iš penkiolikos, kai pareiškėjui neteisingai buvo pritaikytos sankcijos pagal SAPS priemonę ir jis nepagrįstai tapo debitoriumi (žr. pastebėjimą Nr. (8)); (2) trys atvejai, kai po pranešimo pareiškėjui apie viršdeklaravimą ir jam atsisakius dalies ploto, paramos suma pagal SAPS priemonę vis tiek buvo paskaičiuota pagal pirminį deklaravimą ir tik po to atliktas paramos sumos perskaičiavimas, ko pasekoje pareiškėjas tapo debitoriumi; (3) keturi atvejai, kai pareiškėjas tapo debitoriumi dėl IS netinkamo veikimo arba dėl administratorių klaidos (žr. pastebėjimą Nr. (96)). Mūsų nuomone, tai nepagrįstai apkrauna Debitorių registro vedimą, ko pasekoje 105 lentelės gali neatspindėti tikro vaizdo apie GS vardu surinktinąs sumas (Lentelė Nr. 27).

Lentelė Nr. 27. Užregistruotos debitorinės ir detalios testuojamos sumos 105 lentelėse

Stulpelio Nr.	Pavadinimas	Įrašų skaičius	Testų skaičius	Santykis	Įrašų suma	Testuojama suma	Santykis
1	2	3	4	5=4/3	6	7	8=7/6
(b)	Užregistruotos debitorinės sumos (104)	32.379	15	0%	580.622,95	404.147,35	70%
(b)	Užregistruotos debitorinės sumos (KPP)	1.394	15	1%	624.080,73	399.176,58	64%

(91) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūroje nustatyta bendra pažeidimų sąvoka atitinkanti reglamento reikalavimus. Agentūroje pagal atskiras paramos schemas nėra aiškiai apibrėžta, apie kurias sankcijas, kaip apie pažeidimus, turi būti pranešta OLAF. Audito metu mes nustatėme, kad vienu atveju Agentūra neperdavė OLAF informacijos apie sankciją, viršijusią 4000 EUR. **Rekomenduojame** atskiroms paramos schemoms apibrėžti pažeidimus, įskaitant ir tam tikras sankcijas, apie kurias turėtų būti informuojama OLAF.

(92) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūros atliekami 105 lentelių sutikrinimai su apskaitos duomenimis yra nepakankami. Audito metu nustatėme, kad Metinės 105 (104) lentelės stulpelio „(c) Koregavimai“ suma neatitinka FAS per 2005 GS finansinius metus užregistruotų 104 lentelės skolų koregavimų bendros sumos, o Metinės 105 (KPP) lentelės stulpelio „(c) Koregavimai“ suma neatitinka FAS per 2005 GS finansinius metus užregistruotų KPP anuliuotų skolų bendros sumos. Taip pat nustatėme, kad stulpelis „(c) Koregavimai“ formuojamas ne iš apskaitos duomenų. **Rekomenduojame** papildyti 105 lentelės tikrinimo elementų sąrašą, sutikrinant su skolos anuliovimo sąskaitomis.

(93) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme, kad Metinė 105 (104) lentelė netiksliai atspindi GS priskiriamas operacijas dėl neteisingai nusavinto užstato ES naudai. **Rekomenduota** 105 (104) lentelėje atspindėti tik GS priskiriamas operacijas dėl nusavinto užstato.

(94) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme, kad Agentūra gavusi patikros vietoje pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ rezultatus taikydavo sankciją ankstesnių, o ne einamųjų metų paramos sumai, tokiu būdu įtraukiant pareiškėjus į debitorius. **Rekomenduojame** (1) sankcijas, kurios turi būti taikomos atsižvelgiant į patikrų vietoje rezultatus, taikyti skaičiuojant einamųjų metų paramą; (2) užtikrinti, kad tais atvejais kai sankcijos buvo pritaikytos praėjusių, o ne einamųjų metų paramai, nenukentėtų Europos Bendrijos finansiniais interesais.

(95) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai nustatyta neteisinga debitorinė suma – pareiškėjui pagal KPP priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ buvo neteisingai pritaikyta sankcija ir paskaičiuotas neteisingas debitorinis įsiskolinimas. **Rekomenduota** ištaisyti nurodytą atvejį ir 105 lentelėse pateikti teisingą debitorinių įsiskolinimų sumą.

(96) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Atliekant detalų debitorių testavimą, nustatyta, kad KPPAIS sistemoje vykdomų paraiškų administravimo veiksmų atsekamumas yra nepakankamas – nėra įrodymų apie paramos sumos / debitorinio įsiskolinimo perskaičiavimą. Šis trūkumas apsunkina paraiškų administravimą ir išorinę peržiūrą. **Rekomenduojame** esant pakartotiniam jau anksčiau autorizuotos paramos sumos vertinimui ir perskaičiavimui išsaugoti duomenis apie kiekvieno autorizavimo patvirtintą paramos sumą.

7.2.4 IŠVADOS

Remdamiesi mūsų atliktu darbu, išskyrus aukščiau pateiktus pastebėjimus, manome, kad Bendrijos finansiniai interesai, susiję su gautinomis sumomis yra tinkamai apsaugoti, kaip to reikalaujama pagal EK gairę Nr. 5.

7.3 INTERVENCINĖS ATSARGOS

7.3.1 ATLIKTAS DARBAS

Per 2005 GS finansinius metus intervencines atsargas sudarė kviečiai ir miežiai, kurių pirkimas buvo pradėtas 2004 m. lapkričio mėn. Patvirtinimo audito metu mes atlikome žemiau nurodytos apimties darbą, susijusį su intervencinėmis atsargomis:

- Administravimo ir apskaitos procedūrų peržiūrą, siekiant įsitikinti kontrolės priemonių, užtikrinančių ES reglamentų reikalavimų, susijusių su intervencinėmis atsargomis, įgyvendinimą, buvimu;
- Siekdami įsitikinti praktiniu reglamentų reikalavimų taikymu ir susijusių ES finansinių interesų apsauga, mes dalyvavome 2 metinėse inventorizacijose, atliktose intervenciniuose sandėliuose ;
- Detalų grūdų pirkimo testavimą, siekiant įsitikinti Agentūros ir RRA šioje srityje taikomų kontrolės priemonių, užtikrinančių reglamentų nuostatų įgyvendinimą, veiksmingumu (taikyti atrankos metodai pateikiami Ataskaitos 2.5.1.2 dalyje);
- Detalų grūdų pardavimo testavimą, siekiant įsitikinti Agentūros šioje srityje taikomų kontrolės priemonių, užtikrinančių reglamentų nuostatų įgyvendinimą, veiksmingumu taikyti atrankos metodai pateikiami Ataskaitos 2.5.1.2 dalyje). Atlikdami pardavimui eksportui testus be kita ko siekėme įsitikinti, kad transporto išlaidos, kompensuotos dėl grūdų eksporto buvo paskaičiuotos pagal atitinkamus tarifus ir jiems yra pateikti pateisinantys dokumentai ;
- Kaip reikalauja EK gairė Nr. 4, mes pasirinkome atskirą mėnesį ir peržiūrėjome per tą mėnesį įvykdytų pirkimų kiekio ir kokybės dokumentus, taip pat mėnesio grūdų pirkimo kiekius palyginome su sandėlio mėnesinių žiniaraščių duomenimis. Kartu buvo patikrintos grūdų pardavėjams per mėnesį išmokėtos papildomos transporto išlaidos;

- Kaip reikalauja EK gairė Nr. 4, mes pasirinkome atskirą mėnesį ir peržiūrėjome per tą mėnesį įvykdytų pardavimų kiekio ir kokybės dokumentus, taip pat mėnesio grūdų pardavimo kiekius palyginome su sandėlio mėnesinių žiniaraščių duomenimis. Kartu buvo patikrinta, ar tais mėnesiais, kuriais vyko detalieji testuojami pardavimai, nurašytiems bandiniams iš VSGT buvo gauti bandinių ėmimo aktai;
- Atsižvelgiant į tai, kad RRA grūdų partijomis laiko grūdų sandėlius (ne aruodus) pasirinkome kviečių partijos baigimo aktą, siekiant įsitikinti, kad nustatytas nuokrypis neviršijo reglamento Nr. 147/1991 2 str. numatyto produktų saugojimo normalaus leistino 0,2 proc. nuostolio;
- Techninių išlaidų srityje mes atlikome sandėlio mėnesinių žiniaraščių ir RRA FS apskaitos duomenų bei ataskaitų palyginimą. Kadangi RRA APS nėra patvirtinta metinių žiniaraščių sutikrinimo, pildymo taisyklių (žr. (57) pastebėjimą), palyginome metinių žiniaraščių (2005 m. rugsėjo 30 d.) duomenis⁸⁴ su mėnesinių rugsėjo mėn. žiniaraščių likučiais, siekiant įsitikinti, kad visi grūdų saugojimo nuokrypiai po grūdų partijų užbaigimų yra atvaizduoti e-Faudit 8 lentelių „g“ stulpelyje;
- Perskaičiavome finansines sąnaudas, kaip tai numatyta reglamento Nr. 411/88 1 str., siekiant gauti patvirtinimą, kad e-Faudit 4 lentelėse yra pritaikytas reglamente Nr. 1751/04 nustatytas 2.2% palūkanų rodiklis 2005 metams;
- Suderinimo testus tarp mėnesinių, metinių e-Faudit lentelių ir RRA bei Agentūros apskaitos duomenų, siekiant įsitikinti, ar Komisijai teiktinos e-Faudit lentelės už 2005 GS finansinius metus atitinka Agentūros ir RRA buhalterinius įrašus.

Pastebėjimai, nustatyti atlikus aukščiau nurodytos apimties darbą pateikiami Ataskaitos 5.6 dalyje. Per 2005 GS finansinius metus išorės auditorių (tame tarpe ir EK audito misijos) teiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra pateikiama Ataskaitos 9 dalyje.

7.3.2 RRA TAIKOMŲ PROCEDŪRŲ TRUMPAS APRAŠYMAS

Intervencinių atsargų administravimas ir apskaita yra perduotas RRA, kuri turi užtikrinti, kad:

- kiekviename etape, nuo pasiūlymo priėmimo iki intervencinių atsargų pardavimo pagal nustatytas taisykles, yra tiksliai ir neatidėliojant apdorojami bei kiekvienai konkrečiai operacijai ir teisingoje sąskaitoje įregistruojami duomenys apie atsargų kiekį;
- bet kuriuo metu bet kurioje laikymo vietoje galima nustatyti atsargų kiekį ir pobūdį;
- atsargas reguliariai tikrina nuo atsargų laikytojų nepriklausantys asmenys.

7.3.3 IŠVADOS

Remdamiesi mūsų atliktu darbu, manome, kad Bendrijos finansiniai interesai, susiję su intervencinėmis atsargomis yra tinkamai apsaugoti, kaip to reikalaujama pagal Komisijos gairę Nr. 4 ir reglamentą Nr. 2148/96.

7.4 TIKRINIMŲ KOORDINAVIMO IR PRIEŽIŪROS SKYRIUS (R. 4045/89)

7.4.1 BENDRA INFORMACIJA

VAD Tikrinimų koordinavimo ir priežiūros skyrius (TKPS) atlieka Specialiojo departamento funkcijas numatytas Komisijos reglamente Nr. 4045/89. Reglamente numatytus tikrinimus atlieka Muitinės departamentas. Agentūra ir Muitinės departamentas (toliau tekste MD) šią veiklą vykdo vadovaudamiesi Bendradarbiavimo sutartimi.

⁸⁴ Stulpelis „Apskaitoje nurodyti kiekiai ir svoriai“

2005-2006 m. tikrinimo programoje numatyta patikrinti 2 įmones, kurioms mokėjimai buvo atlikti 2004 GS finansiniais metais. Audito ataskaitos pateikimo datai šie tikrinimai nebuvo atlikti. Per 2005 GS finansinius metus TKPS gavo vieną savitarpio pagalbos prašymą iš Vokietijos, kuriame nurodyti tikrinimai buvo atlikti ir rezultatai persiūsti Vokietijos atsakingoms institucijoms. Prašymo apžvalga buvo persiūsta EK.

7.4.2 ATLIKTAS DARBAS

Patvirtinimo audito metu mūsų darbas, susijęs su Specialiojo departamento veikla apėmė:

- ES teisės aktų reikalavimų perkėlimo į procedūras analizę;
- Procedūrų, taikomų TKPS ir Muitinės departamente, peržiūrą;
- Tikrinimų programos peržiūrą;
- MD parengtų tikrinimo dokumentų peržiūrą
- EK siųstų ataskaitų peržiūrą
- Pokalbius su Specialiojo departamento darbuotojais.

7.4.3 PASTEBĖJIMAI

Žemiau pateikiami su Specialiojo departamento veikla susiję pastebėjimai.

(97) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Tarybos reglamento Nr. 4045/89 11 str. 4 d. numato, kad TKPS yra atsakingas už nacionalinių pareigūnų, atsakingų už šiame reglamente nurodytų patikrinimų vykdymą, mokymą. Per 2005 GS finansinius metus TKPS nevykdė ir neinicijavo jokių mokymų tikrinimus atliekantiems pareigūnams. TKPS taip pat neturi oficialios informacijos apie mokymus, kuriuose dalyvavo tikrinimus atliekantys pareigūnai Muitinės departamento iniciatyva. **Rekomenduojame** TKPS gauti iš Muitinės departamento informaciją apie tikrinimus atliekančių pareigūnų mokymus bei pagal galimybes dalyvauti rengiant jų mokymo planus.

(98) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Dėl netinkamo dokumentų judėjimo Agentūroje, TKPS neišsiuntė savitarpio prašymų apžvalgos Europos Komisijai per 1 mėn. nuo ketvirčio pabaigos, kaip to reikalauja Tarybos reglamento Nr. 4045/89 7 str. 2 d.

(99) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atlikus reglamentų reikalavimų perkėlimo į TKPS procedūras analizę, nustatyta, kad į procedūras perkelti ne visi reikalavimai, taip pat nustatyti kiti smulkūs neatitikimai procedūrose: (1) neapibrėžtos reglamente nurodytos sąvokos; (2) nenurodyta, už koki (būsimą) laikotarpį teikiama rizikos analizė; (3) nenurodyta dėl kokių priežasčių bus tikrinamos įmonės, kurių pajamų ar mokėjimų suma neviršijo 40 000 eurų, taip pat nenumatyta teikti informaciją apie šias priežastis metinėje programoje; (4) nenumatytas susijusių su tikrinama įmone juridinių ar fizinių asmenų tikrinimas; (5) pateikta nuoroda į neegzistuojantį FAD skyrį; (6) pateikta nuoroda į pildytiną VII A priedą – toks priedas nenumatytas R. 4/2004; (7) nenumatytas prašymų kopijų teikimas EK, kaip nurodyta reglamento Nr. 4045/89 7 str. 2 d.; (8) nenumatytas savitarpio prašymo patenkinimo terminas; (9) nenumatyta metinių programų keitimo (įskaitant EK nurodymus) tvarka; (10) nenurodytos ketvirtinių ataskaitų pildymo formos (arba neteisingos nuorodos į priedus); (11) nenumatytas reglamento Nr. 4/2004 6 str. įgyvendinimas. **Rekomenduojame** peržiūrėti TKPS procedūras ir panaikinti neatitikimus reglamentų reikalavimams.

(100) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Bendradarbiavimo sutarties tarp Agentūros, RRA ir Muitinės departamento Nr. TP11-96/11B-39/2004/157, 2005-03-26 Priedo Nr. 1 2.5 punkte nurodytas negaliojantis teisės aktas. **Rekomenduojame** atsakingam už Sutarties įgyvendinimą asmeniui reguliariai atnaujinti Sutarties priede nurodytų teisės aktų sąrašą.

(101) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Agentūros procedūrose nenumatytas ryšys tarp tikrinimų pagal R. 595/91 ir R. 4045/89, kaip tai numatyta R. 4045/89 2 str. 5 dalyje.

Rekomenduojame papildyti atitinkamų Agentūros administracinių padalinių procedūras, numatant ryšį tarp tikrinimų pagal R. 595/91 ir R. 4045/89.

7.4.4 IŠVADOS

Remdamiesi mūsų atliktu darbu, manome, kad TKPS imasi tinkamų priemonių, kad vykdytų jam pavestas Specialiojo departamento funkcijas, susijusias su Bendrijos finansinių interesų apsauga.

8. INFORMACINIŲ SISTEMŲ SAUGUMAS

8.1 ĮVADAS

Mes patikrinome informacinių sistemų, apdorojančių EŽŪOGF GS informaciją, saugumą pagal Agentūros pasirinktą tarptautinį standartą – LST ISO/IEC 17799:2002 (tapatų ISO/IEC 17799:2000). Atsižvelgdami į Komisijos reglamento Nr. 1663/95 3 str. 1 d. (su paskutiniais pakeitimais Reglamentu Nr. 465/2005) mes 2005 m. spalio – 2006 m. sausio mėn. atlikome pakankamos apimties audito darbą, susijusį su Agentūros taikomomis informacinių sistemų saugumo priemonėmis. Šioje Ataskaitos dalyje pateikiamos su tuo susijusios mūsų pastabos (išimty) ir laikinosios išvados, taikomos 2005 GS finansiniams metams

Patvirtinimo audito procedūros vykdytos pagal Tarptautinės apskaitininkų federacijos (IFAC) nustatytus tarptautinius audito/peržiūros standartus.

Agentūros informacinės sistemos, ypač su EŽŪOGSF susijusios informacijos, Saugų duomenų tvarkymą reglamentuoja:

1. Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 63-1479; 2003, Nr. 15-597);
2. Bendrieji duomenų saugos reikalavimai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 4 d. nutarimu Nr. 952 „Dėl duomenų saugos valstybės ir savivaldybių informacinėse sistemose“ (Žin., 1997, Nr. 83-2075; 2003, Nr. 2-45) (toliau – Bendrieji duomenų saugos reikalavimai);
3. Europos Komisijos 1995 metų liepos 7 d. reglamento Nr. 1663/95, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EEB) Nr. 729/70 dėl EŽŪOGF Garantijų skyriaus sąskaitų apmokėjimo tvarkos taikymo taisyklės, priedas – Informacinių sistemų saugumo gairės⁸⁵
4. Duomenų saugų tvarkymą reglamentuojantys standartai:
 - o LST ISO/IEC 17799:2002;
 - o LST ISO/IEC TR 13335;
 - o LST ISO 11442;
 - o kiti Lietuvos ir tarptautiniai „Informacijos technologija. Saugumo technika“ grupės standartai, reglamentuojantys saugų duomenų tvarkymą.

Agentūra, LST ISO/IEC 17799:2002 standarte numatytas priemonės, taiko prie individualios mokėjimo agentūros administracinės struktūros, personalo ir technologinės aplinkos. Agentūra siekia, kad finansinės ir technologinės priemonės būtų proporcingos esamai faktinei rizikai, todėl auditoriai atsižvelgė, kad Agentūroje atliktas IS rizikos vertinimas. Agentūra LST ISO/IEC 17799:2002 standartą pasirinko ne nuo audituojamo laikotarpio pradžios⁸⁶. Dalis pagal šį standartą parengtų tvarkų buvo tobulinamos audituojamo laikotarpio pabaigoje.

Auditoriai stebėjo Europos Komisijos audito misijos metu atliekamą auditą įskaitant detalų testavimą (pvz. vartotojų teisių paskirstymo, pakeitimų valdymo, fizinės saugos procedūrų pertikrinimą). Auditoriai susipažino su Agentūros VAD atliktų pakeitimų valdymo auditu⁸⁷ darbo dokumentais ir su VAD auditoriais aptarė šių auditų tikslus ir eigą. VAD audito rezultatai pateikiami Ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 11). Taip pat auditoriai susipažino su UAB „Ernst&Young Baltic“ auditorių atlikto audito ataskaita⁸⁸ ir su „Ernst&Young Baltic“ auditoriais aptarė šio audito tikslus ir eigą. Audito rezultatai pateikiami Ataskaitos 9.3.1 dalyje. Atsižvelgus į

⁸⁵ Komisijos Žemės ūkio Generalinis direktorato 1998-02-19 patvirtintos Mokėjimų agentūrų IT sistemų kompiuterinio saugumo gairės VI/661/97 REV. 2.

⁸⁶ Agentūros direktoriaus 2004-12-01 įsakymu Nr. BR1-481 patvirtinta Informacijos saugumo politika.

⁸⁷ Agentūros VAD 2005-08-03 Kaimo plėtros priemonių informacinės sistemos pakeitimų diegimo audito ataskaita. Agentūros VAD 2005-07-19 Informacinių sistemų pokyčių užsakymų iniciavimo peržiūros ataskaita.

⁸⁸ UAB „Ernst&Young Baltic“ 2004 m. gruodžio mėn. Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaita.

aukščiau paminėtas priežastis ir įvertinus priimtina minėtų auditų kokybę buvo priimtas sprendimas pasinaudoti kitų auditorių atliktu darbu ir sumažinta detalių testavimų apimtis.

Auditoriai auditą atliko, darydami prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai ir duomenys yra išsamūs ir galutiniai, o dokumentų kopijos atitinka originalus.

8.2 ATITIKTIES PATVIRTINIMAS PAGAL PASIRINKTO STANDARTO TAIKYMO SRITĮ

8.2.1 SAUGUMO POLITIKA

Tikslas: numatyti valdymo kryptį ir užtikrinti informacijos saugumą.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<1> Dėl Lietuvos Respublikos teisės aktų nekonkretumo Agentūros Informacijos saugos politika dokumentuota dvejuose atskiruose dokumentuose – Informacijos saugos nuostatuose ir Informacijos saugos politikoje. Egzistuoja rizika, kad šie dokumentai ilgainiui gali nesutapti ir vienas iš dokumentų gali tapti formaliu, o ne realiai veikiančiu bei aprašančiu realią NMA informacijos politiką. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

<2> Atliekamas, bet dar neužbaigtas informacijos saugos politikos vertinimas. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

8.2.2 ORGANIZACINĖS SAUGUMO PRIEMONĖS

Tikslas: valdyti informacijos saugumą organizacijoje.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<3> Agentūroje sudarytas Saugumo forumas, tačiau jo veikloje Agentūros vadovai (direktorius) dalyvauja tik stebėtojo teisėmis. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

<4> Nenumatytas saugumo vadybininko dalyvavimas profesinėse saugos organizacijose. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

Tikslas: palaikyti organizacijos informacijos apdorojimo priemonių ir informacijos turto, prieinamo trečiosioms šalims, saugumą.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: palaikyti informacijos saugumą, kai atsakomybė už informacijos apdorojimą tenka kitai organizacijai.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

8.2.3 TURTO KLASIFIKAVIMAS IR PRIEŽIŪRA

Tikslas: palaikyti tinkamą organizacijos turto apsaugą.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<5> Agentūroje sudaryti atskiri informacijos turto sąrašai, tačiau neapsispręsta dėl konfigūracijos elementų detalumo ir ryšių tarp jų. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

Tikslas: garantuoti, kad yra numatytas tinkamas informacijos apsaugos lygis.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<6> Audituojamu laikotarpiu elektroninei informacijai nebuvo naudojamos elektroninės informacijos žymėjimo priemonės. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

8.2.4 PERSONALO SAUGUMAS

Tikslas: mažinti žmogiškų klaidų, vagystės, sukčiavimo, apgaulės arba piktnaudžiavimo informacijos apdorojimo priemonėmis rizikas.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<7> Neatliekamas rangovų patikimumo tikrinimas. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

Tikslas: garantuoti, kad vartotojai supranta informacijos saugumo grėsmes ir priemonės bei yra pasirengę palaikyti organizacijos saugumo politiką įprasto darbo metu.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių

Tikslas: kiek galima sumažinti saugumo incidentų ir trikčių sukeltą žalą, kontroliuoti tokius incidentus ir mokytis iš jų.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<8> Kiekybiškai nevertinama incidentų apimtis ir kaina. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

8.2.5 FIZINIS IR APLINKOS SAUGUMAS

Tikslas: išvengti nesankcionuotos prieigos, nuostolių ir trukdžių komercinei veiklai ir informacijai.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<9> Personalas nenešioja matomų atpažinimo ženklų. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

<10> Nereglamentuotas vaizdo ir garso įrašų darymas. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

Tikslas: išvengti turto netekties, žalos arba jam keliamo pavojaus ir komercinės veiklos pertrūkių.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<11> Nenumatytas nešiojamų kompiuterių rakinimas. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

Tikslas: išvengti informacijai ir informacijos apdorojimo priemonėms kylančio pavojaus arba vagystės.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

8.2.6 RYŠIŲ IR DARBO PROCEDŪRŲ VALDYMAS

Tikslas: užtikrinti tikslų ir saugų informacijos apdorojimo priemonių darbą.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: sumažinti sistemų gedimų riziką.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: apsaugoti programinės įrangos ir informacijos vientisumą.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: palaikyti informacijos apdorojimo ir ryšių paslaugų vientisumą bei prieinamumą.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: užtikrinti informacijos apsaugą tinkluose ir palaikymo infrastruktūros apsaugą.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: išvengti turtui daromos žalos ir komercinės veiklos pertrūkių.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: išvengti informacijos, kuria keičiasi organizacijos, netekties, jos modifikavimo arba piktnaudžiavimo šia informacija.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

8.2.7 PRIEIGOS PRIEŽIŪRA

Tikslas: prižiūrėti prieigą prie informacijos.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: išvengti nesankcionuotos prieigos prie informacijos sistemų.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: išvengti nesankcionuotos vartotojo prieigos.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: per tinklą teikiamų paslaugų apsauga.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: išvengti nesankcionuotos kompiuterinės prieigos.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: išvengti nesankcionuotos prieigos prie informacijos sistemose laikomos informacijos.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: aptikti nesankcionuotus veiksmus.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: užtikrinti informacijos saugumą, kai naudojamos judriosios darbo priemonės ir nuotolinis darbas.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

8.2.8 SISTEMŲ PROJEKTAVIMAS IR PRIEŽIŪRA

Tikslas: garantuoti, kad saugumas informacinėse sistemose yra įdiegtas.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<12> Agentūrai rizikos vertinimo ir saugumo reikalavimų konsultacijas teikė privati kompanija. Pagal kompanijos pateiktus duomenis sudėtinga nustatyti atskirų kontrolės priemonių adekvatumą ir įvertinti ar, atsižvelgiant į informacinio turto pasikeitimus, vėl buvo vertintos rizikos. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

Tikslas: išvengti vartotojo duomenų netekties, modifikavimo arba piktnaudžiavimo taikomosiose sistemose.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: apsaugoti informacijos konfidencialumą, autentiškumą arba vientisumą.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: užtikrinti, kad informacijos technologijų (IT) projektai ir palaikymo veiksmai būtų atliekami saugiai. Prieiga prie sistemos rinkmenų turėtų būti kontroliuojama.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: palaikyti taikomosios sistemos programinės įrangos ir informacijos saugumą.

Vidaus auditorių atlikto darbo šioje srityje rezultatai pateikiami Ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 11).

8.2.9 KOMERCINĖS VEIKLOS NEPERTRAUKIAMUMO VALDYMAS

Tikslas: neutralizuoti komercinės veiklos pertrūkius ir apsaugoti lemiamus komercinės veiklos procesus nuo pagrindinių gedimo arba nelaimės padarinių.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<13> Agentūroje nebaigti sudaryti veiklos tęstinumo bandymo planai. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

<14> Agentūroje audituojamu laikotarpiu nevyko veiklos tęstinumo mokymai. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

8.2.10 ATITIKTIS

Tikslas: išvengti bet kurio baudžiamojo ir civilinio įstatymo, statuto, reglamento pažeidimo arba sutarties įsipareigojimo ir bet kurio saugumo reikalavimo nesilaikymo.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<15> Nustatyti neatitikimai LR Vyriausybės 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtintiems Bendriesiems reikalavimams valstybės institucijų interneto svetainėms. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

Tikslas: užtikrinti, kad sistemos atitinka organizacijos saugumo politikas ir standartus.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<16> Neatliekami techniniai informacinių sistemų auditai ir techninių pažeidžiamumų peržiūros⁸⁹. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką.

Tikslas: kiek galima padidinti sistemos audito eigos veiksmingumą ir kiek galima sumažinti jo sukeltus (priimamus) trukdžius.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

8.3 REKOMENDACIJOS

Atsižvelgdami į mūsų nustatytas ir aukščiau išvardintas išimtis **rekomenduojame** atlikti IS rizikos analizę, kaip tai numatyta standarte, ir vadovaujantis jos rezultatais parengti Agentūros atitikimo ISO/IEC 17799 standarto naujausiai versijai užtikrinimo planą.

8.4 GEBOS BRANDOS NUSTATYMAS

UAB „Ernst&Young Baltic“ 2004 m. gruodžio mėn. Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaitoje pateikė gebos brandos įvertinimą kiekvienam COBIT procesui (Lentelė Nr. 28). Minėta ataskaita apėmė mūsų atliekamo audito audituojamo laikotarpio pradžią – 1,5 mėn. Auditoriai atkreipia dėmesį, kad iki Patvirtinimo audito audituojamo laikotarpio pabaigos Agentūra padarė pažangą.

Lentelė Nr. 28. UAB „Ernst&Young Baltic“ 2004 m. gruodžio Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaitoje pateiktas gebos brandos įvertinimas kiekvienam COBIT procesui

Srities Nr.	Sritis	Branda
	Planavimas ir organizavimas	
PO1	Strateginio IT plano nustatymas	1-2
PO2	Informacinės architektūros nustatymas	3
PO3	Technologijų plėtros krypties nustatymas	1-2
PO4	IT organizacijos ir jos ryšių nustatymas	2-3

⁸⁹ Teigiamas faktas, kad Agentūros Vidaus audito tarnyba, kartu su privačiais auditoriais, atliko informacinių sistemų valdymo auditą, kurio rekomendacijos pateiktos priede

Srities Nr.	Sritis	Branda
PO5	IT investicijų valdymas	2
PO6	Vadovybės tikslų ir krypčių komunikavimas	1
PO7	IT personalo valdymas	2-3
PO8	Atitikimo išoriniams reikalavimams užtikrinimas	3
PO9	Rizikos įvertinimas	2-3
PO10	Projektų valdymas	3
PO11	Kokybės valdymas	1
	Įsigijimas ir diegimas	
AI1	IT sprendimų identifikavimas	2
AI2	IS įsigijimas ir palaikymas	2-3
AI3	IT infrastruktūros įsigijimas ir palaikymas	2-3
AI4	IT procedūrų sukūrimas ir palaikymas	2-3
AI5	Sistemų įdiegimas ir priėmimas	3
AI6	Pakeitimų valdymas	3
	Aptarnavimas ir palaikymas	
DS1	Aptarnavimo lygio nustatymas ir valdymas	0-1
DS2	Aptarnaujančių organizacijų teikiamų paslaugų valdymas	3
DS3	Sistemos funkcionavimo ir pajėgumų valdymas	2
DS4	Veiklos tęstinumo užtikrinimas	3
DS5	Sistemos saugumo valdymas	3
DS6	Kaštų apskaita ir valdymas	1
DS7	Vartotojų apmokymas	2-3
DS8	Pagalba ir patarimai vartotojams	3
DS9	Sistemos konfigūracijos valdymas	1-2
DS10	Problemų ir incidentų valdymas	3
DS11	Duomenų valdymas	3
DS12	Patalpų ir įrengimų valdymas	3
DS13	IT operacijų valdymas	3
	Stebėjimas (monitoringas)	
M1	IT procesų stebėjimas	0-1
M2	Vidinės kontrolės tinkamumo įvertinimas	1
M3	Nepriklausomo IT veiklos tinkamumo užtikrinimo gavimas	2
M4	Nepriklausomo audito atlikimas	2

Auditoriai įvertino UAB „Ernst&Young Baltic“ atliktą darbą ir sugretino COBIT procesus su LST ISO/IEC 17799:2002 skyriais. Gretinimas atliktas vadovaujantis tarptautinio Informacinių technologijų strateginio valdymo instituto (ITGI) ir Jungtinės Karalystės Valstybinės komercijos įstaigos (OGC) parengta metodika „COBIT, ITIL ir ISO17799 derinimas veiklos naudingumui“⁹⁰ bei ITGI parengta „COBIT gretinimo metodika“⁹¹. Vertinimo metu auditoriai neišvedinėjo gebos brandos vidurkių, o priskyrė atitinkamo COBIT proceso minimalų balą kiekvienam LST ISO/IEC 17799:2002 skyriui (nors audituojamu laikotarpiu Agentūra padarė pažangą). Gebos brandos vertinimo rezultatai pateikti žemiau (Lentelė Nr. 29).

⁹⁰ žr. www.isaca.org

⁹¹ ten pat

Lentelė Nr. 29. Agentūros gebos branda.

Skyriaus Nr.	Pavadinimas	Branda
3.	Saugumo politika	1
4.	Organizacinės saugumo priemonės	1
5.	Turto klasifikavimas ir priežiūra	3
6.	Personalo saugumas	1
7.	Fizinis ir aplinkos saugumas	3
8.	Ryšių ir darbo procedūrų valdymas	3
9.	Prieigos priežiūra	2
10.	Sistemų projektavimas ir priežiūra	2
11.	Komercinės veiklos nepertraukiamumo valdymas	3
12.	Atitiktis	1

UAB „Ernst&Young Baltic“ auditoriai COBIT procesus – DS1 *Aptarnavimo lygio nustatymas ir valdymas* ir M1 *IT procesų stebėjimas* – Agentūroje įvertino 0-1 brandos lygiu. Patvirtinimo audito metu buvo gretinami COBIT kontrolės tikslai, kurie visiškai arba saugumo srityje sutampa su LST ISO/IEC 17799:2002 skyriais. UAB „Ernst&Young Baltic“ auditorių aprašyti COBIT procesai – DS1 *Aptarnavimo lygio nustatymas ir valdymas* ir M1 *IT procesų stebėjimas* nėra visiškai tapatūs nei vienam iš Agentūros pasirinkto LST ISO/IEC 17799:2002 standarto skyriui. Šių procesų aprašymai (Lentelė Nr. 30) pateikiami tik kaip papildoma informacija, atspindinti audituojamo laikotarpio pradžią – 1,5 mėn.

**Lentelė Nr. 30. Agentūros COBIT procesai,
UAB „Ernst&Young Baltic“ auditorių vertinimu, turintys 0-1 brandą**

DS1 - Aptarnavimo lygio nustatymas ir valdymas <u>Siekiamo proceso aprašymas</u> Aptarnavimo lygio nustatymo ir valdymo <i>procesas tenkina veiklos reikalavimą</i> suprasti, apibrėžti ir sutarti dėl teikiamų IT paslaugų lygio. <u>Pastebėjimai</u> Tarp mums pateiktų dokumentų, mes neaptikome tvarkų, reglamentuojančių Organizacijoje nustatytą vidinių IT departamento teikiamų paslaugų apibrėžimą apimtis ar lygį, pagal kurį būtų galima įvertinti teikiamų IT paslaugų apimtį ir kokybės atitikimą Organizacijos poreikiams. Pateikti atskiri dokumentai, kuriuose aprašomas vartotojų registravimas, Pagalbos tarnybos darbas, kompiuterinės įrangos pakeitimų valdymas ir panašiai, tačiau NMA nėra sudarytas pilnas sąrašas, pagal kurį būtų įmanoma toliau specifiškai trūkstantis (dar nespecifikuotas) ITD paslaugas. Kadangi NMA ITD teikiamų paslaugų sąrašas neegzistuoja, tai nėra reglamentuota ir kas jį tvirtina, taip pat nėra aiški ITD teikiamų paslaugų derinimo su kitais NMA departamentais ir skyriais tvarka. Pateiktuose NMA IT departamento nuostatuose bei IT specialistų pareigybų aprašymuose nėra įvardinti kiekybiniai ir kokybiniai teikiamų paslaugų ir atliekamų darbų rodikliai. ITD darbo priežiūros procedūros.
M1 IT procesų stebėjimas <u>Siekiamo proceso aprašymas</u> IT procesų stebėjimo <i>procesas tenkina veiklos reikalavimą</i> užtikrinti nustatytą IT vykdomos veiklos kiekybinių ir kokybinių tikslų pasiekimą. <u>Pastebėjimai</u> IT atliekamos funkcijos yra mažai arba visai neregamentuotos, reguliarius su IT susijusios veiklos stebėjimas yra vykdomas intuityviai, jokie veiklos efektyvumo rodikliai nėra nustatyti ir sekami (pvz., sąnaudos vienai darbo vietai, vidutinės sąnaudos ataskaitos parengimui, vidutinė vartotojo paklausimo išsprendimo trukmė ir pan.). Nėra išsamiai įvardinti ir kiekybiniai bei kokybiniai ITD teikiamų paslaugų ir atliekamų darbų rodikliai (pvz. IS ir IT infrastruktūros veikimo nepertraukiamumo lygis, atnaujinimo bei sistemų priežiūros darbų grafikai ir panašiai). Galutiniai IT ir IS vartotojai nėra apklausiami, siekiant gauti ITD teikiamų paslaugų įvertinimą. Reguliarius ITD veiklos vertinimas ir informacijos apie padėtį IT srityje pateikimas NMA vadovybei nėra atliekamas. NMA ITD periodiškai atsiskaito vadovybei už atliktus darbus, tačiau pateikiamos ataskaitos nėra paremtos organizacijos strategija ir veiklos tikslais. Susijusių Organizacijos padalinių darbuotojai taip pat nėra reguliariai informuojami apie planų vykdymą bei pasikeitimus.

9. REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA

9.1 2004 M. PATVIRTINIMO AUDITO METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA

2004 m. Patvirtinimo audito metu Agentūrai buvo pateikti 85 įvairaus svarbumo pastebėjimai ir 80 rekomendacijų. 2005 m. patvirtinimo audito metu peržiūrėjome teiktų rekomendacijų įgyvendinimą ir nustatėme, kad Agentūra:

- įgyvendintos 53 rekomendacijos;
- iš dalies įgyvendintos 12 rekomendacijų;
- 8 rekomendacijos įgyvendinimas nebaigtas;
- 3 rekomendacijos tapo nebeaktualios dėl nurodytų priežasčių;
- atmesta 2 rekomendacijos;
- 2 rekomendacijos neįgyvendintos.

Peržiūros rezultatai pateikiami žemiau.

Lentelė Nr. 31. 2004 m. Patvirtinimo audito metu teiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (Agentūros atsakymas pateiktas 2005-09-26)	Patvirtinančioji institucija	
Pastebėjimo Nr.	Rekomendacija		Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
	TERITORINIAI SKYRIAI			
1	Rekomenduojame maksimaliai sumažinti laikinai dirbančių darbuotojų skaičių. Taip pat rekomenduojame apsisvarstyti galimybę kreiptis į Žemės ūkio ministeriją (kompetentingą instituciją) dėl minimalaus deklaruojamų pasėlių ploto padidinimo, kuris turėtų įtakos teikiamų paraiškų kiekio sumažėjimui ir atitinkamai privalomų atlikti patikrų apimčiai.	Į Žemės ūkio ministeriją buvo kreiptasi 2005-02-23 raštu Nr. BR6-(6.16)-1295, kuriame siūlėme padidinti nustatytą mažiausią žemės ūkio naudmenų plotą už kurį mokamos tiesioginės išmokos.	Įgyvendinta	
2	Rekomenduojame užtikrinti, kad į darbą priimti darbuotojai atitiks pareigybių aprašymuose nustatytus profesinius reikalavimus. Taip pat rekomenduojame sustiprinti tokių darbuotojų kvalifikacijos kėlimą ir gebėjimų stiprinimą.	Sustiprintas dėmesys mokymams	Įgyvendinta	
	PERDUOTOS FUNKCIJOS			
3	Kadangi Agentūra yra atsakinga už atliekamus mokėjimus, rekomenduojame gauti iš perduotas funkcijas vykdančių institucijų ataskaitas apie 2004 GS finansiniais metais vykdytą atitinkamą veiklą bei taikytas kontrolės priemones, kurios užtikrino veiklos rezultatų atitikimą ES taisyklėms.	DFKS 2005-04-29 įsakymu Nr.BR1-391 patvirtinta „Deleguotų techninių funkcijų, administruojant intervencines priemones finansuojamas iš EŽŪOGF Garantijų skyriaus, atlikimo kontrolės procedūra“. Pagal šią procedūrą pasirašius ar atnaujinus bendradarbiavimo sutartis su institucijomis iš šių institucijų bus gaunamos ataskaitos bei kiti dokumentai apie atliktą veiklą už 2005 finansinius metus. 2004 m. priežiūrą vykdė VAD.	Įgyvendinta iš dalies	Žr. Ataskaitos 6.3.4 dalį.
4	Rekomenduojame papildyti bendradarbiavimo sutarčių nuostatas dėl asmenų, turinčių teisę tikrinti dokumentus, įtraukiant GS metinių išlaidų ataskaitų patvirtinimą atliekančią instituciją.	Sutarčių redakcijos atnaujintos pagal Reglamento 1663/95 ir 9 gairės reikalavimus. Naujos sutarčių redakcijos/sutarčių pakeitimo susitarimai/sutartys pasirašytos su - VĮ ŽŪIKVC - 2005 m. gegužės 31 d. Bendradarbiavimo sutartis nr. TP11-(2.13)-221; 2005 m. gegužės 31 d. Bendradarbiavimo sutartis nr. TP11-(2.13)-222. - VMVT ir LŽŪMPRR - 2005 m. kovo 29 d. Bendradarbiavimo sutartis Nr. TP11-(2.13)-128 - VSGT ir LŽŪMPRR - 2005 m. kovo 29 d. Bendradarbiavimo sutartis Nr. TP11-(2.13)-127 - VĮ „Pieno tyrimai“ - 2005 m. liepos 22 d. Bendradarbiavimo sutartis Nr. 11P-81/TP11-(2.13)-344 - VGVPT - 2005 m. gegužės 30 d. Duomenų teikimo ir bendradarbiavimo sutartis Nr. 51/TP-(2.13)-220 - ŽD ir LŽŪMPRR - 2005 m. rugsėjis 13 d. Bendradarbiavimo sutartis Nr. TP11-(2.13)-377/22/2005/157-014 - VŠĮ „Ekoagros“ - 2005 m. rugsėjo 15 d.	Įgyvendinta iš dalies	Bendradarbiavimo sutarčių nuostatos buvo papildytos, išskyrus bendradarbiavimo sutartį su Muitinės dep. (Muitinės dep. 2005-12-07 rašte Agentūrai Nr. 3 B-17.2/6-13437 teigia, kad Agentūra gauna visus muitiniam tikrinimui pateiktus ir jo metu įforminamus dokumentus (arba jų kopijas) ir Regioniniais aplinkos apsaugos departamentais (DFKS duomenimis sutarčių projektai parengti, tačiau nepasirašytos).

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (Agentūros atsakymas pateiktas 2005-09-26)	Patvirtinančioji institucija	
Pastebėjimo Nr.	Rekomendacija		Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
		Bendradarbiavimo sutartis Nr. - savivaldybės (žr. atskirą sąrašą)		
5	Rekomenduojame paskirti asmenis, atsakingus už bendradarbiavimo sutarčių įgyvendinimą	Įgyvendinta 2005-04-18 įsakymu Nr. BR1-345 „Dėl asmenų, atsakingų už bendradarbiavimo sutarčių priežiūrą ir kontrolę, paskyrimo“	Įgyvendinimas nebaigtas	Žr. Ataskaitos 6.3.4 dalį.
6	Rekomenduojame įgyvendinti bendradarbiavimo sutarčių nuostatas. (Neįgyvendinamos bendradarbiavimo sutarčių su Muitine ir VSGT nuostatos dėl atliekamų procedūrų ir teikiamų dokumentų formų suderinimo. Suderinimas turėjo būti atliktas iki 2004-05-01)	UPD 2005 m. birželio mėn. iš KD kartu su tarnybiniu pranešimu gavo VSGT darbo procedūras (paprastųjų ir kietųjų kviečių, kitų maistinių grūdų bei dantinių (titnaginių) kukurūzų kokybės tikrinimo ir sertifikatų išdavimo, Informacijos teikimo apie išduotus paprastųjų ir kietųjų kviečių, kitų maistinių grūdų bei dantinių (titnaginių) kukurūzų kokybės sertifikatus, intervencinio pirkimo grūdų bandinių ėmimo ir reprezentacinių (tipinių) bandinių sudarymo procedūrų aprašai). UPD savo kompetencijos ribose jas įvertino ir KD tarnybiniu pranešimu pateikė savo įvertinimą. 2005 m. MD Agentūrai pateikė savo vidines tvarkas, kurios buvo patvirtintos MD įsakymais. Papildomai iš MD buvo gauta informacija, kad MD ruošia pateiktų įsakymų pakeitimus ir papildymus ir juos paruošus, derins su NMA. Naujos tvarkos pagal gautą informaciją iš MD turi būti parengtos šių metų rugsėjo-spalio mėn. Iki 2005 m. rugsėjo 15 d. darbo procedūros gautos iš visų institucijų išskyrus Generalinę miškų urėdiją (į GMŪ kreiptasi 2005-03-02 raštu Nr. BR6-(6.16)-1476, ŽŪM informuota 2005-03-29 raštu Nr. BR6-(6.16)-2017) bei RAAD procedūrą KPP programai „Standartų laikymasis“ (kreiptasi 2005-02-04 ŽŪM Valstybės sekretoriaus raštu Nr. 2D-(7.13), Agentūros direktoriaus 2005-03-02 raštu Nr. BR6-(6.16)-1476, 2005-03-16 raštu Nr. BR6-(6.16)-1707, ŽŪM informuota 2005-03-29 raštu Nr. BR6-(6.16)-2017). Gautos procedūros peržiūrėtos daugeliu atvejų ne vieną kartą, pastabos institucijoms pateiktos, vyksta procedūrų derinimas. Nebaigtos pirmą kartą tikrinti VMVT procedūros.	Įgyvendinimas nebaigtas	Žr. Ataskaitos 6.3.4 dalį. Didžioji dalis procedūrų suderinta
7	Kadangi Agentūra yra atsakinga už atliekamus mokėjimus, rekomenduojame įsitikinti, ar minėtose institucijose egzistuoja kontrolės procedūros, kurios užtikrina, kad institucijos tinkamai vykdo joms pavestas funkcijas, susijusias su GS priemonių įgyvendinimu ir atlieka pakankamus tikrinimus.		Įgyvendinta iš dalies	Rekomendacija buvo susijusi su institucijomis VĮ Gyvulių produktyvumo kontrolė ir VĮ Pieno tyrimai. Procedūras su jomis derina ir priežiūrą vykdo KD DFKS. Žr. Ataskaitos 9.3.4 dalį Su VĮ „Pieno tyrimai“ procedūros suderintos.
8	Rekomenduojame papildyti RRPD skyrių procedūras, pavedant padaliniams vykdyti atitinkamų techninės tarnybos funkciją vykdančių institucijų priežiūrą.	RRPD tai įgyvendinta	Nebeaktuali	VĮ "Pieno tyrimai" ir VMVT priežiūrą vykdo KD DFKS
9	Rekomenduojame peržiūrėti ir kur reikalinga papildyti	2005-03-29 buvo pasirašyta nauja Agentūros, RRA ir	Įgyvendinta iš	Sutartis su VMVT papildyta nuorodomis, susijusiomis su

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (Agentūros atsakymas pateiktas 2005-09-26)	Patvirtinančioji institucija	
Pastebėjimo Nr.	Rekomendacija		Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
	bendradarbiavimo sutartis trūkstamos bendradarbiavimo sritimis. (Kai kuriose bendradarbiavimo sutartyse pateiktas neišsamus bendrai administruojamų GS priemonių sąrašas (pvz., neįtraukta etilo alkoholio rinka, pieno rinka).	VMVT bendradarbiavimo sutartis Nr. TP11-(2.13)-128 ir nauja Agentūros, RRA ir VSGT bendradarbiavimo sutartis Nr. TP11-(2.13)-127	dalis	pieno rinka. Bendradarbiavimo sutartyje su MD nuorodos į etilo rinką nėra.
10	-	-		
11	Rekomenduojame paruošti ir VMVT išsiųsti pakartotinus klausimynus, apimančius klausimus, į kuriuos Agentūros VAD negavo atsakymų. Taip pat rekomenduojame atlikti gautų atsakymų išsamų vertinimą.	DFKS 2005-04-29 įsakymu Nr.BR1-391 patvirtinta „Deleguotų techninių funkcijų administruojant intervencines priemones finansuojamas iš EŽŪOGF Garantijų skyriaus, atlikimo kontrolės procedūra“.	Nebeaktualu	Priežiūrą vykdo KD DFKS pagal patvirtintas procedūras
12	Rekomenduojame paruošti ir VMVT išsiųsti klausimą, susijusį su VMVT pasirengimu vykdyti 2004-08-20 bendradarbiavimo sutarties su Agentūra sąlygas.	2004 m. priežiūrą vykdė VAD.	Nebeaktualu	Priežiūrą vykdo KD DFKS pagal patvirtintas procedūras
13	Rekomenduojame tarp RRA ir Agentūros suderinti informavimo apie procedūrų pakeitimus mechanizmą.	Pakoregavus procedūras nurodyta, kad apie padarytus ir patvirtintus VS dokumentų keitimus arba naujus jų leidimus, gavęs įsakymą, priemonę administruojantis vadybininkas (proceso šeimininkas) elektroniniu paštu informuoja NMA Deleguotų funkcijų kontrolės skyrių elektroniniu adresu sonatat@nma.lt . VMVT ir LŽŪMPRRA - 2005 m. kovo 29 d. Bendradarbiavimo sutartis Nr. TP11-(2.13)-128 VSGT ir LŽŪMPRRA - 2005 m. kovo 29 d. Bendradarbiavimo sutartis Nr. TP11-(2.13)-127 ŽD ir LŽŪMPRRA – 2005 m. rugsėjis 13 d. Bendradarbiavimo sutartis Nr. TP11-(2.13)-377/22/2005/157-014	Įgyvendinta	
VIDAUS AUDITAS				
14	Rekomenduojame atsižvelgti į Akreditavimo audito metu pateiktą pastabą dėl VAD nešališkumo (Lentelė Nr. 17.12: 55 past.) arba VAD numatyti TKPS vykdomų funkcijų kokybės priežiūros procedūrą, kuri apimtų VAD lygmeniu atliekamus periodinius skyriaus veiklos vertinimus.	VAD TKPS atliekamos funkcijos nėra susijusios su Agentūros veikla, todėl neturi įtakos VAD nepriklausomo tikrinimo ir vertinimo funkcijai. Minėto skyriaus procedūrų auditą atliks kito VAD skyriaus auditorius.	Įgyvendinimas nebaigtas	Pokalbio, įvykusio 2006-01-26, metu VAD direktorius A. Markelis nurodė, kad TKPS auditą atliks ŽŪM VAD. Tą patį patvirtino ir ŽŪM VAD direktorė D.Kavoliūnienė. Pastaroji nurodė, kad TKPS auditas numatytas 2006 metų plane, tačiau kadangi planas yra šiuo metu derinamas su ŽŪM ministre, tai minėto plano pateikti negalėjo. TKPS procedūros buvo patvirtintos Agentūros direktoriaus 2005-01-10 įsakymu Nr. BR1-6.
15	Rekomenduojame , suformavus rizikos analizės modelius atskiroms paramoms schemoms, jais papildyti VAV.	VAV papildytas bendru rizikos įvertinimo modeliu, bus diegiama Auto Audit programa, kurios pagalba bus atliekamas atskirų paramos schemų rizikos analizės įvertinimas.	Įgyvendinimas nebaigtas	VAD planuoja vasario mėn. įdiegti AUTO AUDIT programą, kuri bus panaudojama ir atskirų priemonių rizikingumo vertinimui bei atrankai priemonėje rizikos analizės būdu, atlikti. Atsižvelgiant į VAD vykdomą kompiuterinės programos diegimą, kurios pasekmėje, audituojamųjų pavyzdžių atranka priemonėje bus atliekama rizikos analizės ir atsitiktinės atrankos būdu, rekomendaciją reikės įvertinti iš naujo.
16	Rekomenduojame peržiūrėti vidinio vertinimo tvarką ir sumažinti darbo dokumentų tikrinimo kontrolės lapų skaičių iki vieno, kuris	Parengtas Atlikto audito kontrolės lapas, kiti VAV kontrolės lapai panaikinti, įsakymas bus priimtas.	Įgyvendinta	

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (Agentūros atsakymas pateiktas 2005-09-26)	Patvirtinančioji institucija	
Pastebėjimo Nr.	Rekomendacija		Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
	apjungtų kituose kontrolės lapuose nurodytus vertinimo aspektus.			
17	Rekomenduojame parengti VAD veiklos periodinės peržiūros tvarką, kurioje būtų nurodyta periodinių peržiūrų atlikimo periodiškumas, vertinimo rodikliai.	Protokolas Nr. 5.16-1, 2005-01-18, papildytas VAV, įsakymas bus priimtas.	Įgyvendinta	
18	Rekomenduojame prisiųskite VAV vadove nurodytos darbo dokumentų pildymo tvarkos ir vidaus peržiūros procedūrų.	Protokolas Nr. 5.16-1, 2005-01-18.	Įgyvendinta	
19	Rekomenduojame Agentūros direktoriaus įsakymuose, susijusiuose su administravimo procedūrų kūrimu, nuostatą dėl privalomos administravimo procedūrų peržiūros VAD pakeisti į nuostatą dėl privalomos informacijos apie keičiamas procedūras pateikimo VAD.	Pokalbio fiksavimo lapas, 2005-03-01.	Įgyvendinta iš dalies	Įsakymų, kuriais VAD buvo įpareigotas atlikti procedūrų peržiūras, nuostatos nepakeistos, tačiau, kaip pokalbio metu informavo VAD vadovas A. Markelis bei kaip nurodyta 2005-03-01 pokalbio su vadovybe fiksavimo lape, nuspręsta administravimo procedūrų peržiūras atlikti tik vykdant Agentūros struktūrinius pakeitimus
20	Rekomenduojame atliekant poreikio paskaičiavimą, vadovautis Finansų ministro patvirtintais Vidaus audito poreikio įvertinimo analizės metmenimis.	Finansų ministerijai 2005-01-20 išsiųstas raštas Nr. BR6-(5.1)-334 "Dėl metinės Vidaus audito tarnybos veikos ataskaitos" (su personalo poreikio analize).	Įgyvendinta	
21	Rekomenduojame suderinti strateginius ir metinius planus su ŽŪM VAD strateginiais ir metiniais planais, taip pat, atlikus audituotinių objektų rizikos analizę pagal rizikos analizės modelį, perskaičiuoti VAD darbuotojų poreikį.	2004 m. spalį inicijuoti susitikimai su ŽŪM VAD, siekiant glaudesnio bendradarbiavimo planuojant 2005 m. audito veiklą. 2004-12-22 su ŽŪM VAD suderintame NMA VAD 2005 m. veiklos plano projekte.	Įgyvendinta	
22	Rekomenduojame fiksuoti pokalbio fiksavimo lapuose ar kituose dokumentuose informaciją, susijusią su priemonių rizikingumo įvertinimu.	NMA VAD strateginis veiklos planas, koreguotas 2004-12-30.	Įgyvendinta iš dalies	
23	Rekomenduojame aprašyti poauditinės veiklos atlikimo tvarką su nuorodomis į konkrečius standartizuotus darbo dokumentus bei rekomendacijų įgyvendinimo priežiūros registrus VAD lygmeniu.	Neįgyvendinta, kadangi bus diegiama Auto Audit programa ir kurti naujas dokumentų formas netikslinga	Įgyvendinimas nebaigtas	VAD planuoja vasario mėn. įdiegti AUTO AUDIT programą, kuri bus panaudojama ir atskirų priemonių rizikingumo vertinimui bei atrankai priemonėje rizikos analizės būdu, atlikti. Atsižvelgiant į VAD vykdomą kompiuterinės programos diegimą, kurios pasekmėje, audituojamųjų pavyzdžių atranka priemonėje bus atliekama rizikos analizės ir atsitiktinės atrankos būdu, rekomendaciją reikės įvertinti iš naujo.
24	Rekomenduojame aprašyti VAD rekomendacijų įgyvendinimo procedūrą Agentūros lygmeniu, nurodant, kad VAD pateiktų rekomendacijų įgyvendinimas vykdomas pagal Agentūros direktoriaus išleistus tvarkomuosius aktus.	Procedūrinis sprendimas priimtas, procedūra bus aprašyta artimiausiu metu.	Įgyvendinta	Agentūros vadovybės ir struktūrinių padalinių vadovų pasitarime, kuris įvyko 2005-09-06, priimtas sprendimas, kad veiksmų planas VAD rekomendacijoms įgyvendinti bus aprobuojamas gamybiniuose pasitarimuose (protokolo nr. BR11-(1.8)-24)).
KITŲ INTERVENCIŲ PRIEMONIŲ ADMINISTRAVIMAS				
25	Rekomenduojame parengti aiškias bei detales patikrinimo bei patvirtinimo procedūras ir / arba kontrolinius dokumentus, kurių tikslas būtų ne du kartus pilnai vizualiai perdaryti dokumentą pildžiusio asmens darbą, bet perdarant esminius elementus įvertinti atlikto darbo tinkamumą, pilnumą bei atitikimą darbo procedūroms ir ES taisyklėms.	Bus atsižvelgta, atliekant kasmetinę procedūrų peržiūrą pagal RRA generalinio direktoriaus 2005 m. sausio 26 d. įsakymą Nr. 2005/111-011 „Dėl kasmetinės procedūrų priežiūros“.	Neįgyvendinta	Praktiškai procedūros nepakeistos ir numato, kad RRA GSP vadovas beveik visais atvejais peržiūri visą skyriaus darbuotojų darbą.
26	Rekomenduojame pakeisti arba papildyti darbuotojų pareiginius nuostatus, priimti tvarką arba kitaip sustiprinti kontrolę, kad būtų	Agentūros generalinio direktoriaus 2005 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 2005/111-127 „Dėl VS dokumentų keitimo“	Įgyvendinta	Atliekant su RRA susijusių paramos schemų kontrolės ir detalų testavimą darbo peržiūros nesilaikymo nepastebėta

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (Agentūros atsakymas pateiktas 2005-09-26)	Patvirtinančioji institucija	
Pastebėjimo Nr.	Rekomendacija		Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
	laikomasi procedūrų bei rašytinių instrukcijų ir būtų užtikrinama atliekamo darbo priežiūra ir peržiūra.	patvirtinta „Jautrių“ pareigybių politikos instrukcija.		
27	Kadangi Paramos už nugriebto pieno panaudojimą kazeinų ir kazeinatų gamybai dydžiai ir juos nustatantys reglamentai keičiasi gana dažnai, rekomenduojame papildyti procedūras ir pavesti už šių reglamentų ir teisės aktų pakeitimų sekimą atsakingam darbuotojui savalaikiai informuoti RRA FS ekonomistą (lentelių arba kitokių pranešimų forma).	Agentūros generalinio direktoriaus 2005 m. sausio 24 d. įsakymas Nr.2005/111-007 „Dėl privataus saugojimo, paramos priemonių, apskaitos procedūros pakeitimo“.	Neįgyvendinta	Nei Kazeinų administravimo, nei FS procedūrose nėra užfiksuotas toks veiksmas dėl naujos informacijos teikimo FS.
28	Rekomenduojame kaupti ir tikrinti duomenis apie pagamintą kazeinų kiekį ir panaudoti juos pasirenkant taikytinas kontrolės priemones.	Šiuo metu duomenys apie pagamintą kazeinų ir kazeinatų kiekį yra fiksuojami „Kazeino ir kazeinatų gamintojo patikros vietoje aktuose“ ir „Prašymų paramai gauti registracijos žurnale.“ RRA generalinio direktoriaus 2004 m. lapkričio 11 d. įsakymas Nr. 2004/111-080 „Dėl vadybos sistemos dokumentų keitimo“, RRA generalinio direktoriaus 2004 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. 2004/111-101 „Dėl instrukcijų keitimo“.	Įgyvendinta iš dalies	2005-12-15 Kazeino ir kazeinatų gamintojo patikros vietoje akte yra užfiksuota, kad nuo 2005-01-01 iki 2005-12-03 paramos gavėjas pagamino 578958.9 kg rūgštinio kazeino. Tačiau niekur instrukcijose nei procedūroje nėra užfiksuotas šis veiksmas bei jo atlikimo eiga bei tikrinami dokumentai. Taip pat procedūroje nėra nurodyta, kur kaupiami duomenys apie pagamintą kazeiną.
29	Rekomenduojame papildyti prašymo patikros akto formą ir nurodyti joje RRA FS patikrinimo ir tvirtinimo datą (kad būtų galima identifikuoti prašymo tvirtinimo datą) ir tvirtinamą (autorizuojamą) sumą ir atitinkamai pakeisti procedūras.	Agentūros generalinio direktoriaus 2005 m. sausio 24 d. įsakymas Nr.2005/111-007 „Dėl privataus saugojimo, paramos priemonių, apskaitos procedūros pakeitimo“.	Įgyvendinta iš dalies	Mums pateiktoje Prašymo paramai gauti patikros akte (149_GPS_615) nėra numatyta eilutė tvirtinimo datai bei autorizuojamai sumai, nors Privataus saugojimo, paramos priemonių apskaitos procedūroje toks veiksmas numatytas. Rekomenduojame atitinkamai pakeisti akto formą.
30	Rekomenduojame peržiūrėti Paramos už nugriebto pieno panaudojimą kazeinų gamybai reglamentuojančią procedūrą ir Pieno perdirbimo įmonės patvirtinimo patikros instrukciją, ir aiškiai apibrėžti šios patikros tikslą, dokumentavimą ir suderinti atsakomybes su VMVT.	RRA generalinio direktoriaus 2005 m. sausio 25 d. įsakymas Nr. 2005/111 – 008 „Dėl vadybos sistemos dokumentų keitimo“.	Įgyvendinta	
31	Rekomenduojame atitinkamai peržiūrėti procedūrą, Paramos gavėjų patikros vietoje instrukciją, suderinti jų nuostatas tarpusavyje, ir patikslinti rašytinę instrukciją, kurioje aiškiai būtų apibrėžta patikrą atliekančių darbuotojų skyrimo tvarka, funkcijos ir atsakomybė.	Atsižvelgta. Agentūros generalinio direktoriaus 2005 m. vasario 8 d. įsakymas Nr. 2005/111-023 „Dėl prašymų patikroms atlikti formos ir procedūrų koregavimo“.	Įgyvendinta	
32	Rekomenduojame papildyti instrukciją, patikros aktą, kad būtų aiškiai apibrėžti tikrinami laikotarpiai ir pakankamai dokumentuojamas atliekamas pieno kilmės ir kiekių patikrinimas.	Atsižvelgta. RRA generalinio direktoriaus 2004 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 2004/111-101 „Dėl instrukcijų keitimo“.	Įgyvendinta	
33	Rekomenduojame papildyti Paramos gavėjų patikros vietoje instrukciją arba parengti naują instrukciją 25 % patikrinimui atlikti (25 % viso paraiškose pagalbai gauti nurodyto kiekio, reglamento 2921/90 5 str. 2 d.).	RRA generalinio direktoriaus 2004 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 2004/111-101 „Dėl instrukcijų keitimo“ patvirtinta naujos redakcijos „Kazeino ir kazeinatų gamintojų patikros vietoje instrukcija“ (147_GPS_18). 2005 01 05 25% dokumentinė patikra buvo atliekama pagal naujos instrukcijos reikalavimus.	Įgyvendinimas nebaigtas	Instrukcija ir aktai papildyti, tačiau neaišku, kaip nustatomas atskaitos taškas (parenkama diena iš tikrinamo laikotarpio. Kazeino ir kazeinatų gamintojų patikros vietoje instrukcijos p.3.3.).
34	Rekomenduojame pakeisti Procedūrų ir instrukcijų registrą taip, kad būtų galima atsekti kada, kokia procedūros dalis ir kuriuo gen. direktoriaus įsakymu buvo pakeista, taip pat pagerinti duomenų atsekamumą (pvz., pakeistų procedūrų išsaugojimą elektroniniame pavidale).	Pakeistų procedūrų ir su jomis susijusių dokumentų negaliojančios redakcijos yra saugomos prie procedūros, perbraukiant negaliojantį lapą ir užrašant datą, nuo kurios tas dokumentas negalioja. Taip pat yra saugojami ir procesų žemėlapiai. Tuo tarpu išsaugoti el. šių dokumentų	Atmesta	

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (Agentūros atsakymas pateiktas 2005-09-26)	Patvirtinančioji institucija	
Pastebėjimo Nr.	Rekomendacija		Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
		versijas manome, kad nėra galimybės ir būtinybės, kadangi procedūros pakankamai dažnai keičiamos.		
35	Rekomenduojame , atsižvelgiant į Reglamento 1663/95 priedo p. 6.(ii) nuostatas, apibrėžti jautrių pozicijų sąvoką ir sustiprinti atsakingas (jautrias) pareigas užimančių darbuotojų kontrolę. Rekomenduojame pavesti užpildyti privačių interesų deklaracijas RRA gen. direktoriui, RRA KS vadovui ir darbuotojams, atliekantiems patikrinimus.	Agentūros generalinio direktoriaus 2005 m. gegužės 9 d. potvarkiu Nr. 2005/114-012 „Dėl privačių interesų deklaracijų“ pavesta Agentūros padalinių vadovams bei produktų skyrių vadybininkams užpildyti metines privačių interesų deklaracijas. Agentūros generalinio direktoriaus 2005 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 2005/111-127 „Dėl VS dokumentų keitimo“ patvirtinta „Jautrių“ pareigybių politikos instrukcija.	Igyvendinta	
36	Rekomenduojame užtikrinti tinkamą pavadinimą ir užpildyti tuščius etatus.	Agentūros generalinio direktoriaus 2005 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 2005/111-127 „Dėl VS dokumentų keitimo“ patvirtinta „Jautrių“ pareigybių politikos instrukcija. Rinkos organizavimo departamento direktoriaus pareigas gen. direktoriaus pavaduotojui eiti pavesta gen. direktoriaus 2004-02-23 potvarkiu Nr. 2004/114-002. 2005 m. vasario 24 d. Agentūros generalinio direktoriaus įsakymu Nr. 2005/111-0461 „Dėl VS dokumentų keitimo“ patvirtinti pakeisti Rinkos organizavimo departamento direktoriaus pareiginiai nuostatai numatant, kad šiam neesant jo pareigas laikinai perima ne gen. direktoriaus pavaduotojas, o vienas iš departamento skyrių vadovų. Tokiu būdu bus sumažinta rizika dėl netinkamos pavadinimo.	Igyvendinta iš dalies	
37		Agentūros generalinio direktoriaus 2005 m. sausio 26 d. įsakymu Nr. 2005/111-010 „Dėl personalo poreikio nustatymo metodikos patvirtinimo“ patvirtinta Personalo poreikio nustatymo metodika.	Igyvendinta	
38	Rekomenduojame patikslinti/parengti tvarką, ją suderinti su Agentūra.	Atsižvelgta. Archyvavimo tvarkos procedūra yra patvirtinta RRA generalinio direktoriaus 2004 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. 2004/111 – 002 „Dėl procedūrų patvirtinimo“. Šioje procedūroje yra apibrėžtas dokumentų saugumas ir ribotas priejimas prie jų tiek, kiek to reikalaujama saugant bylas archyve. Bendras dokumentų saugumas (ypač originalų) ir ribotas priejimas prie jų, užtikrintas įgyvendinus fizinės saugos priemones.	Igyvendinta	Sutvarkytas archyvas, pateikta Archyvinių dokumentų (archyvo) tvarkymo sutartis, darbų atlikimo įrodymai
39	Rekomenduojame gauti patvirtintą pareiginių nuostatų kopiją iš Žemės ūkio ministerijos (steigėjo), o jei nuostatų nėra – juos parengti.	Atsižvelgta. Patvirtintų pareiginių nuostatų kopiją gauta iš Žemės ūkio ministerijos.	Igyvendinta	
40	Rekomenduojame inicijuoti procedūros pakeitimą, pagal kurį paramos gavėjas turėtų pateikti prašymą paramai gauti, patvirtintą juridinio asmens antspaudu, taip pat užtikrinti tinkamą kontrolės procedūrų laikymąsi.	Atsižvelgta. Agentūros generalinio direktoriaus 2005 m. sausio 25 d. įsakymas Nr. 2005/111 – 008 „Dėl vadybos sistemos dokumentų keitimo“.	Igyvendinta	
41	-			

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (Agentūros atsakymas pateiktas 2005-09-26)	Patvirtinančioji institucija	
Pastebėjimo Nr.	Rekomendacija		Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
42	Rekomenduojame sustiprinti atliekamo darbo priežiūrą, kad Elektroninių duomenų suvestinė būtų rengiama laiku.	Atliekamo darbo priežiūra sustiprinta.	Įgyvendinta	
43	Rekomenduojame peržiūrėti ir patobulinti procedūras, pašalinant kokybinius netikslumus.	RRA generalinio direktoriaus 2005 m. sausio 26 d. įsakymą Nr. 2005/111-011 „Dėl kasmetinės procedūrų priežiūros“.	Įgyvendinimas nebaigtas	Intervencinių atsargų apskaitos procedūroje neveikiančiose priemonėse liko kokybinių netikslumų
44	Rekomenduojame esant būtinybei, daryti savalaikius naudojamų dokumentų formų pakeitimus.	Padaryti visi reikiami procedūros ir susijusių dokumentų formų pakeitimai. RRA generalinio direktoriaus 2004 m. liepos 21 d. įsakymas Nr. 2004/111-0491 „Dėl vadybos sistemos dokumentų keitimo“, RRA generalinio direktoriaus 2004 m. rugpjūčio 25 d. įsakymas Nr. 2004/111-052 „Dėl vadybos sistemos dokumentų keitimo“, RRA generalinio direktoriaus 2004 m. lapkričio 11 d. įsakymas Nr. 2004/111-080 „Dėl vadybos sistemos dokumentų keitimo“, RRA generalinio direktoriaus 2004 m. gruodžio 13 d. įsakymas Nr. 2004/111-093 „Dėl vadybos sistemos dokumentų keitimo“.	Įgyvendinta	
45	Rekomenduojame naudoti tik patvirtintas dokumentų formas.	RRA generalinio direktoriaus 2004 m. liepos 21 d. įsakymas Nr. 2004/111-0491 „Dėl vadybos sistemos dokumentų keitimo“.	Įgyvendinta	
46	Rekomenduojame įvertinti patikros paramos gavėjui patvirtinti būtinumą ir atitinkamai pakeisti procedūrą (panaikinti šią dalį ir vadovautis pieno perdirbimo įmonės patvirtinimo instrukcija ir aktu, arba numatyti kitas nuostatas, užtikrinančias paramos gavėjo patvirtinimą).	RRA generalinio direktoriaus 2005 m. sausio 25 d. įsakymas Nr. 2005/111 – 008 „Dėl vadybos sistemos dokumentų keitimo“.	Įgyvendinta iš dalies	Procedūra pakeista, tačiau joje nenumatyta, kurios patikros rezultatais vadovaujantis priimamas sprendimas patvirtinti įmonę paramos gavėju arba atmesti prašymą.
47	Rekomenduojame , esant galimybei ir atsižvelgiant į įmonės gamybos grafiką, susiplanuoti paramos gavėjo patikras tokiu būdu, kad jos nebūtų atliekamos tomis pačiomis savaitės dienomis, t.y. išlaikyti netikėtumo faktorių.		Įgyvendinta	
48	Rekomenduojame sustiprinti gaunamų dokumentų registravimo kontrolę ir papildyti procedūras taip, kad RRA KS darbuotojai, gavę iš paramos gavėjo procedūroje numatytus dokumentus, grįžę iš patikros juos užregistruotų Bendrųjų ir ūkio reikalų skyriuje.	Jokių papildomų dokumentų atvežimo, išskyrus patikros aktus iš patikros vietos, Kazeino ir kazeinatų gamintojų patikros vietoje instrukcija nenumato ir tokia praktika nebetaikoma	Atmesta	Procedūros nepapildytos. Darbuotojai teigimu, dokumentai iš gaunami VMVT arba paramos gavėjo.
49	Rekomenduojame papildyti procedūrą nuostatomis, įpareigojančiomis atlikti VMVT pateiktuose kazeino kokybės patikros aktuose (ir jų priedų protokoluose) nurodytos informacijos (apie partijas, kazeino patikrintų maišų numerius) sutikrinimą su prašymuose pateikta informacija.	RRA generalinio direktoriaus 2005 m. sausio 25 d. įsakymas Nr. 2005/111 – 008 „Dėl vadybos sistemos dokumentų keitimo“. Papildytas prašymo paramai gauti patikros aktas (149_GPS_615).	Įgyvendinta iš dalies	Tyrimo protokolai negaunami
UŽSIENIO PREKYBOS ADMINISTRAVIMAS				
50	Rekomenduojame užtikrinti, kad UPD procedūros būtų išbaigtos, tikslios, aiškios, savalaikės ir tiesiogiai bei pilnai naudojamos kasdienėje veikloje, t.y.: - [diegti informacinę sistemą arba pataisyti procedūras, ypač detalias instrukcijas, pritaikant jas tik rankiniam darbui. Pasirinkus pastarąjį variantą, reikia	Parengtos procedūros ir 2005 m. birželio mėn. 15 d. patvirtintos direktoriaus įsakymu Nr. BR1-498. Informacinė sistema užsienio prekybos administravimo procese dar nebuvo naudojama, nes 2005 09-19-2005-09-23 laikotarpiu planuojama patvirtinti darbo procedūras (Bendrosios žemės ūkio politikos prekybos mechanizmų	Įgyvendinta	2005-06-15 įsakymu Nr. BR1-498 patvirtintos UPD procedūros. 2005-11-08 įsakymu Nr. BR1-750 patvirtintos UPD procedūros (nauja redakcija, pritaikant darbui su EIAIS). Eksporto Importo Administravimo Informacinės Sistema (EIAIS) pradėta naudoti 2005 m. gruodžio mėnesį.

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (Agentūros atsakymas pateiktas 2005-09-26)	Patvirtinančioji institucija	
Pastebėjimo Nr.	Rekomendacija		Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
	įvertinti ar pakankamai užtikrinamos kontrolės priemonės, kurias sustiprina ir papildomai užtikrina Informacinės sistemos naudojimas (pvz., funkcijų atskyrimas, veiksmų seka ir atsekamumas, loginės kontrolės priemonės ir pan.). - Atsižvelgiant į aukščiau esančios rekomendacijos įgyvendinimą, sukurti detalias instrukcijas (kuriose detalieai būtų išdėstyti atliktini veiksmai, ypač išskirtiniais reglamentuose numatytais atvejais) ir šioms rinkoms: bananų, perdirbtų vaisių ir daržovių, cukraus, ryžių, šviežių vaisių ir daržovių, vyno, paukštienos ir kiaušinių, avienos ir ožkienos, aliejų ir riebalų, etilo alkoholio, kiaulienos, linų ir kanapių. - Įvertinti, ar Agentūroje naudojami rašytinių procedūrų kūrimo ir valdymo mechanizmai yra pakankami ir adekvatūs itin sudėtingoms importo ir eksporto licencijavimo bei eksporto kompensavimo sistemoms.	administravimo Užsienio prekybos departamento Paraiškų administravimo ir licencijų išdavimo skyriuje procedūra bei Bendrosios žemės ūkio politikos prekybos mechanizmų administravimo Užsienio prekybos departamento Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyriaus procedūra) dėl informacinės sistemos naudojimo užsienio prekybos mechanizmų administravime.		
51	Rekomenduojame (1) užtikrinti, kad visos procedūros / tvarkos / taisyklės būtų rengiamos ir tvirtinamos pagal Agentūroje nustatytas procedūras; (2) rengti ir tvirtinti tik tinkamai parengtas, situacijai bei poreikiui adekvačias procedūras.	Įgyvendinta. UPD darbuotojai supažindinti su direktoriaus įsakymu BR1-168 „Dėl darbo procedūrų valdymo procedūros patvirtinimo“ bei šios procedūros pakeitimu (direktoriaus įsakymas BR1-360), taip pat su procedūrų rengimo pavyzdine tvarka.	Įgyvendinta	Rekomendacijos teikimo 2004 m. priešaisčių audituojamaisiais (2005) metais nenustatyta.
52	Rekomenduojame , užtikrinant aukščiausiu lygiu pasirašytų sutarčių laikymąsi, parengti rizikos veiksnių nustatymo ir vertinimo mechanizmus bei rezultatus teikti Muitinės departamentui.	Įgyvendinta. 2005 m. gegužės mėn. 20 d. buvo parengta ir suderinta „Rizikos veiksnių, administruojant užsienio prekybos mechanizmus, nustatymo ir informacijos teikimo procedūra“ su tam tikrais Agentūros struktūriniais padaliniais, bet Agentūros direktoriaus įsakymu nebuvo patvirtinta, nes Rizikų vertinimo ir valdymo skyrius tuo metu rengė ir 2005 m. birželio 27 d. direktoriaus įsakymu BR1-526 patvirtino „Rizikos analizės ir vertinimo procedūrą, administruojant užsienio prekybos mechanizmus“.	Įgyvendinta iš dalies	Rizikos analizę ir vertinimą atlieka Rizikų vertinimo ir valdymo skyrius, jie rezultatus teikia UPD, o šis neoficialiai perdavė Muitinei.
53	Rekomenduojame įdiegti Informacinę sistemą arba išsamiai išbaigti turimas darbo procedūras papildant jas aiškiais AGRIM bei AGREX dokumentų pildymo rankiniu būdu instrukcijomis.	Įgyvendinta. Parengta Bendrosios žemės ūkio politikos prekybos mechanizmų administravimo Užsienio prekybos departamento Paraiškų administravimo ir licencijų išdavimo skyriuje procedūra bei parengta Bendrosios žemės ūkio politikos prekybos mechanizmų administravimo Užsienio prekybos departamento Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyriaus procedūra, kurios patvirtintos 2005 06 15 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-498.	Įgyvendinta	2005-06-15 įsakymu Nr. BR1-498 patvirtintos UPD procedūros. 2005-11-08 įsakymu Nr. BR1-750 patvirtintos UPD procedūros (nauja redakcija, pritaikant darbui su EIAIS). EIAIS Sistema pradėta naudoti 2005 m. gruodžio mėnesį.
54	Rekomenduojame , kur reikalinga, papildyti UPD darbo procedūras mechanizmais, kurie aiškiau apibrėžtų patikrinimo ir patvirtinimo funkcijas, atsižvelgiant į tai, kad tikslas būtų ne dar du kartus pilnai perdaryti pirmojo darbą, bet perdarant esminius elementus įvertinti atlikto darbo tinkamumą, pilnumą bei atitikimą darbo procedūroms ir	Parengta Bendrosios žemės ūkio politikos prekybos mechanizmų administravimo Užsienio prekybos departamento Paraiškų administravimo ir licencijų išdavimo skyriuje procedūra bei parengta Bendrosios žemės ūkio politikos prekybos mechanizmų	Įgyvendinta	2005-06-15 įsakymu Nr. BR1-498 patvirtintos UPD procedūros. 2005-11-08 įsakymu Nr. BR1-750 patvirtintos UPD procedūros (nauja redakcija, pritaikant darbui su EIAIS). EIAIS Sistema pradėta naudoti 2005 m. gruodžio mėnesį.

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (Agentūros atsakymas pateiktas 2005-09-26)	Patvirtinančioji institucija	
Pastebėjimo Nr.	Rekomendacija		Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
	ES taisyklėms.	administravimo Užsienio prekybos departamento Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyriaus procedūra, kurios patvirtintos 2005 06 15 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-498.		
55	Rekomenduojame panaudojant rašytines procedūras (tvarkas) įdiegti detalizuotą ir tikslingą ataskaitų sistemą, kurios rezultatais būtų vadovaujamasi vertinant tikslų pasiekiamumą, rezultatyvumą, rizikų veiksmus bei sprendžiami kiti su valdymu susiję klausimai.	Informacinė sistema užsienio prekybos administravimo procese dar nebuvo naudojama, nes 2005 09-19-2005-09-23 laikotarpiu planuojama patvirtinti darbo procedūras (Bendrosios žemės ūkio politikos prekybos mechanizmų administravimo Užsienio prekybos departamento Paraiškų administravimo ir licencijų išdavimo skyriuje procedūra bei Bendrosios žemės ūkio politikos prekybos mechanizmų administravimo Užsienio prekybos departamento Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyriaus procedūra) dėl informacinės sistemos naudojimo užsienio prekybos mechanizmų administravime.	Igyvendinta	EIAIS sistema pradėta naudoti 2005 m. gruodžio mėnesį.
56	Rekomenduojame užtikrinti tinkamą ir tinkamų mokymo planų rengimą, tvirtinimą bei įgyvendinimą. (UPD mokymo planas 2004 metais yra parengtas ne pagal nustatytą tvarką, t.y. nesuderintas su Agentūros personalo mokymo strategija ir metine programa).	Vadovaujasi Nacionalinės mokėjimo agentūros prie ŽŪM valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, 2005 m. mokymo planu, patvirtintu direktoriaus 2005 02 28 įsakymu Nr. PS1-248	Igyvendinta	
57	Rekomenduojame parengti detalią UPD pavadavimo tvarką su nesuderinamų pareigų lentelę, ko pasėkoje būtų užtikrinamas visų kontrolės priemonių veiksmingumas bei tinkamas užsienio prekybos mechanizmų administravimas nestandartinėmis situacijomis (pvz.: švenčių, atostogų metu, nesant atskirų specialistų ir pan.).	Parengta ir UPD direktoriaus patvirtinta UPD tarnautojų darbo funkcijų paskirstymo ir pavadavimo tvarka	Igyvendinta	
58	Rekomenduojame įvertinti veiksmo reikalingumą bei paskirti ir jei būtina papildyti darbo procedūras. (Administruojant importo ir eksporto licencijavimo sistemą vykdomi procedūrose nenumatyti veiksmai: AGRIM ar AGREX dokumentą parengęs specialistas, UPD direktoriaus žodiniu pavedimu, turi pasirašyti ant Agentūros egzemplioriaus antros pusės).	Įvertinta ir nuspręsta, kad minėtas veiksmas nėra būtinas ir nebenaudojamas	Igyvendinta	
59	Rekomenduojame darbo procedūrose bei kitose tvarkose numatytas funkcijas bei vaidmenis paskirstyti asmeniškai ir oficialiai.	Parengta ir UPD direktoriaus patvirtinta UPD tarnautojų darbo funkcijų paskirstymo ir pavadavimo tvarka	Igyvendinta	
60	Rekomenduojame užtikrinti tinkamą, pakankamą ir savalaikį prekiautojų informavimą. (Viena iš UPD funkcijų yra rengti importuotojams ir eksportuotojams instrukcijas ir rekomendacijas dėl licencijų režimo bei eksporto kompensacijų. Įvertinant sistemų naujumą Lietuvoje ir bendrą sudėtingumą, manome, kad ši funkcija yra vykdoma nepakankamai, nes UPD yra parengusi informacinius vadovus, tačiau jie yra parengti ne visoms produktų rinkoms, o kai kuriuose iš parengtų esama neesminių klaidų. Informacija vartotojams atnaujinama neoperatyviai).	Bendras informacinis vadovas bei informaciniai vadovai atskirų sektorių rinkose parengti ir paskelbti Agentūros internetinėje svetainėje	Igyvendinta	
61	Rekomenduojame UPD aiškiai, tiksliai ir išbaigtai aprašyti dokumentavimo ir archyvavimo sistemą.	2005-03-01 direktoriaus įsakymu BR1-91 patvirtintoje BŽŪP prekybos mechanizmų vykdymo pagrindinės	Igyvendinta	

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (Agentūros atsakymas pateiktas 2005-09-26)	Patvirtinančioji institucija	
Pastebėjimo Nr.	Rekomendacija		Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
		procedūros dalyje „Instrukcija Pbp_11“ aprašytas registracijos žurnalų dokumentavimas bei archyvavimas.		
62	Rekomenduojame užtikrinti tinkamą kontrolės priemonių - tikrinimo bei tvirtinimo, vykdymą. Taip pat žiūrėti rekomendaciją prie (54) pastebėjimo.	2004-09-13 d. Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-362 UPD naudojimosi besikeičiančiais ES teisės aktais procedūra; 2004-12-01 d. Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-476 Dėl darbo procedūrų patvirtinimo.	Igyvendinta	
63	Siekiant užtikrinti (kontroliuoti) savalaikį užsienio prekybos mechanizmų administravimą, rekomenduojame , kur reikalinga, nustatyti toleruotinus administravimo terminus ir jų kontrolės priemones bei atitinkamai papildyti susijusias rašytines procedūras.	Parengta Bendrosios žemės ūkio politikos prekybos mechanizmų administravimo Užsienio prekybos departamento Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyriaus procedūra, kurios patvirtintos 2005 06 15 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-498.	Igyvendinta	
	KAIMO PLĖTROS PRIEMONĖS			
64	Rekomenduojame papildyti tiesioginių išmokų administravimo procedūrą TPS, numatant procedūroje, kad IAP išmokų administratoriai turi sutikrinti, kiek pareiškėjų kreipėsi pagal MPŪV priemonę. Taip pat rekomenduojame sutikrinimą atlikti STIS pagalba, įdiegiant sistemoje papildomą įvedamą lauką išmokų administratoriaus lange, bei atlikti bylų pagal MPŪV priemonę importą iš STIS į KPPAIS tik po minėto bylų sutikrinimo IAP.	Pakeitimo užsakymas pateiktas 2005-01-10. Pakeitimas įdiegtas 2005-07-13	Igyvendinta	Nuo 2005 metais surinktos paraiškos administruojamos vienoje STIS sistemoje ir viename padalinyje - TPS
65	Kadangi, neįmanoma užtikrinti numatytos procedūros laikymosi, rekomenduojame procedūrą koreguoti, nurodant, kad „KPPS vedėjas pagal „Paraiškų judėjimo būklės ataskaitos duomenis“ analizuoja paraiškų judėjimo procesus KDTS ir iškilus rizikai, kad paraiškų bylos per nustatytą terminą bus neperduotos KPPS, kreipiasi į KPPD direktorių surašydamas tarnybinį pranešimą“.	PPS administravimo procedūros patvirtintos Agentūros direktoriaus 2005-06-15 įsakymu Nr. BR1-503.	Igyvendinta	
	PIENO IR KITOS GAMYBOS KVOTOS			
66	Rekomenduojame pakoreguoti procedūras, panaikinant smulkius neatitikimus ES teisės aktams.	Agentūros direktoriaus 2005 m. liepos 5 d. įsakymas Nr. BR1-541 „Dėl bulvių krakmolo gamybos kvotos administravimo procedūros patvirtinimo“ Igyvendinta Nacionalinės mokėjimo agentūros prie žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2005 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. BR1-173 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2004 m. balandžio 26 d. įsakymo Nr. BR1-182 „Dėl darbo procedūrų patvirtinimo“ pakeitimo“ punktais 1.4 ir 2.4	Igyvendinta	
67	-	-		
	AKREDITAVIMO PROCESAS			
68	Rekomenduojame Kompetentingai institucijai (ŽŪM) patikslinti akreditavimo kriterijų sąrašą.	Igyvendinta, Agentūra 2005-04-15 raštu Nr. BR6-(2.26)-2381 informavo ŽŪM.	Igyvendinta	ŽŪM 2005-04-20 įsakymas Nr. 3D-232
	PAREIGŲ ATSKYRIMAS			
69	Rekomenduojame užtikrinti autorizavimo ir mokėjimo funkcijų atskyrimą.		Igyvendinta	2005 05 31 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-452 patvirtintos Automatizuotos Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonių mokėjimo prašymų administravimo mokėjimo prašymų skyriuje procedūros V skyriuje "Atsakomybė"

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (Agentūros atsakymas pateiktas 2005-09-26)	Patvirtinančioji institucija	
Pastebėjimo Nr.	Rekomendacija		Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
				numatyta, kad FAD direktorius neautorizuoja mokėjimo prašymų.
	APSKAITA			
70	-	-		
71	Rekomenduojame pataisyti procedūras, numatant, kad tikrinimus atliks ne VAD ir kad tokie tikrinimai bus atliekami iki duomenų pateikimo į FAD.	Vadovaujantis 2004-11-25 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-459 duomenų tikrinimą atlieka DFKS prieš duomenų pateikimą į FAD.	Igyvendinta	2005 09 20 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-674 patvirtintos EŽŪOGF GS lėšų administravimo finansų ir apskaitos departamente procedūros redakcijos V skyriuje numatyta, kad duomenys gauti iš RRA tikrinami DFKS prieš šių duomenų perdavimą į FAD; 2004 11 30 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-468 patvirtinta Deleguotų funkcijų, administruojant intervencines/paramos priemones, kontrolės procedūra, skirta dokumentų gauti iš RRA tikrinimui.
72	Rekomenduojame užtikrinti, kad FAD PPAAS gaunami duomenys iš perduotas funkcijas vykdančių institucijų būtų teisingi.	FAD komentaras. Tarp RRA ir NMA buvo žodžiu suderinta ir 2004-12-22 protokolu patvirtinta, kad autorizavimo data bus teikiama elektroniniuose dokumentuose apie mokėtiną/gautiną sumą ir/arba pareiškėją. Ir šiuose dokumentuose nurodyta autorizavimo data Agentūros apskaitos registruose bus registruojama kaip kreditorinio įsiskolinimo pareiškėjui atsiradimo data. Šiuo metu DFKS procedūros užtikrina, kad FAD PPAAS gaunami duomenys iš perduotas funkcijas vykdančių institucijų būtų teisingi.	Igyvendinta	2005 01 28 NMA ir RRA atstovų susirinkimo protokolu Nr. 7 buvo apibrėžta autorizavimo datos sąvoka, kaip RRA sudaromo prašymo paramai gauti/sąskaitos patikros akto užpildymo pabaiga.
73	Rekomenduojame užtikrinti, kad atliekamą darbą peržiūrėtų kitas tarnautojas.	2004-12-28 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-532 patvirtintose procedūrose tai atlieka du PPAAS tarnautojai: 1) PPAAS vyr.specialistas, atsakingas už išlaidų apskaitą ; 2) Mokėtinų sumų vadovaujantis apskaitininkas.	Igyvendinta	
74	Rekomenduojame naudoti tik patvirtintas dokumentų formas.	2004-07-01 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-272 patvirtintos procedūros iki 2004 m. rugpjūčio mėnesio buvo vertinamos išorės auditorių. Dalis registrų keitėsi atsižvelgiant į išorės auditorių pastabas, kadangi buvo nustatyta, kad registruojant operacijas 2004 metų liepos mėnesį patvirtintuose registruose negalėsime gauti tikslios apskaitos informacijos mėnesio pabaigoje. Dėl šios priežasties dalis registrų yra išsamesni, nei numatyta 2004-07-01 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-272	Igyvendinta	
75	Įvertinus žymiai didesnę iš RRA į FAD gaunamų dokumentų apimtį ateityje, rekomenduojame užtikrinti, kad PPAAS specialistai (vėliau atitinkamai DFKS specialistai) nedelsiant gautų į Agentūrą patenkančius su apskaitos vedimu susijusius dokumentus.		Igyvendinta	2005 01 28 NMA ir RRA atstovų susirinkimo protokolu Nr. 7 buvo nutarta, jog RRA autorizuotas mokėtiną/gautiną sumą elektronine forma bei šių elektroninių duomenų suvestines pateikia NMA ne vėliau nei 2004 10 05 ŽŪM įsakymu Nr. 3D-544 patvirtintose Žemės ūkio ir maisto produktų intervencinių pirkimų administravimo ir finansavimo taisyklėse numatytas terminas. 2005 03 04 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-97 patvirtintoje Deleguotų

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (Agentūros atsakymas pateiktas 2005-09-26)	Patvirtinančioji institucija	
Pastebėjimo Nr.	Rekomendacija		Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
				funkcijų, administruojant intervencines/paramos priemones, kontrolės procedūroje nurodyta, jog DFKS tarnautojas gavęs iš RRA popierinę elektroninių duomenų suvestinę ir ją patikrinęs per dvi darbo dienas perduoda FAD.
76	Rekomenduojame Paraiškos formą papildyti atžymų pildymo ŽŪM datomis.	Paraiškos forma buvo suderinta su ŽŪM ir patvirtinta 2004-10-26 Žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-577 tvirtinant EŽŪOGF GS lėšų gavimo iš EK apskaitos ir pervedimo taisyklės. Pastaba bus svarstoma.	Įgyvendinta	2005 09 20 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-674 patvirtintos EŽŪOGF GS lėšų administravimo finansų ir apskaitos departamente procedūros redakcijos 6-ame priede pateiktoje Pinigų užsakymo paraiškos formoje numatytas ŽŪM tarnautojų atžymų apie išankstinę kontrolę ir paraiškos įvykdymą pildymo datos įrašymas
77	-	-		
	KOMPIUTERINIŲ SISTEMŲ SAUGUMAS			
78	Rekomenduojame Agentūros strategijoje nurodyti, kuriam laikotarpiui ji sukurta.	2005-01-21 BR1-29	įgyvendinta	Strategija sukurta dviems metams.
79	Rekomenduojame užtikrinti neoperatorių patekimo į serverinę registraciją.	2005-04-05 BR1-229	įgyvendinta	2005-04-05 BR1-229. Patikrinta stebėjimo metu kartu su ES akreditavimo auditoriais iš D&T
80	Rekomenduojame parengti KVAIS (pienas) ir KVAIS (linai) nesuderinamų pareigų matricas.		Įgyvendinta	2005 m. sausio 26 d. direktoriaus įsakymu Nr. BR1-34 patvirtintos pieno gamybos kvotų administravimo Agentūros PKS procedūros 90 priede pateikta suderinamų rolių matrica
81	Rekomenduojame apvarstyti galimybę, kad Agentūros kompiuterizuotose informacinėse sistemose duomenys patektų anksčiausioje dokumentų gavimo vietoje.	Šiuo metu ši galimybė yra svarstoma su ŽŪM bei savivaldybių atstovais. Rengiamasi vykdyti pilotinį projektą, siekiant įvertinti realias šių funkcijų perkėlimo galimybes.	Įgyvendinimas nebaigtas	Galimybė apvarstyta, tačiau atidėta iki 2006-04-01, nes planuojama kad bus priimtos naujos Pieno kvotų sistemos administravimo taisyklės
82	Rekomenduojame apvarstyti galimybę, kad kompiuterizuotose informacinėse sistemose atsispėtų visi svarbiausi veiklos procesai. (KPPAIS ir STIS sistemose neatsispindi KDTS klaidingai sutikrintos paraiškos (pirminiai dokumentai), t.y. kompiuterizuotoje sistemoje nepažymima, jeigu paraiškų siunta grąžinama į KDTS arba savivaldybės Žemės ūkio skyrių dėl paraiškų netinkamo sutikrinimo).	Pakeitimo užsakymas pateiktas 2005-01-10. Pakeitimas įdiegtas 2005-07-13	įgyvendinta	Galimybė apvarstyta ir inicijuotas pakeitimas
83	Rekomenduojame apvarstyti galimybę, kad KVAIS (pienas) dokumentų peržiūra atsitiktinė atranka būtų generuojama automatinio būdu.	KVAIS pakeitimo specifikacija yra suderinta, vyksta darbo dokumentų rengimas. Kadangi KVAIS pakeitimai šiuo metu yra įgyvendinami etapais, šio etapo pakeitimų įgyvendinimas KVAIS yra planuojamas atlikti iki 2005-10-03.	įgyvendinta	Galimybė apvarstyta. Agentūros patvirtintas RRPD119 užsakymas dėl audito pastabu.doc ir KVAIS (Pienas) RD100 Sistemos procesu modelis RRPD119 v2.0.doc.
84	Rekomenduojame apvarstyti galimybę, kad kompiuterizuotose informacinėse sistemose atsispėtų visi svarbiausi veiklos procesai. (KVAIS (pienas) kompiuterizuotoje sistemoje neatsispindi vedėjo atliekamas dokumentų tvirtinimas (dokumentai patvirtinami parašu))	KVAIS pakeitimo specifikacija yra suderinta, vyksta darbo dokumentų rengimas. Kadangi KVAIS pakeitimai šiuo metu yra įgyvendinami etapais, šio etapo pakeitimų įgyvendinimas KVAIS yra planuojamas atlikti iki 2005-10-03.	įgyvendinta	Galimybė apvarstyta. Agentūros patvirtintas RRPD119 užsakymas dėl audito pastabu.doc ir KVAIS (Pienas) RD100 Sistemos procesu modelis RRPD119 v2.0.doc.
85	Rekomenduojame papildyti konfidencialios informacijos žymomis ataskaitų bei kitų dokumentų, kuriuose naudojama konfidenciali informacija, formas.	2005-05-06 Direktoriaus įsakymas Nr. BR1-398	įgyvendinta	Papildyta

9.2 AKREDITAVIMO AUDITO METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA

Šioje Ataskaitos dalyje, žemiau esančiose lentelėse pateikiame Akreditavimo audito, kurį atliko Kompetentingos institucijos paskirti išorės auditoriai, metu pateiktų 63 rekomendacijų įgyvendinimo peržiūros rezultatus. Pastebėjimai, jų svarba ir rekomendacijos bei Agentūros komentarai ir / arba veiksmai buvo aprašyti 2004-12-15 pateiktoje audito ataskaitoje.

Išorės auditoriai naudojo šiuos pastabų svarbos lygius⁹²:

1. Aukšta – pastabos, kurios kritiškai svarbios akreditavimo kriterijų atitikimui ir reikalauja neatidėliotinų NMA veiksmų.
2. Vidutinė – pastabos, kurios yra svarbios kontrolės aplinkai ir NMA akreditavimo kriterijų atitikimui, ir reikalauja NMA veiksmų per tiksliai apibrėžtą laikotarpį.
3. Vidutinė* – pastabos, kurios yra svarbios kontrolės aplinkai ir NMA akreditavimo kriterijų atitikimui, tačiau kontrolės priemonės yra diegimo etape, todėl mes įvertinome pasirinktą kontrolės priemonės sprendimą kaip tinkamą, bet negalėjome įvertinti diegimo rezultato.
4. Žema – pastabos, kurios nėra svarbios NMA akreditavimo kriterijų atitikimui, tačiau kurios pagerina kontrolės aplinką ir į kurias reikia atsižvelgti.
5. „–“ – pastabos, kurios nebuvo vertintos dėl darbo apimties apribojimo.

Atlikę peržiūrą nustatėme, kad Agentūroje:

- įgyvendintos 42 rekomendacijos;
- 8 rekomendacijų įgyvendinimas nebaigtas;
- iš dalies įgyvendintos 2 rekomendacijos;
- 5 rekomendacijos tapo nebeaktualios dėl nurodytų priežasčių;
- atmestos 3 rekomendacijos;
- 4 rekomendacijos neįgyvendintos.

⁹² Ataskaita dėl NMA atitikimo EŽŪOGF Garantijų skyriaus administravimui priimtiems akreditavimo kriterijams / 2004 m. gruodis, 1.2 dalis, 5 psl.

Lentelė Nr. 32. Akreditavimo audito metu pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra.

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
	Bendro pobūdžio pastebėjimai					
1.	STIS pagalba atliekamas sutikrinimas tik su viena finansavimo priemone – "Apželdinimo mišku programa". Su jokiais kitomis priemonėmis sutikrinimas sistemų pagalba nėra numatytas. KPPS/AAPS atlieka kryžminę patikrą su atitinkamomis EŽŪOGF Garantijų skyriaus ir BPD finansuojamomis priemonėmis paraiškos vertinimo metu, bet nėra periodinės kryžminės patikros, kuri leistų patikrinti, jog nepasikeitė situacija ir nėra paraiškų nesuderinamoms priemonėms. NMA nusprendė atidėti kontrolės mechanizmo kūrimą TI administravime, kadangi 2004 m. nėra nei vienos NMA administruojamos paramos priemonės, kurios nebūtų galima teikti tam pačiam pareiškėjui, gavusiam tiesioginę išmoką, tačiau tokia situacija susidarys jau 2005 m.	Vidutinė*	Rekomenduojama sukurti tinkamą sisteminių / rankinių kontrolės mechanizmą, kuris užtikrintų, kad nebus neleistinai mokamos išmokos tam pačiam gavėjui. Atsakingas: NMA	2004 m. gruodžio 7 d. vykusiam valstybės tarnautojų susirinkime (2004-12-07 protokolais Nr. BR 11-(1.8)-42) buvo nuspręsta parengti Agentūros direktoriaus įsakymo projektą dėl kryžminės patikros tarp paramos priemonių lentelės patvirtinimo bei kontrolės mechanizmo, kuris užtikrintų, kad nebus neleistinai mokamos išmokos tam pačiam gavėjui, principinę schemą. 2004 m. gruodžio 10 d. buvo priimtas direktoriaus įsakymas Nr. BR1-495 „Dėl kryžminės patikros tarp paramos priemonių lentelės bei kontrolės mechanizmo, kuris užtikrintų, kad nebus neleistinai mokamos išmokos tam pačiam paramos gavėjui, principų patvirtinimo“. Šiuo įsakymu buvo patvirtinta Kryžminės patikros tarp paramos priemonių lentelė bei kontrolės mechanizmo principai. Vadovaujantis minėtais principais yra užtikrinamas kontrolės mechanizmas, kuris bus optimizuotas iki 2005 m. vasario 15 d.	Peržiūrėjus kryžminės patikros tarp paramos priemonių lentelę, konstatuojama, kad kryžminio patikrinimo sistema yra sukurta. Šiuo atveju nėra vertinamas jos efektyvumas ir neteikiamos konkrečios rekomendacijos dėl jos tobulinimo, kadangi tokios rekomendacijos gali būti teikiamos tik konkretaus audito metu nustatytus neatitikimus. 2005 metų išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito metu buvo pateiktos konkrečios rekomendacijos dėl kryžminių patikrų tarp priemonių tobulinimo.	Igyvendinta
2.	Nėra pilnos parengtos duomenų atsekamumo dokumentacijos, t.y. nėra baigtos rengti kvotų ir intervencijos priemonių administravimo dokumentacijos paketai.	Vidutinė	Rekomenduojame parengti duomenų atsekamumo dokumentaciją, vadovaujantis LR ir Europos Sąjungos institucijų norminių aktų nuostatomis. Atsakingas: NMA	Šiuo metu audituotinių duomenų atsekamumo sistemos kvotų ir intervencinių priemonių administravimui parengtos ir pateiktos tvirtinimui.		Igyvendinta
3.	Nėra užbaigtas visą NMA veiklą apimančio veiklos testinimo planas. Kritinių situacijų prevencijai yra įvardintos tik technologinės priemonės.	Žema	Rekomenduojame papildyti veiklos testinimo planą, numatant kritiškai svarbių veiklos funkcijų veiklos būdus ir vaidmenis, įvykus incidentui, kurios nurodytų struktūrinių padalinių darbuotojų veiksmus sutrikus IS, bei sukurti ir įgyvendinti veiklos testinimo rizikos valdymo veiksmų planus. Atsakingas: NMA / ITD	Veiklos testinimo planas bus papildytas numatant kritiškai svarbių veiklos funkcijų vaidmenis bei sukurti veiklos testinimo rizikos valdymo planai 2005 m. iki 2005 m. sausio 31 d.	Audito (pagal ISO17799) metu nagrinėtas veiklos testinimas. Planai tvirtinti 2005-01-31 įsakymu BR1-40.	Igyvendinta
	Deleguotos funkcijos					

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
4.	Bendradarbiavimo sutartys su savivaldybėmis gali būti nuginčytos teismine tvarka, nes galimai pažeistas sutarties šalių lygiateisiškumo principas, neaišku, kokio pobūdžio atsakomybė būtų taikoma už sutarties nevykdymą, sutarties IV skirsnis „Šalių atsakomybė“ neatitinka LR įstatymų nuostatų, reglamentuojančių viešojo administravimo subjekto atsakomybę (VAĮ V skirsnis bei LR CV 6.271 str.) Neaišku, kaip būtų sprendžiamas klausimas kilus ginčui dėl netinkamo finansavimo valstybinių (perduotų savivaldybėms) funkcijų vykdymui (LR Vietos savivaldos įstatymas 36 str. 7 dalis).	Vidutinė	Rekomenduojame apsvarstyti sutarčių koregavimo galimybę. Atsakingas: ŽŪM	Bus atlikta iki 2005 m. kovo 1 d.		Neįgyvendinta
5.	Bendradarbiavimo sutartyse nenumatytos veiklos atskaitomybės apie funkcijų vykdymą ir kontrolės priemonių įgyvendinimo darbus per tam tikrą laikotarpį.	Vidutinė	Rekomenduojame papildyti bendradarbiavimo sutartis. Atsakingas: NMA	Veiklos atskaitomybės apie funkcijų vykdymą reikalavimai bus numatyti iki 2005 m. kovo 1 d.	Žr. Ataskaitos 6.3.4 dalį	Įgyvendinimas nebaigtas
6.	Dalis RRA privalomų pateikti dokumentų (Elektroninių duomenų apie mokėtiną / gautiną sumą ir / arba pareiškėją pagrindimo klausimynai) nėra suderinti su RRA administravimo procedūromis. Taip pat nėra suderinti kiti su šių dokumentų administravimu susiję procedūriniai žingsniai.	Vidutinė	Rekomenduojame suderinti RRA ir NMA teikiamus / gaunamus dokumentus bei jų administravimo procedūras. Atsakingas: KD / RRA	Formos suderintos, oficialų suderinimo protokolą numatoma pasirašyti iki 2004-12-23.	Suderinta 2004-12-24 protokolu tarp Agentūros ir RRA "Dėl NMA ir VĮ LŽŪMPRRA bendradarbiavimo veiksmų suderinimo paramos priemonių administravimo srityje"	Įgyvendinta
7.	DFAIPK procedūroje nėra numatytos dokumentų judėjimo valdymo priemonės (dokumentų registravimo žurnalai, dokumentų registravimo taisyklės, atsakingi tarnautojai), todėl kyla rizika, kad nebus galima kontroliuoti dokumentų judėjimo srautų (atsekamumo užtikrinimas) bei nebus galima kontroliuoti, ar visi dokumentai laiku bus įvertinti ir pateikti nustatytiems gavėjams (darbo kontrolės užtikrinimas).	Vidutinė	Rekomenduojame DFAIPK procedūroje numatyti priemones dokumentų judėjimo atsekamumui bei darbų vykdymo kontrolei užtikrinti.	Procedūros bus pakoreguotos iki 2005-02-01.		Įgyvendinta

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
8.	Procedūrose numatomos administracinės, dokumentinės ir kontrolės kokybės patikros praktiškai dubliuoja RRA vykdomas pareiškėjų patikras vietoje bei NMA vidaus audito funkcijas. Be to, Komisijos reglamente (EB) Nr. 1663/95 nėra nustatyta, kad tokie planiniai patikrinimai turi būti vykdomi. Kadangi numatyta procedūra pareikalaus nemažų išteklių jos vykdymui, todėl vertinant kontrolės poreikį ir priemones bei reikiamas sąnaudas joms įgyvendinti, kyla rizika, kad NMA ištekliai bus naudojami neefektyviai.	Žema	Rekomenduojame organizuoti deleguotų funkcijų kontrolės priežiūrą taip, kad būtų užtikrinta reikiama kontrolė, atsižvelgiant į efektyvų NMA išteklių panaudojimą. Atsakingas: KD	Procedūra keičiama, paliekant galimybę KD atlikti pastaboje minimas patikras tik iš DFVI gautų dokumentų, įrodančių DFVI privalomų išmokos pagrįstumui veiksmų atlikimą, tikrinimo metu nustatčius DFVI veiklos trūkumų tendencijas. Pranešimai apie pastaboje minimų patikrų rezultatus bus perduodami VAD. Procedūra bus pakoreguota iki 2005-02-01.		Įgyvendinta
Autorizavimo funkcija. Tiesioginė parama						
9.	Nepilnai užtikrinama STIS klasifikatorių tvarkymo kontrolė, nėra priemonių bei procedūrų, leidžiančių per apibrėžtą laiką nustatyti STIS sistemoje padarytų pakeitimų teisėtumą, tikslumą ir pilnumą.	Vidutinė	Rekomenduojame sukurti ataskaitas, leidžiančias parodyti klasifikatorių parametrų keitimo faktą. Atitinkamai turi būti pakoreguotos STIS vartotojų procedūros bei sistemų vartotojų dokumentacija. Atsakingas: TPS	Ataskaitas numatyta paruošti ir įdiegti sistemoje iki 2005-03-31.		Įgyvendinta
10.	STIS sistemoje galima koreguoti joje laikomą Blokų registro informaciją. Nėra parengta priemonių bei procedūrų, leidžiančių per apibrėžtą laiką nustatyti blokų informacijos keitimo faktą bei įvertinti jo pagrįstumą.	Vidutinė	Rekomenduojame įgyvendinti Blokų registro duomenų keitimo kontrolę ir numatyti sisteminių pakeitimų ataskaitą. Atsakingas: TPS	Ataskaitas numatyta paruošti ir įdiegti sistemoje iki 2005-03-31.		Įgyvendinta
11.	STIS ir FAS sistemoje nėra nustatytas nesuderinamų rolių (vaidmenų) sąrašas, todėl kyla rizika, kad darbuotojams bus suteiktos rolės, aiškiai nesuderinamos proceso kontrolės požiūriu.	Vidutinė	Rekomenduojame sudaryti sistemos vartotojų nesuderinamų teisių matricą, įgyvendinti nesuderinamų sistemos vartotojų teisių apsaugą ir kontrolę bei atitinkamai pakoreguoti procedūrą. Rekomenduojame sukurti kontrolės priemones, kurių pagalba būtų vertinama, ar nėra vartotojų, kuriems apeinant vidaus tvarką buvo suteiktos nesuderinamos rolės, bei priskirta atsakomybė už reguliarią šios ataskaitos peržiūrą. Atitinkamai turi būti pakoreguotos STIS (ir FAS) vartotojų procedūros bei sistemų vartotojų dokumentacija. Atsakingas: TPS	Atsižvelgiant į rekomendacijas ir proceso kontrolės užtikrinimą, nesuderinamų teisių matricą planuojama parengti iki 2005-01-15.		Įgyvendinta

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
12.	STIS sistemoje nėra realizuotos ataskaitos, kurios pateiktų per tam tikrą laikotarpį į FAS sistemą išsiųstų patvirtintų išmokų kiekį ir bendrą sumą, todėl periodinis kryžminis sutikrinimas su informacija iš FAS apie iš STIS gautas išmokas nėra galimas.	Vidutinė	Rekomenduojame sukurti tokias periodines ataskaitas, kurios turėtų padėti sutikrinti iš STIS į FAS išsiųstų išmokų kiekį ir sumą per pasirinktą laikotarpį. Atitinkamai turi būti pakoreguotos STIS (ir FAS) vartotojų procedūros bei sistemų vartotojų dokumentacija. Atsakingas: TPS	Realizuota. Uždarius ataskaitinį laikotarpį yra formuojamas Priskaičiavimų suderinimo aktas, 2004-12-17 direktorius įsakymu Nr. BR1-514 patvirtintos NMA struktūrinių padalinių į FAS duomenų sutikrinimo taisyklės.		Igyvendinta
13.	STIS realizuotas probleminių pareiškėjų administravimo funkcionalumas neatitinka procedūroje numatytų veiksmų.	Žema	Rekomenduojame papildyti TIA procedūrą aprašant informacijos apie „probleminius pareiškėjus“ panaudojimą valdymo tikslais ir suderinant procedūras su STIS funkcionalumu. Atsakingas: TPS	Atsižvelgiant į rekomendacijas TIA procedūra su STIS dėl probleminių pareiškėjų sąrašo planuojama suderinti iki 2005 m. vasario 28 d.	TIA atsisakė probleminių pareiškėjų sąrašo, jį veda ir naudoja tik KD.	Nebeaktualu
14.	Nėra sukurtų priemonių, užtikrinančių skundų administravimo procedūros įgyvendinimą.	Žema	Rekomenduojame iki galo įgyvendinti skundų administravimo procedūrą. Atsakingas: TPS	TIA procedūroje, patvirtintoje 2004-11-05 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-424 numatyti būtini skundų administravimo veiksmai.		Igyvendinta
15.	Nėra visiškai užtikrinta paraiškų bylų saugumo ir jų judėjimo kontrolė.	Žema	Atsižvelgiant į paraiškų kiekį rekomenduojame automatizuoti bylų judėjimo kontrolę. Atsakingas: TPS	Automatizuoti bylų judėjimo kontrolę numatoma 2005 m. balandžio 1 d.		Igyvendinta
16.	STIS nėra automatizuota sprendimo priėmimo ribų kontrolė, ji atliekama naudojant rankiniu būdu parengtą ataskaitą. Dėl didelio autorizuojamų bylų skaičiaus nėra eliminuota klaidos atsiradimo rizika.	Žema	Rekomenduojame efektyviau panaudoti STIS galimybes automatizuojant kontrolės priemones, pvz.: automatizuoti sprendimo priėmimo ribų kontrolę per vartotojų teises. Atsakingas: TPS	Automatizuotas autorizotų paraiškų ataskaitų formavimas naudojantis STIS numatytas įdiegti iki 2005-12-31.	Žr. Ataskaitos 5.1 dalį	Neįgyvendinta
	Autorizavimo funkcija. Kaimo plėtros priemonės					

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
17.	Neparuošti visi teisės aktai ar sutartys, kurių pagrindu nustatoma kitų institucijų atsakomybė pateikti pareiškėjams pažymas: - apie ūkio atitikimą 1991 m. gruodžio 12 d. Europos Tarybos direktyvos Nr. 91/676/EEB keliamiems reikalavimams, - dėl ūkyje esančių pelkių ir šlapžemių, - dėl apsauginių juostų patvirtinimo.	Vidutinė	Rekomenduojame parengti/įpareigoti parengti reikalingus teisės aktus ir susitarimus/sutartis, kurie užtikrintų, jog pareiškėjams bus pateiktos pažymos, kurių reikalauja NMA. Atsakingas: NMA / ŽŪM / AM	Bendras žemės ūkio ir aplinkos ministrų įsakymas dėl institucijos tikrinsiančios ūkio atitikimą 1991 m. gruodžio 12 d. Europos Tarybos direktyvos Nr. 91/676/EEB keliamiems reikalavimams yra parengtas, planuojama, kad bus pasirašytas iki 2005-02-01. Įsakymas dėl ūkyje esančių pelkių ir šlapžemių pažymų formų patvirtinimo bei išdavimo yra parengtas, planuojama, kad bus pasirašytas iki 2005-02-01.	Pažymos apie pareiškėjo žemėje esančias pelkes ir šlapžemes forma (Agrarinės aplinkosaugos priemonė „Kraštovaizdžio tvarkymo sistema“), bei, kad jas išrašo savivaldybės, patvirtinta 2004-12-23 ŽŪM įsakymu Nr. 3D-673. Kaip pokalbio, įvykusio 2006-01-25, metu nurodė AAPS vedėja O. Šakalienė pažymas išduoda savivaldybių žemėtvarkos skyriai, išduodant pažymas, problemų nustatyta nebuvo. Pažymų, kurias pareiškėjams turi išduoti RAAD, pabaigus teikti paramą pagal priemonę „Standartų laikymasis“ (remiama sritis - atitikimas Nitratų direktyvos reikalavimams), forma nėra patvirtinta ŽŪM įsakymu	Įgyvendinta iš dalies
18.	KPPAIS analizės dokumentuose nėra aprašyta, kokie paraiškos duomenys ir su kokia turima sistemoje informacija yra tikrinami paraiškos kryžminės patikros metu. Nėra aprašytas paramos ir sankcijų skaičiavimo mechanizmas (kokiais kriterijais remiantis skaičiuojamas sankcijos dydis, kaip tvarkomi sankcijos dydžio skaičiavimą įtakojantys parametrai, kt.). Taip pat, šios ataskaitos duomenys, kasmetinių prašymų administravimas KPPAIS nėra baigtas diegti.	Vidutinė	Rekomenduojame užtikrinti, jog KPPAIS vykdys KPPAP/FADKPPAP aprašytą funkcionalumą, arba pakeisti aprašytas sistemos kontroles į kitas kontrolės priemones. Atsakingas: KPPS / AAPS / MPS	Įgyvendinta direktoriaus 2004 lapkričio 30 d. įsakymu Nr. BR1-467 (AM paramos skaičiavimas ir sankcijų dydžiai yra aprašyti MPS procedūrų 14 priede).		Įgyvendinta
19.	KPPAIS galima koreguoti sisteminius vertinimo (kryžminės patikros, patikros vietoje) rezultatus, vertintojas gali koreguoti tikrintojų įvestus esminius bylos duomenis. Sistema nerodo šių pakeitimų ir nėra ataskaitos, kuri parodytų, kurioms byloms ir kokie pakeitimai buvo atlikti. Sistemoje nėra galimybės nurodyti, kokių dokumentų pagrindu paraiškos duomenys sistemoje buvo pakoreguoti. Paraiškos duomenų koregavimo istorija bus prieinama tik per duomenų bazės audito lenteles.	Vidutinė	Rekomenduojame sukurti ataskaitas, leidžiančias parodyti vertinimo ar bylos duomenų koregavimo faktą. Atitinkamai turi būti pakoreguotos KPPAIS vartotojų procedūros bei sistemų vartotojų dokumentacija. Atsakingas: KPPS / AAPS / MPS	KPPAIS rodo pakeitimus ir šių pakeitimų duomenys bus prieinami Vidaus audito departamentui. Iki 2005-03-01 bus sukurta ataskaita, leidžianti parodyti vertinimo ar bylos duomenų koregavimo faktą.		Įgyvendinta

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
20.	Nepilnai užtikrinama KPPAIS klasifikatorių tvarkymo kontrolė.	Vidutinė	Rekomenduojame įgyvendinti periodinę klasifikatoriaus tvarkymo kontrolę ir numatyti sisteminių pakeitimų ataskaitą. Atsakingas: KPPS / AAPS / MPS	Šiuo metu klasifikatoriaus tvarkymo kontrolė įgyvendinama vadovaujantis Agentūros direktoriaus 2004 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. BR1-474 bei Agentūros direktoriaus 2004 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. BR1-462 patvirtintomis Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonių administravimo taisyklėmis (Skyrius: „Klasifikatorių tvarkymas“) Iki 2005-03-01 bus pakoreguotos KPPAIS / MPS vartotojų procedūros bei sistemų vartotojų dokumentacija.		Igyvendinta
21.	KPPAIS yra nustatytas nesuderinamų rolių (vaidmenų) sąrašas, tačiau nėra procedūrų, kurios užtikrintų sistemos vartotojų teisių apsaugą, todėl kyla rizika, kad darbuotojams bus suteiktos rolės, aiškiai nesuderinamos proceso kontrolės požiūriu.	Vidutinė	Rekomenduojame įgyvendinti nesuderinamų sistemos vartotojų teisių apsaugą ir kontrolę bei atitinkamai pakoreguoti procedūrą. Rekomenduojame sukurti kontrolės priemones, kurių pagalba būtų vertinama, ar nėra vartotojų, kuriems apeinant vidaus tvarką buvo suteiktos nesuderinamos rolės, bei priskirta atsakomybė už reguliarią šios ataskaitos peržiūrą. Atitinkamai turi būti pakoreguotos KPPAIS vartotojų procedūros bei sistemų vartotojų dokumentacija. Atsakingas: KPPS / AAPS / MPS	Rekomendacija iki 2005-03-01 bus įgyvendinta atitinkamai pakoreguojant KPPAIS / MPS vartotojų procedūras bei sistemų vartotojų dokumentaciją.		Igyvendinta
22.	KPP paramos priemonės MPŪ administravimo metu neužtikrinama KDTS sutikrintojų kontrolė, todėl sutikrintojui nepažymėjus, kad paraiška TI paramai turi priedą ir MPŪ paramai gauti, parama toliau bus administruojama tik TI.	Vidutinė	Rekomenduojame sudaryti pareiškėjų, gaunančių MPŪV paramą sąrašą ir per sekantį paraiškų surinkimo ir administravimo etapą atlikti patikrinimą, ar pareiškėjai pateikė prašymus pagal šią paramos priemonę sekančiais metais, o radus neatitikimus patikrinti TI bylas ir įsitikinti, jog pareiškėjas tikrai neprašė paramos. Atsakingas: KPPS	Patvirtinta direktoriaus gruodžio 10 d. įsakymu Nr. BR1-495 dėl visų Agentūros administruojamų priemonių suderinamumo ir patvirtinta kontrolės tvarka.	2005 metais surinktos paraiškos administruojamos vienoje STIS sistemoje ir viename padalinyje - TPS	Nebeaktuali
23.	MPS procedūros yra nuolat atnaujinamos, procedūrose aprašytas KPPAIS funkcionalumas šiuo metu yra diegiamas, todėl ne visi MPS atliekami administravimo veiksmai atitinka nurodytus procedūrose.	Vidutinė	Rekomenduojame įdiegti KPPAIS MPS procedūrose numatytą funkcionalumą ir kokybiškai atnaujinti MPS procedūras. Atsakingas: MPS	Igyvendinta direktoriaus 2004 lapkričio 30 d. įsakymu Nr. BR1-467.	Agentūros direktoriaus 2004-11-30 įsakymu Nr. BR1-467 buvo patvirtintos: Automatizuotų Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonių mokėjimo prašymų administravimo Mokėjimo prašymų skyriuje procedūrą ir KPPAIS naudotojo instrukciją „DO.110 Naudotojo instrukcija MPS“. Kadangi tiek procedūra, tiek naudotojo instrukcija yra patvirtintos, traktuojama, kad rekomendacija nebėra aktuali.	Nebeaktuali

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
24.	KPPAIS nėra realizuotos ataskaitos, leidžiančios pamatyti tam tikras paraiškas ar kitus susijusius dokumentus, su kuriais per tam tikrą laiko tarpą nebuvo atlikti reikalaujami veiksmai (pvz., išsiųstas paklausimas, atlikta kontrolė, įvertintos kontrolės išvados ar pan.).	Žema	Rekomenduojame sukurti šiame punkte minėtas ataskaitas, kurios padėtų užtikrinti savalaikį vidinių darbo procedūrų reikalaujamų veiksmų atlikimą bei ženkliai padidintų proceso kontrolės efektyvumą. Atsakingas: KPPS / AAPS / MPS	Rekomendacija iki 2005-03-01 bus įgyvendinta atitinkamai pakoreguojant KPPAIS/MPS vartotojų procedūras bei sistemų vartotojų dokumentaciją.		Įgyvendinta
	Autorizavimo funkcija. Kvotos					
25.	Negalima įvertinti, ar bus užtikrinamas teisingas duomenų perdavimas iš KVAIS (pienas) ir KVAIS (linai) sistemos į apskaitą (FAS), nes numatytas sprendimas dar nėra realizuotas. Buvo įvertintas pasirinktas duomenų perdavimo iš KVAIS (pienas) ir KVAIS (linai) į FAS technologinis sprendimas, aprašytas sistemų techninės analizės dokumentacijoje. Šį sprendimą mes vertinome, kaip tinkamas.	Vidutinė*	- Atsakingas: PKS	KVAIS (pienas) ir KVAIS (linai) sistemų integracija su FAS numatoma atlikti iki 2004 m. gruodžio 31 d.		
26.	Pagal IT departamento pateiktą rolių sąrašą ir PKS pateiktą informaciją matyti, kad tam pačiam tarnautojui yra suteiktos tiek Vertintojo, tiek ir Tvirtintojo rolės KVAIS (pienas) sistemoje. Tai pažeidžia nesuderinamų rolių atskyrimo principą. Rekomendacijai įgyvendinti NMA parengė KVAIS (pienas) sistemos pakeitimo užsakymą RRPD54 (2004-11-23). Kadangi sprendimas nėra realizuotas, todėl negalima įvertinti jo veikimo.	Vidutinė*	Rekomenduojame aiškiai atskirti Vertintojo ir Tvirtintojo roles KVAIS (pienas) sistemoje. Atsakingas: PKS	Šiuo metu Agentūros RRPD PKS specialistai turi tik po vieną KVAIS vartotojo rolę arba po kelias nepažeidžiant „keturių akių principo“ (pvz. supirkėjų tvirtintojas ir klasifikatoriaus tvarkytojas). Pakeitimas RRPD54 bus įgyvendintas iki 2005 m sausio 31 d.	KVAIS (Pienas) PS120 Taikomosios sistemos pakeitimas (RRPD54) v1.0. Diegimas įvykdytas 2005-01-28	įgyvendinta
27.	KVAIS (pienas) sistemoje nėra kontrolės priemonių, kurios užtikrintų, kad nebūtų manipuliuojama galimybe keisti (taisyti) pieno kvotos dydį pareiškėjui. Rekomendacijai įgyvendinti NMA parengė KVAIS (pienas) sistemos pakeitimo užsakymą RRPD56 (2004-11-29). Kadangi sprendimas nėra realizuotas, todėl negalima įvertinti jo veikimo.	Vidutinė*	Rekomenduojame numatyti KVAIS (pienas) sistemoje papildomas kontrolės priemones atliktų veiksmų priežiūrai. Atsakingas: PKS	Pakeitimas RRPD56 bus įgyvendintas iki 2005 m sausio 31 d.	KVAIS (Pienas) PS120 Taikomosios sistemos pakeitimas (RRPD56) v1.0. Diegimas įvykdytas 2005-02-24	įgyvendinta

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
28.	KVAIS (pienas) sistemoje galima atmesti Kontrolės departamento suvestus patikros vietoje rezultatus (galimas baudas, sankcijas) be nuorodos į tam tikrą KVAIS (pienas) sistemoje registruotą dokumentą. Nėra priemonių, leidžiančių stebėti ir kontroliuoti šiuos veiksmus. Rekomendacijai įgyvendinti NMA parengė KVAIS (pienas) sistemos pakeitimo užsakymą RRPD55 (2004-11-29). Kadangi sprendimas nėra realizuotas, todėl negalima įvertinti jo veikimo.	Vidutinė*	Rekomenduojame numatyti KVAIS (pienas) sistemoje papildomas priemones atliekamų veiksmų kontrolei užtikrinti arba papildyti (pakeisti) sisteminius ir nesisteminius procedūros vykdymo žingsnius šioje srityje. Atsakingas: PKS	Pakeitimas RRPD55 bus įgyvendintas iki 2005 m. sausio 31 d.	KVAIS (Pienas) PS120 Taikomosios sistemos pakeitimas (RRPD55) v1.0. Diegimas įvykdytas 2005-02-03	Įgyvendinta
29.	ŽŪIKVC atmestų dokumentų sutikrinimas vykdomas patikrinimui atrenkant tik iki 5 proc. dokumentų.	Vidutinė	Rekomenduojame tikrinti visus ŽŪIKVC atmestus dokumentus, siekiant užtikrinti dokumentų priėmimo proceso kokybę. Atsakingas: PKS	Įgyvendinta 2004 m. gruodžio 1 d. direktoriaus įsakymu Nr. BR1-480 patvirtintos pieno gamybos kvotų administravimo Agentūros PKS procedūros 64-65 punktuose (vertintojas sutikrina 100 proc. ŽŪIKVC atmestų dokumentų).	2004 m. gruodžio 1 d. direktoriaus įsakymu Nr. BR1-480 patvirtintos pieno gamybos kvotų administravimo Agentūros PKS procedūros VII skyriuje "Atmestų ŽŪIKVC dokumentų administravimas" numatyta, kad vertintoja tikrina visus ŽŪIKVC atmestus dokumentus.	Įgyvendinta
30.	PLGKPA procedūroje nėra aiškiai nustatyta vidinių dokumentų ruošimo ir registravimo tvarka.	Vidutinė	Rekomenduojame numatyti veiksmus vidaus dokumentų rengimui ir administravimui bei atitinkamai papildyti procedūrą. Atsakingas: PKS	Vidaus dokumentų rengimas ir administravimas yra detalizuoti Pluoštinių linų nacionalinio garantuoto kiekio ir paramos už pagamintą linų pluoštą administravimo procedūros, patvirtintoje 2004 m. lapkričio 10 d. direktoriaus įsakymu Nr. BR1-426 „Dėl procedūros ir dokumentų patvirtinimo“, 27 skyriaus, 206-208 punktuose.		Įgyvendinta
31.	PLGKPA ir PSPGA procedūrose nėra numatytos priemonės, kuriomis yra įvertinamas techninių gamybos rodiklių atitikimas pagamintos / perdirbtos produkcijos kiekiams.	Vidutinė	Rekomenduojame papildyti procedūras ir numatyti metodus ir priemones, kurios užtikrintų techninių gamybos rodiklių ir pagamintos/perdirbtos produkcijos kiekio kontrolę. Atsakingas: KS	Įgyvendinta 2004 m. gruodžio 7 d. direktoriaus įsakymu Nr. BR1-486 Pluoštinių linų nacionalinio garantuoto kiekio ir paramos už pagamintą linų pluoštą administravimo procedūros 122 punkte. Pakeitimas, susijęs su Paramos už sausų pašarų gamybą administravimu, bus įgyvendintas iki 2005 m. sausio 15 d.		Įgyvendinta
32.	KVAIS (pienas) sistemoje nėra priemonių dokumentų vertinimo ir tvirtinimo trukmei (ciklų skaičiui) kontroliuoti (pvz., kiek kartų buvo dokumentas gražintas vertinimui).	Žema	Rekomenduojame KVAIS (pienas) sistemoje numatyti papildomas kontrolės priemones atliktų darbų atlikimui kontroliuoti. Atsakingas: PKS	KVAIS (pienas) pakeitimas įgyvendinantis šią pastabą bus atliktas iki 2005 m. balandžio 1 d.	Užsakyti programos pokyčiai (dokumento Nr. RRPD119)	Įgyvendinimas nebaigtas

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
33.	Nėra automatizuotas kontrolės procesas KVAIS (pienas) sistemoje dėl suformuotų, tačiau neišsiųstų klaidų ataskaitų, todėl yra rizika, kad paraiškos tam tikrą (neapibrėžtą) laiką nebus administruojamos.	Žema	Rekomenduojame papildyti KVAIS (pienas) sistemos galimybes paraiškų administravimo proceso kontrolę. Atsakingas: PKS	KVAIS (pienas) pakeitimas, įgyvendinantis šią pastabą, bus atliktas iki 2005 m. balandžio 1 d.	Užsakyti programos pokyčiai (dokumento Nr. RRPD119)	Įgyvendinimas nebaigtas
34.	BKGKA, PSPGA, PLGKPA procedūrose yra numatyta, kad KS specialistas, administruojantis pareiškėjo bylą, kiekvieną kartą imdamas administruojamą bylą privalo pasirašyti dokumentų priėmimo-išdavimo žurnale. Tai nėra efektyvu, kadangi tas pats specialistas ir taip yra atsakingas už bylas administravimo metu.	Žema	Rekomenduojame peržiūrėti numatytas procedūras ir įvertinti galimus efektyvesnius procedūros vykdymo būdus. Atsakingas: KS	Įgyvendinta 2004 m. lapkričio 17 d. direktoriaus įsakymu Nr. BR1-441 ir 2004 m. lapkričio 19 d. direktoriaus įsakymu Nr. BR1-445 patvirtintų Bulvių krakmolo gamybos kvotos bei Paramos už sausų pašarų gamybą ir Pluoštinių linų nacionalinio garantuoto kiekio ir paramos už pagamintą linų pluoštą administravimo procedūrų, atitinkamai, 177 bei 188-191 ir 187 punktuose.		Įgyvendinta
	Autorizavimo funkcija. Patikrų vietoje funkcija					
35.	PSKV ir PGKV kontrolės procedūrose numatytas pieno kiekio dydžių palyginimas ir jų atitikimo skirtinguose šaltiniuose (dokumentuose) vertinimas, tačiau nėra numatytas galimas kiekių neatitikimo paklaidos dydis. Dėl šios priežasties neigiamų patikros vietoje išvadų skaičius gali nepagrįstai išaugti, o tai neužtikrina efektyvaus pieno kvotų administravimo. Be to, sukuriama prielaidos tam, kad tikrintojai, siekdami didinti administravimo efektyvumą, imtų nereguliuojamai interpretuoti, kokio dydžio pieno kiekio apskaitos nukrypimai nuo nustatyto absoliutaus sutapimo yra pagrįsti.	Vidutinė	Rekomenduojame numatyti galimus paklaidos dydžius siekiant užtikrinti efektyvų ir standartizuotą pieno kvotų administravimą. Atsakingas: NMA	Kontrolės departamentas, raštu Žemės ūkio ministerijai, inicijuos šių parametų nustatymą ministro įsakymu iki 2005-01-02.	2005 01 10 NMA kreipėsi į ŽŪM raštu NR. BR6-(6.16)-139 Dėl pieno kiekių paklaidos dydžių nustatymo. Iš ŽŪM 2005 01 28 buvo gautas atsakymas (Nr. 2D-(11.47)-392), kad ministerija nenustato pieno kiekių paklaidos dydžių, nes tai turi nustatyti kiekviena pieno supirkimo įmonė individualiai.	Neįgyvendinta
36.	KKBS pozicija KD organizacinėje struktūroje (atliekant kontrolines patikras vietoje) nesudaro prielaidų nepriklausomam vertinimui ir neužkerta kelio interesų konfliktui.	Žema	Rekomenduojame apsvarstyti tinkamą atskyrimą arba perkėlimą į atskirą padalinį. Atsakingas: KD	Neatsižvelgta. Manome, kad priemonių užtikrinti nepriklausomam vertinimui ir interesų konflikto išvengimui pakanka.		Atmesta

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
37.	Nėra numatyta atsitiktinės atrankos formavimo STIS kontrolė. Atsitiktinė atranka patikroms vietoje gali būti formuojama n kartų iki atsitiktinės atrankos formavimo patvirtinimo.	Žema	Rekomenduojame numatyti atsitiktinės atrankos formavimo sisteminių pakeitimų ataskaitą ir užtikrinti jos formavimo kontrolę. Atsakingas: KD	STIS ir KPPAIS 2004-12-30 užsakyti sistemų pakeitimai, kurie leis RAS vedėjui matyti kiek kartų vykdyta atsitiktinė atranka ir rizikos analizė. Pakeitimai bus atlikti iki 2005-03-01 ir patvirtinti TI kontrolės procedūroje, iki 2004-12-25 KPP kontrolės procedūroje. Analogiškas pakeitimas leisiantis kontroliuoti rizikos analizės vykdymą iki atrankos patvirtinimo 2004-12-08 užsakytas ir KVAIS.		Igyvendinta
	Autorizavimo funkcija. Intervenciniai pirkimai					
38.	Ne visi procedūrose (146_APS_01, 146_APS_02, 146_GPS_02, 146_GPS_05, 146_GPS_13) darbuotojų atliekami gana svarbūs veiksmai yra tikrinami, numatomas tik patvirtinimas.	Vidutinė	Rekomenduojame peržiūrėti procedūrose aprašytas darbuotojų kontrolės priemonės ir numatyti papildomas priemones kontrolei užtikrinti. Atsakingas: RRA	Iki 2004 m. gruodžio mėn. į pastabą yra atsižvelgta, rekomendacija įgyvendinta. Į pastabą bus papildomai atsižvelgta vykdant planinę procedūros peržiūrą.		Igyvendinta
	Autorizavimo funkcija. Paramos schemos					
39.	Ne visi procedūrose (146_APS_03, 146_APS_05, 146_APS_06, 146_GPS_01, 146_GPS_09, 146_ŽPS_01) darbuotojų atliekami gana svarbūs veiksmai yra tikrinami, numatomas tik patvirtinimas.	Vidutinė	Rekomenduojame peržiūrėti procedūrose aprašytas darbuotojų kontrolės priemonės ir numatyti papildomas priemones kontrolei užtikrinti. Atsakingas: NMA	Iki 2004 m. gruodžio mėn. į pastabą yra atsižvelgta, rekomendacija įgyvendinta. Į pastabą bus papildomai atsižvelgta vykdant planinę procedūros peržiūrą.		Igyvendinta
40.	Procedūroje (146_GPS_01) 6.4.2 skyriuje paramos gavėjo patvirtinimo sustabdymo/atšaukimo sankcijų taikymas neįvertina pažeidimų reikšmės (atsižvelgiama tik į pažeidimų skaičių).	Žema	Rekomenduojame peržiūrėti sankcijų taikymą įtraukiant pažeidimo svarbą. Atsakingas: NMA	Procedūros koregavimas numatomas 2005 m. veiklos plane, kurį vykdant rekomendacija bus įgyvendinta.		Neįgyvendinta
	Autorizavimo funkcija. Privatus saugojimas					
41.	Ne visi procedūrose (146_GPS_03, 146_GPS_04, 146_GPS_11, 146_GPS_07, 146_GPS_12) darbuotojų atliekami gana svarbūs veiksmai yra tikrinami, numatomas tik patvirtinimas.	Vidutinė	Rekomenduojame peržiūrėti procedūrose aprašytas darbuotojų kontrolės priemonės ir numatyti papildomas priemones kontrolei užtikrinti. Atsakingas: RRA	Iki 2004 m. gruodžio mėn. į pastabą yra atsižvelgta, rekomendacija įgyvendinta. Į pastabą bus papildomai atsižvelgta vykdant planinę procedūros peržiūrą.		Igyvendinta
42.	Kiaulienos privatų saugojimą nustatanti procedūra (146_GPS_04) yra paruošta netvarkingai (pvz., joje minimas veršienos ir avienos administravimas).	Žema	Rekomenduojame peržiūrėti ir pakoreguoti procedūrą. Atsakingas: RRA	Procedūra 2004 m. nėra taikoma. Procedūros koregavimas numatomas 2005 m. veiklos plane, kurį vykdant rekomendacija bus įgyvendinta.		Igyvendinta

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
	Autorizavimo funkcija. Prekybos mechanizmai					
43.	Neužpildytos visos UPD etatų sąrašė esančios pozicijos, PALIS ir LEKAS vedėjai laikinai paskirti	Žema	Rekomenduojame priimti darbuotojus, nustatyti jų darbo sritis. Atsakingas: NMA	2005 metams numatyta padidinti UPD etatų skaičių bei priimti naujų darbuotojų.		Įgyvendinta
44.	Nėra patvirtintų įrankių, užtikrinančių tinkamą informacijos šaltų su ES institucijomis dėl licencijų išdavimo valdymą.	Žema	Rekomenduojame sukurti aiškų atitinkamą mechanizmą ir įrankius (pvz., patvirtinti EK ir kitų būtinų adresų sąrašus), nustatant atsakingus asmenis bei jų kontrolę. Atsakingas: UPD	Iki 2004 m. gruodžio 31 d. bus patvirtinti EK ir kitų būtinų adresų sąrašai bei atsakingi asmenys, užtikrinantys duomenų teikimą bei keitimąsi su EK.	Buvo patvirtinti įrankiai, tačiau nėra jų veikimo kontrolės priemonių	Įgyvendinta iš dalies
45.	Procedūrose ir sutartyje Nr. TP 11-96/11B-39/2004/157-003 nurodyti skirtingi dokumentų pavadinimai	Žemas	Rekomenduojame pakoreguoti procedūras atsižvelgiant į sutarties Nr. TP 11-96/11B-39/2004/157-003 bei teisės aktų reikalavimus, suvienodinti vartojamas sąvokas. Atsakingas: UPD	Vartojamų sąvokų vienodinimas visose UPD procedūrose bus atliktas iki 2004-02-01.		Įgyvendinta
	Mokėjimo ir apskaitos funkcijos					
46.	FADAP aprašytos procedūros, susijusios su delpinigių skaičiavimu ir valdymu, 20 procentų premijos registravimu, gautinų sumų apskaita ir valdymu, pažeidimų administravimu ir valdymu bei metinių ataskaitų rengimu EK naudojant FAS, tačiau FADAP aprašyti šie FAS funkcionalumai šiuo metu yra diegiami, todėl iki 2004 m. gruodžio 31 d. neveiks arba bus atliekamos kitaip, nei aprašyta FADAP, šios žemiau išvardintos procedūros (sąrašas ataskaitoje).	Vidutinė*	Rekomenduojame, jei iki 2004 m. gruodžio 31 d. atsirastų išvardintų operacijų, jų apskaitai reikės įdiegti neautomatizuotas apskaitos procedūras. Atsakingas: FAD	Išvardintos procedūros, kurių funkcionalumas pradės veikti iki 2004-12-31, aprašytos neautomatizuotose FAD procedūrose. Tai padengia riziką, kad esant reikalui naudotis šiomis procedūromis, galimybė ir aiškumas bus. Procedūros susijusios su debitoriais ir pažeidimais iki 2004-12-31 bus atliekamos vadovaujantis neautomatizuotom FAD procedūrom.	EŽŪOGF GS 2005 m. išlaidų ataskaitų tvirtinimo audito metu FAD veikė automatizuotos procedūros	Nebeaktualu
47.	Nėra suformuluoti reikalavimai MS/PPAAS veiklai, pagal kuriuos turėtų būti rengiama šių skyrių veiklos atskaitomybė bei atliekama skyrių darbo kontrolė. Atitinkamai nėra aprašyta MS/PPAAS veiklos atskaitomybė bei FAD skyrių darbo kontrolė.	Vidutinė	Rekomenduojame nurodyti MS/PPAAS veiklos atskaitomybę. Taip pat, nurodyti ataskaitų reguliaramą, terminus, atsakomybes, aprašyti ataskaitų rengimo kokybės užtikrinimo procedūras. Atsakingas: FAD	Bus įgyvendinta iki 2005-02-01.	2005 05 12 NMA FAD susirinkimo protokolu dėl skyrių veiklos atskaitomybės Nr. 3 patvirtintos veiklos atskaitomybės ataskaitos, jų pateikimo skyrių vedėjams terminai, analizės bei FAD vadovybės supažindinimo su veiklos ataskaitomis tvarka. Ataskaitų rengimo kokybės užtikrinimo procedūros neaprašytos	Įgyvendinta

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
48.	FADAP nenumatyta papildoma kontrolė, išskyrus sisteminę kontrolę atliekamą FAS, kuri užtikrintų iš administratorių perduotų į FAS duomenų pilnumą.	Vidutinė	Rekomenduojame aprašyti ir įdiegti duomenų perdavimo iš KPPAIS į FAS pilnumą užtikrinančias procedūras (Kreditorių registro duomenų palyginimą su TPS pateikta informacija) bei įdiegti atitinkamus kontrolės įrankius FAS. Atsakingas: FAD	2004 m. gruodžio 27 d. yra planuojamas ataskaitos „Atsiskaitymų su kreditoriais registras“ veikimas, kurios pagrindu galima atlikti sutikrinimą rankiniu būdu. Taip pat yra iki 2005-03-01 planuojama sukurti ataskaitą, kuri automatiškai patikrintų išmokų administravimo sistemų perduotas išmokas ir finansų sistemoje priimtas išmokas. 2004-12-17 direktorius įsakymu Nr. BR1-514 patvirtintos NMA FAD PPAAS priskaičiavimų suderinimo akto formavimo ir siuntimo struktūriniams padaliniais taisyklės.		Igyvendinta
49.	FAS sistemoje nėra nustatytas nesuderinamų rolių (vaidmenų) sąrašas, todėl kyla rizika, kad darbuotojams bus suteiktos rolės, aiškiai nesuderinamos proceso kontrolės požiūriu.	Vidutinė	Rekomenduojame sudaryti sistemos vartotojų nesuderinamų teisių matricą, įgyvendinti nesuderinamų sistemos vartotojų teisių apsaugą ir kontrolę bei atitinkamai pakoreguoti procedūrą. Rekomenduojame sukurti kontrolės priemones, kurių pagalba būtų vertinama, ar nėra vartotojų, kuriems apeinant vidaus tvarką buvo suteiktos nesuderinamos rolės, bei priskirta atsakomybė už reguliarią šios ataskaitos peržiūrą. Atitinkamai turi būti pakoreguotos FAS vartotojų procedūros bei sistemų vartotojų dokumentacija. Atsakingas: FAD	FAS vartotojams teisės yra suteikiamos dviem būdais: - Sudarant individualias ataskaitų, kurias vartotojas gali inicijuoti, grupes. FAS yra standartinė ataskaita, kuri suteikia informaciją apie visas roles, kurios gali inicijuoti konkrečią ataskaitą. - Sudarant individualius meniu, į kuriuos įtraukiamos vartotojui priskiriamos ekraninės formos. Menu funkcijų ir rolių matrica yra dokumentuota šiuose dokumentuose: BR110 DK Saugumo profiliai BR110 MS Saugumo profiliai BR110 GS Saugumo profiliai BR110 PS Saugumo profiliai FAS meniu hierarchija gali būti peržiūrėta ir atspausdinta. Meniu yra priskirtos konkrečioms rolėms; kokie vartotojai turi konkrečią rolę galima sužinoti ataskaitos pagalba. FAD procedūros bus papildytos nesuderinamų rolių matrica bei rolių priskyrimo kontrolės procedūra iki 2004-12-31.	2004 12 28 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-532 patvirtintos EŽŪOGF GS lėšų administravimo finansų ir apskaitos departamente procedūros redakcijos 122 priede pateikiama suderinamų rolių matrica.	Igyvendinta

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
50.	RRA intervencinių atsargų apskaitos procedūroje nurodyta, kad metinės inventORIZACIJOS akte, kuri pateiks vadybininkai, bus nurodyta atsargų vertė, kuria atsargos turi būti įvertintos metų pabaigoje. Naudojantis šia informacija finansų skyrius registruos atsargų nuvertėjimą. Tačiau, ši procedūra nėra aprašyta intervencinių pirkimų administravimo procedūrose, o tai reiškia, kad tokia informacija nebus pateikta RRA finansų skyriui.	Vidutinė	Rekomenduojame suderinti procedūrų aprašymus ir patikslinti informacijos pateikimą tarp finansų skyriaus ir administratorių, taip užtikrinant, kad informacija apie atsargų nuvertėjimą būtų užregistruota apskaitoje. Atsakingas: RRA	Iki 2004 m. gruodžio mėn. į pastabą yra atsižvelgta, rekomendacija įgyvendinta. Į pastabą bus papildomai atsižvelgta vykdant planinę procedūros peržiūrą.	FS Intervencinių atsargų apskaitos procedūroje nėra numatyta, kad nesant 5 proc. Paklaidos viršijimo ir persvėrimo, FS darbuotojai turėtų gauti Intervencinių grūdų metinės inventORIZACIJOS aktus arba/ir kt. su metine inventORIZACIJA susijusius dokumentus	Įgyvendinimas nebaigtas
51.	NMA FAD turi FAS vartotojų rolės priskyrimo procedūrą, tačiau neturi šios procedūros rašytinės formos.	Žema	Rekomenduojame aprašyti ir patvirtinti FAS vartotojų rolės priskyrimo procedūrą. Atsakingas: FAD	FAD procedūros bus papildytos vartotojų rolės priskyrimo procedūra iki 2004-12-31.	2004 12 28 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-532 patvirtintos EŽŪOGF GS lėšų administravimo finansų ir apskaitos departamente procedūros redakcijos CXXXII skyriuje "FAS vartotojų rolių priskyrimas ir kontrolė" aprašyta FAS vartotojų rolės priskyrimo procedūra.	Įgyvendinta
52.	NMA Intervencinių pirkimų apskaitos procedūrų projekte numatyta, jog informacija EŽŪOGF Garantijų skyriaus ataskaitų pateikimui yra atrenkama skirstant Didžiosios knygos sąskaitose apskaitytas sumas pagal priskirtus požymius (dimensijas), bet nenaudojant atskirų Didžiosios knygos sąskaitų EŽŪOGF Garantijų skyriaus ar Lietuvos Respublikos išlaidų, banko paskolų apskaitai, o tai padidina klaidų tikimybę.	Žema	Rekomenduojame neautomatizuotose NMA Intervencinių pirkimų apskaitos procedūrose sukurti kontrolės mechanizmą, kuris užtikrintų apskaitos informacijos pateikimo pagal priskirtas operacijoms dimensijas teisingumą arba apskaityti EŽŪOGF Garantijų skyriaus ar Lietuvos Respublikos išlaidas, bei grąžinamas banko paskolas atskirose Didžiosios knygos sąskaitose. Atsakingas: FAD			Atmesta
53.	FAD automatizuotose ir neautomatizuotose procedūrose pagal atskiras EŽŪOGF Garantijų skyriaus paramos priemones numatyta, jog ataskaitos EK ir ŽŪM pateikiamos pagal atskiras EŽŪOGF Garantijų skyriaus paramos priemones, nors prieš pateikimą yra vykdomas šių ataskaitų konsolidavimas.	Žema	Rekomenduojame ištaisyti FAD apskaitos procedūrų neatitikimus, susijusius su ataskaitų pateikimu EK ir ŽŪM.	Pataisyta ir patvirtinta 2004-12-17 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-513.	FAD veikia tik automatizuotos procedūros	Nebeaktuali

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
54.	NMA naudojamai sąskaitų plano struktūrai trūksta ekonominio pagrįstumo, t.y. mokėtinos sumos apskaitomos turto klasės sąskaitose, su EŽŪOGF Garantijų skyriumi nesusijusios sumos apskaitomos pajamų ir išlaidų sąskaitose.	Žema	Nors EŽŪOGF Garantijų skyriaus apskaitai naudojamas sąskaitų planas nėra reglamentuotas teisės aktais, rekomenduojame atnaujinti sąskaitų planą bei korespondencijas taip, kad pirmoje sąskaitų plano klasėje būtų apskaitomas NMA valdomas turtas, antroje - išipareigojimai, trečioje - EŽŪOGF Garantijų skyriaus iplaukos, ketvirtoje - išlaidos, penktoje - priskaičiuotos pajamos, šeštoje - priskaičiuotos sąnaudos. Taip pat rekomenduojame patobulinti finansavimo apskaitą ir neapskaityti jo pajamų ir sąnaudų klasėse. Atsakingas: FAD	Neatsižvelgta.		Atmesta
	Vidaus audito funkcija					
55.	VAD nuostatuose numatyta, kad VAD atlieka ES Tarybos reglamento 4045/89 taikymo monitoringą, t.y. koordinuoja Muitinės departamento prie LR Finansų ministerijos pareigūnų tikrinimus ir vykdo bendrąją jų priežiūrą. Toks funkcijų pasidalijimas neužtikrina VAD priskirtos nepriklausomo tikrinimo ir vertinimo funkcijos. Be to, nėra sukurtų procedūrų, kurios apimtų visų NMA sutartyje Nr. TP 11-96/11B-39/2004/157-003 su Muitinės departamentu nurodytų išipareigojimų (pvz., tikrinimo programos, rizikos profiliavimas).	-	Rekomenduojame atskirti vykdomąją veiklą nuo VAD atliekamos objektyvaus vidaus kontrolės analizės ir vertinimo veiklos. Rekomenduojame sukurti priemones ir detalai aprašyti Muitinės departamento tikrinimų koordinavimo ir priežiūros funkcijos veiklos procedūras. Atsakingas: NMA / VAD	VAD Tikrinimų koordinavimo ir priežiūros skyriaus atliekamos funkcijos nėra susijusios su Agentūros veikla, todėl neturi įtakos VAD nepriklausomo tikrinimo ir vertinimo funkcijai. Pirmoji tikrinimų programa turi būti pateikta iki 2005-04-15, pradėta įgyvendinti 2005-07-01, todėl Tikrinimų koordinavimo ir priežiūros skyriaus darbo procedūra bus patvirtinta iki 2004-12-31.	Pokalbio, įvykusio 2006-01-26, metu VAD direktorius A. Markelis nurodė, kad TKPS auditą atliks ŽŪM VAD. Tą patį patvirtino ir ŽŪM VAD direktorė D.Kavoliūnienė. Pastaroji nurodė, kad TKPS auditas numatytas 2006 metų plane, tačiau kadangi planas yra derinamas su ŽŪM ministre, tai minėto plano pateikti negalėjo. TKPS procedūros buvo patvirtintos Agentūros direktoriaus 2005-01-10 įsakymu Nr. BR1-6.	Įgyvendinimas nebaigtas
56.	VAV parengtas nepakankamai tiksliai: pvz., atskirų etapų aprašyme nurodomi ne visi sukuriami darbo dokumentai, ne visi audito žingsniai yra aprašyti chronologine tvarka, neaprašyta kryžminių nuorodų sistema; nėra procedūros, kuria vadovaujantis VAD galės pritraukti reikiamos trūkstamos kompetencijos.	Vidutinė	Rekomenduojame detalizuoti VAV, papildyti jį rizikos įvertinimo ir vidaus audito darbo kokybės užtikrinimo žingsniais, aprašant tikslius audito darbo dokumentų tvarkymo ir peržiūros reikalavimus ir atsakomybes, pilnu standartinių darbo dokumentų formų paketu, procedūra, kaip VAD pritrauks reikiamą kompetenciją iš kitų šaltinių. Audito darbo kokybės procedūros privalo būti atliktos prieš išleidžiant galutinę ataskaitą. Atsakingas: VAD	Peržiūrint VAV jis bus papildytas aprašant darbo dokumentų tvarkymo, peržiūros ir atsakomybės reikalavimus iki 2005-04-01.	VAV vadovas buvo pakoreguotas (jame buvo detalizuoti darbo dokumentai, peržiūros procedūros, audito darbo kokybės užtikrinimo žingsniai). VAV korekcijos buvo padarytos Agentūros direktoriaus 2005-06-03 įsakymu Nr. BR1-469. VAD nuostatų 13.7 punkte nurodyta, kad VAD gali pasitelkti auditui atlikti kitų struktūrinių padalinių darbuotojus. Jeigu yra poreikis samdyti išorės institucijas, minėtą klausimą sprendžia Agentūros direktorius, todėl tokios procedūros aprašinėti VAV netikslinga.	Įgyvendinta

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
57.	VAD parengti klausimynai pagal atskiras EŽŪOGF Garantijų dalies finansuojamas paramos rūšis neapima testavimo žingsnių. Taip pat nėra parengtų standartinių klausimynų deleguotų funkcijų auditui atlikti.	Vidutinė	Rekomenduojame pertvarkyti parengtus klausimynus, pritaikant juos vidaus audito reikmėm ir papildant testavimo žingsniais ir klausimynais deleguotų funkcijų auditui atlikti. Atsakingas: VAD	Standartiniai klausimynai pagal atskiras paramos rūšis bus papildyti testavimo procedūromis, o klausimynai deleguotoms funkcijoms yra parengti.	Deleguotų funkcijų audito klausimynas parengtas, taikomos audito procedūros nurodomos audito ataskaitoje ir standartizuotuose darbo dokumentuose.	Įgyvendinta
58.	Nėra sukurtas mechanizmas, kaip bus bendradarbiaujama ir dalijamasi informacija, audito darbo dokumentais bei atskaitomybe su išorės auditoriais ir kitomis institucijomis, kurios atliks NMA veiklos peržiūras.	Žema	Rekomenduojame sukurti mechanizmą VAD-e, numatant procedūras, atsakomybes ir įrankius, kaip bus bendradarbiaujama ir dalijamasi informacija, audito darbo dokumentais bei atskaitomybe su išorės auditoriais ir kitomis institucijomis, kurios atliks NMA veiklos peržiūras. Atsakingas: VAD	Peržiūrint VAV bus įgyvendinta iki 2005-04-01.	Bendradarbiavimo procedūros su kitomis institucijomis aprašytos VAV 1.5.4.2. punkte.	Įgyvendinta
59.	Pagal strateginį planą yra numatyta, kad vidaus audito atliks vidaus auditorių grupės, tačiau tai nėra įgyvendinta metiniame plane, t.y. metiniame veiklos plane numatytos tik pavienių VAD tarnautojų pavardės.	Žema	Rekomenduojame parengti vidaus audito grupių formavimo, grupės narių vaidmenų paskirstymo ir grupės darbo atlikimo tvarką/procedūrą. Atsakingas: VAD	Sudarant naują metinį planą bus įgyvendinta iki 2005-02-01.	Atliekant auditą, sudaroma audito užduotis, kurioje nurodomos grupės nariai ir grupės vadovas. Grupės vadovo funkcijos numatytos VAV 2.1.1. punkte.	Įgyvendinta
60.	VAV pateikiama audito testavimo atrankos metodika yra plati ir apibendrinta, tačiau joje nėra pateikiami minimalūs reikalavimai audito atrankai, nėra pačių patikrų atlikimo ir dokumentavimo procedūrų bei standartinių darbo dokumentų formų.	Žema	Rekomenduojame atitinkamai papildyti VAV. Atsakingas: VAD	VAV bus papildytas reikalavimais audito atrankai bei pačių procedūrų dokumentavimo reikalavimais iki 2005-04-01.	Kaip pokalbio, įvykusio 2006-01-24, metu paaiškino VAD vadovas A. Markelis, skyriaus vedėja O. Milerienė, vyr. auditorė D. Grybaitė, VAD audito atrankai naudoja audito programą ACL, kai kuriuose audituose pavyzdžius atranka auditorius savo nuožiūra. VAV tai nėra aprašyta, kadangi ateityje (nuo vasario mėnesio) planuojama audito atrankai naudoti ir Auto Audit programa. Įdiegus Auto Audit, VAV bus nurodyta, kokiais atvejais kokia programa bus vykdoma atranka ir kada pavyzdžius atrinks auditorius savo nuožiūra. Atsižvelgiant į tai, kad VAD diegia audito programą Auto Audit, siūlome traktuoti, kad rekomendacijos įgyvendinimas nebaigtas ir grįžti prie rekomendacijos įgyvendinimo vertinimo, kai bus įdiegta Auto audit programa.	Įgyvendinimas nebaigtas

Akreditavimo ataskaita					Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos / Atsakingas	NMA komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Įvertinimas
61.	VAV aprašyme pateikta audito ataskaitos rengimo instrukcija neatitinka prieduose pateiktos audito ataskaitos formos.	Žema	Rekomenduojame suderinti VAV pateiktą aprašymą su priede pateikta forma, be to papildyti pačią formą, kad ji apimtų ne tik audito pažymą, bet ir ataskaitą. Atsakingas: VAD	Minima techninė klaida ištaisyta. VAV papildytas tinkama forma.	VAV vadovas buvo pakoreguotas (jame buvo detalizuoti darbo dokumentai, peržiūros procedūros, audito darbo kokybės užtikrinimo žingsniai). VAV buvo koreguotas Agentūros direktoriaus 2005-06-03 įsakymu Nr. BR1-469.	Igyvendinta
	Informacinė aplinka					
62.	Nėra aiškiai įvardintos IT departamento veiklos kontrolės procedūros, jų vykdymo periodiškumas, atsakingi asmenys, IT veiklos vertinimo principai ir atskaitomybė.	Vidutinė	Rekomenduojame nustatyti ITD veiklos kontrolės procedūras, jų vykdymo periodiškumą, atsakingus asmenis, IT veiklos vertinimo principus ir atskaitomybę. Atsakingas: ITD	2004-05-10 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-206 patvirtintas naujas IT departamento darbo aprašymas (įtrauktas punktas 2.18, kuris apibrėžia ITD veiklos kontrolės procedūrą).	Procedūros sukurtos ir patobulintos žr. 2005-09-12 BR1-653	Igyvendinta
63.	NMA yra deklaravusi, kad jos informacija yra skirstoma į slaptą, vidaus naudojimo ir viešą informaciją, tačiau kol kas pačios informacijos suskirstymas pagal šias slaptumo klases nėra atliktas	Žema	Rekomenduojame suskirstyti informaciją NMA priimtus konfidencialumo klases, pradedant nuo slaptos informacijos identifikavimo. Jei slapta informacija būtų laikoma ir pagrindinėse NMA IS, būtina atitinkamai modifikuoti naudotojų roles. Atsakingas: ITD	Informacijos klasifikavimas bus nustatytas direktoriaus įsakymu iki 2005 m. sausio 31 d.	Klasifikavimas numatytas informacijos sistemų politikoj ir yra du, įgyvendinantys šią politiką, įsakymai 2005-04-21 BR1-356 ir 2005-05-06 BR1-398	Igyvendinta

9.3 KITŲ ŽŪM IR AGENTŪROS INICIATYVA ATLIKTŲ IŠORĖS AUDITŲ METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA

9.3.1 INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ IR INFORMACINIŲ SISTEMŲ AUDITAS (UAB „ERNST & YOUNG BALTIC“)

UAB „Ernst&Young Baltic“ 2004 m. gruodžio mėn. Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaitoje pateikiamos rekomendacijos suklasifikuotos pagal jų svarbumo lygį. Ataskaitoje buvo naudojami šie rekomendacijų svarbos lygiai:

- Kritinis – rekomendacijos, į kurias NMA vadovas turėtų atkreipti dėmesį nedelsiant;
- Aukštas – rekomendacijos, kurios yra svarbios NMA Informacinių technologijų aplinkos kontekste ir į jas nedelsiant turi atkreipti dėmesį atitinkamų padalinių vadovai;
- Vidutinis – rekomendacijos, kurios yra svarbios NMA Informacinių technologijų aplinkos kontekste ir atitinkamų padalinių vadovai turi jas įgyvendinti vienerių metų laikotarpyje;
- Žemas – rekomendacijos, dėl kurių reikėtų imtis priemonių, kad būtų pagerinta NMA IT departamento veikla.

Išorės auditoriai pateikė 79 įvairaus svarbumo rekomendacijas. Patvirtinimo audito metu mes atlikome pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūrą, kurios rezultatai pateikiami žemiau (Lentelė Nr. 33). Mes nustatėme, kad Agentūroje:

- įgyvendintos 53 rekomendacijos;
- 7 rekomendacijų įgyvendinimas nebaigtas;
- įgyvendintos iš dalies 13 rekomendacijų;
- neįgyvendintos 6 rekomendacijos.

Lentelė Nr. 33. Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaitoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra

Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaita				Patvirtinanti institucija	
Sritis	Procesas	Rekomendacijos	Svarbumas	Įvertinimas	Pastabos
PLANAVIMAS IR ORGANIZACIJA					
PO1	Strateginio IT plano nustatymas				
		Projektų priežiūros komiteto (PPK) pagrindu sudaryti IT valdymo komitetą (siūlytume tiesiog išplėsti PPK įgaliojimus)	Vidutinis	Igyvendinta	Išleistas Agentūros direktoriaus įsakymas (2005-03-08 Nr. BR1-104)
		Ruošti ITD ilgalaikius (metinius) darbų planus	Žemas	Igyvendinta	Išleistas Agentūros direktoriaus įsakymas (2005-04-14 Nr. BR1-341)
		Susijusius Organizacijos padalinius supažindinti su IT strategija ir IT padalinio darbų planais	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-03-08 Nr. BR1-104)
		Susijusius Organizacijos padalinius reguliariai informuoti apie IT padalinio planų vykdymą bei pasikeitimus	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-03-08 Nr. BR1-104)
PO2	Informacinės architektūros nustatymas				
		Dokumentuoti egzistuojančią Organizacijos IS architektūrą. IS architektūroje išskirti funkcio-nuojančias IS bei sistemas, kurias ruošiamasi įdiegti, dokumentuoti esamus duomenų šrautus (kompiuterizuoti ir nekompiuterizuoti duomenų šrautai, charakteristikos)	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama dalinai pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-09-02 Nr. BR1-639) Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintą ITDP8 procedūrą.
		Užtikrinti atitinkamą naudojamos informacijos (pagal nustatytus informacijos saugumo lygius) žymėjimą ir tvarkymą	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-05-06 Nr. BR1-398)
PO3	Technologijų plėtros kryptių nustatymas				
		Numatyti reikiamas technologinės plėtros kryptis, kurios atspindėtų ir IT strategijoje bei metiniuose veiklos planuose	Žemas	Igyvendinta	Išleisti Agentūros direktoriaus įsakymai (2005-01-21 Nr. BR1-29, 2005-03-08 Nr. BR1-104)
		Procedūrose, reglamentuojančiose infrastruktūros	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu

Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaita				Patvirtinanti institucija	
Sritis	Procesas	Rekomendacijos	Svarbumas	Įvertinimas	Pastabos
		pakeitimus, apibrėžti terminą per kiek laiko nuo pakeitimų įgyvendinimo turi būti atnaujinta dokumentacija			(2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP2 procedūra.
		Nustatyti ir detalizuoti technologinius standartus bei apibrėžti siektinus rodiklius, kurie leistų sekti ir valdyti šių technologinių standartų įgyvendinimo NMA organizacijoje laipsnį	Vidutinis	Igyvendinta	Išleistas Agentūros direktoriaus įsakymas (2005-01-21 Nr. BR1-29)
PO4	IT organizacijos ir jos ryšių nustatymas				
		Sukurti kokybės standartus ir nepriklausomą ITD kokybės užtikrinimo funkciją, bei užtikrinti IT organizacijos veiklos kokybės kontrolę	Vidutinis	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-03-08 Nr. BR1-104)
PO5	IT investicijų valdymas				
		IT biudžete detalizuoti IS ir IT infrastruktūros bei projektų palaikymo sąnaudas, investicijas į IS ir IT	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP10 procedūra. Iki atlikimo termino pabaigos bus patvirtintas kitų metų biudžetas.
		Stambiais projektams (pvz. virš 100 tūkst. Lt) vykdyti patirtų kaštų ir gautos naudos analizę.	Žemas	Neįgyvendinta	Tačiau tokie projektai nuo audito pabaigos nebuvo įgyvendinami.
PO6	Vadovybės tikslų ir krypčių komunikavimas				
		Sukurti IT saugumo, darbo, panaudojant IT, kokybės užtikrinimo tvarkų laikymosi kontrolės priemonės	Vidutinis	Igyvendinta	Išleistas Agentūros direktoriaus įsakymas (2005-09-12 Nr. BR1-653) tame tarpe ir ITDP9 procedūra.
		Reguliariai atnaujinti ir komunikuoti NMA darbuotojams IS naudojimo tvarką, informacijos ir IS saugumo bei tinkamo jų naudojimo reikalavimus	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-03-08 Nr. BR1-104)
		Sukurti IS funkcionalumų pakeitimų/ papildymų, veiklos automatizavimo pasiūlymų teikimo ir nagrinėjimo tvarkas	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama. Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP2 procedūra. Agentūros direktoriaus įsakymu (2004-01-26 Nr. BR1-22) sudarytas Projektų priežiūros komitetas.
PO7	IT personalo valdymas				
		Sudaryti ITD darbuotojų trumpalaikius darbo planus, nustatyti veiklos vertinimo kriterijus	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Agentūros direktoriaus įsakymas (2005-04-14 Nr. BR1-341)
		Sudaryti IT funkcijų (kompetencijų) matricą	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP13 procedūra.
		Atlikti IT funkcijų vertinimą ir sudaryti kritinių funkcijų sąrašą, priskiriant jiems atsakingus ir juos pavaduojančius darbuotojus	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP13 procedūra.
PO8	Atitikimo išoriniams reikalavimams užtikrinimas				
		Sekti, kad sudarytas išorinių reikalavimų ir kitų Organizacijos įsipareigojimų išorinėms institucijoms sąvadas būtų suderinamas su ITD nuostatais	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP13 procedūra.
		Paruošti įsipareigojimų išorinėms institucijoms laikymosi ir vykdymo kontrolės tvarką	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP12 procedūra.
PO9	Rizikos įvertinimas				
		IT srityje įvykstančius incidentus registruoti atsižvelgiant į rizikos valdymo sistemos naudojamą rizikų klasifikaciją	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP6 procedūra.
		Peržiūrėti ir apibrėžti tinkamą informacijos saugumo rizikos analizės atlikimo dažnumą	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Agentūros direktoriaus įsakymu (2004-12-01 Nr. BR1-481) patvirtinta Informacijos saugumo politika.
		Nustatyti ir apibrėžti įvykius, kurie sąlygotų ne periodinį rizikos analizės atlikimą	Žemas	Neįgyvendinta	
PO10	Projektų valdymas				
		Užtikrinti, kad projektų vykdymo eiga yra kontroliuojama projektų valdymo tvarkos nustatytu dažnumu.	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintos ITDP2 ir ITDP5 procedūros.
PO11	Kokybės valdymas				
		Atlikti periodinę NMA darbuotojų apklausą dėl ITD teikiamų paslaugų	Žemas	Igyvendinimas nebaigtas	Iki atlikimo termino pabaigos planuojama įsigyti programinę įrangą, įgalinsiančią tai atlikti.
		Remiantis apklausos rezultatų analize, paruošti kokybės reikalavimus problematiškiausioms ITD veiklos sritims	Žemas	Igyvendinimas nebaigtas	Iki atlikimo termino pabaigos planuojama įsigyti programinę įrangą, įgalinsiančią tai atlikti.
ISIGIJIMAS IR DIEGIMAS					
A11	IT sprendimų identifikavimas				

Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaita				Patvirtinanti institucija	
Sritis	Procesas	Rekomendacijos	Svarbumas	Įvertinimas	Pastabos
		Apibrėžti būsimų IS valdytojų vaidmenį projekto valdyme, nustatyti būtiną galutinių IS vartotojų, NMA padalinių vadovų, ITD specialistų bei vadovybės dalyvavimą projekto svarstymo metu	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-03-08 Nr. BR1-104)
		Į automatizuotų sprendimų (IS) inicijavimo svarstymą būtinai įtraukti mūsų siūlomą IT valdymo komitetą	Vidutinis	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-03-08 Nr. BR1-104)
		Apibrėžti atsakomybę už naujų IT sprendimų specifikavimo stadijos darbų atlikimą, svarstymo, derinimo ir tvirtinimo tvarką bei reglamentuoti terminus, per kuriuos šie darbai turi būti įvykdyti	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintos ITDP2 ir ITDP5 procedūros.
A12	IS įsigijimas ir palaikymas				
		Atskiru dokumentu susieti (suderinti) Organizacijos IS ir IT kūrimo tvarkoje bei diegėjo taikomoje Oracle CDM metodikoje naudojamas sąvokas – tiek IS gyvavimo ciklo stadijas, tiek ir dokumentus	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinama dalinai pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-09-02 Nr. BR1-639)
		Atnaujinti IS kūrimo ir diegimo tvarką, papildant ją vėliau organizacijos priimtais atitinkamais dokumentais	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta Informacinės sistemos kūrimo tvarka.
		Priimti vieningą reikalavimų, keliamų IS, įgyvendinimo laipsnio įvertinimo lentelių struktūrą, apibrėžiant standartinių reikalavimų grupavimą, priskiriant atsakomybę už šių reikalavimų įgyvendinimo įvertinimą	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP2 procedūra.
		Į reikalavimų atitikimo įvertinimą traukti IS valdytojų atstovus iš darbo grupės	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP2 procedūra.
		Nustatyti terminus, per kuriuos atitinkamo IS diegimo etapo pabaigoje, prieš priimant etapo darbus būtų nustatomas apibrėžtų reikalavimų atitikimas	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP2 procedūra.
A13	IT infrastruktūros įsigijimas ir palaikymas				
		Po IS priėmimo į eksploataciją po tam tikro laikotarpio išanalizuoti IS apkrovimą ir nustatyti IS kūrimo metu nustatytų prielaidų teisingumą ir techninės architektūros charakteristikų tinkamumą	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP19 procedūra.
		Kiekvieną stambesnę NMA IT infrastruktūros modifikavimo žingsnį traktuoti kaip IT sprendimą, kuris turėtų būti pagrindžiamas sukuriant tokio sprendimo specifikaciją	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP2 procedūra.
A14	IT procedūrų sukūrimas ir palaikymas				
		Dokumentuoti (einamoji situacija ir pakeitimai) IT infrastruktūros konfigūracijos, tinklo saugumo priemonių bei panašių objektų nustatymus	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintos ITDP8, ITDP21, ITDP22 ir ITDP25 procedūros.
		Apibrėžti sąlygas bei periodiškumą, kuriuo reikia peržiūrėti ITD procedūras ir įsitikinti, kad jos tebėra tinkamos IT ir IS veikimo užtikrinimui	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2004-04-14 Nr. BR1-168)
A15	Sistemų įdiegimas ir priėmimas				
		Sistemų testavimo metu, NMA specialistai turėtų papildyti (pasiūlyti papildyti diegėjui) testavimo scenarijus tam tikra dalimi žingsnių ar atskirų scenarijų	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-03-08 Nr. BR1-104)
		Kiekvieną aptiktą ir patvirtintą IS klaidą papildomai išanalizuoti, nurodant ar tokią klaidą turėjo nustatyti testavimo metu testuotojai, ar tokia klaida turėjo likti neaptikta	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-03-08 Nr. BR1-104)
A16	Pakeitimų valdymas				
		Apibrėžti situacijas, kada vartotojus būtina apmokyti ar informuoti apie pasikeitusią situaciją (pvz. Igyvendinant kokius pakeitimus IS bei atsiradus kokiam naujam funkcionalumui sistemose).	Žemas	Neįgyvendinta	
APTARNAVIMAS IR PALAIKYMAS					
DS1	Aptarnavimo lygio nustatymas ir valdymas				
		Sudaryti Aptarnavimo lygio sutartis su kitais Organizacijos skyriais, kuriose apibrėžtų ITD teikiamas paslaugas. Pradiniame etape siūlome sukurti ITD teikiamų paslaugų procedūras (ITD darbo procedūrų pagrindu)	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinama dalinai pagal PPK 2005-04-15 susirinkimo protokolą ir Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintą ITDP6 procedūrą.
		Apibrėžti būtinąsias paslaugas, kurias ITD turėtų atlikti su turimais resursais, bei papildomų	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinama dalinai pagal PPK 2005-04-15 susirinkimo protokolą.

Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaita				Patvirtinanti institucija	
Sritis	Procesas	Rekomendacijos	Svarbumas	Įvertinimas	Pastabos
		paslaugų ar neplaninių darbų atlikimo sąlygas			
		Nustatyti IT veiklos rodiklius ir šių rodiklių matavimo ir atskaitomybės priemonės	Vidutinis	Igyvendinta	Pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-03-08 Nr. BR1-104)
DS2	Aptarnaujančių organizacijų teikiamų paslaugų valdymas				
		Būtina ir toliau siekti, kad kiekvienoje su išorine organizacija sudaromoje IT paslaugų pirkimo sutartyje labai aiškiai būtų įvardinama perkamų paslaugų apimtis, nurodyti paslaugų apimtys ir kokybės matavimo rodikliai.	Žemas	Igyvendinta	Pagal Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintą ITDP12 procedūrą.
DS3	Sistemos funkcionavimo ir pajėgumų valdymas				
		Nustatyti ir apibrėžti sistemų našumo kriterijus. Jie turi būti nustatomi pagal veiklos poreikius, kurie būtų nuolat sekami ir esant reikalui atnaujinami	Žemas	Igyvendinta	Pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-03-08 Nr. BR1-104)
DS4	Veiklos testinimo užtikrinimas				
		Peržiūrėti ir apibrėžti tinkamą Kritinių situacijų (KS) šalinimo tvarkos atnaujinimo dažnumą	Žemas	Igyvendinta	Pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2004-04-14 Nr. BR1-168) ir Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintą ITDP18 procedūrą.
		Nustatyti ir apibrėžti įvykius, kurie sąlygotų KS šalinimo tvarkos peržiūrą	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinama dalinai pagal Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintą ITDP18 procedūrą.
		Reglamentuoti kas privalo dalyvauti sudarant, atnaujinant bei testuojant KS šalinimo tvarką	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinama dalinai pagal Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintą ITDP18 procedūrą.
		Periodiškai organizuoti atsakingų darbuotojų KS šalinimo apmokymus	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinama dalinai pagal Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintą ITDP18 procedūrą.
DS5	Sistemos saugumo valdymas				
		Peržiūrėti ir pakoreguoti vartotojų teisių suteikimo (darbo stotyse ir IS) procedūras	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP17 procedūra.
		Atlikti konfidencialių duomenų klasifikaciją, numatyti vartotojų priėjimo prie šių duomenų teisių lygius	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-09-15 Nr. BR1-661)
		Patikslinti ITD vartotojų teisių panaikinimo procedūras	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP17 procedūra.
		Numatyti veiksmų tvarką IT departamento darbuotojams įtariant ar aptikus sukčiavimo bei įsilaužimo (badymo įsilaužti) požymius	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinama dalinai pagal Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintą ITDP19 procedūrą.
DS6	Kaštų apskaita ir valdymas				
		žiūr. skyrių PO5			
DS7	Vartotojų apmokymas				
		NMA biudžete kasmet skirti lėšas vartotojų kompiuteriniam raštingumui didinti	Žemas	Igyvendinta	Pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-02-28 d. Nr. PS1-248)
		Naujai atėjusius arba nepakankamą darbo su Organizacijoje naudojamomis IS įgūdžių lygį turinčius darbuotojus reiktų apmokyti dirbti su IS	Žemas	Igyvendinta	Pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-02-28 d. Nr. PS1-248)
		Reguliariai sudaryti dažniausiai pasitaikančių problemų ataskaitas, kad šių problemų sprendimas ir prevencija būtų akcentuojamas mokymų programose	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP6 procedūra.
		Atlikti periodinę darbuotojų atestaciją. Vartotojų pasirengimą dirbti su IS reiktų matuoti tiek prieš mokymus, tiek iškart po mokymų ir praėjus keletui mėnesių	Žemas	Neįgyvendinta	
		Apibrėžti situacijas, kada vartotojus būtina apmokyti ar informuoti apie pasikeitusią situaciją	Žemas	Neįgyvendinta	
DS8	Pagalba ir patarimai vartotojams				
		NMA tarnautojai turi būti skatinami naudotis Pagalbos tarnyba. Apriboti galimybę susisiekti su administratoriais tiesiogiai.	Žemas	Igyvendinta	Pagal Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintą ITDP6 procedūrą.
		Visus IT srityje įvykstančius incidentus registruoti, atsižvelgiant į rizikos valdymo sistemos naudojamą rizikų klasifikaciją	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP6 procedūra.
		Atlikti periodinį užregistruotų incidentų apibend-	Žemas	Igyvendinta	Pagal Agentūros direktoriaus įsakymu

Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaita				Patvirtinanti institucija	
Sritis	Procesas	Rekomendacijos	Svarbumas	Įvertinimas	Pastabos
		rinimą ir analizę			(2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintas ITDP6 ir ITDP13 procedūras.
		Sukurti tipinius populiariausių klausimų/atsakymų rinkinius (sąrašus)	Žemas	Igyvendinimas nebaigtas	Igyvendinama dalinai pagal Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintą ITDP6 procedūrą. Iki atlikimo termino pabaigos planuojama įsigyti programinę įrangą, įgalinsiančią tai atlikti.
		Vykdyti reguliarias vartotojų apklausas, siekiant išsiaiškinti jų pasitenkinimo lygį IT teikiamomis paslaugomis, ypačingai pagalbos tarnyba	Žemas	Igyvendinimas nebaigtas	
DS9	Sistemos konfigūracijos valdymas				
		Dokumentuoti bazinę tarnybinių, darbo stočių, pagrindinių tinklo mazgų konfigūraciją (IT strategijoje)	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP25 procedūra.
		Apibrėžti procedūras, kurios leistų įsitikinti, kad dokumentuotos (IT strategijoje) konfigūracijos yra laikomasi ir ši konfigūracija atitinka optimalų techninės ir programinės įrangos kombinaciją	Žemas	Igyvendinta	
		Dėl pakankamai didelės tarnybinių stočių bei eksploatuojamų IS įvairovės, rekomenduojama įsidiesti atitinkamą programinę įrangą konfigūracijos dokumentavimui bei sekimui siekiant kiek įmanoma automatizuoti šias procedūras	Žemas	Igyvendinimas nebaigtas	Igyvendinama dalinai. Iki atlikimo termino pabaigos planuojama įsigyti programinę įrangą, įgalinsiančią tai atlikti. Programinei įrangai skirti pinigai bus numatyti 2006 metų biudžete.
DS10	Problemų ir incidentų valdymas				
		Sukurti procedūras, apimančias ne pavienį IS ir IT vartotojų, o jų grupių informavimą apie sutrikimus, jų galimą poveikį ir šių problemų išsprendimo terminus	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP6 procedūra.
DS11	Duomenų valdymas				
		Sudaryti (ar papildyti esamas) rezervinių kopijų periodinio patikrinimo procedūrą	Žemas	Igyvendinta	Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtinta ITDP26 procedūra.
DS12	Patalpų ir įrengimų valdymas				
		Užtikrinti pakankamą dėmesį fizinei kompiuterinės įrangos apsaugai Kontrolės departamento teritoriniuose skyriuose	Žemas	Neįgyvendinta	
DS13	IT operacijų valdymas				
		Remiantis suklasifikuotų pagal svarbą IS sąrašų, sudaryti kontrolinius darbų sąrašus (checklist) kiekvienai IS, funkcijai bei laikotarpiui	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinama dalinai pagal Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintą ITDP9 procedūrą.
		Sukurti dieninius, savaitinius ir mėnesinius kontrolinius sąrašus pasikartojantiems darbams	Žemas	Igyvendinta	
		Įpareigoti IT specialistus, atliekančius darbus pagal šiuos sąrašus, registruoti darbų atlikimą kompiuteriniuose žurnaluose, būtinai pažymint faktines darbų atlikimo laiko sąnaudas. Atlikti darbų atlikimo laiko sąnaudų analizę.	Žemas	Igyvendinimas nebaigtas	Igyvendinama dalinai pagal Agentūros direktoriaus įsakymu (2005-09-12 Nr. BR1-653) patvirtintą ITDP9 procedūrą. Laiko sąnaudos nežymimos, analizė neatliekama.
STEBĖJIMAS (MONITORINGAS)					
M1	IT procesų stebėjimas				
		NMA IT departamento vykdomą veiklą matuoti tokiu detalumu, kuris leistų analizuoti šios veiklos tinkamumą ir efektyvumą	Žemas	Igyvendinimas nebaigtas	Igyvendinama dalinai - yra strateginis ir metinis ITD veiklos planai, pagalbos tarnybos ataskaitos, sistemų veikimo stebėjimo įrangos ataskaitos.
		ITD turėtų ruošti veiklos ir darbų planus, bei reguliariai informuoti NMA vadovybę bei susijusius organizacijos padalinius apie šių planų vykdymą	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-03-08 Nr. BR1-104)
M2	Vidinės kontrolės tinkamumo įvertinimas				
		ITD vadovybė turėtų reguliariai atlikti vidinių IT kontrolių stebėjimą, įvertinti jas ir atsiskaityti už jas NMA IT valdymo komitetui	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros direktoriaus įsakymą (2005-03-08 Nr. BR1-104)
		Periodiškai (pvz. kartą į metus) nepriklausomai įvertinti ir nustatyti IT vidinių kontrolių tinkamumą besikeičiančiai veiklai	Žemas	Igyvendinta	
M3	Nepriklausomo IT veiklos tinkamumo užtikrinimo gavimas				
		žr. M4			
M4	Nepriklausomo audito atlikimas				
		Periodiškai atlikti nepriklausomą IT auditą, kuris būtų suderintas ir įgyvendinamas kartu su finansiniu ar veiklos procedūrų auditu	Žemas	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinama dalinai pagal Agentūros direktoriaus patvirtintą VAD metinį veiklos planą (2005-05-17), bus atsižvelgta sudarinėjant 2006 metų VAD veiklos planą.
		ITD vadovybė turėtų būti įtraukiama į visus	Žemas	Igyvendinta	Igyvendinama pagal Agentūros

Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaita				Patvirtinanti institucija	
Sritis	Procesas	Rekomendacijos	Svarbumas	Įvertinimas	Pastabos
		vykdomus IT auditus ir pasinaudoti audito rezultatais IT veiklos gerinimui			direktoriaus Įsakymu (2005-06-03 Nr. BR1-469) patvirtintą Vidaus audito vadovą.

9.3.2 PROCEDŪRŲ, SUSIJUSIŲ SU BITININKYSTĖS PROGRAMA, PERŽIŪRA PAGAL AKREDITAVIMO KRITERIJUS (UAB „ERNST & YOUNG BALTIC”)

UAB „Ernst&Young Baltic” 2005 m. gegužės mėn. ataskaitoje dėl NMA pasirengimo tinkamai administruoti EŽŪOGF Garantijų dalies lėšas, skiriamas Bitininkystės produktų gamybos ir prekybos jais gerinimo programai įgyvendinti pateikiamos pastabos yra suklasifikuotos pagal jų svarbumo lygį. Konkrečios pastabos svarbos lygis yra nustatytas pagal auditorių vertinimą. Ataskaitoje buvo naudojami šie pastabų svarbos lygiai:⁹³

1. Aukšta – pastabos, kurios yra kritiškai svarbios akreditavimo kriterijų atitikimui ir reikalauja neatidėliotinų NMA veiksmų;
2. Vidutinė – pastabos, kurios yra svarbios kontrolės aplinkai ir NMA akreditavimo kriterijų atitikimui, ir reikalauja NMA veiksmų per tiksliai apibrėžtą laikotarpį;
3. Vidutinė* – pastabos, kurios yra svarbios kontrolės aplinkai ir NMA akreditavimo kriterijų atitikimui, tačiau kontrolės priemonės yra diegimo etape, todėl negalėjome įvertinti diegimo rezultato;
4. Žema – pastabos, kurios nėra svarbios NMA akreditavimo kriterijų atitikimui, tačiau kurios pagerina kontrolės aplinką ir į kurias reikia atsižvelgti.
5. „–“ – pastabos, kurios nebuvo vertintos dėl darbo apimties apribojimo.

Išorės auditoriai pateikė 9 įvairaus svarbumo pastabas ir 8 rekomendacijas. Patvirtinimo audito metu mes peržiūrėjome Agentūros dokumentaciją, susijusią su pateiktų rekomendacijų įgyvendinimu (direktoriaus įsakymai, bendradarbiavimo sutartys, procedūrų aprašai, darbo dokumentų formos). Mes taip pat kalbėjome su vidaus auditoriais, atlikusiais Bitininkystės programos auditą. Mes nustatėme, kad Agentūroje įgyvendintos visos 8 rekomendacijos (Lentelė Nr. 34).

Lentelė Nr. 34. Ataskaitoje dėl NMA pasirengimo tinkamai administruoti EŽŪOGF Garantijų dalies lėšas, skiriamas Bitininkystės produktų gamybos ir prekybos jais gerinimo programai įgyvendinti pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra

Ataskaita dėl NMA pasirengimo tinkamai administruoti EŽŪOGF Garantijų dalies lėšas, skiriamas Bitininkystės produktų gamybos ir prekybos jais gerinimo programai įgyvendinti					Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos	NMA komentarai	Įvertinimas	Komentaras
4.2.1. Bendro pobūdžio pastebėjimai						
1.	Ataskaitos pateikimo dieną nebuvo sudarytos sutartys su deleguotais funkcijoms turėsiančiomis vykdyti savivaldybėmis, todėl NMA šiam momentui neturi galimybės užtikrinti tinkamą šių deleguotų funkcijų vykdymą ir kontrolę. Pastaba: pažymos iš savivaldybių (dėl bičių šeimų skaičiaus) NMA turės būti pateikiamos kartu	Vidutinė	Rekomenduojame sudaryti sutartis su deleguotais funkcijoms turėsiančiomis vykdyti savivaldybėmis ir sutartyse numatyti šių institucijų pareigas, teises ir atsakomybes.	Numatoma suderinti ir pasirašyti sutartį su savivaldybėmis iki 2005 m. birželio 20 d.	Įgyvendinta	-

⁹³ Ataskaita dėl NMA pasirengimo tinkamai administruoti EŽŪOGF Garantijų dalies lėšas, skiriamas Bitininkystės produktų gamybos ir prekybos jais gerinimo programai įgyvendinti / 2005 m. gegužė. 1.4 „Pastabų svarbos lygiai“.

Ataskaita dėl NMA pasirengimo tinkamai administruoti EŽŪOGF Garantijų dalies lėšas, skiriamas Bitininkystės produktų gamybos ir prekybos jais gerinimo programai įgyvendinti					Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos	NMA komentarai	Įvertinimas	Komen- taras
	su mokėjimo prašymu (vėlesnėje administravimo ciklo dalyje).					
2.	Bitininkystės programos administravimo procedūros nėra suderintos tarp atskirų NMA padalinių ir struktūrinių vienetų, todėl nėra galimybės užtikrinti vientiso programos administravimo proceso (tai žymiai padidina administravimo klaidų tikimybę). Be to, nėra bendro paraiškų, mokėjimo prašymų ir pan. administravimo terminų suderinimo tarp NMA padalinių ir struktūrinių vienetų. Dėl to nėra aišku, ar bus spėta paramos išmokėjimus atlikti iki spalio 15 d.	Vidutinė	Rekomenduojame suderinti Bitininkystės programos procedūras tarp atskirų NMA padalinių ir struktūrinių vienetų.	Iki 2005 m. birželio 1 d. numatoma papildyti BSPAMPS, nurodant, kokias ataskaitas MPS teiks KPPD ir AAS, numatyti susirašinėjimo tarp atskirų padalinių tvarką neteisingos informacijos pateikimo atveju, duomenų patikslinimo atveju ir t.t. bei patvirtinti Agentūros direktoriaus įsakymu. Numatoma pakeisti atitinkamas BSPA nuostatas ir patvirtinti Agentūros direktoriaus įsakymu.	Igyvendinta	-
4.2.2. Autorizavimo funkcija						
3.	BSPA procedūroje numatyta, kad paraiškų administravimo procese (paraiškų, mokėjimo prašymų priėmimas) dalyvauja KDTS, tačiau nėra parengta šių dokumentų priėmimo ir administravimo procedūra KDTS.	Vidutinė	Rekomenduojame parengti reikiamą dokumentų priėmimo ir administravimo procedūrą KDTS.	Iki 2005 m. birželio 1 d. numatoma parengti paraiškų ir mokėjimo prašymų priėmimo ir administravimo procedūrą KDTS ir patvirtinti Agentūros direktoriaus įsakymu.	Igyvendinta	-
4.	BSPAMPS procedūroje nepateikiama mokėjimo prašymų forma.	Žema	Rekomenduojame BSPAMPS procedūroje pateikti mokėjimo prašymo formos pavyzdį.	Iki 2005 m. birželio 1 d. numatoma papildyti BSPAMPS priedų sąrašą, įtraukiant mokėjimo prašymo formos pavyzdį ir patvirtinti Agentūros direktoriaus įsakymu.	Igyvendinta	-
5.	BSPAMPS procedūros 1 priede išvardintų mokėjimo prašymo tikrinamų dokumentų sąrašas nėra numatyti šie dokumentai, numatyti Bitininkystės sektoriaus paramos taisyklėse: - Savivaldybės administracijos išduota pažyma apie laikomų bičių skaičių (jei paramos gavėjas įgyvendina priemonę Avilių gabenimo įrangos įsigijimas); - Bitininkų asociacijos narių sąrašas bei savivaldybės administracijos išduota pažyma apie kiekvieno nario laikomų bičių šeimų skaičių (jei įgyvendinama Varozės kontrolės priemonė); - Nuveiktos veiklos ataskaita (jei paramos gavėjas įgyvendina priemonę Bitininkystės taikomieji tyrimai).	Vidutinė	Rekomenduojame papildyti BSPAMPS procedūros 1 priedą.	Iki 2005 m. birželio 1 d. numatoma papildyti BSPAMPS 1 priedą „Dokumentų tikrinimo elementų sąrašas“, papildomai įtraukiant šiuos klausimus: - ar pateikta savivaldybės administracijos išduota pažyma apie laikomų bičių skaičių (jei paramos gavėjas įgyvendina priemonę „Avilių gabenimo“); - ar pateiktas Bitininkų asociacijos narių sąrašas bei savivaldybės administracijos išduota pažyma apie kiekvieno nario laikomų bičių šeimų skaičių (jei įgyvendinama priemonė „Varozės kontrolė“); - ar pateikta nuveiktos veiklos ataskaita (jei paramos gavėjas įgyvendina priemonę „Bitininkystės taikomieji tyrimai“). Pakeitimas turi būti patvirtintas Agentūros direktoriaus įsakymu.	Igyvendinta	-
4.2.3. Patikrų vietoje funkcija						
6.	BSPK procedūroje nėra numatomas kokybės patikrų vykdymas.	Vidutinė	Rekomenduojame numatyti priemones, kuriomis būtų užtikrinama patikrų vietoje kontrolė.	Numatoma papildyti BSPK procedūrą, numatant kontrolės kokybės patikras vietoje, ir patvirtinti Agentūros direktoriaus įsakymu iki 2005 m. liepos 1 d.	Igyvendinta	-

Ataskaita dėl NMA pasirengimo tinkamai administruoti EŽŪOGF Garantijų dalies lėšas, skiriamas Bitininkystės produktų gamybos ir prekybos jais gerinimo programai įgyvendinti					Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastabos	Svarba	Rekomendacijos	NMA komentarai	Įvertinimas	Komentaras
7.	BSPK procedūroje nėra numatytos priemonės, leidžiančios patikros vietoje metu patikrinti ir įvertinti fizinį specializuotos įrangos išsigijimą pagal Bitininkystės programos 2, 3 ir 4 priemones.	Vidutinė	Rekomenduojame numatyti reikiamas priemones, leisiančias patikros vietoje metu įvertinti fizinį specializuotos įrangos išsigijimą pagal Bitininkystės programos 2, 3 ir 4 priemones.	Numatoma papildyti BSPK procedūrą pateikta patikros vietoje ataskaita ir patikros vietoje ataskaitos pildymo instrukcija, aprašant, kaip patikros vietoje metu bus įvertintas įrangos išsigijimas, ir patvirtinti Agentūros direktoriaus įsakymu iki 2005 m. birželio 1 d.	Igyvendinta	-
4.2.4. Mokėjimo ir apskaitos funkcijos						
8.	Negalima įvertinti, ar bus užtikrinamas teisingas duomenų importas ir apdorojimas FAS, nes numatytas FAS pakeitimas dar nėra realizuotas.	Vidutinė*	-	Duomenų importas ir apdorojimas bus užtikrintas. FAS projektavimo darbai, susiję su Bitininkystės sektoriaus paramos išmokų importavimu yra baigti, 2005 m. gegužės mėn. 15 d. buvo patvirtintos MD.050 Pritaikymo funkcinės specifikacijos BRM.MS.50 Išmokų importas ir BRM.MS.50 Pareiškėjų importas. FAS pakeitimai, susiję su bitininkystės sektoriaus paramos išmokų importu bus įgyventi šių metų liepos mėn. - bus vykdomi kūrimo ir testavimo darbai, kurių metu bus užtikrintas duomenų importas ir apdorojimas FAS.	-	-
9.	BSPAMPS procedūroje nėra numatytas mokėjimų prašymų informacijos perdavimas ESPAS.	Vidutinė	Rekomenduojame papildyti procedūrą ir suderinti ją su ESPAS	Numatoma papildyti BSPAMPS, detalizuojant mokėjimo prašymų informacijos perdavimo ESPAS procedūrą, į priedų sąrašą įtraukiant nustatytos formos duomenų perdavimo lentelę, ir patvirtinti Agentūros direktoriaus įsakymu iki 2005m. birželio 1 d.	Igyvendinta	-

9.3.3 EKOLOGIŠKO ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ GAMYBOS PROCESO SERTIFIKAVIMO BEI DELEGUOTŲ FUNKCIJŲ VYKDYMO PERŽIŪROS TARPINĖ ATASKAITA (UAB „PRICEWATERHOUSECOOPERS“)

UAB „PricewaterhouseCoopers“ pastebėjimai Ekologiško ūkio ir maisto produktų gamybos proceso sertifikavimo bei deleguotų funkcijų vykdymo peržiūros tarpinė ataskaitoje grupuojami į tris kategorijas:

- Svarbūs pastebėjimai – pastebėjimai, į kuriuos Ekoagros vadovybė bei atsakingi Žemės ūkio ministerijos padaliniai turi nedelsiant atkreipti dėmesį;
- Vidutinės svarbos pastebėjimai – reikšmingi pastebėjimai, turintys įtakos ekologiškų ūkio ir maisto produktų gamybos proceso sertifikavimo bei duomenų teikimo NMA proceso tinkamumui atitikimui aukščiau išvardintiems kriterijams (reikalavimams);
- Nedidelės svarbos pastebėjimai – klausimai, kuriuos reikia spręsti, siekiant užtikrinti visišką atitikimą aukščiau išvardintiems kriterijams (reikalavimams).

Išorės auditoriai pateikė 8 įvairaus svarbumo pastabas ir rekomendacijas. Patvirtinimo audito metu rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra apėmė:

- Bendradarbiavimo sutarčių peržiūrą;
- Užklausimų perduotas funkcijas vykdančioms institucijoms pateikimą ir gautų atsakymų bei, kur tinkama, pateiktų įgyvendinimą pagrindžiančių dokumentų peržiūrą.

Mes nustatėme, kad VŠĮ „Ekoagros“:

- įgyvendintos 3 rekomendacijos;

- 1 rekomendacijos įgyvendinimas nebaigtas;
- 2 rekomendacijos tapo nebeaktualios dėl nurodytų priežasčių;
- atmesta 1 rekomendacija;
- 1 rekomendacijos įgyvendinimo įvertinimo pateikti negalėjome dėl nepateiktų pakankamų įrodymų (Neįgyvendinta*).

Atlikdami 2006 m. Patvirtinimo auditą mes peržiūrėsime rekomendacijų įgyvendinimo pažangą susijusiose, perduotas funkcijas vykdančiose institucijose.

Peržiūros rezultatai pateikiami žemiau.

Lentelė Nr. 35. Ekologiško ūkio ir maisto produktų gamybos proceso sertifikavimo bei deleguotų funkcijų vykdymo peržiūros tarpinėje ataskaitoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra

Ekologiško ūkio ir maisto produktų gamybos proceso sertifikavimo bei deleguotų funkcijų vykdymo peržiūros tarpinė ataskaita			VšĮ Ekoagros atsakymas (Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentaras))	Patvirtinanti institucija	
Ataskaitos dalis	Svarba	Rekomendacijos		Įvertinimas	Komentaras
4.3.1.	Svarbus	Rekomenduojame apsvarstyti galimybę, atitinkamai pakoreguojant šiuo metu rengiamą duomenų teikimo ir bendradarbiavimo sutartį, perduoti ekologinio ūkininkavimo tikslų matavimų atlikimo užduotį NMA regioniniams padaliniams, turintiems reikiamą įrangą ir apmokytą personalą bei užtikrinti, kad minėti matavimai yra atliekami prieš Ekoagros išduodant ekologinės gamybos ūkio sertifikatą. Taip būtų išvengta papildomų kaštų, susijusių su techninės įrangos įsigijimu bei personalo apmokymu. Alternatyviai gali būti svarstoma galimybė perduoti ekologinio ūkio plotų matavimo užduotį trečiosioms šalims, turinčioms reikiamos kvalifikacijos personalą, techninę įrangą bei galinčioms užtikrinti matavimų patikimumą. Jei būtų nuspręsta, kad plotų matavimai turi būti atliekami Ekoagros, reikėtų įvertinti lėšų įrangai įsigyti bei darbuotojams apmokyti poreikį bei nustatyti pereinamąjį laikotarpį, kuriam pasibaigus Ekoagros pradėtų vykdyti šią funkciją.	Pagal 2005-11-07 LR Vyriausybės nutarimo pakeitimą bei duomenų teikimo ir bendradarbiavimo sutartį Nr. TPII-(2.13)-382, VšĮ „Ekoagros“ atsako už sertifikuojamų ekologinės gamybos laukų plotų nustatymą. Šio tikslo įgyvendinimui, įstaiga įsigijo tris GPS aparatus. Kiekvienam naujam pareiškėjui ir sertifikuotam gamintojui (jei lyginant su praėjusiais metais keičiasi sertifikuojamas ūkio dydis ar laukų plotai) privaloma užpildyti laukų matavimo duomenų formą (F-003/4). T. p. įstaiga iki š. m. gegužės 2 d. numato parengti matavimo darbų atlikimo procedūrą.	Įgyvendinimas nebaigtas	
4.3.2.	Svarbus	Bendradarbiaujant su kompetetingomis institucijomis turėtų būti parengta socialinio teisingumo įvertinimo metodika (šiam tikslui Lietuvos sąlygoms gali būti adaptuotos IFOAM rekomendacijos dėl socialinio teisingumo kriterijų tikrinimo), ekologinių ūkių ir tvarkymo įmonių socialinio teisingumo kriterijaus rizikos analizės metodika bei, bendradarbiaujant su kompetetingomis valstybinėmis institucijomis, turi būti atliekami atrankiniai patikrinimai pasirinktuose ūkiuose ir tvarkymo įmonėse. Taip pat rekomenduojame sudaryti bendradarbiavimo ir informacijos teikimo sutartis su kompetetingomis valstybinėmis institucijomis, užtikrinant, kad Ekoagros gautų informaciją apie šių institucijų nustatytus pažeidimus ekologiškuose ūkiuose bei maisto gamybos įmonėse. Atitinkamai turėtų būti papildyti Ekoagros vidiniai dokumentai numatant informacijos, reikalingos atitikimo socialinio teisingumo rizikos įvertinimui, surinkimą, parengiant socialinio teisingumo tikrinimo procedūras (VĮ -019 Tikrintojų vadovas), sankcijas už nustatytus socialinio teisingumo pažeidimo atvejus (VĮ-033 Sertifikavimo kriterijai), taip pat turėtų būti peržiūrėti ir atitinkamai papildyti ir kiti vidiniai dokumentai.	Sertifikacijos įstaiga laišku 2005-11-16 informavo IFOAM akreditaciją suteikiančią instituciją IOAS (International Organic Accreditation Service) dėl sutarties nutraukimo. Papildomai 2005 m. rugsėjo 14 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-436 pripažįstamas netekęs galios Ekologinio žemės ūkio taisyklių VII skyrius „Baigiamosios nuostatos“, kuriame išdėstyti bendrieji socialinio teisingumo principai.	Nebeaktualu	-
4.3.3.	Vidutinė	Šiuo metu Ekoagros neatitinka reglamento Nr. 2092/91 reikalavimų, kadangi nėra patvirtintas jos atitikimas standarto LST EN 45011:2000 reikalavimams. Rekomenduojame Ekoagros kaip galima greičiau baigti akreditavimo darbus ir taip patvirtinti įstaigos atitikimą LST EN 45011:2000 reikalavimams.	2005-10-18 Nacionalinis akreditacijos biuras prie LR Aplinkos ministerijos suteikė VšĮ „Ekoagros“ akreditaciją pagal LST EN 45011:2000 standarto reikalavimus sertifikuoti ekologinės gamybos procesus pagal ES Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2092/91 ir Ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimus.	Įgyvendinta	
4.3.4.	Vidutinė	Mūsų nuomone, Ekoagros turėtų numatyti galimybę gamintojams ekologiškus žemės ūkio ir maisto produktus ženklinti Europos Sąjungos nustatyti logotipu, atitinkamai patikslinant išduodamą sertifikatą bei informuojant ūkininkus bei gamintojus, kad ekologiška produkcija gali būti ženklinama ne tik Ekoagros ženklu, bet ir Bendrijos logotipu.	Sertifikacijos įstaiga kontroliuoja, ar pareiškėjas laikosi Ekoagros nustatytų ženklinimo reikalavimų. Kadangi Bendrijos logotipo naudojimas yra rekomendacinio pobūdžio, o sertifikacijos įstaiga nėra tiesiogiai įpareigota informuoti gamintojus apie Bendrijos logotipo ženklo naudojimą (tuo labiau naudoti logotipą išduodamame sertifikate), minėta rekomendacija bus	Atmesta	

Ekologiško ūkio ir maisto produktų gamybos proceso sertifikavimo bei deleguotų funkcijų vykdymo peržiūros tarpinė ataskaita			VšĮ Ekoagros atsakymas (Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentaras))	Patvirtinanti institucija	
Ataskaitos dalis	Svarba	Rekomendacijos		Įvertinimas	Komentaras
		Jei būtų nutarta įgyvendinti šią rekomendaciją, ūkininkai bei gamintojai turi būti supažindinti su detaliais Bendrijos logotipo naudojimui taikomais reikalavimais, išdėstytais reglamento Nr. 2092/91 penktajame priede. Ekoagros kokybės vadovas ir kiti vidiniai dokumentai turi būti atitinkamai papildyti.	įgyvendinta, jei sertifikacijos įstaiga bus įgaliota Žemės ūkio ministerijos.		
4.3.5.	Nedidelė	Jei reglamento Nr. 2092/91 ar ekologinio žemės ūkio taisyklių pažeidimas (pvz. draudžiamų medžiagų panaudojimas) būtų nustatytas neakredituotoje laboratorijoje, pareiškėjas galėtų juos užginčyti. Rekomenduotume Žemės ūkio ministerijai apsvarstyti galimybę inicijuoti vienos iš dirvožemio tyrimo laboratorijos akreditaciją	2005-10-06 Nacionalinis akreditacijos biuras prie LR Aplinkos ministerijos suteikė Lietuvos žemdirbystės instituto Agrocheminių tyrimų centro Analitiniam skyriui akreditaciją pagal LST EN ISO/IEC 17025:2003 standarto reikalavimus atlikti augalų apsaugos produktų veikliųjų medžiagų tyrimus.	Įgyvendinta	Akreditacijos pažymėjimas Nr. LA.01.072
4.3.6.	Nedidelė	Rekomenduotume apibrėžti procedūrą, kuri nustatytų pareiškėjų, kurie įpareigojami pranešti Ekoagros apie numatomus darbus atrinkimo kriterijus, reglamentuotų įpareigojimų pranešti centralizuotą registravimą bei gautų pranešimų registravimą bei numatytų sankcijas už pranešimų nepateikimą.	Sertifikacijos įstaiga, siekdama užtikrinti ekologiško produkto kilmę transportavimo ir kt. gamybinių operacijų metu, taiko šiuos metodus: 1) produkcija realizuojama kaip įprastinė arba žemesnio statuso, jei gamintojas neužtikrino produkcijos atskyrimo auginimo, sandėliavimo ir kt. etapų metu. Leidimas realizuoti išduodamas tik tada, jei gamintojas raštu įsipareigoja užtikrinti produkcijos atskyrimą viso proceso metu. Toks gamintojas automatiškai įtraukiamas į papildomų tikrinimų sąrašą, todėl informavimas dėl derliaus nuėmimo datos netenka prasmės, nes gamintojas yra patikrinamas papildomo tikrinimo metu; 2) klausimas apie produktų atskyrimo užtikrinimą produkcijos transportavimo metu yra įtrauktas į kasmetinį tikrinimo protokolą. Sankcija dėl transportavimo metu nustatyto produkcijos susimaišymo bus papildomai įtraukta į sankcijų taikymo procedūrą (VĮ-033). 3) Visus produkcijos tvarkymo bei transportavimo etapus gamintojas įpareigotas registruoti Ekologinės gamybos veiklos žurnale. Pagal minėto žurnalo įrašus tikrintojas gauna išsamią informaciją apie derliaus nuėmimą, produkcijos realizavimą ir pan.	Neįgyvendinta*	Nepateikta procedūra
4.3.7.	Nedidelė	Rekomenduojame atlikti šiuo metu galiojančių IFOAM akreditavimo kriterijų bei reglamento Nr. 2092/91 ir ekologinio žemės ūkio taisyklių detalią peržiūrą ir informuoti Ministeriją apie IFOAM kriterijus, kurie yra griežtesni nei reglamento Nr. 2092/91 ir ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimai. Taip pat rekomenduojame Ekoagros nuolatos stebėti IFOAM kriterijų pasikeitimus bei jų suderinamumą su reglamento 2092/91 ir ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimais. Jei būtų nuspręsta taikyti IFOAM kriterijus, kurie yra griežtesni nei reglamente Nr. 2092/91 numatyti, jie turėtų būti įtraukti į ekologinio žemės ūkio taisykles	2005-11-16 sertifikacijos įstaiga nutraukė sutartį dėl IFOAM akreditacijos, todėl nuo 2006 m. visiems pareiškėjams taikomos Ekologinio žemės ūkio taisyklės ir ES Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2092/91	Nebeaktualu	
4.3.8.	Nedidelė	Reglamentas Nr. 2092/91 nenustato reikalavimų ekologinių žuvininkystės ūkių sertifikavimui, todėl rekomenduojame ekologinių žuvininkystės ūkių sertifikatuose nurodyti, kad šie ūkiai atitinka Ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimus.	2005 m. visiems žuvininkystės ūkiams išduoduose sertifikatuose nurodoma, kad žuvininkystės produkcija pagaminta pagal Ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimus	Įgyvendinta	Sertifikatas Nr. 3758

9.3.4 INSTITUCIJOMS PERDUOTŲ NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS FUNKCIJŲ PERŽIŪRA (UAB „PRICEWATERHOUSECOOPERS“)

UAB „PricewaterhouseCoopers“ pastebėjimai Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaitoje grupuojami į tris kategorijas:

- Svarbūs pastebėjimai – pastebėjimai, į kuriuos atsakingi LR Žemės ūkio ministerijos padaliniai, NMA bei Institucijų vadovybė, turi nedelsiant atkreipti dėmesį;
- Vidutinės svarbos pastebėjimai – reikšmingi pastebėjimai, turintys įtakos funkcijų perdavimo proceso tinkamumui ir atitikimui aukščiau išvardintiems kriterijams (reikalavimams);
- Nedidelės svarbos pastebėjimai – klausimai, kuriuos reikia spręsti, siekiant užtikrinti visišką atitikimą aukščiau išvardintiems kriterijams (reikalavimams).

Išorės auditoriai pateikė 49 įvairaus svarbumo pastabas ir rekomendacijas. Patvirtinimo audito metu rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra apėmė:

- Agentūros dokumentacijos, susijusios su pateiktų rekomendacijų įgyvendinimu, peržiūrą;
- Pokalbius su Agentūros darbuotojais;
- Bendradarbiavimo sutarčių peržiūrą;
- Užklausimų perduotas funkcijas vykdančioms institucijoms pateikimą ir gautų atsakymų bei, kur tinkama, pateiktų įgyvendinimą pagrindžiančių dokumentų peržiūrą.

Mes nustatėme, kad susijusiose, perduotas funkcijas vykdančiose institucijose:

- įgyvendintos 6 rekomendacijos;
- 10 rekomendacijų įgyvendinimas nebaigtas;
- įgyvendintos iš dalies 4 rekomendacijos;
- neįgyvendinta 11 rekomendacijų;
- atmestos 4 rekomendacijos.
- 14 rekomendacijų įgyvendinimo įvertinimo pateikti negalėjome dėl nepateiktų pakankamų įrodymų (Neįgyvendinta*).

Atlikdami 2006 m. Patvirtinimo auditą mes peržiūrėsime rekomendacijų įgyvendinimo pažangą susijusiose, perduotas funkcijas vykdančiose institucijose.

Peržiūros rezultatai pateikiami žemiau.

Lentelė Nr. 36. Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaitoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra

Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaita			Perduotas funkcijas vykdančių institucijų atsakymas (Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentaras))	Patvirtinanti institucija	
Ataskaitos dalis	Svarba	Rekomendacijos		Įgyvendinimas	Komentarai
VI "Gyvulių produktyvumo kontrolė"					
2.2.3.1.	Vidutinė	Siekiant užtikrinti ekspertų nepriklausomumą, rekomenduojame apsvarstyti galimybę dalies paraiškų priežiūrai skirti Ekspertus, dirbančius kitose skerdyklose ar numatyti vyr. specialistų dalyvavimą dalies paraiškų visų procedūrų priežiūroje.	Kiekvienai eksportuojančiai savo produkciją skerdyklai yra paruoštas optimalus būtinas ekspertų skaičius (2-3 ekspertai priklausomai nuo vertintinų skerdenų skaičiaus ir eksporto apimčių) tai leidžia mums šiuo metu užtikrinti atitinkamuose skerdyklose rotacinį jų darbo organizavimą bei savotišką jų tarpusavio darbo savikontrolę. Be to, yra paruošti atsarginiai-pakeitiniai ekspertai, kurie pakeičia pagrindinius ekspertus atitinkamose skerdyklose gamybinio būtinumo atveju (liga, atostogos, pereikvotas suminės darbo apskaitos laikas.) Keisti ekspertus tarp atskirų skerdyklų kiekvienai skirtingai operacijai, remiantis gaunamomis paraiškėmis būtų labai sudėtinga, nes pritrūktų kompetentingų ekspertų, galinčių atlikti šį darbą, susidarytų dideli nuostoliai, jų darbo laikas taptų sunkiai normuojamas, žymiai išaugtų jų darbo organizavimo kaštai, o tuo pačiu ženkliai padidėtų įkainiai už paslaugas, neįmanoma būtų užtikrinti jų darbo ir poilsio režimo, vedant įmonėje suminę darbo laiko apskaitą.	Atmesta	-
2.2.3.2	Vidutinė	Rekomenduojame dokumentuoti kiekvienos paraiškos priežiūros metu Eksperto atliktas procedūras, pastebėjimus ir patvirtinti šių procedūrų įvykdymą Eksperto parašu. Šiam tikslui, remiantis 5 bei 6 priede nurodytomis procedūromis, turi būti parengti atitinkami klausimynai, kurios Ekspertai užpildytų priežiūros metu. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad pagal reglamento Nr. 1663/95 priedo 6 punkto iii) dalies antrąjį paragrafą, turi būti pateikti įrodymai, kad kiekvienos patikros atlikimo atveju Eksperto darbas buvo peržiūrėtas aukštesnės pareigos užimančio darbuotojo. Dabartinė GPK patikrų struktūra neužtikrina šio reikalavimo laikymosi.	Priežiūros metu atliktos eksporto priežiūros duomenys yra tiksliai fiksuojami patvirtintuose atitinkamos formos protokoluose, kurie yra patvirtinami Eksperto vardinu spaudu ir parašu. Šiuose prieduose nurodyta technologinė tvarka yra privaloma eksporto priežiūrą atliekančiam ekspertui. Ar ekspertas laikosi šių reikalavimų nustatoma pildant atitinkamų priedų protokolus. Manome, kad to pilnai pakanka užtikrinti pasiūlytus reikalavimus. Atsižvelgdami į naujai ruošiamų taisyklių atitinkamų priedų aprašus yra pakoreguoti kontrolės patikrų protokolai, kurie pildomi įmonės vyriausiųjų specialistų atliekamų kontrolių metu. Su atliktos kontrolės rezultatais pasirašytinai yra supažindinami ekspertas bei pareiškėjas paliekant jiems protokolo kopiją. Atsižvelgiant į šias rekomendacijas naujai ruošiamų taisyklių redakcija leis užtikrinti dažnesnę ekspertų darbo kontrolę, nors reglamento Nr. 1663/95 priedo 6 punkto iii) dalis, to nenurodo.	Neįgyvendinta	Mums pateiktame Sertifikatų specialiosioms eksporto gražinamosioms išmokoms gauti už galvijieną išdavimo taisyklių projekte nepaibrėžtos sąvokos, po rekomendacijos pateikimo nepataisyti pildytini darbo dokumentai
2.2.3.3.	Nedidelė	Rekomenduojame dokumentuojant GPK darbuotojo, atsakingo už eksporto kontrolę, bei vyr. specialisto atliktą darbą pateikti papildomą informaciją apie surinktus įrodymus, pvz.: • atsakant į 7 priedo klausimą „ar turi eksporto leidimą“ turi būti pateikiama informacija pagrindžianti atsakymą, tai yra nurodytas eksporto leidimo numeris, išdavimo ir galiojimo data; • atsakant į 7 priedo klausimą „ar eksportuoja visas atrinktas skerdenas“ turi būti pateikta papildoma informacija nurodant kokios paraiškos(-ų) informacija buvo tikrinta, kokie eksporta	Naujai ruošiamose taisyklėse atitinkamų priedų protokoluose yra fiksuojami visi būtini patikros rezultatai. Šių protokolų pastabose bus nurodoma visi papildomi dokumentai, kurie buvo panaudoti atsakymų pagrįstumui. Minėtų taisyklių 2 punktas reikalauja, kad pareiškėjas pateikia eksporto leidimo kopiją, kurią Ekspertas peržiūri ir įvertina. Atsižvelgiant į sekančius rekomendacinio pobūdžio klausimus, naujose eksporto priežiūros taisyklėse numatyta, kad ekspertas atliekantis eksporto priežiūrą protokoluose fiksuoja	Neįgyvendinta	Mums pateiktame Sertifikatų specialiosioms eksporto gražinamosioms išmokoms gauti už galvijieną išdavimo taisyklių projekte po rekomendacijos pateikimo nepataisyti pildytini darbo dokumentai

Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaita			Perduotas funkcijas vykdančių institucijų atsakymas (Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentaras))	Patvirtinanti institucija	
Ataskaitos dalis	Svarba	Rekomendacijos		Įgyvendinimas	Komentarai
		pagrindžiantys dokumentai buvo peržiūrėti; • atsakant į 8 priedo klausimą „ar atlieka bulių pirkimo analizę ir nustato skerdžiamų gyvulių tapatybę“ turi būti nurodyti, kurių bulių dokumentai peržiūrėti; Atitinkamai turėtų būti peržiūrėtas ir kitų klausimų dokumentavimas siekiant užtikrinti, kad kontrolės protokoluose pateikiama pakankamai informacijos apie atliktas procedūras.	neeksportuotinos mėsos kiekį kilogramais ir procentinę išraiška, ko pasėkoje šis kiekis atspindi ir išduotuose mėsos be kaulo sertifikatuose. Pastarieji, atlikus visas reikiamas muitinės procedūras, patenka į NMA. Todėl NMA, remiantis gautais sertifikatais, gali matyti kokia yra neeksportuojamų gabalų masė bei procentas. Šiuo metu visos eksportuojančios produkciją į trečiąsias šalis įmonės yra įsidedusios naują kompiuterinę duomenų tvarkymo „MeatMaster Skerdyklos modulis“ programą, kuri leidžia tiksliai nustatyti skerdžiamų gyvulių tapatybę.		
2.2.3.4.	Nedidelė	Rekomenduojame suderinti GPK taikomą tvarką su Žemės ūkio ministro patvirtintomis taisyklėmis peržiūrėti ir patikslinant vieną iš minėtų dokumentų.	Kai bus patvirtintos naujos redakcijos eksporto priežiūros taisyklės, jos būtina bus suderintos Žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintomis taisyklėmis.	Neįgyvendinta	Mums pateiktame Sertifikatų specialiosioms eksporto grąžinamosioms išmokoms gauti už galvijieną išdavimo taisyklių projekte liko sena nuostata
2.10.1	Svarbus	Siekiant užtikrinti funkcijų delegavimo sistemos atitikimą Reglamento Nr. 1663/95 ir Gairės Nr. 9 reikalavimams, turi būti užbaigtas perduotų funkcijų vykdymo procedūrų suderinimas su atsakingais NMA skyriais.	Valstybės įmonė 2005 12 13 d. išsiuntė Nacionalinės mokėjimo agentūros deleguotų funkcijų kontrolės skyriui pakartotiniam derinimui sertifikatų specialiosioms eksporto grąžinamosioms išmokoms gauti už galvijieną išdavimo taisyklių projektą.	Neįgyvendinta	Nepateikti derinimo įrodymai. DFKS nurodė, kad derinimas nebaigtas
2.10.2	Nedidelė	Siūlome patikslinti galiojančių bendradarbiavimo sutarčių su aukščiau minėtomis institucijomis sąlygas numatant, kad dokumentai ir informacija būtų pateikiama ir NMA metinę deklaraciją patvirtinančiai institucijai. Ši rekomendacija jau yra įgyvendinta mums pateiktame bendradarbiavimo sutarties su Žuvininkystės departamentu projekte.	VĮ „Gyvulių produktyvumo kontrolė“ pasirašė su Nacionaline mokėjimo agentūra bendradarbiavimo sutartį, kurioje yra numatyti atitinkam šalių įsipareigojimai, duomenų apsauga, siuntimo tvarka, įsipareigojimų vykdymas, dokumentų ir informacijos teikimo terminai bei atsakomybė.	Įgyvendinta	-
Panevėžio Regioninis aplinkos apsaugos departamentas					
2.8.3.1	Vidutinė	Mums pateiktame Nutarimo Nr.135 pakeitimo projekte bei bendradarbiavimo sutarties projekte yra numatyta perduoti tam tikras funkcijas RAAD pagal priemonę „Standartų laikymasis“ Patvirtinant Nutarimo Nr.135 projektą, patikslinantį RAAD perduotas funkcijas, bei naują duomenų bei bendradarbiavimo sutarties projektą tarp NMA ir RAAD turi būti užtikrinta, kad bus įvykdytas Gairės Nr. 9 reikalavimas, jog mokėjimo agentūros bei institucijos, vykdančios perduotas funkcijas, įsipareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti sutartimi ar kitu tinkamu susitarimu.	Pastabos dėl sutarties projekto perduotos VAAI 2005-11-25	Įgyvendinimas nebaigtas	-
2.8.3.2	Vidutinė	Reglamento Nr.1663/95 priedo 4 punkto iv) dalis numato, kad agentūra turi būti reguliariai informuojama apie patiktų rezultatus. To paties reglamento priedo 4 punkto v) dalyje yra numatyta, kad dokumentai, susiję su deleguotų funkcijų vykdymu, turi būti pateikti mokėjimo agentūros darbuotojams, sprendžiantiems mokėjimo prašymo klausimus, mokėjimo agentūros vidaus audito departamentui, mokėjimo agentūros metų deklaraciją patvirtinančiai institucijai, Europos Sąjungos įgaliojims pareigūnams.	Apie dokumentų teikimą nurodyta galiojančioje Duomenų teikimo sutartyje Nr. TP 11-186 2004-08-20	Neįgyvendinta	-

Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaita			Perduotas funkcijas vykdančių institucijų atsakymas (Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentaras))	Patvirtinanti institucija	
Ataskaitos dalis	Svarba	Rekomendacijos		Įgyvendinimas	Komentarai
2.8.3.3	Vidutinė	Rekomenduojame parengti detalias tvarkas perduotoms funkcijoms pagal priemones „Standartų laikymasis“ bei MPŪV ir „Agrarinė aplinkosauga“ vykdyti. Šiose tvarkose turi būti detaliai apibrėžti RAAD inspektorių bei kitų darbuotojų veiksmai, kurie turi būti atliekami prieš išduodant pažymą pagal aukščiau minėtas priemones. Rekomenduojame parengti vieningą rizikos įvertinimo metodiką, kurioje turėtų būti nustatyti kriterijai, kuriais remiantis priimamas sprendimas dėl RAAD darbuotojų dalyvavimo ar nedalyvavimo atliekant GŪP laikymosi patikrą vietoje.	Tvarkos aprašas patvirtintas VAAI viršininko 2005-12-16 įsakymu Nr. 1A-96	Neįgyvendinta	Neparengta rizikos analizės metodika, nėra numatyta tvarka "Atitikimas ES standartams". MPŪV ir "Agrarinė aplinkosauga" parengta tvarka neišsami. Nenurodomi pildytini dokumentai.
2.8.3.4	Vidutinė	Rekomenduojame įdiegti kontrolinių patikrų praktiką visų RAAD perduotų funkcijų atlikimo tikrinimui, taip užtikrinant pakankamą RAAD rajonų agentūrų atlikto darbo kokybės kontrolę.	RAAD neturi tiek darbuotojų, kad galėtų perpatikrinti agentūrų darbą	Atmesta	-
2.8.3.5.	Nedidelė	Rekomenduojame RAAD procedūrose numatyti, kad kontrolinių klausimų geros ūkininkavimo praktikos aplinkosaugos srityje sąrašo užpildymas yra privalomas ir tais atvejais, kai patikrą atlieka RAAD pareigūnai.	2005-12-16 VAAI viršininko įsakyme Nr. 1A-96 patvirtintame tvarkos apraše numatytas klausimų pildymas	Įgyvendinta iš dalies	Nepateikta pildytino dokumento forma
2.8.3.5.		Rekomenduojame parengti standartinę miškų želdinimo darbų įvertinimo bei miškų želdinių inventorizacijos patikros vietoje ataskaitą, kurioje turėtų būti dokumentuojami patikros vietoje atliekami veiksmai, numatyti Miško želdinimo darbų, želdinių ir žolinių apskaitos vertinimo metodikoje, tai yra aprašomas pasirinktos apskaitos aikštelės bei jų skaičius, nurodomi kiekvienoje apskaitos aikštelėje gauti kokybiniai ir kiekybiniai (pvz. želdinių skaičius) vertinimo rezultatai. Šios ataskaitos parengimas padėtų RAAD Miškų kontrolės skyriaus pareigūnams įvertinti rajonų agentūrų darbo kokybę atliekant kontrolines patikras vietoje.	Netikslinga to daryti, kadangi miškų kontrolės skyrius ir taip gali įvertinti agentūrų darbą	Atmesta	-
2.8.3.6	Nedidelė	Rekomenduojame apsisvarstyti dabartinį atsakomybės pasiskirstymą tarp RAAD ir NMA tais atvejais, kai GŪP laikymosi patikrą vietoje atlieka NMA darbuotojai, o pažymą patvirtina bei pasirašo RAAD. NMA, kaip mokėjimo agentūra, yra atsakinga už išlaidų tinkamumą ir Reglamentas Nr. 1663/95 nenumato reikalavimo tvirtinti NMA atliktų patikrų rezultatus kitose institucijose.		Neįgyvendinta	-
2.10.1	Nedidelė	Siekiant užtikrinti funkcijų delegavimo sistemos atitikimą Reglamento Nr. 1663/95 ir Gairės Nr. 9 reikalavimams, turi būti užbaigtas perduotų funkcijų vykdymo procedūrų suderinimas su atsakingais NMA skyriais.	Ar patikrinimų tvarkos aprašas derintas su NMA informacijos neturime	Neįgyvendinta	-
VĮ "Pieno tyrimai"					
2.1.3.1.	Nedidelė	Rekomenduojame VĮ „Pieno tyrimai“ patikslinti sutarčių su pieno supirkėjais sąlygas numatant, kad sutartis gali būti nutraukta, jei NMA panaikina patvirtinto pieno supirkėjo statusą.	Naujai sudaromoms sutartims įtrauktas tai numatantis punktas	Neįgyvendinta	Pateiktose sutartyse nenumatyta toks punktas
2.1.3.2.	Nedidelė	Rekomenduojame VĮ „Pieno tyrimai“ vadovybei apsisvarstyti galimybę parengti strateginį Informacinių technologijų plėtros planą, kuris apimtų 3–5 metų laikotarpį ir remtųsi įmonės veiklos	Strateginis planas kuriamas, analizuojami uždaviniai ir poreikiai. Plano projektas bus svarstomas 2006 vasario mėnesį vykstančios vadovybinės analizės metu.	Neįgyvendinta	-

Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaita			Perduotas funkcijas vykdančių institucijų atsakymas (Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai))	Patvirtinanti institucija	
Ataskaitos dalis	Svarba	Rekomendacijos		Įgyvendinimas	Komentarai
		strategija ir konkrečiai IT srityje identifikuotais poreikiais. Ilgalaikio planavimo proceso įdiegimas padėtų tiksliau paskirstyti lėšas ir efektyviau jas panaudoti, taip pat suteiktų ataskaitos tašką visos Informacinių technologijų funkcijos veiklos įvertinimui. Rekomenduojame įmonės vadovybei apsvarstyti galimybę parengti vieningą IT saugumo politikos dokumentą, užtikrinanti, kad laikomasi reglamento Nr. 1663/95 reikalavimų dėl informacinių sistemų saugumo užtikrinimo. Kadangi pagal reglamento Nr. 1663/95 pakeitimus, įgyvendintus 2005 m. kovo 22 d. reglamentu Nr. 465/2005, numatyta, kad vėliausiai nuo 2008 m. finansinių metų NMA metinę deklaraciją patvirtinanti institucija turės pateikti įdiegtų informacinių sistemų įvertinimo ataskaitą pagal NMA pasirinktą standartą (t.y. ISO 17799, IT Baseline Protection Manual (BSI) arba Control Objectives for Information and related Technology (COBIT)), o informacinių sistemų saugumo užtikrinimo reikalavimas pagal Europos Komisijos Gairę Nr. 9 yra taikomas ir deleguotas funkcijas vykdančioms institucijoms, siūlome įdiegti minėtas auditorių rekomendacijas bei periodiškai įvertinti IT saugumo priemonių atitikimą minėtiems standartams. Rekomenduojame parengti IT veiklos atnaujinimo ir tęstinumo užtikrinimo planą, kuris nustatytų konkrečių veiksmų seką, kaip atkurti VĮ „Pieno tyrimai“ informacinių sistemų ir pagrindinių procesų funkcionavimą, numatytą galimybę naudotis kitos akredituotos pieno tyrimo laboratorijos paslaugomis sistemų atkūrimo laikotarpiu, panaudoti rezervinę įrangą ir kitus veiksmus, reikalingus veiklos atnaujinimui ir tęstinumo užtikrinimui.	IT saugumo politikos dokumentą numatyta paruošti persikėlus į naujas patalpas, kurios suprojektuotos laikantis IT saugumui keliamų reikalavimų. Vadovaujantis įmonės akreditacijos standartu LST EN ISO/IEC 17025 ir įmonės KVS procedūra 412PR02, daromos rezervinės kopijos, reikalingos veiklos atnaujinimui ir tęstinumo užtikrinimui. Detalus dokumentas su konkrečia veiksmų seka, kaip atkurti VĮ „Pieno tyrimai“ informacinių sistemų ir pagrindinių procesų funkcionavimą, bus sukurtas ir vykdomas persikėlus į naujas patalpas. Naujų patalpų rekonstrukcijos pabaiga numatyta 2006-04-14. Numatyta galimybė naudotis Latvijos akredituotos pieno tyrimų laboratorijos „SIA Pienšaimnieku“ paslaugomis.		
2.10.1	Svarbus	Siekiant užtikrinti funkcijų delegavimo sistemos atitikimą Reglamento Nr. 1663/95 ir Gairės Nr. 9 reikalavimams, turi būti užbaigtas perduotų funkcijų vykdymo procedūrų suderinimas su atsakingais NMA skyriais.		Įgyvendinta	-
2.10.2.	Nedidelė	Siūlome patikslinti galiojančių bendradarbiavimo sutarčių su aukščiau minėtomis institucijomis sąlygas numatant, kad dokumentai ir informacija būtų pateikiama ir NMA metinę deklaraciją patvirtinančiai institucijai.	Pagal bendradarbiavimo sutartį su NMA, VĮ „Pieno tyrimai“ sutartyje numatytiems pareigūnams ir institucijoms, tame tarpe ir Agentūros metinę deklaraciją patvirtinančiai institucijai, pateikia tikrinti su Agentūros atliktais konkrečiais mokėjimais susijusius dokumentus.	Įgyvendinta	
Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie LR Žemės ūkio ministerijos					
2.10.1	Svarbus	Siekiant užtikrinti funkcijų delegavimo sistemos atitikimą Reglamento Nr. 1663/95 ir Gairės Nr. 9 reikalavimams, turi būti užbaigtas perduotų funkcijų vykdymo procedūrų suderinimas su atsakingais NMA skyriais.	Atsižvelgiant į Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau - NMA) 2005 m. lapkričio 22 d. raštą Nr. BR6-(6.16)-8482, pakeistas Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos viršininko 2005m. liepos 13 d. įsakymas Nr. 1A-125 „Dėl sausųjų pašarų perdirbimo įmonių ir pašarų, skirtų džiovinimui ir (arba) smulkinimui, pirkėjų patvirtinimo procedūros“. Šiuo įsakymu patvirtintoje procedūroje pakeisti 1, 2, 39, 51, 52, 76, 77, 91 99, 101 ir 109 punktai, patikslinantys tikrinimo komisijos darbą ir skundų nagrinėjimo tvarką.	Įgyvendinimas nebaigtas	DFKS duomenimis, iki sezono abipusiu sutarimu turi būti išspręstas klausimas dėl aprobuoto ploto nustatymo pagrįstumo

Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaita			Perduotas funkcijas vykdančių institucijų atsakymas (Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentaras))	Patvirtinanti institucija	
Ataskaitos dalis	Svarba	Rekomendacijos		Įgyvendinimas	Komentarai
			Vykdam Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos valstybės sekretoriaus 2005 m. vasario 4 d. potvarkį Nr. 4D-9 Nacionalinei mokėjimo agentūrai buvo pateikti procedūrų (2005 m. vasario 9 d. raštas Nr. 7R-38) aprašai: Intervencinių grūdų sandėlių atitikties, grūdų kokybės ir specialiosios kiekio bei kokybės apskaitos tikrinimų procedūros aprašas ir Intervencinio grūdų sandėlio patikrinimo akto forma, patvirtinti Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos viršininko 2004 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 1A-99, Paprastųjų ir kietųjų kviečių, kitų maistinių grūdų bei dantinių (titnaginių) kukurūzų kokybės tikrinimo ir sertifikatų išdavimo, Informacijos teikimo apie išduotus paprastųjų ir kietųjų kviečių, kitų maistinių grūdų bei dantinių (titnaginių) kukurūzų kokybės sertifikatus ir Intervencinio pirkimo grūdų bandinių ėmimo ir reprezentacinių (tipinių) bandinių sudarymo procedūrų aprašai, patvirtinti Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. 1A-125. Dėl pateiktų darbo procedūrų aprašų NMA pastabų neturėjo (2005 m. lapkričio 22 d. raštas Nr. BRG -(6.16) -8482). Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos 2005m. gruodžio 8 d. raštu Nr. 7R-820 įsipareigojo papildyti Sėklinių pasėlių ir sodo augalų dauginamosios medžiagos aprobavimo taisykles, patvirtintas Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos viršininko 2004 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1A - 157, jose numatant, kokie aprobuotojai ir kaip kontroliuos aprobavimo atlikimo terminus pagal aprobuotojų sudarytus aprobuojamų sėklinių pasėlių aprobavimo planus, kurie sudaromi kaip numatyta Sertifikatų sėklos augintojams išdavimo procedūroje, ir apie tai informuoti NMA. Dėl pateiktų darbo procedūrų aprašų NMA pastabų neturėjo.		
Muitinės departamentas prie LR Finansų ministerijos					
2.10.1	Svarbus	Siekiant užtikrinti funkcijų delegavimo sistemos atitikimą Reglamento Nr. 1663/95 ir Gairės Nr. 9 reikalavimams, turi būti užbaigtas perduotų funkcijų vykdymo procedūrų suderinimas su atsakingais NMA skyriais.	Derinami Muitinės departamento generalinio direktoriaus įsakymų projektai, paaiškinamieji raštai teritorinėms muitinėms	Įgyvendinimas nebaigtas	Derinami Muitinės departamento generalinio direktoriaus įsakymų projektai
Valstybinė Maisto Ir Veterinarijos Tarnyba					
2.7.3.1	Vidutinė	Atsižvelgiant į specifinius reikalavimus, išdėstytus ES reglamentuose ir taikomus tam tikrų produktų patikros atvejais bei atsižvelgiant į Europos Komisijos Žemės ūkio generalinio direktorato EŽŪOGF ataskaitų sertifikavimo audito Gairės Nr. 10 nuostata, kad kiekvienam patikros vietoje tipui turi būti parengta detali instrukcija bei standartinė patikros vietoje ataskaita, kurioje detalai nurodomi atlikti patikros veiksmai bei gauti rezultatai,	Parengtos procedūros ir darbo instrukcijos patikrinimų tipams, už kuriuos taikomos intervencinės ar kitos rinkos reguliavimo priemonės.	Įgyvendinta iš dalies	Numatytos atskiros patikrų protokolų formos. Žalio pieno ir pieno gaminių tvarkymo valstybinės veterinarinės kontrolės darbo instrukcijoje tik numatytos atskiros dalys skirtingoms paramos schemoms.

Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaita			Perduotas funkcijas vykdančių institucijų atsakymas (Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentaras))	Patvirtinanti institucija	
Ataskaitos dalis	Svarba	Rekomendacijos		Įgyvendinimas	Komentarai
		rekomenduojame parengti detalias patikrų atlikimo procedūras, kontrolinių patikrinimų sąrašus bei ataskaitų formas pagal kiekvieną produktą, kuriems taikomos intervencinės priemonės (t.y. kazeinas, sūrių nokinimas, sviestas ir kiti produktai).			
2.7.3.2	Vidutinė	Rekomenduojame VMVT vadovybei parengti metinį gyvulių registravimo ir identifikavimo patikrų planą taip, kad būtų įvykdytas minimalus nustatytas reglamente bei minėtoje VMVT kontrolės programoje patikrų skaičius. Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad reglamentas Nr. 2630/1997 numato galimybę sumažinti patikrinimų skaičių iki 5 proc. šalyse narėse, kurios turi įsidięgusios pilnai veikiantį gyvulių registrą, atitinkant Reglamento 820/1997 5 straipsnio reikalavimus. Kadangi Lietuvoje funkcionuoja Gyvulių registras, siūlome kompetentingoms institucijoms svarstyti galimybę sumažinti patikrų skaičių iki 5 proc.	Atsižvelgdama į rekomendaciją Nr. 2.7.3.2 VMVT 2005-09-19 raštu Nr. B6-(1.8)-1407 informavo Žemės ūkio ministeriją, kad metinio gyvulių laikymo vietų patikrų plano parengimas yra netikslingas dėl to, kad, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais yra nurodytas privalomas metinis patikrų procentas paliekant galimybę pačioms teritorinėms VMVT suplanuoti patikras taip, kad pagal turimus resursus metų gale patikrų lygis siektų 10 proc. Metinis patikrų planas verstų formaliai atlikti reikalaujamą patikrų skaičių, tačiau efektyvi gyvulių laikytojų kontrolė atliekama rizikos veiksnių analizės pagrindu ir reikalauja greitos kontroliuojančios institucijos pareigūnų reakcijos į pažeidimą. VMVT direktoriaus patvirtintoje Gyvulių registravimo ir identifikavimo veterinarinės kontrolės programoje (Žin., 2004, Nr. 124-4502) numatyta, kad gyvulių laikymo vietos patikrinimui atrenkamos rizikos analizės pagrindu, atsižvelgiant į Gyvulių registravimo ir identifikavimo veterinarinės kontrolės programoje įvardintus rizikos veiksnus, o nustačius pažeidimus patikrų skaičius t.b. didinamas tiek, kad būtų užtikrintas efektyvus pažeidimų šalinimas, todėl rizikos veiksnių analizės pagrindu vykdoma kontrolė taip pat reikalauja pakartotinos kontrolės tose gyvulių laikymo vietose, kur pažeidimai nustatomi dažniausiai (prekiautojai gyvuliais, ž.ū. bendrovės, skerdyklos, gyvulių surinkimo centrai, turgūs). Be to, teritorinės VMVT privalo pakartotinai patikrinti ir tuos gyvulių laikytojus, kuriuos jau kartą tikrino NMA ir nustatė pažeidimus. Siekiant užtikrinti efektyvų pažeidimų šalinimą, sankcijos abiejų kontroliuojančių institucijų turi būti proporcingai taikomos tuo pačiu metu iki visiško pažeidimų pašalinimo, todėl metinis gyvulių laikymo vietų patikrų planas pagal turimus teritorinių VMVT resursus ribotų teritorinių VMVT galimybes efektyviai vykdyti gyvulių laikytojų kontrolę, o tai mažintų taikomų sankcijų efektyvumą. Patikrų išankstinis planavimas netikslingas ir dėl sezoniškumo. Žiemos metu sunku pasiekti tikrinamas gyvulių laikymo vietas dėl nepalankių oro sąlygų, o vasaros metu gyvuliai laikomi ganyklose ir dėl didelių atstumų ilgai užtrunka vienos laikymo vietos patikrinimas. Reglamentas Nr. 2630/1997 numato galimybę sumažinti patikrinimų skaičių iki 5 proc. šalyse narėse, kuriose EK patvirtino gyvulių registro duomenų bazę kaip visiškai veikiančią. Informuojame, kad Lietuvoje funkcionuojanti Gyvulių registro duomenų bazė nėra patvirtinta EK kaip visiškai veikianti, todėl VMVT neturi teisės sumažinti gyvulių laikymo vietų patikrų lygio	Atmesta	

Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaita			Perduotas funkcijas vykdančių institucijų atsakymas (Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentaras))	Patvirtinanti institucija	
Ataskaitos dalis	Svarba	Rekomendacijos		Įgyvendinimas	Komentarai
			iki 5 proc. Pranešame, kad už Gyvulių registro duomenų bazės kūrimą ir palaikymą atsakinga VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras. VMVT 2005-08-23 direktoriaus įsakymu Nr. B1-478 patvirtintoje Gyvulių registravimo ir identifikavimo veterinarinė kontrolės kokybės programoje KT-2-4-5 yra detalai išvardintos dalyvaujančių institucijų funkcijos bei veiksmai, kuriuos turi atlikti teritorinių VMVT veterinarijos inspektoriai. VMVT atsižvelgdama į rekomendaciją Nr. 2.7.3.2. papildė Gyvulių registravimo ir identifikavimo veterinarinės kontrolės kokybės programą KT-2-4-5 nuostata, kurios pagrindu teritorinės VMVT pačios planuos metines gyvulių laikymo vietų patikras atsižvelgdamos į pažeidimų skaičiaus pasireiškimo dėsninumus bei galimybę vykdyti gyvulių laikymo vietų kontrolę suderintai su NMA vykdomomis patikromis.		
2.7.3.3	Vidutinė	Rekomenduojame padidinti kontrolinių patikrų skaičių užtikrinant, kad būtų gautas užtikrinimas dėl VMVT atliktų patikrų vietoje, kokybės Taip pat atkreipiame Jūsų dėmesį į rekomendacijas 2.3.3.1 ir 2.4.3.1, kurios yra tiesiogiai susijusios su VMVT deleguotomis funkcijomis.	VMVT Vidaus audito skyriaus 2006 metų veiklos plane yra padidintas kontrolinių patikrų skaičius, siekiant užtikrinti atliktų patikrų vietoje kokybę.	Neįgyvendinta*	Iš pateiktų dokumentų negalėjome nustatyti kontrolinių patikrų skaičiaus padidėjimo
2.10.1	Svarbus	Siekiant užtikrinti funkcijų delegavimo sistemos atitikimą Reglamento Nr. 1663/95 ir Gairės Nr. 9 reikalavimams, turi būti užbaigtas perduotų funkcijų vykdymo procedūrų suderinimas su atsakingais NMA skyriais (taikoma visoms institucijoms)	Išsiųstos tretiniam derinimui pataisytos procedūros ir darbo instrukcijos atsižvelgus į NMA 2005-12-14 raštu Nr. BRG-(6.59)-9256 teiktas pastabas	Įgyvendinimas nebaigtas	
Žuvininkystės departamentas prie LR Žemės ūkio ministerijos					
2.4.3.1	Vidutinė	Rekomenduojame parengti pateiktų pirminiam pardavimui žuvininkystės produktų rūšiavimo pagal dydžio ir šviežumo kategorijas kontrolę, pašalintų iš rinkos žuvininkystės produktų atitikties deklaravimo dydžio ir šviežumo kategorijoms tikrinimo rašytines procedūras. Atsižvelgiant į funkcijų paskirstymą galiojančioje Nutarimo Nr. 135 redakcijoje, rekomenduojame patikslinti 2005 m. kovo 29 d. bendradarbiavimo sutartį tarp NMA, RRA ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau - VMVT) atsisakant sutarties 19.1 punkto, kuriame numatytos VMVT funkcijos perduotos Žuvininkystės departamentui.	Pagal Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės Dvynių projektą LT04-IB-AG-05 „Gėbėjimų žuvininkystės kontrolės ir žuvininkystės produktų bendros rinkos organizavimo srityse stiprinimas" yra numatyta veikla, kurios metu bus vykdomi atitinkamų specialistų apmokymai žuvininkystės produktų rūšiavimo ir -jo kontrolės srityje. Projekto įgyvendinimo pradžia numatoma š.m. vasario mėn. Atsižvelgiant į galiojančios Nutarimo Nr. 135 redakcijos 3.7.2 punktą, 2005 m. rugsėjo 13 d. Bendradarbiavimo sutarties Nr. TP11-(2.13)-377/22/2005/157-014 14.3 punkte numatytas Žuvininkystės departamento įsipareigojimas kontroliuoti pateiktų pirminiam pardavimui žuvininkystės produktų išrūšiavimą pagal dydžio ir šviežumo kategorijas, tikrinti pašalintų iš rinkos žuvininkystės produktų atitiktį deklaruojamoms dydžio ir šviežumo kategorijoms.	Neįgyvendinta	Nepradėti rengti procedūrų projektai
2.4.3.2	Nedidelė	Kadangi nuo žvejybos organizacijos turimų laivų skaičiaus tiesiogiai priklauso paramos suma, rekomenduojame prieš patvirtinant programą sutikrinti gamintojų organizacijos pateiktus duomenis su Žvejybos laivų rejestro duomenimis ir dokumentuoti	Paramos žuvininkystės produktų gamintojų organizacijoms už metinių veiklos programų įgyvendinimą suteikimo procedūros projekto (toliau -paramos procedūros projektas) 1 priedo 19 punkte nurodyta, kad Žuvininkystės departamentas tikrina, ar rinkos	Įgyvendinta iš dalies	Mums pateikto klausimyno projekte nenumatytas sutikrinimas su laivų rejestru. Tai numatyta tik procedūros projekte.

Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaita			Perduotas funkcijas vykdančių institucijų atsakymas (Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai))	Patvirtinanti institucija	
Ataskaitos dalis	Svarba	Rekomendacijos		Įgyvendinimas	Komentarai
		šios patikros rezultatus bei atitinkamai pakoreguoti patikros akto klausimus.	strategijoje nurodytas žvejybinių laivų, kuriuos pirmą žvejybos metų dieną turėjo gamintojų organizacijos nariai, skaičius yra teisingas. Paramos procedūros projekto 20 punkte numatyta, kad atitikimas aukščiau minėtam reikalavimui nustatomas gamintojų organizacijos veiklos programos rinkos strategijoje nurodytą žvejybinių laivų, kuriuos pirmą žvejybos metų dieną turėjo gamintojų organizacijos nariai, skaičių palyginus su žvejybos laivų registre pateikta informacija apie gamintojų organizacijos narių žvejybinius laivus.		
2.4.3.3	Nedidelė	Rekomenduojame patikslinti procedūrą numatant, kad gamintojų organizacijos pataisyta veiklos programa turi būti patvirtinta Žuvininkystės departamento ne vėliau kaip per 12 savaičių nuo žvejybos metų pradžios, o esant reikšmingiems koregavimams Žuvininkystės departamentas gali pratęsti šį laikotarpį iki 14 savaičių.	Paramos procedūros projekto 31 punkte numatyta, kad gamintojų organizacijos veiklos programą Žuvininkystės departamento direktorius įsakymu patvirtina ne vėliau kaip per 12 savaičių nuo žvejybos metų pradžios, o, jei gamintojų organizacijos veiklos programa buvo taisoma iš esmės, ji tvirtinama ne vėliau kaip per 14 savaičių nuo žvejybos metų pradžios.	Įgyvendinta	Programos tvirtinimo trukmė numatyta projekte
2.10.s1	Svarbus	Siekiant užtikrinti funkcijų delegavimo sistemos atitikimą Reglamento Nr. 1663/95 ir Gairės Nr. 9 reikalavimams, turi būti užbaigtas perduotų funkcijų vykdymo procedūrų suderinimas su atsakingais NMA skyriais, (taikoma visoms institucijoms).	Žuvininkystės departamento prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2005 m. gruodžio 14 d. raštu Nr. R18-(8.7)-1219 „Dėl procedūros derinimo“ Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos pateiktas derinti Žuvininkystės departamento prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus įsakymo „Dėl Žuvininkystės departamento prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 20 d. įsakymo Nr. VI-38 „Dėl paramos žuvininkystės produktų gamintojų organizacijoms už metinių veiklos programų įgyvendinimą suteikimo procedūros“ pakeitimo“ projektas. Atsakymas dėl suderinimo dar negautas.	Įgyvendinimas nebaigtas	-
VšĮ "Ekoagros"					
2.9.3.1	Svarbus	Mums pateiktame Nutarimo Nr. 135 pakeitimo projekte bei duomenų teikimo ir bendradarbiavimo sutarties projekte yra numatyta perduoti tam tikras funkcijas VšĮ „Ekoagros“ pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga“. Mūsų ataskaitos dieną šie dokumentai nėra patvirtinti. Siekiant užtikrinti funkcijų perdavimo atitikimą reglamento Nr. 1663/95 bei Gairės Nr.9 reikalavimams turėtų būti patvirtintas funkcijų perdavimas VšĮ „Ekoagros“, patvirtinant Nutarimo Nr. 135 pakeitimą bei pasirašant duomenų teikimo ir bendradarbiavimo sutartį.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 6 d. nutarimo Nr. 135 "Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo garantijų skyriaus priemonių įgyvendinimą, paskyrimo" pakeitimas 2005 m. lapkričio 7 d. Nr. 1195 (Žin., 2005 11 10, Nr. 133-4786). Papildyta punktu: "viešąją įstaigą „Ekoagros" — už ekologišką žemės ūkio ir maisto produktų gamybos sertifikavimą, sertifikuojamų ekologinės gamybos laukų plotų nustatymą ir ekologinio ūkio sertifikatų pateikimą subjektams, siekiantiems gauti paramą pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga". Duomenų teikimo ir bendradarbiavimo sutartis Nr. TP11-(2.13)-382 pasirašyta 2005 rugsėjo 14 d.	Įgyvendinta	-
2.10.1.	Svarbus	Siekiant užtikrinti funkcijų delegavimo sistemos atitikimą Reglamento Nr. 1663/95 ir Gairės Nr. 9 reikalavimams, turi būti užbaigtas perduotų funkcijų vykdymo procedūrų suderinimas su atsakingais NMA skyriais.	2005-06-23 LR žemės ūkio ministerijos valstybės sekretoriaus potvarkiu buvo pavesta VšĮ „Ekoagros" pateikti NMA detalias darbo procedūras. 2005-07-05 buvo išsiųstos dokumentų VI-043, VI-019, VI-033, VI-039, VI-034, VI-041, VI-042 kopijos, dokumentų formos F-002, F-003, F-003/1, F-012, F-015, F-17, F-059, F-005, F-005/2, F-025, sutarties su pareiškėju, sertifikato,	Įgyvendintas nebaigtas	

Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaita			Perduotas funkcijas vykdančių institucijų atsakymas (Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai))	Patvirtinanti institucija	
Ataskaitos dalis	Svarba	Rekomendacijos		Įgyvendinimas	Komentarai
			lydinčių laiškų pavyzdžiai. Papildomai išsiųsta procedūra VĮ-046, o iki 2005-12-19 suderintos visos darbo procedūros, išskyrus VĮ-041, VĮ-042 ir F-015, F-005 bei matavimo darbų atlikimo procedūrą. Sertifikacijos įstaiga atsižvelgs į pasiūlymus ir pastabas, pareikštas dėl procedūrų VĮ-041 ir VĮ-042 bei formų F-015, F-005 jų kasmetinio peržiūrėjimo ir redagavimo metu, kadangi minėtuose dokumentuose numatoma atlikti papildomų keitimų. Minėtų procedūrų atnaujinimo bei matavimo darbų atlikimo procedūros parengimo darbus įstaiga numato atlikti iki š. m. gegužės 2 d.		
3.4.1.	Nedidelė	Rekomenduojame papildyti minėtą sutarties projektą punktu dėl metinio patvirtinimo apie deleguotų funkcijų vykdymą. Taip pat pažymėtina, kad Valstybės kontrolė EŽŪOGF garantijų skyriaus 2004 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo valstybinio audito ataskaitoje rekomendavo NMA papildyti bendradarbiavimo sutartis su kitomis institucijomis analogišku punktu.	Bus įgyvendinta atliekant kasmetinį sutarties peržiūrėjimą	Įgyvendintas nebaigtas	-
3.4.2.	Nedidelė	Rekomenduojame parengti detalią procedūrą, reglamentuojančią taikomą rizikos įvertinimo metodiką ir užtikrinančią, kad vienodi rizikos įvertinimo kriterijai būtų nuosekliai taikomi visiems ūkiams ir tvarkymo įmonėms.	Parengta procedūra papildomų tikrinimų atrankai ir atlikimui (vidaus dokumentas VĮ-046)	Įgyvendinta	
3.4.3	Nedidelė	Įvertinant esamą sertifikavimo proceso kompiuterizavimo lygį bei siekiant apsaugoti pareiškėjų duomenis bei Ekoagros konfidencialius dokumentus nuo nesankcionuotos prieigos, rekomenduojame Ekoagros parengti procedūrą, apimančią pagrindinius informacinio saugumo principus, tai yra: slaptazodžių naudojimą, atsarginių informacijos kopijų darymą bei jų saugojimą, antivirusinių priemonių naudojimą, nelicencijuotos programinės įrangos naudojimą, vartotojų apmokymą pagrindiniais IT saugumo klausimais bei paskirti darbuotoją atsakingą už šios procedūros įgyvendinimo priežiūrą. Taip pat rekomenduojame papildyti kompiuterinių sistemų aptarnavimo sutartį kokybiniais rodikliais įgalinančiais įvertinti teikiamų lygį (šiuo metu sutartyje nustatytas tik reakcijos laikas).	Parengta informacinio saugumo procedūra (vidaus dokumentas VĮ-044). Papildomai pateikti UAB „Inida“ darbuotojų konfidencialumo ir nesuinteresuotumo įsipareigojimai.	Įgyvendinta iš dalies	Nepateikti įrodymai dėl kompiuterinių sistemų aptarnavimo sutarties papildymo
VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras					
2.5.3.1	Vidutinė	Rekomenduojame kaip galima greičiau užbaigti dokumentų, susijusių su informacinių sistemų saugumu, atnaujinimo procesą patvirtinant ir įdiegiant paraktikoje IT saugumo politiką, veiklos tęstinumo planą bei kitus dokumentus ir procedūras.	IT saugumo politika patvirtinta valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro generalinio direktoriaus 2005-12-02 įsakymu Nr. 145 V	Įgyvendinimas nebaigtas	Pateikta tik IS saugumo politika
2.5.3.2	Vidutinė	Rekomenduojame kaip galima greičiau patvirtinti rašytines žemės ūkio ir kaimo valdų registravimo bei dokumentų administravimo procedūras.	Žemės ūkio ir kaimo valdų registravimo, registracijos duomenų ir dokumentų administravimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre procedūra patvirtinta valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro generalinio direktoriaus 2005-12-07 įsakymu Nr. 149 V	Neįgyvendinta*	Nurodyta procedūra nepateikta
2.5.3.3	Nedidelė	Kadangi kultūros spektro pavyzdžiai yra naudojami kaip etalonas interpretavimo procese, manytume, kad yra tikslinga dokumentuoti kultūrų spektrų pavyzdžių paruošimą. Šiam tikslui gali būti	Šių rekomendacijų (2.5.3.3, 2.5.3.4) įgyvendinimas numatytas 2006 m. kovo - gegužės mėnesiais, pradėjus pasiruošimo 2006 m. nuotolinės patikros darbams. Suderinus su Nacionaline mokėjimo	Įgyvendinimas nebaigtas	-

Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaita			Perduotas funkcijas vykdančių institucijų atsakymas (Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai))	Patvirtinanti institucija	
Ataskaitos dalis	Svarba	Rekomendacijos		Įgyvendinimas	Komentarai
		naudojamos tokios pačios priemonės kaip ir neatitikimų, nustatytų patikros vietoje atlikimo metu, fiksavimui, tai yra fotografuojami pasėliai ir GPS aparato ekrano rodmenys, bei sudaromas kultūros spektrų pavyzdžių paruošimo aktas, prie kurio pridedamos minėtos nuotraukos ir nurodomas darbuotojas, parengęs pavyzdį, pavyzdžio paėmimo laikas ir data.	agentūra prie Žemės ūkio ministerijos reikalavimus, nuotolinei patikrai, atitinkamai reikės pakeisti ir sklypų registro ir dirbamos žemės apskaitos skyriaus darbo procedūras bei perprogramuoti taikomąją programą, skirtą pasėlių laukų ribų palydovinėse nuotraukose interpretavimui ir kultūrų atpažinimui.		
2.5.3.4	Nedidelė	Siūlytume papildyti žemės sklypų tapatybės nustatymo sistemos administravimo procedūrą, numatant, kad prieš perduodant nuotolinės patikros rezultatus NMA skyriaus vadovas ar jo paskirtas darbuotojas patikrintų atliktų darbų suvestinę ir įsitikintų, kad visais atvejais buvo paklaidos limitas, suderintas su NMA. Jei patikrinimo metu nustatomi atvejai, kai buvo naudotas kitas paklaidos limitas, patikros rezultatai turi būti peržiūrėti prieš pateikiant duomenis NMA. Taip pat rekomenduojame pakoreguoti pieno kvotų administravimo procedūrą atsižvelgiant į 2005 m. rugpjūčio 3 d. NMA rašte pateiktas pastabas.		Neįgyvendinta*	Įrodymų nepateikė
2.10.1.	Svarbus	Siekiant užtikrinti funkcijų delegavimo sistemos atitikimą Reglamento Nr. 1663/95 ir Gairės Nr. 9 reikalavimams, turi būti užbaigtas perduotų funkcijų vykdymo procedūrų suderinimas su atsakingais NMA skyriais (taikoma visoms institucijoms).	2.10.1 VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo cetru perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos funkcijų vykdymo procedūros (sklypų registro ir dirbamos žemės apskaitos skyriaus) dar derinamos	Įgyvendinimas nebaigtas	-

9.4 ES INSTITUCIJŲ AUDITO MISIJŲ METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA

Stebėtojų teisėmis mes dalyvavome visose žemiau apžvelgiamose audito misijose, išskyrus „Tikrinimų pasienyje tyrimas (Eksporto grąžinamosios išmokos)“, vykusią 2004 m. rugsėjo 6-7 d. ES institucijų audito misijų metu pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra apėmė:

- gautos Europos Komisijos dokumentacijos, susijusios su audito misijų metu nustatytais pastebėjimais ir pateiktomis rekomendacijomis, peržiūra;
- Lietuvos atsakingų institucijų parengtų atsakymų Europos Komisijai peržiūra;
- pokalbius su atsakingais Agentūros, RRA, ŽŪIKVC darbuotojais;
- nacionalinių teisės aktų, administravimo procedūrų, IS dokumentacijos peržiūrą ir analizę.

Peržiūros rezultatai pateikiami žemiau.

Lentelė Nr. 37. Rekomendacijų, teiktų po EK DG Agri audito „Tikrinimų pasienyje tyrimas (Eksporto grąžinamosios išmokos)“ misijos, vykusios 2004 m. rugsėjo 6-7 d., įgyvendinimo peržiūra (rekomendacijos pateiktos 2005-03-22 DG Agri laišku Nr. Ad33475)

2005-03-22 DG Agri laiškas Nr. Ad33475		NMA atsakymas į DG Agri laišką (2005-05-10 raštu Nr. BR6-(13.22)-2836 perduotas Žemės ūkio ministerijai)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba / Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
7.2.	Kai netaikoma rizikos analizė, ir kai Komisija nėra jos patvirtinusi, Lietuva privalo atsitiktine tvarka pasirinkti mažiausiai 5% eksporto atvejų kiekvienoje muitinės įstaigoje ir prekių sektoriuje. Taikant rizikos analizę, NMA turėtų užtikrinti, kad vietiniame lygmenyje būtų aktyviau peržiūrima tikrintinų sandorių atranka, formuluojami šios atrankos kriterijai ir nustatomos atitinkamos su tuo susijusios gairės.	Atranka fiziniams tikrinimui atlikti (audito išvadų 7.2 punkto pirmoji pastraipa) – Muitinės departamento prie Finansų ministerijos Pažeidimų prevencijos skyrius organizuos ne mažiau kaip 5 procentų atsitiktinę atranką kiekviename produktų sektoriuje ir muitinėje. Planuojamas šios priemonės įgyvendinimo terminas – šių metų (2005) antrasis ketvirtis.	Igyvendinta	—
		Rizikos analizė (audito išvadų 7.2 punkto antroji pastraipa) – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos informaciją apie tikrintinų sandorių atranką Muitinės departamentui teiks pagal bendradarbiavimo sutartį Nr. TP11-96/11B-39/2004/157-003	Igyvendinta iš dalies	Agentūra oficialiai neteikė Muitinės departamentui rizikos analizės kaip numatyta bendradarbiavimo sutartyje Nr. TP11-96/11B-39/2004/157-003. Žr. Atskaitos 9.1 dalį
7.3.	Prašoma pateikti papildoma informacija iš valstybės narės. Lietuvos institucijų prašoma pateikti Komisijai sukeitimų patikrinimų, atliktų atitinkamai eksportuojant Lietuvos prekes ir kitas prekes, statistiką.	Prašytą informaciją Agentūra pateikė kaip priedus.	Igyvendinta	—

Lentelė Nr. 38. Rekomendacijų, teiktų po EK DG Agri audito „Vieningos išmokos už plotą (SAPS) ir papildomos nacionalinės paramos priemonių (CNDP) schemos, IAKS įgyvendinimas“ misijos, vykusios 2004 m. spalio 25-29 d., įgyvendinimo peržiūra (rekomendacijos pateiktos 2005-06-15 DG Agri laišku Nr. AGR 14700)

2005-06-15 DG Agri laiškas Nr. AGR 14700			NMA atsakymas į DG Agri laišką (2005-07-22 raštu Nr. BR6-(1.21)-4920 perduotas Žemės ūkio ministerijai)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
1.1.	IAKS administravimo ir kontrolės procedūrų struktūra				
1.	Nacionalinės mokėjimo agentūros akreditavimas: Išankstinio akreditavimo svarstymas pradėtas 2004 m. sausio 26 d., o 2004 m. balandžio 28 d. suteiktas sąlyginis akreditavimas. Lietuvos institucijos ketina baigti šį procesą iki 2004 m. pabaigos.	Lietuvos institucijos turi pateikti informaciją apie esamą akreditavimo padėtį.	Vadovaujantis LR žemės ūkio ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 3D-677 „Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos akreditavimo“, Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) suteikta akreditacija.	Igyvendinta	—

2005-06-15 DG Agri laiškas Nr. AGR 14700			NMA atsakymas į DG Agri laišką (2005-07-22 raštu Nr. BR6-(1.21)-4920 perduotas Žemės ūkio ministerijai)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
2.	Funkcijų delegavimas: Savivaldybės, kurios yra atsakingos už paraiškų surinkimą, registravimą ir pirminį techninį patikrinimą, nėra pavaldžios Žemės ūkio ministerijai. Vadinasi, Nacionalinė mokėjimo agentūra neturi galių prieš savivaldybes imtis drausminių priemonių, kaip, pavyzdžiui, jų dalyvavimo atšaukimas. Remiantis kitur įgyta patirtimi, gali būti, kad faktas, jog savivaldybės nėra pavaldžios Žemės ūkio ministerijai, rodo jų organizacinius ir struktūrinius trūkumus.	—	Šiuo metu galiojančiose tarp Agentūros ir savivaldybių pasirašytose bendradarbiavimo sutartyse yra aiškiai apibrėžta šalių atsakomybė: „V. Atsakomybė už sutarties vykdymą 16. Jeigu šalis nevykdo ar netinkamai vykdo sutartimi prisiimtus įsipareigojimus, ji privalo atlyginti kitos šalies, taip pat trečiųjų asmenų dėl to patirtą žalą. 17. Jeigu šalis nevykdo arba netinkamai vykdo sutartimi prisiimtus įsipareigojimus, kita šalis turi teisę raštu pareikšti jai pretenziją. Šalis, gavusi pretenziją, privalo per kitos šalies nustatytą terminą pašalinti nurodytus trūkumus, sutartį tiesiogiai vykdančiams darbuotojams taikyti drausmines, materialines ir kitas priemones, imtis kitų priemonių trūkumams pašalinti. 18. Agentūra turi teisę kontroliuoti, kaip sutartyje nurodyto savivaldybės padalinio darbuotojai vykdo sutartinius įsipareigojimus, ir teikti savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymus dėl atsakomybės taikymo darbuotojams už sutartinių įsipareigojimų nevykdymą ar netinkamą vykdymą. 19. Šalys atleidžiamos nuo atsakomybės už sutarties neįvykdymą ar netinkamą įvykdymą, jeigu įrodo, kad tai įvyko dėl atsiradusių nenugalimos jėgos aplinkybių. Atleidimo nuo atsakomybės klausimai, susiję su nenugalimos jėgos atsiradimu, sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.“ Toks savivaldybių ir Agentūros bendradarbiavimo reglamentavimas yra pakankamas užtikrinant tinkamą tiesioginių išmokų administravimą savivaldybėse, kadangi jos tik surenka paraiškas. Sprendimai dėl išmokų skyrimo priimami Agentūros Kontrolės departamento teritoriniuose skyriuose (toliau – KDTs) bei Agentūros centriniam lygmenyje.	Igyvendinta	—

2005-06-15 DG Agri laiškas Nr. AGR 14700			NMA atsakymas į DG Agri laišką (2005-07-22 raštu Nr. BR6-(1.21)-4920 perduotas Žemės ūkio ministerijai)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
1.2.	Žemės sklypų identifikavimo sistema (ŽSIS)				
3.	Naudoti informacijos šaltiniai: Ortofotografijos, kurios buvo naudojamos siekiant sukurti fizinių žemės sklypų grupių duomenų bazę, yra darytos 1993 m. – 1999 m. Lietuvos institucijos taip pat pripažino, kad dėl ortofotografijų senumo kai kurių vietovių vaizdinis ir geometrinis tikslumas yra mažas. Tokia pasenusi informacija paprastai daro neigiamą įtaką administracinių kryžminių patikrinimų veiksmingumui.	Siūloma visoms valstybėms narėms kas 5 metai atnaujinti ortovaizdų ataskaitas.	Iki 2006 m. bus visiškai atnaujinta blokų duomenų bazė ir 2006 m. administracinėms patikroms bus naudojami atnaujinti duomenys. 2004 bei 2005 m., vykdant tiesioginių išmokų administravimą, duomenų bazės atnaujinimas vykdomas kitokių principu – pareiškėjai, įbraižydami laukus žemėlapiuose, pažymi įvykusių pasikeitimus. Žemėlapiai, kuriuose pažymėti pasikeitimai, perduodami VĮ Žemės ūkio ir kaimo verslo centrui (toliau – ŽŪIKVC), kuris, vadovaudamasis gauta informacija, vykdo blokų duomenų bazės atnaujinimą.	Įgyvendinimas nebaigtas	Preliminariais duomenimis, Agentūra 2006 metais naudos ŽSIS duomenis, kurie pagal 2005 metais darytas ortofotografijas bus atnaujinti nuo 5% iki 20%, o likusi dalis bus paremta 1993-1999 m. darytomis ortofotografijomis.
4.	Referencinių sklypų sistemos kokybė: Vidutinis bendra nuosavybės teise valdančių tą pačią žemės sklypų grupę ūkininkų skaičius yra 4,8, o vidutinis remiamų žemės sklypų dydis – 13,50 ha. Vadinas, tam tikrais atvejais sklypus grupė dėl savo dydžio arba dėl deklaruotų atskirų žemės sklypų skaičiaus gali būti per didelė, kad būtų galima ją tinkamai valdyti ir vykdyti kryžminius patikrinimus. Dėl to gali nepavykti 2005 metams parengti Geografinės informacijos sistemos (GIS), atitinkančios standartus, nustatytus reglamento (EB) Nr. 796/2004 6 straipsnyje. Be to, misijos metu Lietuvos institucijos dar nebuvo nustatčiusios žemės, kuri 2003 m. birželio 30 d. vietoje atliekant patikrinimus aiškiai neatitiko finansavimo reikalavimų, vertinimo tvarkos. Jos vis dar svarstė su ŽŪIKVC, kaip šią informaciją įtraukti į ŽSIS.	Turi būti įvesta tvarka, pagal kurią 2003 m. birželio 30 d. vietoje atliekant patikrinimus nustatyta finansavimo reikalavimų neatitinkanti žemė, būtų nuolat įtraukiama į ŽSIS kaip galutinai netinkanti žemės ūkio reikmėms. Lietuvos institucijų yra prašoma pateikti atnaujintą informaciją šiuo klausimu.	Netinkamų plotų išskyrimas 2004-2005 m. administravimo metais vykdomas tokiu principu: ŽŪIKVC, vadovaudamasis Agentūros pateiktais patikros vietoje duomenimis, užtikrina pasėlių laukų blokų duomenų bazės tikslinimą, išskirdamas žemės ūkio naudmenų, kurios 2003 m. birželio 30 d. nebuvo geros agrarinės būklės, plotus. Netinkamų plotų išskyrimas 2006 ir tolesniais administravimo metais bus atliekamas tokiu principu: 2006 m., remiantis naujomis palydovinėmis nuotraukomis ir praėjusių metų patikrų rezultatais, bus atnaujinta Pasėlių laukų blokų duomenų bazė bei identifiukuoti plotai, kurie nėra geros agrarinės būklės. Taip pat informacija bus atnaujinama pagal patikrų vietoje duomenis.	Įgyvendinimas nebaigtas	2004 m. jokių susijusių veiksmų nebuvo atliekama. Agentūra 2005 m. Patvirtinimo audito metu negalėjo pateikti duomenų kokie plotai į ŽSIS 2005 metais buvo įtraukti kaip galutinai netinkami žemės ūkio reikmėms.
5.	GIS – 2005 m. reikalavimai: GIS pagrįsta ŽSIS sistema veikė jau 2004 m. derliaus nuėmimo metais. Tačiau skrydžiai, kurių tikslas – atnaujinti visos teritorijos ortofotografijas, yra planuojami tik 2005 m., tokiu būdu atnaujintos ŽSIS/GIS galėtų būti parengtos anksčiausiai 2006 m. prekybos metams. Vadinas, 2005 m. ŽSIS/GIS bus naudojamos senos ortofotografijos. Esant tokioms aplinkybėms, 2005 m. GIS sistema Lietuvoje gali neatitikti Reglamento (EB) Nr. 796/2004 6 straipsnio reikalavimų, kad būtų užtikrinta tinkama kontrolė, ypač taisyklės, kurios nurodo, kad „valstybės narės užtikrina, kad mažiausiai 75% referencinių sklypų atžvilgiu yra paduotos pagalbos paraiškos ir mažiausiai 90% ploto atitinka numatytus dalyvavimui bendrosios išmokos schemoje kriterijus.“	Lietuvos institucijų yra prašoma patvirtinti arba užbaigti aprašyti su GIS 2005 metams susijusių padėčių.	Deklaruodami pasėlius pareiškėjai įbraižė ir detalčiai aprašė blokų ribų pasikeitimus. Žemėlapius su aprašytais blokų ribų pasikeitimais Agentūra pateikė ŽŪIKVC. Vadovaujantis šia informacija buvo atnaujinta duomenų bazė ir vykdant deklaravimą 2005 m. naudojami jau pakoreguoti žemėlapiai.	Įgyvendinta iš dalies	Blokų ribų pasikeitimai į ŽSIS buvo perkelti nepakankamai. Žr. Ataskaitos 5.1 dalį

2005-06-15 DG Agri laiškas Nr. AGR 14700			NMA atsakymas į DG Agri laišką (2005-07-22 raštu Nr. BR6-(1.21)-4920 perduotas Žemės ūkio ministerijai)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
1.3.	Paraiškų teikimo tvarka ir jų nagrinėjimas				
6.	Pagalbos už plotą paraiškos, įskaitant papildomus dokumentus: Paraiškoje yra visa reglamento (EB) Nr. 2419/2001 6 straipsnyje apibrėžta informacija. Ūkininkas Papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų (toliau - PNTI) neprašo tiesiogiai. Jas pagal PNTI deklaruotą plotą iš tikrųjų nustato administracija, atsižvelgdama į pirmiau pateiktą informaciją. Tokiu būdu visi sklypai, už kuriuos norima gauti pagalbą, yra deklaruojami kartu toje pačioje formoje, tačiau atitinkamas plotas, jei jis atitinka reikalavimus PNTI gauti, turi būti įtrauktas į atskirą stulpelį.	Kad pagalbos paraiška būtų aiškesnė, patartina joje naudoti dvi formas - tam, kad būtų atskirai įrašomi plotai, už kuriuos norima gauti tik išmokas pagal Bendrosios išmokos už plotus schemą (toliau – BIPS), ir plotai, už kuriuos pageidaujama gauti išmokas pagal BIPS ir PNTI.	Šiuo metu naudojamoje paraiškos formoje galima labai aiškiai išskirti, už kuriuos laukus pareiškėjas prašo išmokų pagal BIPS ir už kuriuos – PNTI išmokų. Dėl dviejų atskirų formų naudojimo paraiškų pildymo taisyklės taptų sudėtingesnės, taip pat padidėtų paraiškos pildymo klaidų skaičius. Vadovaujantis anksčiau išdėstytais argumentais, paraiškos forma 2005 m. šiuo atžvilgiu nepakeista.	Igyvendinta	—
	Audito metu peržiūrėtos pagalbos paraiškos buvo labai aukštos kokybės: jos buvo išsamiai ir tiksliai užpildytos.	Vis dėl to siūloma apsvarstyti, kaip pagerinti priedų tvarkymą. Iš tikrųjų prie deklaracijų pridedamos ortofotografijos nėra sudėtos pagal atitinkamas deklaracijas, jose nėra įrašytos aiškos nuorodos, todėl kontrolieriai tikrindami gali sugaišti daug laiko.	Gauti papildomi dokumentai į bylas yra segami pagal pateikimo datą. Žemėlapiai prie paraiškos pridedami nuosekliai pagal paraiškoje deklaruotų laukų blokus. Tačiau tai užtikrinti kai kuriais atvejais sudėtinga, kadangi viename žemėlapyje gali būti keletas blokų, kurių laukai paraiškoje įrašyti nenuosekliai.	Igyvendinta	—
7.	Pagalbos paraiškų priėmimas, registravimas ir duomenų įrašymas: Savivaldybėms buvo pateiktas kontroliuotinų dalykų sąrašas, kad jos galėtų tikrinti, kaip užpildytos pagalbos paraiškos. Tačiau Lietuvos institucijos paaiškino, kad šis sąrašas yra naudojamas kaip gairės ir neturi būti pildomas bei įtraukiamas į pagalbos paraiškų bylas.	Patartina šią tvarką taikyti oficialiai siekiant išsaugoti atliktos kontrolės įrodymus.	Savivaldybės atlieka tik vizualų patikrinimą, todėl manome, jog kontrolinių žymų lapo nebūtina segti į pareiškėjo bylą. KDTS yra atliekamas paraiškos pirminis patikrinimas, kurio pagrindu paraiška atmetama arba priimama toliau administruoti. KDTS priimant sprendimą dėl paraiškos priėmimo, sistemoje užpildomas ir saugomas patikros elementų sąrašas. Savivaldybių atlikto darbo kokybė tikrinama pagal KDTS atmetų paraiškų skaičių.	Atmesta	—
	Be to, prieš perduodant bylas į Agentūros centrinę būstinę, apskrities skyriaus vadovas atlieka kokybinį 5 % paraiškų patikrinimą (lyginant išspausdintų bylų duomenis su į sistemą suvestais duomenimis). Tačiau Lietuvos institucijos ŽŪ Generaliniam direktoratui negalėjo pateikti tokių patikrinimų statistinių duomenų.	Siūloma kaupti duomenis apie patikrinimus, kad būtų galima įvertinti patikrinimų vykdymo lygį bei analizuoti jų rezultatus.	Atsižvelgiant į šią pastabą, buvo papildyta KDTS procedūra, kurioje numatyta pakeisti paraiškų suvedimo kokybinio patikrinimo fiksavimo tvarką. Procedūroje, patvirtintoje Agentūros direktoriaus 2005 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. BR1-96 „Dėl darbo procedūrų patvirtinimo“ pakeitimo“, numatyta, kad 2005 m. KDTS vedėjo atlikti patikrinimai yra užfiksuojami Duomenų suvedimo teisingumo patikrinimo žurnale, nurodant tikrintos bylos numerį ir pareiškėją bei pastabas dėl paraiškų duomenų suvedimo į sistemą.	Igyvendinta	—

2005-06-15 DG Agri laiškas Nr. AGR 14700			NMA atsakymas į DG Agri laišką (2005-07-22 raštu Nr. BR6-(1.21)-4920 perduotas Žemės ūkio ministerijai)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
1.4.	Administraciniai patikrinimai				
8.	Antrasis administracinis patikrinimas – kryžminiai patikrinimai: Dar neturima duomenų apie galutinius administracinių kryžminių patikrinimų rezultatus (ypač taikytas sankcijas).	Lietuvos institucijų yra prašoma pateikti šią informaciją.	Apie galutinius administracinių patikrų rezultatus EK buvo informuota 2005 m. birželio 16 d. raštu Nr. BR6-(1.13)-3877, pateikiant duomenis apie Integruotos administravimo ir kontrolės sistemos įgyvendinimą.	Igyvendinta	—
9.	Taikomi pagalbos sumažinimai ir sankcijos: Misijos metu nebuvo įmanoma tinkamai patikrinti šios sistemos dalies, kadangi išmokos dar nebuvo sumokėtos.	Lietuvos institucijų yra prašoma pateikti informaciją apie pagalbos sumažinimų ir taikytų sankcijų apimtį, kai tik jos turės tokią informaciją.	Apie galutinius administracinių patikrų rezultatus EK buvo informuota 2005 m. birželio 16 d. raštu Nr. BR6-(1.13)-3877, pateikiant duomenis apie Integruotos administravimo ir kontrolės sistemos įgyvendinimą.	Igyvendinta	—
1.5.	Rizikos analizė				
10.	Rizikos analizės kriterijai: Lietuva nustatė, kad mažiausias žemės ūkio paskirties sklypas, kuriam galima teikti prašymus dėl išmokų, yra 1 ha. Be to, pagal reglamento (EB) Nr. 2419/2004 4 straipsnį Lietuva nustatė, kad mažiausias deklaruojamo sklypo dydis yra 0,1 ha. Tačiau ūkininkams, kurie deklaruoja bendrą plotą arba sklypus, viršijančius aukščiausias nustatytas ribas, kaip numatyta reglamento (EB) Nr. 2419/2001 19 straipsnio 2 dalies f punkte, rizikos kriterijai nėra nustatyti.	Lietuvos institucijoms patariama įtraukti atitinkamas aukščiausias ribas į rizikos analizės kriterijus.	Pastaba dėl pakeitimų įgyvendinta Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus kontrolės procedūroje, patvirtintoje Agentūros direktoriaus 2005 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. BR1-509. Atsižvelgiant į Komisijos reglamento (EB) Nr. 2419/2001 19 straipsnio 1 punkte nustatytą rizikos faktorių, sukurti du nauji rizikos analizės kriterijai, pagal kuriuos atsižvelgiama į: 1) nustatytą mažiausią valdos dydį (1 ha), kuriam esant galima kreiptis dėl paramos; 2) taip pat į nustatytą mažiausią sklypo dydį (0,1 ha), kurį galima deklaruoti prašant paramos. Nauji rizikos kriterijai bus naudojami įvertinti ir atrinkti patikrai vietoje pareiškėjus, kurie deklaruoja 1 ha plotus arba 0,1 ha sklypus, arba deklaruoja truputį daugiau už šias nustatytas minimalias ribas.	Igyvendinta	—
	Be to, Lietuvos institucijos, tik kai buvo paprašyta misijos metu, nusprendė atrinkti mažiausiai 5 % pagalbos paraiškų gauti BIPS ir patikrino, ar tai leido atrinkti mažiausiai 5 % pagalbos paraiškų gauti PNTI.	Svarbu, kad Lietuvos institucijos palygintų tikrinant vietoje gautus rezultatus: vien tik BIPS teiktų paraiškų ir BIPS bei PNTI bendrai teiktų paraiškų. Tokia analizė gali priversti atlikti atskiras atrankas arba nustatyti labiau „numatytą schemą atitinkančius“ rizikos kriterijus.	Atlikus patikrų vietoje rezultatų analizę, paaiškėjo, kad 2004 m. patikroms vietoje atrinkta 6,76 proc. paraiškų, kuriose prašoma paramos pagal PNTI, ir 6 proc. paraiškų, kuriose prašoma paramos pagal BIPS. Remiantis analizės rezultatais, 2005 m. nuspręsta daryti bendrą pareiškėjų atranką, jai panaudojant rizikos kriterijus, pagal kuriuos atrenkami numatytą schemą atitinkantys pareiškėjai. Pagal šiuos, „orientuoti į numatytą paramos schemą“, rizikos kriterijus atrenkamos paraiškos, kuriose yra bent vienas laukas, priklausantis nurodytai remiamai grupei, ir paraiškos, kuriose deklaruoti tik remiamos grupės laukai.	Igyvendinta	—

2005-06-15 DG Agri laiškas Nr. AGR 14700			NMA atsakymas į DG Agri laišką (2005-07-22 raštu Nr. BR6-(1.21)-4920 perduotas Žemės ūkio ministerijai)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
11.	Atsitiktinė atranka: Iš negalutinių patikrinimų vietoje nustatytų rezultatų statistinių duomenų matyti, kad rizikos analizės būdu parinktų patikrinimų vietoje nustatytų pažeidimų dalis yra šiek tiek mažesnė už nustatytą atsitiktinės atrankos būdu. Tai aiškiai rodo, kad nustatyti rizikos veiksniai nebuvo veiksmingi ir turi būti tobulinami.	—	Audito misijos metu patikrų statistika iš tiesų rodė, kad pažeidimų skaičius patikrose, atrinkose rizikos analizės būdu, mažesnis negu atrinkose atsitiktinės atrankos būdu, tačiau tuomet dar ne visų patikrų rezultatai buvo galutinai patvirtinti. Atlikus patikrų vietoje statistikos analizę 2005-03-29, pastebėta, kad vis dėlto pažeidimų skaičius, patikrose, atrinkose rizikos analizės būdu, didesnis negu atrinkose atsitiktinės atrankos būdu, t.y., pažeidimų procentas patikrose, atrinkose rizikos analizės būdu, yra 39,38 %, o pažeidimų procentas patikrose, atrinkose atsitiktinės atrankos būdu, yra 38,15 % (žr. neatitikimų lentelę). Taip pat 2004 m. buvo pirmieji paramos metai, apie galimas rizikas nebuvo duomenų. Rizikos analizės kriterijai buvo sudaryti naudojantis 2001 m. reglamento (EB) Nr. 2419/2001 19 str. nurodytais rizikos veiksniais. Šiais metais jau atliekama praeitų metų patikrų vietoje rezultatų analizė ir kuriami nauji rizikos kriterijai, siekiant rizikos analizę padaryti kuo efektyvesnę. Taip pat tiksliau ir efektyviau naudosome ir senuosius rizikos kriterijus.	Igyvendinta	—
1.6.	Patikrinimai vietoje				
12.	Kontrolės procedūra. Geros žemės ūkio ir aplinkosaugos sąlygos: Lietuva nustatė penkis gerų žemės ūkio ir aplinkos sąlygų reikalavimus. Jie yra išvardyti patikrinimo vietoje kontrolės ataskaitoje. Kadangi du Lietuvos nustatyti gerų žemės ūkio ir aplinkos sąlygų reikalavimai turi būti įvykdyti vėliausiai iki rugpjūčio 1 d., tikrintojų instrukcijose yra numatyta, kad šie du reikalavimai neturi būti tikrinami, jei patikrinimas vietoje atliekamas iki minėtos datos.	Žemės ūkio generalinio direktorato nuomone, tam, kad tokie „daliniai“ patikrinimai vietoje būtų laikomi visiškai užbaigtais, turėtų būti surengtas papildomas apsilankymas po rugpjūčio 1 d.	2005 m. patikrų sezono metu geros agrarinės ir aplinkosauginės būklės reikalavimų laikymasis bus tikrinamas vadovaujantis kryžminės paramos susiejimo („cross-compliance“) taisyklėmis, nustatytomis 2004 m. balandžio 21 d. Europos Komisijos reglamentu Nr. 796/2004. Tokiu atveju, jeigu pirminė patikra buvo atliekama iki įsipareigojimų įvykdymo datos, reikalavimo įvykdymas bus patikrintas pakartotinai. Taip pat, 2005 m. nacionaliniais teisės aktais, nustatytoose GAAB reikalavimuose datos nurodytos kaip imanoma ankstesnės, siekiant pilnai įgyvendinti šiuos reikalavimus ir nereikėtų pakartotinių patikrų.	Igyvendinta	—
13.	Kontrolės ataskaita: Kontrolės ataskaitoje yra visa informacija, nustatyta pagal reglamento Nr. (EB) 2419/2001 20 straipsnį.	—	—	—	—

2005-06-15 DG Agri laiškas Nr. AGR 14700			NMA atsakymas į DG Agri laišką (2005-07-22 raštu Nr. BR6-(1.21)-4920 perduotas Žemės ūkio ministerijai)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
14.	Patikrinimų grafikas: Misijos metu dar turėjo būti atlikti arba užbaigti maždaug 665 paprasti patikrinimai vietoje (tai sudaro tik 4,6 % visų (14 306) patikrinimų). Tai rodo, kad didžioji dalis patikrinimų buvo atlikta laiku, siekiant užtikrinti jų veiksmingumą.	—	—	—	—
15.	Pažeidimų, kuriems taikomos sankcijos, dalis Pagal Lietuvos institucijų pateiktus negalutinius statistinius duomenis pasibaigus misijai, 34,46 % pagalbos paraiškoms, kurios buvo patikrintos vietoje, galima taikyti sankcijas bent už vieną gerų žemės ūkio ir aplinkos sąlygų reikalavimo pažeidimą.	Lietuvos institucijos turėtų pateikti išsamesnę informaciją apie atitinkamus plotus ir pažeidimų priežastis.	Pateikiame paaiškinimus dėl ploto neatitikimų ir jų priežasčių. Klausime minėtą 34,46 % neatitikimų dalį sudaro tokie sankcionuojami neatitikimai: 1) Deklaruoto ploto perviršis (nerasta daugiau kaip 3 proc. ploto remiamoje grupėje) – bent vienas atvejis paraiškoje. Ši neatitikimų grupė apima visus atvejus, kai patikrų vietoje metu buvo nerasta dalis ploto. Lauko neatitikimai įskaitomi kaip deklaruoto ploto perviršis tokiu atveju, kai lauko ploto neatitikimas yra daugiau kaip 3 proc. nuo visų tikrintų tos grupės laukų. 2) Geros agrarinės būklės reikalavimų neatitikimas – nors vienas atvejis paraiškoje. 34,46 % - neatitikimų dalis nuo visų patikrintų paraiškų. Sankcionuojamų neatitikimų procentas apskaičiuojamas tokiu būdu: $A = (D/Q) * 100$, kur: A – sankcionuojamų neatitikimų procentas; D – paraiškų, turinčių vieną ar daugiau sankcionuojamų neatitikimų, skaičius; Q – patikrintų paraiškų skaičius.	Igyvendinta	—

2005-06-15 DG Agri laiškas Nr. AGR 14700			NMA atsakymas į DG Agri laišką (2005-07-22 raštu Nr. BR6-(1.21)-4920 perduotas Žemės ūkio ministerijai)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
16.	Patikrinimų kokybės monitoringas: Siekiant užtikrinti paprastų patikrinimų vietoje kokybę, buvo įdiegtos dvi pagrindinės priemonės: - Apskričių skyrių vadovų vykdoma kontrolė: jie peržiūri (patikrina, ar užpildytos ataskaitos ir ar laikomasi procedūrų) bei pasirašo visas patikrinimų ataskaitas. Be to, jie turi patikrinti patikrinimo vietoje gautų ėminių duomenų įvedimą į sistemą; - Kokybės kontrolės skyriaus atliekami kokybės patikrinimai: šis skyrius pakartotinai patikrina 1,5% visų apskričių skyrių atliktų patikrinimų vietoje. Kas savaitę parengiama šių kokybės patikrinimų rezultatų ataskaita, kurią analizuoja Kokybės koordinavimo skyrius. Lietuvos institucijų atstovai teigia, kad nustatyti neatitikimai buvo susiję su tam tikrais inspektorais, o ne su procedūromis. Nebuvo suteikta jokios informacijos apie apskričių skyrių vadovų atliktų kontrolės ataskaitų ir jų duomenų įvedimo į sistemą patikrinimų rezultatus.	Patartina kaupti duomenis apie tokius patikrinimus tam, kad būtų galima įvertinti jų vykdymo lygį ir analizuoti jų rezultatus.	Teritorinio skyriaus vedėjas, remdamasis 2004 m. kontrolės procedūra, peržiūrėdavo, ar patikros vietoje ataskaita užpildyta remiantis procedūra, patikros klausimynai nebūdavo pildomi. 2005 m. patikrų sezono metu bus vadovaujama nauja kontrolės procedūra, kurioje nurodyta, kad teritorinio skyriaus vedėjas, tikrindamas patikros atskaitą, privalo pildyti tikrinimo klausimyną (kontrolės lapą). Lentelėje Nr. 2 pateikiame duomenų suvedimo į sistemą patikrinimų statistiką. Taip pat pridedami vieno iš teritorinių skyrių duomenų suvedimo į sistemą teisingumo patikrinimo žurnalai. Dėl didelės apimties visų žurnalų pridėti negalime, todėl, iškilus poreikiui, kitus tikrinimo žurnalus galėsime pateikti elektroniniu paštu.	Igyvendinta	—

2005-06-15 DG Agri laiškas Nr. AGR 14700			NMA atsakymas į DG Agri laišką (2005-07-22 raštu Nr. BR6-(1.21)-4920 perduotas Žemės ūkio ministerijai)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
	Pasibaigus misijai, Lietuvos institucijos pateikė statistinius duomenis apie Kokybės kontrolės skyriaus pakartotinai atliktų patikrinimų vietoje negalutinius rezultatus. Pagal šiuos duomenis iš 191 atlikto patikrinimo, 128 atitinkantys (266 žemės sklypus) atvejais buvo nustatyti skirtumai, kai pirminiai išmatavimai buvo 5% didesni. Tai ypač buvo būdinga „ganyklų ir pašarinių kultūrų plotams su neaiškiomis ribomis“.	Lietuvos institucijų yra prašoma išsamiau paaiškinti šį klausimą.	Kontrolės kokybės skyrius, remdamasis kontrolės procedūra, privalo įvertinti KDTS tikrintojų matavimo duomenų kokybę. Kokybės kontrolierius tikrina, ar jo matavimo duomenys patenka į 5 procentų KDTS tikrintojų matavimų intervalą. Jei rezultatai nesutampa, kokybės kontrolierius ataskaitoje tai pažymi kaip lauko ploto neatitikimą. Dauguma tokių neatitikimų atsirado kai tikrintojai matuodavo pievų ir ganyklų plotus, kurių ribos tarp riboženklių lauko kampuose nebūdavo aiškios (priemonių dėl detalaus ribų pažymėjimo 2005 metais jau imtasi). Kai tikrintojai negalėdavo aptikti aiškių ribų, jie prašydavo pareiškėjų nurodyti savo lauko ribas. Taigi tikrintojas atlikdavo matavimus remdamasis pareiškėjo parodomais ir orto-foto medžiaga iš paraiškos. Kokybės kontrolierius, pertikrindamas tuos pačius laukus, taip pat prašydavo pareiškėjo nurodyti laukų ribas. Pasitaikydavo atvejų, kai pareiškėjas negalėdavo tiksliai nurodyti savo lauko ribų ir, nepaisant to, kad ir tikrintojas, ir kokybės tikrintojas naudodavosi orto-foto medžiaga iš paraiškos, matavimo rezultatai netilpdavo į 5 proc. intervalą. 2005 m. tiesioginių išmokų administravimo ir kontrolės taisyklėse yra sugriežtinta atsakomybė už lauko ribų nebuvimą – laikoma, kad laukas nerastas ir atitinkamai, priklausomai nuo nerasto lauko dydžio, pareiškėjui gali būti taikomos sankcijos dėl neteisingo deklaravimo.	Igyvendinta	—

2005-06-15 DG Agri laiškas Nr. AGR 14700			NMA atsakymas į DG Agri laišką (2005-07-22 raštu Nr. BR6-(1.21)-4920 perduotas Žemės ūkio ministerijai)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
17.	Duomenų auditas. Pakartotiniai patikrinimai: Paprastų patikrinimų vietoje, kurie iš dalies buvo pakartotinai atlikti misijos metu, matavimų kokybė buvo gera. Nepaisant to, buvo pastebėti šie trūkumai,	kuriuos reikės ištaisyti: - nors atrodė, kad tikrintojai išsikaitydavo netinkamus dydžius, kaip numatoma reglamente, šių išsikaitymų jie neįtraukdavo į dokumentus ir nenubraižydavo tikrojo sklypo ant ortofotografijos arba nepažymėdavo kontrolės ataskaitoje. Toks atlikto darbo atspindėjimas dokumentuose galėtų būti labai naudingas, ypač siekiant atnaujinti ŽSIS;	Mūsų manymu, atmetamų plotų schemų braižymas orto-foto žemėlapiuose būtų gana sudėtingas, taip pat tai galėtų komplikuoti bylų nagrinėjimo procesą (dėl tikrintojų įbraižymo klaidų galėtų būti sugadintas žemėlapis, o tai yra dokumento (paraiškos) dalis). Įbraižytos schemos būtų netikslios ir klaidinančios dėl pasenusios orto-foto medžiagos. Mes pritariame audito nuomonei, kad matavimo situacijos įbraižymas būtų naudingas ir padėtų geriau suprasti matavimo rezultatus. Šis pasiūlymas bus įgyvendintas 2006 m., kai bus paruošta nauja orto-foto medžiaga. Dėl blokų duomenų bazės atnaujinimo 2004 metų kontrolės procedūroje yra numatyta, kad atliekant patikrą vietoje ir aptikus bloko pasikeitimą, tikrintojas pažymi pasikeitimus žemėlapyje ir perduoda atnaujintą informaciją atsakingai institucijai (Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui).	Įgyvendinta iš dalies	—
		- sklypų ribos ne visada buvo aiškios. Dviem atvejais tikrintojas išmatavo lauką, ir tik po to ūkininkas pranešė, kad ribos pasikeitė. Tokia padėtis susidarė greičiausiai dėl to, kad apsilankymo metu daugeliu atvejų ūkininkai jau buvo suarę ir pasėję laukus, taip pakeisdami iš pradžių deklaruotus sklypus. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad kai kurie patikrinimai vietoje tuo metu dar tik turėjo būti atlikti (įskaitant kai kuriuos kokybės patikrinimus vietoje ir greitus laukų aplankymus, po kurių vykdomas nuotolinis patikrinimas, šis trūkumas gali padaryti neigiamą poveikį patikrinimų vietoje kokybei,	Remiantis 2004 metų patirtimi bei ruošiantis 2005 m. patikrų sezonui, jau yra imtasi papildomų priemonių, kad būtų užtikrintas visų patikrų vietoje atlikimas iki derliaus nuėmimo, t. y., sutrumpintas paraiškų priėmimo terminas, įdarbinta papildomai tikrintojų, vyksta papildomų techninių priemonių įsigijimas.	Įgyvendinta	—
		- tikrintojų instrukcijos, kaip tikrinti gerų žemės ūkio ir aplinkos sąlygų reikalavimų vykdymą, yra gana glaustos ir galėtų būti patobulintos. Vieno patikrinimo vietoje, kurį stebėjo Žemės ūkio generalinis direktoratas, metu, inspektoriaus nuomone, ganykla neatitiko gerų žemės ūkio ir aplinkos sąlygų reikalavimų, nors pradinėje ataskaitoje nebuvo nurodyta jokių neatitikimų.	Atsižvelgiant į pastabą, buvo patobulinti (detaliau išdėstyti) 2005 metų GAAB reikalavimai, tai pat aiškiau ir detaliau išdėstyta kontrolės procedūra.	Įgyvendinta	—

2005-06-15 DG Agri laiškas Nr. AGR 14700			NMA atsakymas į DG Agri laišką (2005-07-22 raštu Nr. BR6-(1.21)-4920 perduotas Žemės ūkio ministerijai)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
	Buvo nustatyti labai nedideli dydžių skirtumai tarp Lietuvos institucijų pradinį patikrinimų metu ir misijos pakartotinių patikrinimų metu tinkamais pripažintų plotų.	—	—	—	—
1.6.1.	Nuotolinis patikrinimas				
18.	Labai didelės skiriamosios gebos VHR matavimai: Kadangi ŽSIS yra iš esmės pagrįsta GIS sistema, ji yra visiškai skaitmeninė. Papildomai naudojamos VHR palydovinės nuotraukos, o ūkininkai parodo žemės ūkio paskirties sklypų vietą ant administratorių pateiktų iš anksto išspausdintų žemėlapių. Todėl manoma, kad perkėlimui į skaitmeninį formatą naudojamos pradinės medžiagos kokybė yra pakankama. Be to, manoma, kad vaizdų sinchronizavimas yra patenkinamas.	—	—	—	—
19.	Žemės ūkio paskirties plotų (arba) pasėlių nustatymas iš didelės skiriamosios gebos palydovinių nuotraukų: Manoma, kad vaizdų sinchronizavimas yra pakankamas, tačiau misijos metu apie 50 % pagalbos paraiškų, kurioms turėjo būti taikomas nuotolinis patikrinimas, dar turėjo būti išaiškintos ir suklasifikuotos pagal žemės sklypus. Numatomas laikas pradėti atmestų ar abejotinių atvejų tolimesnius patikrinimus, t.y 2004 m. gruodžio 1 d., buvo pernelyg tolimas, kad tai būtų veiksminga.	—	Nuotolinis patikrinimas neatliktas laiku dėl pavėluotai iš Jungtinio tyrimų centro (toliau - JTC) gautos medžiagos.	—	—
	Taip pat nėra pakankamai įrodymų, jog laikomasi JTC parengtų techninių sąlygų. Pagaliau nuotoliniu būdu tikrinamos pagalbos paraiškoms nebuvo numatytas gerų žemės ūkio ir aplinkos sąlygų reikalavimų vykdymo tikrinimas.	Lietuvos institucijos prašomos pateikti faktinius duomenis apie atliktus patikrinimus vietoje pagal Reglamento (EB) Nr. 2419/2001 15 straipsnį.	Atsižvelgiant į tai, kad GAB reikalavimų laikymasis nebuvo tikrinamas nuotolinės patikros metu, patikros vietoje metu papildomai buvo patikrintos visos 286 paraiškos. Lentelėje Nr. 3 pateikiami 2004 metų patikrų sezono rezultatai. Šie duomenys buvo pateikti EK 2005 m. birželio 16 d. raštu Nr. BR6-(1.13)-3877, pateikiant duomenis apie Integruotos administravimo ir kontrolės sistemos įgyvendinimą.	Igyvendinta	—
20.	Nuotraukų išaiškinimo kokybės monitoringas: Kokybės kontrolės skyrius planavo pakartotinai vietoje patikrinti 5% nuotolinių patikrinimų. Misijos metu tokie patikrinimai dar nebuvo atlikti, ir tai verčia abejoti kokybės kontrolės programos veiksmingumu.	Lietuvos institucijų šiuo klausimu yra prašoma pateikti atnaujintą informaciją.	Buvo nuspręsta naudoti tik tų paraiškų nuotolinės patikros rezultatus, kurios buvo atrinktos rizikos analizės arba atsitiktinės atrankos būdu. Tokių paraiškų yra 286. Visos jos patikrintos patikros vietoje metu, visose paraiškose buvo patikrintas GAB reikalavimų laikymasis ir dauguma buvo pilnai pertikrintos patikros vietoje metu, kadangi nuotolinės patikros metu nepavyko nustatyti ploto. Tai ir yra priežastys, dėl kurių nuspręsta neatlikinėti kokybės patikrų (nes visos nuotolinės patikros bet kuriuo atveju buvo pertikrintos patikros vietoje metu).	Igyvendinta	—

**Lentelė Nr. 39. Rekomendacijų, teiktų po EK DG Agri audito misijos
„Nacionalinio paramos už pieno produktus, intervencinį saugojimą ir pagalbą maistu priemonių taikymo tikrinimas“,
vykusios 2005 m. balandžio 4-8 d., įgyvendinimo peržiūra
(rekomendacijos pateiktos 2005-08-12 DG Agri laišku Nr. AGR 020808)**

2005-08-12 DG Agri laišku Nr. AGR 020808			ŽŪM atsakymas į DG Agri laišką (2005-08-12 raštu Nr. 2D-(11.47)-4803)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
1.	Nugriebtas pienas kazeinui gaminti				
2.1.	Mėginių ėmimo tvarka <u>Pastaba:</u> Valstybinė maisto k veterinarijos tarnyba kazeino mėginius ima iš kiekvieno didelio maišo tikrinamoje produkcijos partijoje. Kiekvieną tipinį mėginį sudaro ne daugiau kaip penki mėginiai, priklausomai nuo maišų skaičiaus. Todėl vienai produkcijos partijai paprastai tenka daugiau negu vienas tipinis mėginys. Veterinarijos institucijos neima pakartotinių mėginių. <u>Išvada:</u> Bendrijos įstatymai nenustato, kiek mėginių reikia paimti ir ištirti. Valstybė narė gali pati spręsti, kiek -- vieną ar daugiau — tipinių mėginių reikia paimti konkrečiai produkcijos partijai. Tačiau pakartotinio mėginių ėmimo tvarka, kai pirminiams mėginiams neatitikus reikalavimų pakartotiniai mėginiai imami iš neužantspauduotų didelių maišų, yra nepriimtina. Yra rizika, kad subjektas gali klastoti produktus paėmus pirminį mėginį ir dar nepaėmus paskesnio pakartotinio mėginio.	Komisijos tarnybos rekomenduoja, kad pakartotiniai mėginiai būtų imami tuo pat metu kaip ir pirminiai mėginiai, ir būtų saugiai laikomi.	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau - VMVT) papildė darbo procedūras, nustatydama, jog: 1. Paėmęs mėginį, VMVT darbuotojas užplombuoja mėginio tarą bei produkcijos maišą iš kurio paimtas mėginys; 2. VMVT pareigūnas įrašo plombos numerį į Mėginių paėmimo laboratoriniams tyrimams aktą, 3. VMVT pareigūnas yra atsakingas už plombų apskaitą. VMVT procedūros pakeitimas patvirtintas VMVT direktoriaus 2005 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. BI-556.	Igyvendinta	-
2.2.	Pagalbos mokėjimas už reikalavimų neatitinkančios produkcijos partijas <u>Pastaba:</u> Trijų produkcijos partijų atveju Lietuvos institucijos nusprendė, kad mėginiai neatitiko norminių reikalavimų (379, 394 ir 395 partijos), nes atliekant tyrimus buvo rastos koliforminės bakterijos, Lietuvos institucijos pakartotinai paėmė mėginius iš visų didelių maišų, iš kurių buvo imami reikalavimų neatitikę mėginiai, siekdamas nustatyti, kurie dideli maišai yra užteršti. Pagalba už kitus maišus buvo mokama kaip paprastai, o užteršti maišai buvo pakartotinai perdirbti perkėlus juos į kitas produkcijos partijas. <u>Išvada:</u> Komisijos tarnybos pripažįsta, kad pagalba galiausiai vis tiek buvo mokama tik už tuos produktus, kurie atitiko sudėties reikalavimus, nustatytus Reglamento 2921/90 prieduose. Tačiau Reglamento 2921/90 13 straipsnis reikalauja, kad produkcijos partiją sudarytų vienodos kokybės produktai. Todėl jeigu vos vieno iš tipinių mėginių tyrimų rezultatai neatitinka reikalavimų, reikėtų manyti, kad partija nėra vienodos kokybės. Todėl pagalba neturėtų būti mokama nei už vieną partijos dalį, Be to, neleistinas kazeino pakartotinis perdirbimas. J eigu buvo	-	Komisijos reglamento Nr. 2921/90 1 straipsnio 3 punkte rašoma, jog „šiam reglamente produkcijos partiją turi sudaryti tą pačią dieną pagaminti vienodos kokybės produktai. Tačiau jeigu įmonės ankstesnių metų bendra kazeino ir kazematų produkcija neviršijo 1000 tonų, produkcijos partiją gali sudaryti tą pačią kalendorinę savaitę pagaminti produktai (For the purposes of this Regulation a production batch must consist of products of identical quality made on the same day. However, where the total production of casein and caseinates of the establishment concerned during the previous calendar year did not exceed 1000 tonnes, the production batch may consist of products made during the same calendar week.)". Pagal audito metu tikrintos UAB „Žalmargės pienas" gamybos apimtį, šios įmonės pagamintos produkcijos partiją sudaro per kalendorinę savaitę pagaminama produkcija. Todėl šiuo atveju ir įvertinant tai, kad KR Nr. 2921/90 prieduose nurodytos kai kurių kokybinių parametrų leistinos ribos, akivaizdu kad per savaitę gaminamų produktų partijos atskirų vienetų kokybiniai rodikliai tiesiog negali būti visiškai identiški. Būtent todėl UAB „Žalmargės pienas", kurios laboratorija nėra pajėgi pati ištirti visų mikrobiologinių ir cheminių produkcijos rodiklių technologinio proceso pabaigoje, prašo Nacionalinės veterinarijos laboratorijos	-	-

2005-08-12 DG Agri laišku Nr. AGR 020808			ŽŪM atsakymas į DG Agri laišką (2005-08-12 raštu Nr. 2D-(11.47)-4803)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
	nustatyta, kad tas kazeinas neatitinka įstatyminių reikalavimų. Laikantis Reglamento 2921/90 1 straipsnio 1 dalies 1 įtraukos, kazeinas turi būti gaunamas tiesiogiai iš nugriebto pieno arba žalio kazeino. Tai reiškia, jog neleidžiamas joks pakartotinis perdirbimas. Todėl tolesnėms produkcijos partijoms, įskaitant tokį pakartotinai perdirbtą kazeiną, Bendrijos pagalba neturėtų būti teikiama.		(toliau - NVL) ištirti visos pagaminamos produkcijos rodiklių parametrus, o konkrečiu atveju - per savaitę pagaminto kazeino. Tik gavus iš NVL galutinį atsakymą apie per savaitę pagamintos produkcijos sudėties ir kokybės parametrus ir VMVT išvadą apie jų atitiktį KR Nr. 2921/90 reikalavimams, ši produkcija registruojama pagamintos produkcijos sandėliavimo žurnale kaip gatava produkcija. Tokiu būdu iš 17 per savaitę pagamintų kazeino maišų tik 14 buvo užregistruoti sandėliavimui kaip realizuoti paruošti produktai, už kuriuos ir buvo paprašyta paramos, o 3 maišai, kuriuose buvo nustatyta mikrobiologinė tarša, buvo skirti pakartoti perplovimo operaciją, gamybos technologinį procesą taip tik užbaigiant, o ne „pakartotinai perdirbant“. Todėl šiuo atveju, esant sąlyginai „nevienalytei“ produkcijos partijai, nėra logiška atmesti (išbrokuoti) visą iš kelių dienų gamybos sudarytą partiją, ypač kai patikrinami ir deklaruojami visi tos partijos vienetai. Taip pat nėra teisinga nebaigtos gamybos kazeino technologinio proceso pakoregavimą interpretuoti kaip „pakartotinį perdirbimą“. Vis dėlto, atsižvelgus į Jūsų pateiktas pastabas ir įvertinus EK Žemės ūkio ir kaimo plėtros direktorato išaiškinimą Vengrijos Respublikai (Lietuvoje gautas 2005 m. kovo 14 d.), siekiant ateityje išvengti skirtingo reglamento nuostatų ir vertinimo procedūrų interpretavimo, sugriežtintos VMVT, kuri atsakinga už gamybos proceso priežiūrą, kontrolės procedūros, patikslinta įmonės UAB „Žalmargės pienas“ RVASVT sistema, kurioje aiškiai nurodyta, kad kazeinas turi būti pasvertas, patikrintas ir užregistruotas kaip gatava (realizuoti paruošta) produkcija (ar jos partija) tik turint NVL tyrimų ir VMVT patikrinimo rezultatus ir dalyvaujant LŽŪMPRR atstovams. Numatyti ir veiksmai, susiję su nebaigto gamybos ciklo produktų technologinio proceso pakoregavimu.		
2.3.	Kontrolės koordinavimas <u>Pastaba:</u> Kokybės kontrolę (mėginių ėmimą) vykdo Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, tuo tarpu kiekybinę kontrolę (svėrimą) atlieka, Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra. Audito metu buvo pastebėta, kad kontrolę vykdančios dviejų tarnybų pareigūnai ne visada žino, ar tam tikrą partiją jau patikrino kita. tarnyba.	<u>Išvada:</u> Komisijos tarnybos rekomenduoja, kad abi kontrolės dalys būtų vykdomos vienu metu, užtikrinant, kad tas pats produktas būtų patikrintas abiem būdais.	Dėl bendro VMVT ir LŽŪMPRR kontrolės atlikimo susitarta 2005 m. balandžio 11 d. įvykusio Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau - Agentūra), VMVT ir LŽŪMPRR atstovų susirinkimo metu. LŽŪMPRR 147 GPS 18 Kazeinų ir kazematų patikros vietoje instrukcijos papildymas patvirtintas LŽŪMPRR direktoriaus 2005 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. 2005/111-112. VMVT Žalio pieno ir pieno gaminių tvarkymo valstybinės veterinarinės kontrolės instrukcijos papildymas patvirtintas VMVT direktoriaus 2005 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. B1-556	Igyvendinta	-

2005-08-12 DG Agri laišku Nr. AGR 020808			ŽŪM atsakymas į DG Agri laišką (2005-08-12 raštu Nr. 2D-(11.47)-4803)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
2.	Intervencinių priemonių taikymas grūdams				
2.1.	Mėginių ėmimo tvarka <u>Pastaba:</u> Yra dviejų rūšių mėginių ėmimo tvarka, priklausomai nuo to, ar grūdai pilami į silosą⁹⁴ kuriam taikomos intervencinės priemonės, iš karto iš sunkvežimių ar geležinkelio vagonų, ar prieš jų perkėlimą į tokį silosą, jie laikomi silose, kuriam dar netaikomos intervencinės priemonės. Pirmuoju atveju mėginiai imami tiesiogiai iš sunkvežimių pristatymo metu, - tuomet mėginiai paimami iš kiekvieno sunkvežimio krovinio. Ta pati procedūra taikoma ir geležinkelio vagonuose pristatytiesiems grūdams. Antruoju atveju, grūdai perkeliama iš siloso, kuriam dar netaikomos intervencinės priemonės į silosą, kuriam jau taikomos intervencinės priemonės, tame pačiame komplekse, ir mėginiai imami nuo konvejerio, paimant vieną mėginį maždaug kas 60 tonų. Perkėlimo metu grūdai taip pat sveriami. Mėginius visada ima Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos inspektorius. Siuntos tipinį mėginį⁹⁴ sudaro keli pirmiau minėti mėginiai. Lietuvos institucijos aiškino, kad tipinis mėginys sudaromas kas 80-300 tonų. Todėl vienai, siuntai, sudarančiai vieną pasiūlymą, gali būti paimti keli, tipiniai mėginiai. Vieno tipinio mėginio tyrimo rezultatų svertinis vidurkis naudojamas siekiant nustatyti tyrimo rezultatą visai siuntai, ir toks bendras dydis naudojamas skaičiuojant kainą. Komisijos auditoriai misijos metu nurodė, kad visai siuntai turėtų būti imamas tik vienas tipinis mėginys, kurį turėti, sudaryti keli antriniai mėginiai, Reglamento 824/2000 5 straipsnio 2 dalis nustato: „Kokybės charakteristikos nustatomos iš siūlomos siuntos tipinio mėginio, kurį sudaro kiekvieno pristatymo metu paimti mėginiai, imant po vieną mėginį iš ne mažesnio kaip 60 tonų grūdų kiekio“. Išvada: Komisijos tarnybos mano, kad iš dviejų techniškai galimų taikyti alternatyvių, procedūrų, t.y.: vieno -tipinio mėginio sudarymo iš visų atskirų mėginių ir to bendro mėginio techninių charakteristikų ištyrimo, arba -kelių tipinių mėginių sudarymo ir ištyrimo⁹⁴ bei rezultatų svertinio vidurkio apskaičiavimo; tik pirmoji atitinka Reglamentą 824/2000.	-	Komisijos reglamente (EB) Nr. 824/2000 bandinių ėmimo metodas nenurodytas, todėl buvo pasirinkti tarptautiniai ISO organizacijos metodai LST ISO 6644:2004 (tapatus ISO 6644:2002) ir LST ISO 13690:2000 (tapatus ISO 13690: 1999), kuriuose yra nuostata, kad didelės grūdų siuntos turi būti suskirstytos į ne didesnes kaip 500 t partijas, kurių kokybė turi būti įvertinta. Šios nuostatos buvo laikomasi dar ir todėl, kad kai kurie grūdų siūlytojai pateikia 4 000 t ir didesnes grūdų siuntas, kurių pristatymas į intervencinius sandėlius užtrunka ilgiau negu keletą dienų ar vieną savaitę, kai kuriais atvejais - iki mėnesio. Tokiu atveju, laikant ilgiau negu vieną savaitę paimtus atskirus mėginius ir išsėmas, pasikeistų jų drėgmės rodiklis - tai turėtų įtakos bendro tipinio mėginio drėgmės kiekiui ir gautas rezultatas neatitiktų realios visos siuntos drėgmės. Drėgmės kiekio pasikeitimas taip pat lemtų ir baltymų kiekio galutinį rezultatą, kadangi baltymų kiekis nurodomas kaip sausosios medžiagos procentinė dalis. Be to, didelės grūdų siuntos dažnai būna iš pakankamai nevienarūšių grūdų atskirų kokybės rodiklių atžvilgiu, pvz.: kritimo skaičiaus, baltymų kiekio, sudrygusių grūdų ir kt., kadangi tai lemia specifinės javų auginimo sąlygos mūsų šalyje - labai įvairi ir skirtinga dirvožemio mechaninė ir cheminė sudėtis, nedideli laukų masyvai, grūdų derlius dažnai nuimamas nevienodomis oro sąlygomis. Audito metu buvo paminėta, kad kai kurios šalys narės taip pat taiko tokią tipinių bandinių sudarymo ir jų ištyrimo bei rezultatų šveitimo vidurkio skaičiavimo praktiką (pvz., Danija). Komisijos reglamentuose Nr. 1064/2005, Nr. 614/2005, Nr. 1621/2005 nurodoma, kad parduodant grūdus eksportui iš intervencinių sandėlių, siunta skirstoma į ne didesnes kaip 500 t partijas, kurių kokybė turėtų būti įvertinta. Manome, kad analogiška nuostata turi būti taikoma ir priimamiems į intervencinius sandėlius grūdams. Europos standartizacijos organizacijos (CEN) rengiamame naujo bandinių ėmimo standarto projekte taip pat įrašyta ši nuostata. Komisijos reglamente Nr. 824/2000 nuostata „iš tipinio bandinio“ nėra kategoriška ir neleidžianti tirti kelių tipinių bandinių. Be to, nuo 2005 m. lapkričio 1 d. pradėjus tirti grūdų užterštumą mikotoksinais, nebus įmanoma nustatyti realaus užterštumo mikotoksinais lygio didelėje siuntoje (pvz., 4 000 t ir daugiau), jeigu bus sudaromas tik vienas tipinis bandinys, kadangi dalis didelės siuntos gali būti užteršta didesniu negu leistinas mikotoksinių kiekių, tačiau, sudarius tik vieną reprezentacinį	Igyvendinta	—

⁹⁴ Terminu „siunta“ vadinamas visas grūdų kiekis, kuris sudaro vieną pasiūlymą

2005-08-12 DG Agri laišku Nr. AGR 020808			ŽŪM atsakymas į DG Agri laišką (2005-08-12 raštu Nr. 2D-(11.47)-4803)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
			bandinį, tai nebus nustatyta, kadangi bandinys gali būti „praskiestas“ švariais mikotoksinų atžvilgiu grūdais. Pasirinktų bandinių ėmimo standartų nuostatų interpretavimas ir išlygų kai kurių nuostatų atžvilgiu taikymas yra nepriimtinas. Jeigu tarptautiniai standartai ISO 6644:2002) ir ISO 13690: 1999 Europos Komisijos būtų įvertinti kaip netinkami, prašome nurodyti konkrečius bandinių ėmimo metodus, kurie turi būti taikomi imant mėginius iš į intervencinius sandėlius pristatomų grūdų siuntų.		
2.2.	Intervencinių atsargų stebėseną <u>Pastaba:</u> Lietuvos institucijos aiškino, kad vienintelė taikoma kontrolė yra supirkimo kontrolė. Jos planuoja" 2003 m. vasarą pradėti patikrinimus vietoje (Reglamento 2148/96 4 straipsnis). <u>Išvada:</u> Reglamento 2148/96 4 straipsnio 1 dalies 1 pastraipa nustato, kad intervencinė agentūra per metus atlieka, nereguliuojamus ir be išankstinio įspėjimo, saugyklą patikrinimus vietoje. Atsižvelgiant į tai, kad supirkimas prasidėjo jau 2004 m. pabaigoje. Komisijos tarnybos mano, kad tokie patikrinimai vietoje turėjo būti pradėti prieš auditą.	Komisijos tarnybos prašo Lietuvos institucijų užtikrinti, kad būtų laikomasi 4 straipsnio 1 dalies taip, kad visus metus nereguliariai ir be išankstinio įspėjimo, jeigu tai įmanoma, būtų vykdomi patikrinimai vietoje, ir kad kiekviena saugykla būtų patikrinama mažiausiai kartą per metus.	Grūdų intervencinis pirkimas Lietuvoje prasidėjo 2004 m. lapkričio 1 d., faktiškai pirmoji siunta buvo nupirktą 2004 m. lapkričio 24 d. Iki 2005 ra. balandžio 4 d. buvo atliktos 22 grūdų pradinės patikros ir patikrinta 76 tūkst. tonų grūdų - tai sudarė 74,3 proc. tuo metu supirkto 102 tūkst. tonų grūdų kiekio. Galima teigti, kad iki auditorių atvykimo kiekvienas intervencinis sandėlis vidutiniškai buvo patikrintas 2 kartus. 2005 m. rugpjūčio 31 d. duomenimis, yra atliktos 48 pradinės patikros, apimančios visus grūdų pardavėjus. Tikrinant kiekvieną pardavėją, yra patikrinamas ir intervencinis sandėlis. Sandėlių periodinės patikros pradėtos atlikti 2005 m. balandžio 18 d. Šiuo metu atlikta O periodinių patikrų. Iš viso sandėliai yra patikrinti 61 kartą. Iki 2005 m. lapkričio 24 d. bus atliktos visos periodinės patikros.	Igyvendinta	
3.	Pieno kvota				
3.1.	Igaliojų institucijų veikla - Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras <u>Pastaba:</u> Paraiškos dėl papildomų individualių kontrolinių kiekių ir tokių kiekių pardavimo siunčiamos į Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrą (ŽŪIKVC) patikrinimui ir įvedimui į IT sistemą. Ta pati tvarka taikoma ir patvirtintų pieno supirkėjų teikiams mėnesio ataskaitoms bei metinėms deklaracijoms. Jeigu pateiktose paraiškose, ataskaitose arba deklaracijose yra klaidų, ŽŪIKVC turi informuoti gamintoją ar supirkėją apie tokias klaidas ir paprašyti duomenis ištaisyti. Jeigu iki nustatyto temimo (per 10 dienų) negaunamas atsakymas, ŽŪIKVC privalo patikrinti bylą dar kartą. Tik po to, kai duomenys patvirtinami sistemoje, Nacionalinė mokėjimo agentūra gali tęsti šių duomenų tvarkymą. Todėl vėluojant patvirtinti informaciją arba atsiradus patikrinimo ir įvesties klaidų, gali iškilti problemų vėlesniame schemos valdymo	-	ŽŪM savo atsakyme pateikė prašomą informaciją	-	-

⁹⁵ Iš esmės NMA neturėtų siųsti pranešimų apie klaidas, nes tos klaidos turėjo būti pastebėtos dar ŽŪIKVC

⁹⁶ Iki 2005 m. kovo 15 d.

2005-08-12 DG Agri laišku Nr. AGR 020808			ŽŪM atsakymas į DG Agri laišką (2005-08-12 raštu Nr. 2D-(11.47)-4803)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Pastaba	Rekomendacija / Papildomas klausimas		Įvertinimas	Komentaras
	etape. Už pieno kvotas atsakingas Nacionalinėje mokėjimo agentūros skyrius gauna visus dokumentus iš ŽŪIKVC po to, kai tie dokumentai sutvarkomi. Lietuvos institucijos paaiškino, kad už pieno kvotas atsakingas skyrius patikrina 100 procentų paraiškų, ataskaitų ir deklaracijų turinio ir pateiktų duomenų tikslumą. Informacija apie • tokių patikrinimų rezultatus buvo pateikta Komisijos auditoriams ir po preliminaros analizės paaiškėjo, kad: a) supirkėjo mėnesio ataskaitos: - 2004 m. spalio: 16 atvejų iš 61 Nacionalinė mokėjimo agentūra išsiuntė pranešimus apie klaidas, o tai rodo 26 procentų paklaidą ŽŪIKVC⁹⁵ - 2004 m. lapkritis: 19 atvejų iš 63 Nacionalinė mokėjimo agentūra išsiuntė pranešimus apie klaidas, o tai rodo 30 procentų paklaidą ŽŪIKVC. b) paraiškos, susijusios su individualiais kontroliniais kiekiais: - 2004 kalendoriniai metai: 243 atvejais iš 13 016 Nacionalinė mokėjimo agentūra išsiuntė pranešimus apie klaidas, o tai rodo 2 procentų paklaidą ŽŪIKVC; - 2005 kalendoriniai metai: ⁹⁶ 573 atvejais iš 3 428 Nacionalinė mokėjimo agentūra išsiuntė pranešimus apie klaidas, o tai rodo 17 procentų paklaidą ŽŪIKVC. <u>Išvada:</u> Iš pirmo žvilgsnio pirmiau pateikta informacija rodo, kad ŽŪIKVC darbo kokybę dar reikia gerinti Tačiau remiantis šiuo metu Komisijos tarnybų turima informacija, situacijos vienareikšmiškai įvertinti neįmanoma. Todėl prašoma, kad Lietuvos institucijos atsiųstų tokią kiekvieno mėnesio informaciją tokioms duomenų rūšims: bendrą paraiškų, deklaracijų ir pan. skaičių; ŽŪIKVC išsiųstų pranešimų apie klaidas skaičių; bendrą paraiškų, deklaracijų ir pan., perduotų NMA, skaičių; NMA. atsiųstų pranešimų apie klaidas skaičių; Iš esmės valstybė narė turi organizuoti schemų valdymą ir administravimą pačiu veiksmingiausiu būdu. atsižvelgdama į savo administracinę struktūrą. Tačiau Komisijos tarnybos nurodė, kad per daugelį metų jų sukaupta patirtis rodo, jog naudojant labiau centralizuotą pieno kvotų valdymą, ty. mokėjimo agentūros lygyje, yra mažiau problemų lyginant su įgaliojimų pagrindu veikiančia ar decentralizuota administracine struktūra. Kad ir kokia struktūra būtų pasirinkta, ji turėtų užtikrinti tinkamą ir veiksmingą Bendrijų finansinių interesų apsaugą.				

Lentelė Nr. 40. Rekomendacijų⁹⁷, teiktų po EK DG Agri audito misijos „SAPARD atitikties auditas, EŽŪOGF GS (KPP) sąskaitų patikrinimas ir patvirtinimas, valdymo ir kontrolės sistemų patikrinimas (BPD)“, vykusios 2005 m. birželio 13-17 d., įgyvendinimo peržiūra (rekomendacijos pateiktos 2005-08-24 DG Agri laišku Nr. AGR 021293)

2005-08-24 DG Agri laiškas Nr. AGR 021293		Lietuvos respublikos atsakymas į DG Agri laišką (LR Finansų ministerijos 2005 lapkričio mėn. raštas Nr. (18.11-3)-6K-)	Patvirtinanti institucija	
Nr.	Rekomendacijos		Įgyvendinimas	Komentaras
1.2.1.	Kadangi sklypų duomenų bazės sistema yra reikšminga priemonė administruojant Kaimo plėtros priemones, tai rekomenduojame Įgyvendinti IAKS misijos rekomendacijas, liečiančias LPIS atnaujinimą.	2004 - 2005 metais LPIS sistema buvo atnaujinama ŽŪIKVC siunčiant pakeitimus žemėlapiuose, kuriuose buvo identifiukuoti žemės sklypų ribų pasikeitimai. Blokų duomenų bazė bus pilnai atnaujinta iki 2006 metų pabaigos.	Žiūrėti rekomendacijų, teiktų po EK DG Agri audito misijos, vykusių 2004 m. spalio 25-29 d. įgyvendinimą (Lentelė Nr. 38)	
1.2.2.	Kadangi Komisijos tarnybos negali susidaryti nuomonės kaip panaudojama Gyvulių registro duomenų bazė skaičiuojant gyvulių tankumą ūkyje pagal priemonę „Standartų laikymasis“, tai prašome Lietuvą informuoti kaip užtikrinama, kad tik atlikus kryžmines patikras su Gyvulių registru, bus įvertinama, kad gyvulių tankis ūkyje neviršija 1.7 SGV/ha	Gyvulių tankis ūkyje bus vertinamas tik užbaigus teikti paramą pareiškėjui, kad pastarasis atitiktų Nitratų direktyvos reikalavimus. Pareiškėjo atitiktis Nitratų direktyvos reikalavimams bus vertinama regioninių RAAD, kurie pareiškėjams išduos pažymą apie jų atitiktį.	—	Reikalavimas, kad gyvulių tankis ūkyje neviršytų 1.7 SGV taikomas tik baigus teikti paramą. Pats atitikimas šiam reikalavimui yra vertinamas pagal gyvulių registro duomenis ir turimų žemės ūkio naudmenų duomenis (pareiškėjai pateikia pažymą iš VĮ „Registrų centras“)
1.2.3.	Iš Lietuvos pareigūnų pareikalauta, kad pastarieji paskatintų VŠĮ „Ekoagros“ išduoti ūkininkams sertifikatus kuo greičiau. Sertifikatų neišdavimas neigiamai įtakoja priemonę.	VŠĮ „Ekoagros“ sertifikatus išduoda iki lapkričio 1 d.	Įgyvendinta	VŠĮ „Ekoagros“ sertifikatus išduoda, kadangi pagal patvirtintas Agentūros procedūras, nepateikus sertifikatų, nebūtų išmokėta parama pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga“. Tai patvirtino ir detaliojo testavimo rezultatai, kurių metu buvo vertinamas šių sertifikatų pateikimas.
1.2.4.1.	Tam, kad būtų pastebėti ir nustatyti visi GŪP nesilaikymo atvejai, Lietuvos pareigūnams	Visos institucijos, kurios atlieka GŪP reikalavimų laikymosi patikrinimus, pagal	Įgyvendinta iš dalies	VMVT ir VAAT rekomendaciją įgyvendino (2005-12-29 Duomenų teikimo ir bendradarbiavimo

⁹⁷ Peržiūrėtas tik su GS susijusių rekomendacijų įgyvendinimas

	rekomenduojama tobulinti institucijų tarpusavio informacijos apie GŪP nesilaikymus teikimo sistemą.	sudarytų su Agentūra tarpusavio sutarčių nuostatas, turi informuoti Agentūrą apie nustatytus GŪP reikalavimų nesilaikymo atvejus ir tada, kai jos tai nustato ne planinių patikrų metu.		sutarties su VMVT Nr. TP11-(2.13)-462 4.2 punktas ; 2005-10-10 VAAT bendradarbiavimo sutarties Nr. TP11-(2.13)-403, 2.3 punktas). Su RAAD minėtos nuostatos Agentūra nesuderino, kadangi su RAAD nėra pesirašytos sutartys, kuriose tokia funkcija būtų numatyta (perduoti informaciją, kurią jie gavo savarankiškų patikrų metu Agentūrai). Kaip pokalbio, įvykusio 2006-01-25, metu paaiškino DFS vyr. specialistė S. Tarailienė, su kiekvienu RAAD sudaroma atskira sutartis, pvz. su Alytaus RAAD 2004-08-20 buvo sudaryta Duomenų teikimo sutartis Nr. TP11-183. Perrašyti minėtas sutartis RAAD atsisako, o to pasekoje minėtas reikalavimas lieka neįgyvendintas.
1.2.4.2	Lietuvos pareigūnams rekomenduojama įteisinti parengtą ir patobulintą Patikrų vietoje metu pildomos Patikros vietoje ataskaitos formą, kurioje aiškiau atsispindi GŪP reikalavimų vertinimas (patikros vietoje ataskaitos formoje turi būti nurodomi GŪP vertinimo veiksniai).	Klausimynų formos buvo pakeistos: AGRO klausimyno forma buvo pakeista 2005-06-01 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-177, o MPŪT klausimyno forma - 2005-06-16 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-504	Igyvendinta	Klausimynų formos buvo pakeistos: AGRO klausimyno forma buvo pakeista 2005-06-01 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-177, o MPŪT klausimyno forma - 2005-06-16 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-504

Finansinio audito 7-ojo departamento
direktorius

Tomas Mackevičius

Finansinio audito 7-ojo departamento
vyresnioji valstybinė auditorė

Sigita Rojutė

10. PRIEDAI

PRIEDAS NR. 1. NAUDOJAMŲ SUTRUMPINIMŲ SĄRAŠAS

Naudojamas sutrumpinimas	Pilnas pavadinimas
AAPS	Kaimo plėtros programų departamentas / Aplinkos apsaugos programų skyrius
Agentūra	Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos
AGRO	Kaimo plėtros priemonės / Agrarinė aplinkosauga
Akreditavimo audito ataskaita	Ataskaita dėl Agentūros atitikimo EŽŪOGF Garantijų skyriaus administravimui priimtiems akreditavimo kriterijams
AM	Kaimo plėtros priemonės / Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku
AP	Kaimo plėtros priemonės / Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos
APS	Vidaus audito departamentas / Analizės ir planavimo skyrius
BKGKA	Bulvių krakmolo gamintojų kontrolės ir administravimo procedūra
BPD	Bendrasis programavimo dokumentas (EŽŪOGF Orientavimo skyrius)
BRD	Bendrujų reikalų departamentas
CNDP	Kaimo plėtros priemonės / Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos
DFKS	Kontrolės departamentas / Deleguotų funkcijų kontrolės skyrius
DFVI	Deleguotas (perduotas funkcijas vykdančios institucijos)
DK	Agentūros apskaitos sistemos Didžioji knyga
EK	Europos Komisija
EK gairės	Europos Komisijos pateiktos patvirtinimo audito gairės
EŽŪOGF	Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondas
FAD	Finansų ir apskaitos departamentas
FADAP	Tiesioginių išmokų, kaimo plėtros priemonių, pieno kvotų ir bulvių krakmolo administravimo Finansų ir apskaitos departamento procedūra (Naudojama Akreditavimo audito ataskaitoje)
FAS	Finansų apskaitos sistema
GS	[Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo] Garantijų skyrius
IIA	angl. <i>The Institute of Internal Auditors</i>
IS	Informacinės sistemos
IT	Informacinės technologijos
ITD	Informacinių technologijų departamentas
KD	Kontrolės departamentas
KDTS	Kontrolės departamento teritoriniai skyriai
KKBS	Kontrolės departamentas / Kontrolės kokybės skyrius

KKS	Kontrolės departamentas / Kontrolės koordinavimo skyrius
Kompetentinga institucija	Lietuvos respublikos žemės ūkio ministerija
KPP	Kaimo plėtros priemonės
KPP planas	Kaimo plėtros planas 2004-2006 m. Lietuvai
KPPAIS	Kaimo plėtros priemonių administravimo informacinė sistema
KPPD	Kaimo plėtros programų departamentas
KPPS	Kaimo plėtros programų departamentas / Kaimo paramos programų skyrius
KS	Rinkos reguliavimo programų departamentas / Kvotų skyrius
KS (RRA)	RRA / Kontrolės skyrius
KVAIS (linai)	Pluoštinių linų kvotų administravimo informacinė sistema
KVAIS (pienas)	Pieno gamybos kvotų administravimo informacinė sistema
LEKAS	Užsienio prekybos departamentas / Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyrius
LPIS	Žemės sklypų identifikavimo sistema
LR	Lietuvos Respublika
MPS	Finansų ir apskaitos departamentas / Mokėjimų prašymų skyrius
MPŪV	Kaimo plėtros priemonės / Mažiau palankios ūkininkauti vietovės
MPŪV	Kaimo plėtros priemonės / Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais
MS	Finansų ir apskaitos departamentas / Mokėjimo skyrius
Muitinės departamentas	Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos
NMA	Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (sutrumpinimas naudojamas Akreditavimo audito ataskaitoje)
PALIS	Užsienio prekybos departamentas / Paraiškų administravimo ir licencijų išdavimo skyrius
PAS	Vidaus audito departamentas / Paramų audito skyrius
PGKV	Pieno gamintojų kontrolės procedūra
PKS	Rinkos reguliavimo programų departamentas / Pieno kvotų skyrius
PLGKPA	Pluoštinių linų gamintojų kontrolės ir administravimo procedūra
PNŪ	Kaimo plėtros priemonės / Parama pusiau natūriniais restruktūrizuojamiems ūkiams
PPAAS	Finansų ir apskaitos departamentas / Paramos programų apskaitos ir ataskaitų skyrius
PS	Teisės departamentas / Personalo skyrius
PSKV	Pieno supirkėjų kontrolės procedūra
PSPGA	Paramos sausų pašarų gamintojams administravimo procedūra
PTI	Kaimo plėtros priemonės / Papildomos tiesioginės išmokos

RAS	Kontrolės departamentas / Rizikos analizės skyrius
RRA	Valstybės įmonė „Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra“
RRA APS	RRA / Augalininkystės produktų skyrius
RRA BRŪS	RRA Bendrųjų reikalų ir ūkio skyrius
RRA FS	RRA / Finansų skyrius
RRA GPS	RRA / Rinkos reguliavimo departamentas / Gyvulininkystės produktų skyrius
RRA KS	RRA / kontrolės skyrius
RRPD	Rinkos reguliavimo programų departamentas
RVVS	Rizikos vertinimo ir valdymo skyrius
SAPS	Vienkartinės išmokos už plotą schema
SAS	Informacinių technologijų departamentas / Sistemų administravimo skyrius
SD	ES standartų diegimas
SPS	Informacinių technologijų departamentas / Sistemų projektavimo skyrius
STIS	Supaprastintų tiesioginių išmokų informacinė sistema
TARTTS	Teisės departamentas / Teisės aktų rengimo ir teisės taikymo skyrius
TAS	Tarptautiniai audito standartai
TD	Teisės departamentas
TD TPAS	Teisės departamentas / Teisinės priežiūros ir atstovavimo skyrius
TKPS	Vidaus audito departamentas / Tikrinimų koordinavimo ir priežiūros skyrius
TP	Techninė parama
TPS	Rinkos reguliavimo programų departamentas / Tiesioginės paramos skyrius
UAIS	Užstatų administravimo informacinė sistema
UPD	Užsienio prekybos departamentas
VAAT	Valstybinė augalų apsaugos tarnyba
VAD	Vidaus audito departamentas
VAV	Vidaus audito vadovas
VĮ GPK	VĮ „Gyvulių produktyvumo kontrolė“
VĮ PT	VĮ „Pieno tyrimai“
VMVT	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
VSGT	Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie ŽŪM
ŽŪIKVC	Valstybės įmonė „Lietuvos žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras“
ŽŪM	Lietuvos respublikos žemės ūkio ministerija

PRIEDAS NR. 2. INFORMACIJA APIE AUDITO GRUPĖS NARIUS

Eil. Nr.	Vardas Pavardė	Pareigos	Profesinė kvalifikacija	Dirbtų dienų skaičius
1.	Tomas Mackevičius	Finansinio audito 7-ojo departamento direktorius	Universitetinis išsilavinimas, ekonomisto diplomas. Nuo 1995 m. dirba Valstybės kontrolėje, aštuonerių metų patirtis dalyvaujant tarptautiniuose Europos AAI auditų projektuose, buvęs EUROSAT Aplinkos apsaugos audito darbo grupės narys, stažuotė Europos Audito Rūmuose, kėlė kvalifikaciją įvairiuose su apskaita ir auditu susijusiuose mokymuose. Nuo 2002 m. Finansinio audito 7-ojo departamento, atliekančio ES paramos auditus, direktorius.	30
2.	Sigita Rojutė	Vyresnioji valstybinė auditorė – audito grupės vadovė	Universitetinis išsilavinimas, bakalauro laipsnis apskaitos ir audito srityje, tarptautinio verslo magistro laipsnis. Kelia kvalifikaciją įvairiuose ES paramos valdymo ir kontrolės bei su auditu susijusiuose mokymuose, įskaitant Dvynių projekto su JK NAĮ priemonėse. ACCA (Profesional scheme) studentė nuo 2005 m. 2001-2003 m. buhalterio, auditoriaus padėjėjo, direktoriaus pareigos trijose privačiose įmonėse. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2003 m., dalyvauja ES paramos audituose, SAPARD 2003 m. patvirtinimo audito grupės narė, EŽŪOGF GS 2004 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito grupės vadovė.	190
3.	Gediminas Kapočius	Vyriausias valstybinis auditorius	Universitetinis išsilavinimas, ekonomisto diplomas. Atestuotas vidaus auditorius, Tarptautinio vidaus auditorių instituto (IIA) narys, Lietuvos vidaus auditorių asociacijos narys, LR Audito, apskaitos ir turto vertinimo instituto, Finansų ministerijos Mokymo centro lektorius. 1995-2004 m. buhalteris ir vyr. finansininkas dviejose privačiose įmonėse, revizorius Revizijų departamente prie FM ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyboje prie VRM, Finansų ministerijos Finansų kontrolės metodologijos departamento Vidaus audito metodologijos ir priežiūros skyriaus vyr. specialistas. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2004 m. Kėlė kvalifikaciją įvairiuose su auditu ir ES lėšų valdymu ir kontrole susijusiuose mokymuose.	100
4.	Marius Stankūnas	Valstybinis auditorius	Universitetinis išsilavinimas, bakalauro ir magistro laipsniai apskaitos ir audito srityje. 2002-2003 vadybininkas privačioje įmonėje. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2003 m., dalyvauja ES paramos audituose, SAPARD 2003 m. patvirtinimo audito grupės narys. Kėlė kvalifikaciją įvairiuose ES paramos valdymo ir kontrolės bei su auditu susijusiuose mokymuose, įskaitant Dvynių projekto su JK NAĮ priemonėse. ACCA (Profesional scheme) studentas nuo 2005 m.	196
5.	Anžela Poliulianaitė	Valstybinė auditorė	Universitetinis išsilavinimas, bakalauro ir magistro laipsniai verslo administravimo ir vadybos srityje, teisininko diplomas, 1,5 metų vadybininkės, 3 metų darbo patirtis privačioje audito įmonėje auditoriaus padėjėjos pareigose. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2004 m., pabaigti įvadiniai valstybės tarnautojo ir valstybinio audito mokymai, taip pat dalyvavo Dvynių projekto su JK NAĮ priemonėse.	181
6.	Emilija Anapolskytė	Valstybinė auditorė	Universitetinis išsilavinimas, bakalauro ir magistro laipsniai apskaitos ir audito srityje. 2003-2005 m. auditoriaus padėjėja privačioje audito įmonėje. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2005 m.	77
7.	Justas Kurelaitis	Valstybinio auditoriaus padėjėjas	Universitetinis išsilavinimas, bakalauro laipsnis viešojo administravimo srityje, veiklos audito magistro laipsnis. Bakalauro studijos teisės ir valdymo srityje. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2005 m.	141
8.	Vytenis Laukys	Valstybinio auditoriaus padėjėjas	Universitetinis išsilavinimas, bakalauro laipsnis apskaitos srityje, Magistro studijos teisės ir valdymo srityje. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2004 m., pabaigti įvadiniai valstybės tarnautojo ir valstybinio audito mokymai.	71
9.	Gediminas Eirošius	Valstybinio auditoriaus padėjėjas	Universitetinis išsilavinimas, ekonomisto diplomas, Magistro studijos finansų srityje. Pabaigti įvadiniai valstybės tarnautojo ir valstybinio audito mokymai. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2004 m.	59
IS auditas				
10.	Irmantas Aleliūnas	Vyresnysis valstybinis auditorius	Universitetinis išsilavinimas, inžinieriaus diplomas, humanitarinių mokslų daktaras, atestuotas vidaus auditorius, sertifikuotas informacinių sistemų auditorius (CISA). Tarptautinės informacinių sistemų audito ir kontrolės asociacijos (ISACA) narys, minėtos asociacijos Lietuvos skyriaus valdybos narys, Vilniaus universiteto ir Finansų ministerijos Mokymo centro lektorius. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2001 m. Stažuotasi Europos Audito Rūmuose, Indijos Generalinio kontrolieriaus ir auditoriaus įstaigoje ir kt. Dalyvavo PHARE Dvynių projekto priemonėse, susijusiose su IS auditu. EŽŪOGF GS 2004 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito grupės narys. IS auditorius nuo 2001 m.	50
11.	Arturas Sadauskas	Informacinių technologijų departamento direktoriaus pavaduotojas	Universitetinis išsilavinimas, kompiuterių inžinieriaus diplomas, 10 metų darbo patirtis projektuojant ir prižiūrint dideles centralizuotas ir paskirstytas duomenų bazes Valstybinėje mokesčių inspekcijoje. Stažuotės Vokietijoje, Prancūzijoje, Danijoje, Indijoje didelių informacinių sistemų, mokesčiais, audito bei IT klausimais. 16 įvairių "ORACLE" technologijų (Administrator, Developer, CASE) sertifikatų. Programavimo VBA, ORACLE, C++ patirtis. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2002 m.	3
12.	Viktorija Mirošničenko	Informacinių technologijų departamento vyr. specialistė	Universitetinis išsilavinimas, informatiko diplomas, Magistro studijos informacinių sistemų valdymo srityje. Pabaigti įvadiniai valstybės tarnautojo mokymai. 2002-2005 vadybininkė privačiose įmonėse. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2005 m.	3

PRIEDAS NR. 3. 2005 M. PATVIRTINIMO AUDITO METU PATEIKTI PASTEBĖJIMAI IR REKOMENDACIJOS

Lentelė Nr. 41. 2005 m. Patvirtinimo audito metu nustatyti pastebėjimai, pateiktos rekomendacijos ir Agentūros veiksmai / komentarai

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
Pastebėjimai, susiję su paramos už plotą schemomis (1) Svarbus pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV ir AGRO). Agentūros kryžminių patikrinimų tikslai yra tik šie: - Patvirtinti pareiškėjo tapatybę – lyginami deklaruoti duomenys su valdų registro duomenimis; - Nustatyti dvigubą deklaravimą – tarp viename bloke deklaruotų laukų ieškoma tam tikros paklaidos ribose pagal plotą ir kultūrą vienodų laukų; - Nustatyti viršdeklaravimą – lyginami blokuose deklaruotų laukų plotai su blokų plotais LPIS sistemoje. Agentūra kryžminių patikrinimų pagalba nepatvirtina deklaruotų laukų tinkamumo, kaip to reikalauja Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 16 straipsnio 1 dalies b punktas. Agentūra į STIS ir KPPAIS sistemas iš LPIS sistemos importuoja visų 5 tipų⁹⁸ blokų duomenis, iš kurių tik Dirbamos žemės bei Pramoninių sodų tipo blokai turėtų būti tinkami išmokoms pagal SAPS, CNDP, MPŪV ir Agrarinės aplinkosaugos priemones. Agentūra, autorizuodama išmokas, neatsižvelgia kokio tipo bloke yra deklaruoti laukai, nes LPIS sistema buvo sukurta naudojant ortofotografijas, kurios buvo padarytos 1993-1999 m.⁹⁹, todėl visų tipų blokuose gali būti išmokoms tinkamos žemės ūkio naudmenos. Pradėjus naudoti pagal 2005 m. padarytas ortofotografijas atnaujintą LPIS sistemą, rekomenduojame tinkamai įgyvendinti R 796/2004 24 straipsnio 1 dalies c punkto reikalavimus¹⁰⁰ STIS ir KPPAIS sistemose įdiegiant sisteminės kontrolės priemones, užtikrinančias, kad plotai esantys netinkamuose blokuose būtų atmetami.	NMA	Bus atsižvelgta. Esant naujam LPIS, informacinėse sistemose bus padaryti atitinkami sutikrinimų pakeitimai.
(2) Svarbus pastebėjimas (SAPS, CNDP ir MPŪV). Vadovaujantis 2004-12-07 ŽŪM įsakymu Nr. 3D-649 „Dėl leistinos paklaidos taikymo atliekant paraiškų administracinę patikrą“, visi LPIS sistemoje esančių blokų plotai buvo padidinti pagal formulę: $\text{Padidintas bloko plotas (ha)} = \text{Senas bloko plotas (ha)} + \frac{\text{Blokų perimetras (m)} \times 0,75 \text{ (m)}}{10,000}$ Minėtame įsakyme nurodoma, kad jis parengtas vadovaujantis Komisijos reglamento Nr. 796/2004 30 straipsnio 1 dalimi bei Komisijos Jungtinio tyrimų centro aiškinamuoju dokumentu D(2004)(2575). Pažymėtina, kad ŽŪM įsakymo pagrindime nurodyta reglamento dalis ir Komisijos dokumentas nėra tinkamas pagrindas atliktam LPIS sistemoje esančių blokų plotų padidinimui. Yra rizika, kad šis sprendimas turėjo įtakos kryžminių patikrinimų rezultatams. Atsižvelgdami į tai, kad LPIS sistemoje esantys blokų plotai pagal aukščiau minėtą formulę nebuvo padidinti administruojant 2005 m. surinktas paraiškas, rekomendacijos neteikiame.		Su pastebėjimu nesutinkame. Komisijos reglamento Nr. 796/2004 30 straipsnio 1 dalimi bei Komisijos Jungtinio tyrimų centro aiškinamuoju dokumentu D(2004)(2575) 5.2.2 punkte nurodoma kad, kuriant sklypų identifikavimo ir registravimo sistemą, atsižvelgiant į žemės sklypuose (blokuose) pareiškėjo faktiškai deklaruotus plotus, gali būti pritaikyta techninė tolerancija, nustatyta komisijos reglamento Nr. 796/2004 m. 30 straipsnyje bei atitinkanti technines priemones, naudotas kuriant blokus. Taip pat minėtame dokumente duotas pavyzdys, kai naudojama 80 pikselių dydžio ortofotografinė – tuomet techninė tolerancija negali viršyti (1,5X0.80 1,2 m). Įvertinus turimos kartografinės medžiagos tikslumą (parametrus) buvo paskaičiuotas dydis, kuriuo buvo tikslinamas blokų plotas dėl kartografinės medžiagos.
(3) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS ir CNDP). Vieno iš kryžminių patikrinimų, kuriuos Agentūra vykdė įgyvendindama Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 16 straipsnio 1 dalies reikalavimus, tikslas buvo nustatyti viršdeklaravimus blokuose, lyginant bloke deklaruotų laukų plotą su bloko plotu LPIS sistemoje. Vadovaujantis to pačio straipsnio 2 dalimi, kryžminiais patikrinimais nustatčius neatitiktimų požymius, turi būti taikoma kita reikiama administracinė procedūra ir atitinkamais atvejais atliekamas patikrinimas vietoje. Vadovaujantis Agentūros SAPS administravimo procedūromis,	NMA	Su pastebėjimu nesutinkame. Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis ES teisės aktais, sankcijos gali būti taikomos, tik esant tam tikroms sąlygoms, t.y. tik tada kaip apie klaidas ūkininkas yra informuotas. Jei nėra įrodymo, kad asmuo buvo informuotas, jis negali būti sankcionuotas. Vadovaujantis darbo dokumentais, administratoriai tais atvejais, kai pareiškėjas buvo informuotas raštu, jam galėjo taikyti išmokų sumažinimus, tačiau neturint įrodymų apie pareiškėjo informavimą, buvo koreguojama

⁹⁸ Blokų tipai: b11 - Dirbamos žemės blokai; b12 - Užstatytos (urbanizuotos) teritorijos blokai; b13 - mišrių teritorijų blokai, t.y. blokai nepatenkantys į kitas keturias kategorijas (pvz. miškai ir pan.) apart kelių ir hidrografijos objektų; b14 - Natūralių pievų blokai; b15 - Pramoninių sodų blokai.

⁹⁹ Komisijos Jungtinių tyrimų centro aiškinamuosiuose dokumentuose Nr. D(2002)(1187) ir Nr. D(2004)(2575) nurodoma, kad LPIS sistemoje naudojamos ortofotografijos turi būti ne senesnės nei 5 metai.

¹⁰⁰ Pakeitė Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 16 straipsnio 1 dalies b punktą.

¹⁰¹ Pvz.:

- 2004 m. Paraiškoje viso pagal SAPS deklaruota 536,01 ha, o 2005 m. sausio 20 d., neaišku dėl kokių priežasčių, per du laukus atsisakoma 0,18 ha (0,13 + 0,05);
- 2004 m. Paraiškoje viso pagal SAPS deklaruota 1952,29 ha, o 2005 m. sausio 13 d., neaišku dėl kokių priežasčių, per keturis laukus atsisakoma 1,24 ha (0,03+0,16+0,53+0,55);
- 2004 m. Paraiškoje viso pagal SAPS deklaruota 110,15 ha, o 2005 m. kovo 23 d., neaišku dėl kokių priežasčių, atsisakoma 0,02 ha.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmas / komentarai
kryžminių patikrinimų metu nustačius viršdeklaravimus, susijusiems pareiškėjams siunčiami Pranešimai dėl deklaruotų duomenų neatitikimo (F6* forma) ir Atsakymo į pranešimą dėl deklaruotų duomenų neatitikimo formos (A2* forma). Pastarosiomis pareiškėjai patikslina su neatitikimais susijusių laukų plotus. Vėliau A2* formose pateikti duomenys į STIS sistemą buvo suvedami kaip administracinės patikros rezultatai, atliekamas pakartotinis kryžminis patikrinimas ir jei viršdeklaracija buvo išspręsta, skaičiuojama išmokos suma, kur reikalinga pritaikant sankcijas. Jei viršdeklaravimų nepavyksta išspręsti administracinėmis priemonėmis, tada seka patikros vietoje ir kiti veiksmai. Detalaus testavimo metu, iš 150 pagal SAPS ir 75 pagal CNDP atrinktų pavyzdžių 30-je radome A2* formas, kurioms būdinga tai, kad: - dauguma gautos 2005 m. sausį, - susijusiems pareiškėjams nebuvo išsiųstos F6* formos, - tiksliai atsakoma tik kryžminių patikrinimų metu nustatytų viršdeklaruotų plotų, atskirais atvejais itin mažų¹⁰¹, - gauti duomenys į STIS sistemą buvo suvedami, kaip Paraiškos tikslinimas numatytas Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 44 straipsnio 2 dalyje. Mūsų nustatyti atvejai rodo, kad pareiškėjai galėjo būti informuoti apie kryžminių patikrinimų metu nustatytus viršdeklaravimus, ko pasėkoje Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 44 straipsnio 2 dalies nuostata dėl sankcijų netaikymo neturėtų būti taikoma. Tačiau Agentūros oficialiai pateiktame atsakyme į mūsų užklausimą, nurodoma, kad pareiškėjai apie viršdeklaravimus informuojami tik F6* formų pagalba ir niekam daugiau jokia detalesnė informacija apie viršdeklaravimus nebuvo teikiama. Dėl prieštaravimo tarp detalaus testavimo metu nustatytų faktų ir Agentūros pateiktos oficialios informacijos, mes negalėjome gauti pagrįsto užtikrinimo, ar Agentūra tinkamai įgyvendino Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 16 straipsnio 2 dalies reikalavimus ir taikė 44 straipsnio 2 dalies nuostatas. Rekomenduojame išanalizuoti susijusius viršdeklaravimų bei jų sprendimų atvejus ir, kur reikalinga, pritaikyti atitinkamas sankcijas, kaip numatyta Komisijos reglamento Nr. 2199/2003 5 straipsnyje.		paraiškoje deklaruota informacija (t.y. buvo vadovaujamas Reglamento Nr. 2419/2001 14 str., taip pat administravimo taisyklių 20 p.). Manome, kad vadovaujantis tokiais principais, išmokos pareiškėjams buvo apskaičiuotos teisingai.
(4) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP). Vadovaujantis 2004-04-29 Komisijos sprendimu Nr. C(2004) 1439 galutinis, minimalus remiamo ploto pagal SAPS priemonę vienam ūkiui dydis, kuriam galima prašyti skirti išmokas, Lietuvoje yra 1 ha. Vadovaujantis Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 4 straipsnio b dalimi, kiekviena valstybė narė nustato mažiausio dydžio žemės ūkio paskirties sklypus, dėl kurių galima pateikti prašymą. Įgyvendinant minėtus du reikalavimus ŽŪM įsakyme nustatyta, kad „Mažiausias žemės ūkio naudmenų plotas, už kurį mokamos tiesioginės išmokos, yra 1 ha. Jį gali sudaryti ne mažesnis nei 0,1 ha laukai“. Administruojant 2004 m. paraiškas pagal SAPS ir CNDP priemones, STIS sistemos algoritmai atmesdavo paraiškas, kuriose buvo prašoma mažiau nei 1 ha, ir deklaruojamus mažesnius nei 0,1 ha laukus. Tačiau atlikus administracines ir/ar fizines patikras ir faktiškai nustačius mažesnius nei 1 ha valdų ar 0,1 ha laukų plotus, jie nebuvo atmetami ir išmokos skaičiuojamos pagal nustatytą faktą, o tai neatitinka paraiškos ir/ar lauko dydžio tinkamumo kriterijų. Siekiant užtikrinti išmokų atitikimą paraiškos ir/ar lauko dydžių tinkamumo kriterijams, rekomenduojame atitinkamai koreguoti STIS sistemos nustatymus.	RRPD	Bus atsižvelgta. Šiuo klausimu buvo diskutuota su Europos Audito Rūmų atstovais jų vykdytos audito misijos metu. Atstovai atsakymo, kaip turi būti vertinami patikrų vietoje rezultatai, nepateikė. Šiuo metu Agentūra laukia jų nuomonės ir išvados šiuo klausimu. Agentūros pateikti argumentai: kadangi sankcijos bei išmokos skaičiuojamos remiamos grupės lygiu, siekiant tinkamai pritaikyti sankcijas, pareiškėjo paraiškos duomenų patikros vietoje metu nustačius mažesnius nei 0,1 ha plotus, faktiniu plotu buvo laikomas patikros vietoje metu rastas plotas. Priklausomai nuo pateikto ES auditorių išaiškinimo, bus koreguojamos administravimo procedūros.
(5) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP ir MPŪV). Agentūros vertintojai pareiškėjų pateiktus žemėlapius vertina įvairiais aspektais ir tai atžymi klausimyne, tačiau jie nevertina ir/arba neatžymi ar deklaruojamas tik tinkamas plotas. Rekomenduojame numatyti procedūrose, kad Agentūros vertintojai, atlikdami paraiškos duomenų administracinį vertinimą, patikrintų ir atžymėtų, ar, sprendžiant pagal pateiktus žemėlapius ir laukų įbraižymus juose, išmokų prašoma tik už žemės ūkio naudmenas.	RRPD	Vadovaujantis darbo dokumentais, priimant paraišką, KDTS specialistai turi sutikrinti, ar paraiškoje deklaruotas laukas yra įbraižytas į žemėlapi. Nustačius, kad tai nėra padaryta, ir pareiškėjui nepatikslinus duomenų, laikoma, kad laukas nėra deklaruotas. Taip pat pažymime, kad laukų įbraižymas yra tik orientacinis, tai pagalbinė priemonė atliekant patikras vietoje, taip pat sprendžiant dvigubo deklaravimo atvejus. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad turint naują LPIS, bus tikrinama sisteminiu būdu, į kokio tipo bloką yra laukas įbraižytas. Manome, kad taikomos kontrolės priemonės – sutikrinimas su blokų registru, patikra vietoje ir pan. – yra pakankamos užtikrinti tinkamą pinigų išmokėjimą.
(6) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV). Komisijos darbo dokumente Nr. AGRI/2254/2003 4 dalyje nurodoma, kad patikrinimai vietoje tampa visiškai neveiksmingi	RRPD	Bus atsižvelgta. Agentūra pateiks atitinkamus pasiūlymus dėl administruojamų priemonių taisyklių pakeitimų ŽŪM.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
nuo tada, kai ūkininkas pradeda ruošti žemę naujam derliui. Dėl vėlyvo paraiškų pateikimo termino, įskaitant pavėluotai pateikiamoms (2004 m. iki liepos 26 d.), dalis patikrų buvo atliekamos vėlyvo rudens ir žiemos periodu. Siekiant užtikrinti patikrų vietoje veiksmingumą, kaip numatyta Komisijos reglamento Nr. 796/2004 23 straipsnyje ir Komisijos darbo dokumente Nr. AGR1/60363/2005, rekomenduojame susieti mokėjimo prašymų surinkimo laikotarpį su sėjos laiku.		
(7) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV ir Agrarinė aplinkosauga). LPIS sistemoje nustatytos blokų ribos bei plotai nėra visais atvejais atnaujinami pagal faktines blokų ribas, kurias nurodo pareiškėjai ir/ar nustato Agentūra patikrų vietoje metu. Tai trukdo Agentūrai efektyviai administruoti susijusias priemones. Rekomenduojame: (1) Agentūrai - parengti blokų ribų pasikeitimų perdavimo ŽŪIKVC procedūros ir LPIS atnaujinimo kontrolės priemones, (2) ŽŪIKVC - užtikrinti LPIS sistemos savalaikį bei tinkamą atnaujinimą, naudojant procedūras, kontrolės priemones bei skiriant pakankamus resursus.	ŽŪIKVC RRPD	Bus atsižvelgta. Šiuo metu Agentūros darbo dokumentuose yra numatytas pasikeitusios informacijos, nustatytos patikrų metu, teikimas ŽŪIKVC. Darbo dokumentai bus papildyti, nustatant LPIS atnaujinimo kontrolės priemones.
(8) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP ir MPŪV). Agentūra 2004 m. pagal SAPS ir CNDP priemones surinktomis paraiškoms taikė skirtingą sankcijų priskyrimo metodiką, priklausomai nuo to, pagal kurią iš priemonių: SAPS ir CNDP, ar MPŪV buvo atliktos patikros bei nustatyti neatitikimai. Detalaus testavimo metu trijose SAPS ir vienoje CNDP paraiškoje nustatyta, kad Bylų nagrinėjimo poskyrio (BNP) tarnautojai gavę Paraiškos patikros vietoje pagal MPŪV priemonę ataskaitą į STIS suvedė tik laukų viršdeklaravimus (trūkumus), bet nesuvedė plotų, kurie buvo nustatyti didesni nei deklaruota, to pasekoje pareiškėjams išmokama mažesnė parama.	RRPD	Atsižvelgta audito metu. Kadangi į STIS buvo suvedami paraiškų pagal KPP priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ patikrų rezultatai, buvo laikomasi minėtai priemonei taikomų taisyklių, t. y. išmatuoti plotai vertinami lauko, o ne remiamos grupės lygiu. Nuo 2005 m. administruojant abi priemones vienoje sistemoje, laikomasi tiesioginėms išmokoms taikomų taisyklių.
(9) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS ir CNDP). IAKS įgyvendinimo ataskaitoje, kuri 2005-07-16 Agentūros raštu Nr. BR6-(1.13)-3877 pateikta Europos Komisijai, buvo klaidingai nurodytas patikrintų paraiškų pagal CNDP priemonę skaičius – vietoj 13.287 buvo nurodyta 7.002. Klaida atsirado, nes Agentūra neturėjo procedūrų IAKS ataskaitai parengti ir jos automatiškai negeneravo STIS sistema. Rekomenduojame STIS sistemoje įdiegti automatinį duomenų, reikalingų IAKS ataskaitai parengti, generavimą, o Agentūros procedūrose numatyti metinės IAKS įgyvendinimo ataskaitos parengimo procedūrą.	RRPD	Bus atsižvelgta. Iki ataskaitų teikimo EK bus sudiegti reikalingi STIS pakeitimai (ataskaitos).
(10) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP ir MPŪV). Nustatyta, kad Telšių Kontrolės departamento teritorinis skyrius (KDTS) suvesdamas paraiškų duomenis į Supaprastintų tiesioginių išmokų informacinę sistemą (STIS) nurodydavo ne Paraiškos gavimo iš pareiškėjo datą, o Paraiškos duomenų suvedimo į STIS datą. Agentūra pati nustatė neteisingą procedūrų vykdymą, todėl buvo peržiūrėtos visos susijusios paraiškos, kurios buvo suvestos po datos nuo kurios taikomos sankcijos, ir atitinkamai pataisyti duomenys STIS. Atitinkamai Telšių KDTS informuotas apie netinkamą duomenų suvedimą. Mes detaliai testavome 4 susijusias Paraiškas ir nenustatėme su tuo susijusių nepagrįstų sankcijų taikymo atvejų.	RRPD	Nustačius pasikartojančias klaidas, visuomet yra imamasi atitinkamų veiksmų: - rengiami pakartotiniai tarnautojų mokymai; - identifikuojamos paraiškos, kurių duomenys neteisingai suvesti į STIS, ir jos dar kartą peržiūrinamos; - atliekami STIS pakeitimai, kurie padeda sumažinti klaidų atsiradimo riziką.
(11) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS ir CNDP). Esant nestandartinėms situacijoms, neužtikrinama didelių sumų autorizavimo proceso peržiūra tinkamu lygiu, kaip tai numato darbo procedūros: (1) nustatyti du SAPS ir trys CNDP paraiškų atvejai, kai neužpildytas Paraiškos autorizavimo patikrinimo elementų sąrašas (išmokoms virš 30.000 Lt), nes keitėsi paramos tarifas, todėl perskaičiavus keitėsi ir išmokos dydis, kuris pradžioje buvo iki 30.000 Lt, o vėliau viršijo šią sumą; (2) paraiškų, kurių autorizavimas yra daugiau nei 85 000 Lt, autorizavimo patikrinimą turi atlikti TPS vedėjas, tačiau tai visada atlikdavo IPP vedėja tuo metu laikinai ėjusi TPS vedėjo pareigas. Ji taip pat tikrindavo ir paraiškas nuo 30 000 Lt iki 85 000 Lt. Rekomenduojame STIS sistemoje įdiegti papildomą būseną, atitinkančią privalomą didelių sumų autorizavimo proceso peržiūros tinkamą lygį procedūrą. Neperėjus šitos būsenos paraiškų administravimas toliau turėtų būti negalimas. Taip pat procedūrų vykdymas turi būti užtikrintas ir nestandartinėmis situacijomis.	RRPD	Dėl paraiškų autorizavimo patikros elementų sąrašo pildymo: vadovaujantis procedūromis, minėtas sąrašas yra pildomas tuomet, kai paraiška yra autorizuojama. Pasikeitus į kainiams, buvo vykdomas išmokų perskaičiavimas visoms paraiškoms, kurioms buvo suteikta būseną „Autorizuota“ ir buvo nurodyta buvimo vieta „Archyvas“. Pakartotinis individualus autorizavimas nebuvo atliekamas. Vadinasi, tos paraiškos, kurioms buvo atliekamas perskaičiavimas, jau buvo vieną kartą autorizavus, t. y. buvo peržiūrėti bei patvirtinti duomenys. Taigi, pakartotinai peržiūrėti tokių paraiškų nereikia. Todėl po išmokų perskaičiavimo automatinio būdu autorizavimo patikros elementų sąrašai nebuvo pildomi. Dėl IPP vedėjo ir TPS vedėjo autorizavimo tikrinimo: pagal procedūras, paraiškas, kurių suma viršija 85 tūkst. Lt, turi patikrinti TPS vedėjas. Vadovaujantis Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos tarnautojų (darbuotojų) pavadinimo bendrosiomis nuostatomis ir Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos vadovų pavadinimo lentele, patvirtinta Agentūros direktoriaus 2004 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. BR1-385, nesant TPS vedėjui, jo pareigas eina IPP vedėjas. Šiuo atveju IPP vedėjas prisiima atsakomybę pagal abejas pareigas. Atsižvelgdami į aukščiau išdėstytus faktus, manome, kad, esant darbuotojų kaitai, netikslinga keisti procedūras, atsižvelgiant į konkrečius dirbančius asmenis.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
		Taip pat atkreipiame dėmesį, kad STIS yra numatyta ataskaita pagal išmokų sumas, todėl paraiškų, kurių sumos yra didelės, administravimo kontrolė yra užtikrinama ir papildomo STIS pakeitimo nereikia.
(12) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP ir MPŪV). Nustatėme keturis atvejus, kada Agentūros tarnautojai nesilaikė nustatytų procedūrų visus paraiškos byloje esančius dokumentus įtraukti į Paraiškos bylos vidaus aprašą. Todėl yra rizika, kad dalis paraiškos byloje esančių dokumentų nebus išsaugoti ir nebus pilnai užtikrinamas paraiškos administravimo atsekamumas. Rekomenduojame užtikrinti procedūrų vykdymą ir apraše registruoti visus byloje esančius dokumentus.	RRPD	Bus atsižvelgta iš dalies. Agentūra imsis priemonių darbuotojų atsakomybei, jiems vykdant administravimo procedūras, sustiprinti.
(13) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS ir CNDP). Detaliau paraiškų testavimo metu nustatėme septynis atvejus, kada KDTS tarnautojai, atlikdami paraiškų pagal SAPS ir CNDP priemonės administracinį vertinimą, nesilaikė nustatytų procedūrų: neįvertino parašų paraiškose ir pridėtuose žemėlapiuose neatitikimo, žemėlapių be parašų ar neteisingai nurodyto žemėlapių skaičiaus faktų. Rekomenduojame užtikrinti, kad būtų laikomasi nustatytų paraiškų vertinimo procedūrų pildant Paraiškos pirminio patikrinimo elementų sąrašą.	KD	Bus atsižvelgta. KDTS tarnautojai bus supažindinti su klaida, siekiant, kad ateityje ji nepasikartotų.
Tiesioginės išmokos už pasėlius (SAPS)		
(14) Svarbus pastebėjimas (SAPS). Vadovaujantis Tarybos reglamento Nr. 1782/2003 143b straipsnio 4 dalimi, išmokas pagal SAPS priemonę galima mokėti tik už tą naudojamą žemės ūkio naudmenų plotą, kuris 2003 m. birželio 30 d. buvo geros agrarinės būklės. Šis tinkamumo kriterijus buvo perkeltas į ŽŪM įsakymu patvirtintas Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo bei kontrolės 2004 m. taisyklės. Pareiškėjai pasirašydami paraiškas taip pat patvirtindavo, jog žino, kad tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus galima prašyti tik už tą naudojamą žemės ūkio naudmenų dalį, kuri 2003 m. birželio 30 d. buvo geros agrarinės būklės. Kontrolės priemonės, užtikrinančios išmokų pagal SAPS priemonę atitikimą aukščiau išdėstytam reglamento reikalavimui, priskiriamos esminėms. Audito metu nustatėme, kad Agentūra, vertindama ir apmokėdama 2004 m. pagal SAPS priemonę pateiktas paraiškas, tikslingų kontrolės priemonių, kurios užtikrintų, kad išmokos bus mokamos už žemės ūkio naudmenų plotą, kuris 2003 m. birželio 30 d. buvo geros agrarinės būklės, netaikė. Agentūra patikrina vietoje 6% 2004 m. pagal SAPS priemonę pateiktų paraiškų. Šių patikrų metu deklaruotų laukų atitikimas geros agrarinės būklės reikalavimams buvo vertinamas tik pagal esamą būklę ¹⁰² , tačiau Agentūra neturėjo procedūrų ir nevertino: - ar geros agrarinės būklės kriterijus atitinkantys laukai tokie buvo ir 2003 m. birželio 30 d.; - ar geros agrarinės būklės neatitikimai neegzistavo 2003 m. birželio 30 d. Plotas, kurį deklaruotose žemės ūkio naudmenose užėmė įvairūs objektai ¹⁰³ , krūmai ir medžiai, buvo atmetamas kaip neremtinai. Vadovaudamasis patikros vietoje procedūra, tikrintojas, aptikęs akivaizdžiai apleistą ir kelis metus neprižiūrėtą lauką, galėjo fiksuoti tyčinį pažeidimą, tačiau, kaip deklaruojama IAKS ¹⁰⁴ ataskaitoje, tokių plotų 2004 m. nebuvo nustatyta. Atsižvelgdami į tai, kad Agentūra, reaguodama į EK DG AGRI IAKS misijos metu pateiktą susijusią pastabą ir rekomendaciją ¹⁰⁵ , atitinkamai papildė darbo procedūras ir, atlikdama 2005 m. pagal SAPS priemonę pateiktų paraiškų patikras vietoje, vertino, ar deklaruotas plotas 2003 m. birželio 30 d. buvo geros agrarinės būklės, mes rekomendacijos netaikėme.	RRPD KD	Su pastebėjimu nesutinkame. Siūlome atkreipti dėmesį į tai, kad siekiant užtikrinti kriterijaus laikymąsi buvo vykdomos patikros vietoje. Nors 2004 metais galiojusiose kontrolės procedūrose atskiro klausimo dėl 2003-07-30 reikalavimo patikros ataskaitoje nebuvo, tačiau 2004 ir 2005 metais ministro patvirtintose Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo ir kontrolės taisyklėse, reikalavimas dėl žemės ūkio naudmenų 2003-06-30 buvimo geros agrarinės būklės yra tapatus GAB reikalavimui dėl medžių krūmų nebuvimo dirbamoje žemėje (8.5. Žemės ūkio naudmenų plotuose neturi būti augančių medžių ir krūmų ...). Todėl pagal 2004 m. galiojusias kontrolės procedūras (50 priedo 7p. ir 51 priedo A.6p.), apleisti (2003-06-30 nedirbti) plotai būdavo pamatuojami ir atmetami iš priimtino ploto. Ši VK pastaba nėra susijusi su EK DG AGRI IAKS misijos pastebėjimų 12 punktu ir 4 punkto antra pastraipa. Atvirkščiai ketvirtoje pastraipoje netiesiogiai patvirtinama, kad patikrų metu, tai tikrinama.
Kaimo plėtros priemonės		
(15) Svarbus pastebėjimas (AGRO ir MPŪV). KPP plano nuostatos, ŽŪM įsakymais patvirtintos susijusios administravimo taisyklės ir pagal minėtus dokumentus parengtos Agentūros	KPPD	Agentūra administruodama paramą, privalo vadovautis ir vadovavosi Kaimo plėtros 2004-2006 m. planu ir administravimo taisyklėmis.

¹⁰² Taip pat žiūrėti EK DG AGRI IAKS misijos pastebėjimų ir rekomendacijų įgyvendinimo peržiūros 12 pastebėjimą „Kontrolės procedūra. Geros žemės ūkio ir aplinkosaugos sąlygos“ (Ataskaitos 9 dalis, Lentelė Nr. 38).

¹⁰³ Skiriamosios ribos, apsauginės juostos, tvoros, vandens telkiniai, keliai, sandėliavimo vietos, pastatai, stulpai ir kiti lauke esantys objektai.

¹⁰⁴ Agentūros direktoriaus 2005-06-16 raštas Nr. BR6-(1.13)-3877 „Arable crops: questionnaire 2004 concerning IACS statistics“.

¹⁰⁵ Detaliau žiūrėti EK DG AGRI IAKS misijos pastebėjimų ir rekomendacijų įgyvendinimo peržiūros 4 pastebėjimo „Referencinių sklypų kontrolė“ 2 pastraipą (Ataskaitos 9 dalis, Lentelė Nr. 38).

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
rašytinės procedūros bei skaičiavimo algoritmai neatitinka Komisijos reglamento Nr. 817/2004 70 straipsnio reikalavimo mokėjimo sričiai taikyti Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 30 str., 31 str. ir 32 str. 1 dalies nuostatas. Dėl minėtos priežasties, administruojant MPŪV ir Agrarinės aplinkosaugos priemonės, buvo: • neteisingai taikoma pasėlių grupės sąvoka, • paraiškoje viršdeklaruoti plotai neužskaitomi nepakankamai deklaruotais tos pačios pasėlių grupės plotais, • neteisingai nustatytos leistinos viršdeklaravimų ribos, kurias peržengus parama atitinkamai mažinama arba neskiriama. Rekomenduojame tinkamai įgyvendinti Komisijos reglamento Nr. 817/2004 70 straipsnio reikalavimą ir atitinkamų KPP priemonių mokėjimo sričiai taikyti Komisijos reglamento Nr. 796/2004 49 str., 50 str. ir 51 str. 1 d. nuostatas, kaip tai yra išaiškinta Komisijos darbo dokumento Nr. VI/10535/99-EN Rev.7 5.2 dalyje.		Agentūra apie šį pastebėjimą ir rekomendacijas informuos Vadovaujančią instituciją, t.y. Žemės ūkio ministeriją.
(16) Vidutinės svarbos pastebėjimas (visoms KPP priemonėms). Agentūra neturi procedūrų, kurios užtikrintų Komisijos reglamento Nr. 817/2004 72 straipsnio 1 dalies įgyvendinimą. Minėtame straipsnyje nustatyta, kad bet koks naudos gavėjas, pateikęs klaidingą deklaraciją dėl didelio nerūpestingumo, išbraukiamas iš visų kaimo plėtros priemonių pagal atitinkamą Tarybos reglamento Nr. 1257/1999 skyrių einamiesiems kalendoriniams metams. Jei klaidinga deklaracija buvo pateikta tyčia, naudos gavėjas išbraukiamas ir kitiems metams. Rekomenduojame parengti procedūras, kurios užtikrintų Komisijos reglamento Nr. 817/2004 72 straipsnio 1 dalies įgyvendinimą.	KKPD	Agentūra pateikė Žemės ūkio ministerijai siūlymą patikslinti Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonių administravimo taisyklės, numatant didelio nerūpestingumo ir tyčinio pažeidimo apibrėžimus bei taikytinas sankcijas.
Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos (CNDP)		
(17) Vidutinės svarbos pastebėjimas (CNDP). Atlikdami išmokų pagal CNDP priemonę testavimą, vienu atveju nustatėme, kad išmokos suma už pasėlio rūšį „Bulvės, skirtos perdirbti į krakmolą“ buvo patvirtinta pareiškėjui nepateikus visų reikalingų dokumentų (nebuvo pateiktas bulvių krakmolo gamybos įmonės bulvių pirkimą patvirtinantis dokumentas), kaip to reikalaujama pagal ŽŪM įsakymą. Tokiu būdu Agentūra nepagrįstai išmokėjo 881,69 Lt pagal CNDP priemonę už pasėlio rūšį „Bulvės, skirtos perdirbti į krakmolą“. Nustačius šį atvejį, Agentūra iš naujo patikrino visas susijusias paraiškas pagal CNDP priemonę, kuriose buvo deklaruota pasėlio rūšis „Bulvės, skirtos perdirbti į krakmolą“, ir daugiau nenustatė analogiškų klaidų. Agentūra, atsižvelgdama į mūsų rekomendaciją, netinkamai išmokėtą 881,69 Lt sumą įtraukė į debitorius ir pradėjo išsiaiškinimo procesą.	RRPD	Atsižvelgta audito metu. Agentūra peržiūrėjo visų paraiškų, kuriose buvo deklaruotos „Bulvės, skirtos perdirbti į krakmolą“, vertinimą.
(18) Vidutinės svarbos pastebėjimas (CNDP). Agentūroje nėra pakankamų kontrolės priemonių, kurios užtikrintų, kad apmokant 2005 m. pagal CNDP priemonę surinktas paraiškas, nebus mokamos išmokos už plotus, kurie atsirado remiamomis kultūromis apšėjus daugiamečių ganyklų, pievų, kitų daugiamečių augalų plotus. Rekomenduojame įdiegti trūkstamas kontrolės priemones ir procedūras, kurios užtikrintų, kad pagal CNDP priemonę nebūtų mokamos išmokos už plotus, kurie atsirado remiamomis kultūromis apšėjus daugiamečių ganyklų, pievų, kitų daugiamečių augalų plotus.	RRPD	Bus atsižvelgta. Bus sudiegti reikalingi STIS pakeitimai (ataskaitos).
(19) Nedidelės svarbos pastebėjimas (CNDP). Atskiruose nacionaliniuose teisės aktuose nustatyti reikalavimai pareiškėjams dėl privalomų pateikti dokumentų galėjo suklaidinti pareiškėjus, prašiusius paramos už pasėlių rūšį „Žolės sėklai“. Iš penkių mūsų testuotų paraiškų atvejų tik du pareiškėjai gavo išmokas pagal CNDP priemonę už pasėlių rūšį „Žolės sėklai“. Paramos administravimo metu keičiant ar papildant reikalavimus, rekomenduojame imtis papildomų pareiškėjų informavimo priemonių.	RRPD	Bus atsižvelgta. Agentūra pateiks atitinkamus pasiūlymus dėl pareiškėjų informavimo ŽŪM.
(20) Nedidelės svarbos pastebėjimas (CNDP). Agentūros rizikos analizės modelis, taikomas atrenkant 5% paraiškų pagal SAPS priemonę, tiesiogiai neužtikrina, kad bus patikrinta ne mažiau 5% paraiškų pagal CNDP priemonę. Nors 2004 metais buvo patikrinta daugiau nei 5% paraiškų pagal SAPS ir CNDP priemones, tačiau yra rizika, kad dėl rizikos veiksnių netikslaus parinkimo šis reikalavimas nebus įgyvendintas paraiškoms pagal CNDP priemonę ateiityje. Rekomenduojame taikomame rizikos analizės modelyje užtikrinti, kad atliekant rizikos analizę bei paraiškų atranką bus atrenkama ne mažiau kaip 5% paraiškų, surinktų išmokoms pagal CNDP priemonę.	KD	Bus atsižvelgta. (Atsižvelgiant į pastabą, kontrolės procedūrose bus numatyta, kad atlikus atrankas kiekvienais metais, bus analizuojama ar atrinkta ne mažiau kaip 5% paraiškų pagal CNDP ir esant būtinybei, bus vykdomos papildomos CNDP atrankos.)

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
Mažiau palankios ūkininkauti vietovės		
(21) Vidutinės svarbos pastebėjimas (MPŪV). Agentūra neturi pakankamų procedūrų patikrinti, ar pareiškėjai vykdo išsipareigojimus penkis metus ūkininkauti mažiau palankiose vietovėse. Yra rizika, kad esant tam tikroms aplinkybėms (pareiškėjas neteikia paraiškos sekančiais metais, perleidžia žemės ūkio valdas ir pan.) pareiškėjai gali nevykdyti išsipareigojimų, o Agentūra nepritaikyti atitinkamų sankcijų. Rekomenduojame atlikti rizikos veiksnių dėl galimo išsipareigojimų pagal MPŪV priemonę nevykdymo analizę ir parengti atitinkamas kontrolės priemones.	RRPD	Bus atsižvelgta iš dalies. Kaimo plėtros 2004-2006 m. plane bei MPŪV administravimo taisyklėse (taip pat ir Agentūros darbo dokumentuose) yra numatytas toks išsipareigojimo ūkininkauti penkerius metus mažiau palankiose vietovėse užtikrinimas – penkerius metus teikti paraišką. Jos nepateikus, parama nėra mokama, taip pat toks asmuo netenka teisės gauti paramą pagal MPŪV ir kitas Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemones 2 metus. Tai užtikrinama sisteminiu patikrinimu arba formuojant atitinkamą ataskaitą ir duomenis pateikiant kitiems padaliniais. Agentūra siūlys ŽŪM taisyklėse nusistatyti, kad esant tam tikromis sąlygomis (pvz.: nepateikus paraiškos) išmokėta parama būtų iššieškoma.
(22) Vidutinės svarbos pastebėjimas (MPŪV). Agentūra nevertina, ar pareiškėjas atitinka Tarybos reglamento Nr. 1257/1999 14 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus. Rekomenduojame užtikrinti Tarybos reglamento Nr. 1257/1999 14 straipsnio 3 dalies nuostatų įgyvendinimą.	RRPD	Bus atsižvelgta. Tarybos reglamento Nr. 1257/1999 14 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų patikrinimas yra Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) kompetencija. Agentūra ir VMVT yra sudariusios bendradarbiavimo sutartį, kurioje nėra aiškiai nurodyta, kad VMVT teikdamas pažymą dėl geros ūkininkavimo praktikos, užtikrina būtent reglamento Nr. 1257/1999 14 straipsnio 3 dalies nuostatų įgyvendinimą. Atsižvelgiant į rekomendaciją Agentūra patikslins bendradarbiavimo sutartį ir numatys, kad VMVT teikia pažymą, siekiant užtikrinti minėto reglamento nuostatų įgyvendinimą.
(23) Nedidelės svarbos pastebėjimas (MPŪV). 2004-07-16 ŽŪM įsakymu patvirtintose MPŪV priemonės administravimo taisyklėse Tyčinio neteisingo deklaravimo apibrėžimas yra ne toks išsamus, koks jis yra 2004-11-03 ŽŪM įsakymu patvirtintose SAPS ir CNDP administravimo taisyklėse. Atsižvelgdami į tai, kad remtinis plotas pagal MPŪV priemonę sutampa su remtinu plotu pagal SAPS, rekomenduojame suvienodinti Tyčinio neteisingo deklaravimo sąvokas šių priemonių administravimo taisyklėse, pasirenkant išsamesnę.	RRPD	Bus atsižvelgta. Agentūra pateiks atitinkamus pasiūlymus dėl administravimo taisyklių pakeitimo ŽŪM.
Agrarinė aplinkosauga		
(24) Svarbus pastebėjimas. 2004 m. mokėjimo prašymai pagal Agrarinės aplinkosaugos priemonę buvo baigti rinkti 2004-10-29, todėl visos privalomos patikros buvo atliktos 2004-2005 m. žiemos periodu. Vadovaujantis Komisijos darbo dokumento Nr. AGRI/2254/2003 4 dalies nuostata – patikrinimai vietoje tampa visiškai neveiksmingi nuo tada, kai ūkininkas pradeda ruošti žemę naujam derliui. Atsižvelgdami į tai, kad Agentūra su atitinkamais 2005 m. teiktais mokėjimo prašymais susijusias privalomasias patikras atlikinėjo laiku, rekomendacijos neteikiame.	KPPD, KD	Agentūros patikros, atliktos žiemos metu ir 2005 m. buvo tik papildoma kontrolės priemonė, kurios metu atliekant patikras vietoje, buvo imtasi papildomų priemonių patikrų efektyvumui padidinti: esant reikalui, laukų plotas po matavimų buvo nustatomas proporcingo padalijimo būdu; laukuose, kuriuose derlius patikros metu jau buvo nuimtas, auginta kultūra buvo nustatinėjama iš papildomų informacijos šaltinių - lauke augintų augalų liekanų bei sėjomainos planų. Tokiais atvejais patikros ataskaitose būdavo detalai aprašoma, pagal kokius požymius nustatyta auginta kultūra ir pridedamos sėjomainos planų kopijos.
(25) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūroje nebuvo patikrinimų, atliktų 2004/2005 m. pagal Agrarinės aplinkosaugos priemonę, rezultatų panaudojimo SAPS, CNDP ir MPŪV priemonių administravimo procedūros.	KPPD	Patikrinimų pagal „Agrarinės aplinkosaugos priemonę rezultatų pateikimo procedūra yra patvirtinta 2005 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. BR1-687.
(26) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Patikrinimų vietoje skaičiaus didinimo metodika taikoma priemonei „Agrarinė aplinkosauga“ skiriasi nuo metodikos taikomos SAPS, CNDP ir MPŪV priemonėms (patikrų išplėtimo lentelėse Agrarinės aplinkosaugos priemonei neatsižvelgiama į nerasto ploto rodiklį). Rekomenduojame parengti patikrinimų skaičiaus didinimo Agrarinės aplinkosaugos priemonei metodiką, vadovaujantis Europos Komisijos darbo dokumentu VI/7105/98 Rev.1 – EN 21.1.1999 „Dėl paraiškų patikrų procento didinimo aptikus žymių neatitikimų“.	KD	Bus atsižvelgta. Atitinkamai pataisytime procedūras.
(27) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Vilniaus KDTS tarnautojai, nesilaikydami nustatytų procedūrų, nepildė paraiškos registravimo KDTS datos. Tokie veiksmai silpnina paraiškos administravimo terminų laikymosi kontrolę.	KD	KDTS tarnautojai bus supažindinti su klaida, siekiant, kad ateityje ji nepasikartotų
(28) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Pažymose dėl GŪP reikalavimų laikymosi, kurias pateikė 2005-03-23 Šalčininkų VMVT ir 2005-03-09 Šalčininkų VAAT, ir paraiškoje to paties pareiškėjo parašai akivaizdžiai skiriasi. Rekomenduojame įvertinti priežastis, kodėl skiriasi pareiškėjo parašai pažymose dėl GŪP reikalavimų laikymosi ir paraiškoje bei nustatyti kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad tokie atvejai būtų tikrinami.	KPPD	Atsižvelgta audito metu
(29) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Paraiškų detalaus testavimo	KPPD	Tai techninė klaida. Atsakingi tarnautojai bus pakartotinai

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
metu nustatytas atvejis, kada AAPS vedėja nesilaikė nustatytų procedūrų, t.y. Patvirtintos mokėjimui arba atmestos paraiškos vertinimo ataskaitą AAP/PMA užpildė tik dalinai.		supažindinti su procedūrų aprašymais ir įpareigoti jų laikytis. Peržiūrėjus bylas nustatyta, kad tai buvo pavienis atvejis
Ankstyvas pasitraukimas		
(30) Svarbus pastebėjimas. Agentūra planavo atlikti paraiškų, surinktų 2004 metais, įvertinimą ir paramos patvirtinimą iki 2005 m. sausio 1 d., tačiau dėl vėlyvo paraiškų surinkimo termino, paraiškų vertinimas buvo užbaigtas tik 2005 m. vasario-kovo mėnesį. Kadangi pareiškėjai įpareigoti pasitraukti iš žemės ūkio gamybos tik nuo paramos sumos patvirtinimo, Agentūra paramą pareiškėjams išmokėjo ir už laikotarpį, kurio metu pareiškėjai nebuvo pasitraukę iš žemės ūkio gamybos ir nebuvo prisiėmę įsipareigojimų pasitraukti (2005 m. sausio-kovo mėn.). Rekomenduojame (1) nustatyti paraiškų surinkimo pagal priemonę terminus, leidžiančius paraiškų įvertinimą ir paramos patvirtinimą atlikti iki kalendorinių metų pradžios; (2) dėl paramos gavėjų, teikusių paraiškas 2004 m., koreguoti paskesnių metų išmokos skaičiavimo metodiką, kad 2005 m. išmokėta parama apimtų tik pareiškėjo įsipareigojimų laikotarpį.	KPPD	Agentūra administruodama paramą privalo vadovautis Kaimo plėtros 2004-2006 m. planu ir administravimo taisyklėmis, kuriose numatyta mokėti metinę kompensacinę išmoką. Kadangi ši priemonė yra ilgalaikė, pareiškėjui išmokant paramą už paskutinius metus, kompensacinę išmoka susilygins. Be to atsižvelgdama į praėjusių metų patirtį, Agentūra 2006 m. sausio 6 d. pateikė Žemės ūkio ministerijai (rašto Nr. BR6-(1.10)-174) pasiūlymą, paraiškas pagal šią priemonę surinkinėti vieną kartą t.y. nuo 2006 m. kovo 1 d. iki 2006 m. gegužės 1 d. Žemės ūkio ministerijai pritarus šiam pasiūlymui, Agentūra užtikrins, kad iki metų pabaigos visos šiuo laikotarpiu surinktos paraiškos būtų autorizotos t.y. patvirtintos tinkamomis paramai gauti. Todėl nebeliks rizikos, kad parama bus išmokėta už laikotarpį, kurio metu pareiškėjai nebuvo pasitraukę iš prekinės žemės ūkio gamybos ir prisiėmę įsipareigojimų. Agentūra išnagrinėjus visus teise aktais, reglamentuojančius šios paramos teikimą, nenustatė nei vienos teisės aktų nuostatos pažeidimo, tačiau apie šį pastebėjimą ir rekomendacijas informuos Žemės ūkio ministeriją.
(31) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra išmoka paramą pareiškėjams už pirmus pasitraukimo iš žemės ūkio gamybos metus netikrinusi, ar jie įvykdė įsipareigojimą perleisti gyvulius per 3 mėn. nuo paramos jiems patvirtinimo datos. Tokį tikrinimą Agentūra planuoja atlikti tik antrais metais pareiškėjams pateikus kasmetinius prašymus paramai gauti. Audito metu mes detalai testavome 20 mokėjimų pareiškėjams ir nustatėme, kad 2 pareiškėjai pavėluotai arba iš viso nevykdė savo įsipareigojimų perleisti gyvulius. Rekomenduojame (1) priemonėje dalyvaujantiems asmenims paramą išmokėti tik įsitikinus, jog asmuo įvykdė įsipareigojimus per 3 mėnesius perleisti gyvulius; (2) gavus pareiškėjų kasmetinius prašymus, įvertinti įsipareigojimų vykdymą ir nustačius jų nevykdymą – įtraukti paramos gavėjus į debitorius.	KPPD	Agentūra administruodama paramą privalo vadovautis Kaimo plėtros 2004-2006 m. planu ir administravimo taisyklėmis. Paramos gavėjams parama mokama už ateinančius kalendorinius metus, bet tik po to kai paramos gavėjas pateikia kasmetinį prašymą ir įsipareigojimų įvykdymą įrodančius dokumentus, o vertintojas patvirtina jo tinkamumą. Po paraiškų autorizavimo, praėjus 3 mėnesiams ir vėliau kiekvienais metais paramos gavėjams pateikus kasmetinius prašymus, Agentūra atlieka patikras vietoje, kurių metu tikrinami 5 proc. paramos gavėjų. Nustačius neatitikimus taikomos sankcijos. Norime atkreipti dėmesį, kad šiuo metu įvertinta apie 1000 kasmetinių prašymų ir nenustatytas nei vienas įsipareigojimų neįvykdymo atvejis, kuriam esant galėtų būti pritaikytos sankcijos. Taip pat norime pabrėžti, kad patvirtinus pareiškėją tinkamu paramos gavėju t.y. autorizavus paraišką, jis nebegali pretenduoti į bet kokią kitą ES ar nacionalinę paramą žemės ūkiui, jo turima kvota gražinama į bendrosios nacionalinės kvotos rezervą t.y. jis nebegali tiekti pieno į rinką ir gauti pajamų.
(32) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Vienas iš tinkamumo kriterijų, kurį turi tenkinti pareiškėjas, dalyvaujantis paramos schemoje – užsiimti žemės ūkio veikla ne trumpiau 10 paskutiniųjų metų. Apie pareiškėjų ūkininkavimo trukmę pažymys Agentūrai teikia seniūnijos, tačiau Agentūra neturi informacijos, koku pagrindu seniūnijos išduoda šias pažymas. Audito metu mes negavome pakankamų įrodymų, kad parama buvo išmokėta šį reikalavimą atitinkantiems pareiškėjams. Rekomenduojame Agentūrai kreiptis į seniūnijas ir nustatyti pažymų dėl ūkininkavimo trukmės suteikimo pagrindą, siekiant įsitikinti, kad paramos gavėjas ūkininkavo 10 metų.	KPPD, DFKS	Bus atsižvelgta Agentūra remiantis bendradarbiavimo sutarčių nuostatomis 2005-09-13 raštu Nr.BR6-(6.59)-6593 pateikė Savivaldybėms ataskaitinį laikotarpį, už kurį turi būti sudarytos nustatytos formos ataskaitos. Savivaldybės atsuntė ataskaitas, kurios buvo įvertintos ir vertinimo rezultatai fiksuoti DFKS tarnautojų pirminio vertinimo ataskaitose. 2006-01-11 įsakymu Nr. BR1-8 patvirtinti atrankų normatyvai. Atrinkti ir 2006-01-19 raštais bei 2006-01-30 raštais savivaldybių paprašyta pateikti pagrindžiančius dokumentus. Nuo 2006-01-27 Savivaldybės teikia minėtus dokumentus, kurie bus patikrinti. Visi minėti veiksmai atliekami remiantis procedūros aprašu bei sutartimis su Savivaldybėmis.
(33) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Pasitraukimą iš žemės ūkio gamybos identifikuoja (1) žemės valdos perleidimas (2) gyvulių perleidimas ir kt. Dėl pirmos sąlygos įgyvendinimo Agentūra, gavusi paramos gavėjo paraišką, atlieka patikrinimą su ŽŪIKVC valdų registru, tačiau šis registras tinkamai neatnaujinamas, todėl atliekamas tikrinimas neefektyvus. Agentūra ne visuomet kreipiasi į pareiškėjus, kad šie pateiktų papildomus žemės valdos perleidimo įrodymus. Tuo būdu pateiktų paraiškų administravimas yra ištęstas arba nesurenkama pakankamai įrodymų dėl žemės valdos perleidimo. Rekomenduojame (1) ŽŪIKVC užtikrinti savalaikį informacijos žemės registre atnaujinimą, duomenų bazę papildyti valdos perdavimą identifikuojančiais duomenimis (perėmėjas, perleidėjas, objektas, data, pagrindas) arba (2) inicijuoti Administravimo taisyklių pakeitimą, įtraukiant sąlygą, jog pareiškėjas turi pateikti žemės valdos perleidimą įrodančius dokumentus (VI „Registru centras“, Žemės ir kito nekilnojamo turto registras ir kadastras) bei atitinkamai pakeisti procedūras, naudojamas KPPS; (3) paramą išmokėti tik įsitikinus, jog asmuo įvykdė įsipareigojimus per 3 mėnesius perduoti žemės ūkio valdą.	KPPD	Pareiškėjas teikdamas paraišką paramai gauti pagal Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonę „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“ ir pasirašydamas perleidėjo deklaraciją patvirtina, kad jis susipažinęs su paramos lėšų teikimo tvarka ir taisyklėmis, tame tarpe ir su reikalavimu per 3 mėnesius nuo informacinio pranešimo dėl paramos suteikimo iš Agentūros išsiuntimo dienos turi perleisti žemę bei gyvulius šioje paraiškoje nurodytam perėmėjui. Kadangi nei administravimo taisyklėse nei paraiškoje ar papildomuose dokumentuose nebuvo nurodyta, kad paramos gavėjas turi pateikti žemės perleidimą įrodančius dokumentus, Agentūra, siųsdama 2004 m. paramos gavėjams informacinį pranešimą pridėjo atmintinę, kurioje nurodė, kad įvykus žemės sandoriams perėmėjas privalo Agentūrai pateikti tai įrodančius dokumentai ir apie įvykusius pokyčius informuoti Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrą. Vertinant kasmetinius prašymus ir nustačius, kad perleidėjas nepateikė žemės perleidimą įrodančių dokumentų, rašomas užklaudas dėl papildomų dokumentų pateikimo. Tolimesnis

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
		vertinimas atliekamas tik gavus reikiamus dokumentus. Be to Agentūra nuolat tikslinasi duomenis su ZUIKVC. Taip pat administravimo taisyklėse, numatyta, kad paramos gavėjui neįvykdžius su turto perleidimu prisiimtų įsipareigojimų, parama nutraukiama. 2006 m. sausio 23 d. Žemės ūkio ministerijai yra pateiktas administravimo taisyklių projektas, kuriame numatyta sąlyga, kad pareiškėjas turi pateikti žemės valdos perleidimą įrodančius dokumentus. Patvirtinus naują administravimo taisyklių redakciją bus pakeistos KPPS procedūros.
(34) Nedidelės svarbos pastebėjimas. KPPS procedūrose numatytas pareiškėjų, dalyvaujančių Ankstyvo pasitraukimo priemonėje sutikrinimas su pareiškėjų, gaunančių paramą pagal kitas priemones, sąrašais, tačiau nenurodyta su kokiomis priemonėmis sutikrinimas atliekamas. Rekomenduojame patikslinti KPPS pildomą paraiškos vertinimo klausimyną, nurodant pagal kurias priemones sutikrinimas turi būti atliktas.	KPPD	Patvirtinus naują administravimo taisyklių redakciją bus pakeistos KPPS procedūros bei patikslinti vertinimo klausimynai.
(35) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyti du atvejai, kai paraiškos byloje nebuvo sudėti visi bylos apraše nurodyti dokumentai, ir vienas atvejis, kai paraiškos bylos apraše nurodyti nevisi iš pareiškėjo gauti dokumentai. Rekomenduojame užtikrinti nustatytą procedūrą, susijusių su paraiškos bylų formavimu, papildymu, judėjimu bei laikymusi.	KPPD	Bus atsižvelgta
Parama ES standartams vykdyti		
(36) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Į nacionalinius aktus ES standartų reikalavimai buvo perkelti iki Lietuvos įstojimo į ES, todėl yra tikimybė, kad kai kurie pareiškėjai iki paraiškos pateikimo paramai gauti atitiko minėtus standartus. Agentūra neįsitikina, kad pareiškėjai iki jų kreipimosi dėl paramos neatitiko ES standartų. Rekomenduojame Agentūrai, prieš patvirtinant pareiškėjų paramos gavėjų, gauti užtikrinimą, kad asmuo paraiškos pateikimo datai neatitinka ES standartų, o atlikęs numatytas investicijas – standartus atitiks.	KPPD	Agentūra administruodama paramą privalo vadovautis Kaimo plėtros 2004-2006 m. planu ir administravimo taisyklėmis, kuriuose nenumatyta, kad vertinimo metu būtina tikrinti ar pareiškėjas iki paraiškos pateikimo neatitiko ES standartų. Agentūra apie šį pastebėjimą informuos Žemės ūkio ministeriją.
(37) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra, administruodama priemonę, netaiko patikimo finansinio valdymo principų ir neužtikrina reglamento Nr. 1257/99 21 str. ir KPP plano reikalavimų laikymosi – (1) nevertina pareiškėjo pateiktų trijų komercinių pasiūlymų buvimo ir ekonomiškiausio iš jų pasirinkimo.; (2) neužtikrina, kad išmokėta parama neviršys faktiškai investicijoms patirtų išlaidų. Rekomenduojame Agentūrai, administruojant priemonę „ES standartai“, laikytis patikimo finansinio valdymo principų ir reglamento Nr. 1257/99 21 str. reikalavimų.	KPPD	Agentūra administruodama paramą privalo vadovautis Kaimo plėtros 2004-2006 m. planu ir administravimo taisyklėmis. Komerciniai pasiūlymai teikiami tam, kad įsitikinti, kad pareiškėjas prekę pasirinko turėdamas keletą pasiūlymų, be to pareiškėjas prekę pasirenka pagal savo poreikius. Vertinant pareiškėjo pateiktą veiklos planą, vertintojas negali riboti investicijų į ūkį dydžio, kadangi tiek Kaimo plėtros 2004-2006 m. plane, tiek administravimo taisyklėse numatytas tik maksimalus paramos dydis, kuris priklauso ne nuo investicijų dydžio, o nuo turimų ar planuojamų turėti galvijų skaičiaus. Tinkamą lėšų išmokėjimą Agentūra užtikrina paskutinę dalį paramos išmokant tik tada, kai pareiškėjas įgyvendina projektą ir pateikia galutinę kasmetinę ataskaitą su visais dokumentais, įrodančiais investicijų tinkamumą. Vertinimo metu nustačius, kad pareiškėjui numatyta skirti paramos suma yra didesnė nei jis investavo į ūkį, galutinę paramos suma atitinkamai mažinama.
(38) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Patikros vietoje ataskaitoje nenurodomos gyvulių žymės atitikimas deklaruotiems gyvuliams. Tai neatitinka EK reglamento Nr. 2419/2001 20 str. 1 p. nuostatų. Rekomenduojame patikros vietoje ataskaitos formą papildyti taip, kad ji atitiktų EK reglamento Nr. 2419/2001 20 str. 1 p. nuostatas (pakeistas reglamentu Nr. 796/2004).	KD	Bus atsižvelgta. Atitinkamai pataisytime procedūras ir darbo dokumentus.
Grąžinamosios išmokos už eksportą		
(39) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Viena iš 72 pagal eksporto kompensavimo schemas testuotų pavyzdžių radome tik pasirašytą, bet neužpildytą Tikrinimo elementų sąrašą eksporto atveju (LEKAS procedūra 12 priedas).	UPD	Atsižvelgta audito metu
Parama už nugriebto pieno panaudojimą kazeinų ir kazeinatų gamybai		
(40) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme, kad VMVT teikiami kazeino kokybės patikros protokolai: (1) neapima visų reglamento Nr. 2921/90 II priede nurodytų kriterijų vertinimo (laisvosios rūgštys išreikštos pieno rūgštimis). VMVT teigimu, šis rodiklis yra išvestinis iš protokolo pateikiamų kriterijų vertinimo; (2) juose pateikiami tyrimų rezultatai dėl koliforminių bakterijų rodiklio (1 grame – mažiau nei 1) neatitinka reglamento Nr. 2921/90 II priede nurodytų reikalavimų detalumo (0,1 grame – nerasta). Rekomenduojame, įsigaliojus naujam standartui, nurodyti visų reglamente numatytų rodiklių įvertinimus.	VMVT	Bus atsižvelgta
Intervencinių atsargų pirkimas		
(41) Vidutinės svarbos pastebėjimas. RRA APS vedama	RRA APS	Bus atsižvelgta

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
neformalizuota, direktoriaus įsakymais nepatvirtinta grūdų judėjimo intervenciniuose sandėliuose apskaita – nėra patvirtintų procedūrų, grūdų judėjimo (aruodu lygiu) registrų, pildytinų dokumentų formų ir pan., todėl mes negalėjome įvertinti egzistuojančios grūdų judėjimo apskaitos patikimumo. Vykdydama grūdų intervenciniam saugojimui supirkimą RRA atskirais atvejais nurodydavo pardavėjui vežti grūdus ne į artimiausią intervencinį centrą ar sandėlį, tokiu būdu pardavėjui buvo atlyginamos didesnės grūdų gabenimo (transporto) išlaidos (nuo 300 iki 160.000 Lt). Audito metu RRA mums pateikė įrodymų, pagrindžiančių tokius APS veiksmus, iš neformaliai vedamos grūdų judėjimo apskaitos. Rekomenduojame RRA APS (1) aprašyti procedūrose praktikoje vykdomus veiksmus, susijusius su grūdų judėjimo intervenciniuose sandėliuose apskaita (aruodų lygiu); (2) užtikrinti duomenų, kurie pagrindžia finansinę įtaką turinčius sprendimus, atsekamumą.		
(42) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Į Grūdų kiekio priėmimo aktą vietoje grūdinių priemaišų kiekio įrašytas medžiagų, išskyrus nepažeistus pagrindinius javų grūdus, kiekis. Tokiu būdu grūdų pardavėjui buvo sumokėta 351,85 Lt mažiau. Audito metu rekomenduota patikslinti grūdų pirkimo kainą, atsiskaityti su grūdų pardavėju ir e-Faudit lentelėse pateikti teisingą informaciją apie nupirktų grūdų (miežiai) vertę. Taip pat nustatėme atvejį, kai į Grūdų kiekio priėmimo aktą neteisingai perkeltas sedimentacijos rodiklis, tačiau kainos apskaičiavimui įtakos tai neturėjo.	RRA APS	Atsižvelgta audito metu.
(43) Vidutinės svarbos pastebėjimas. RRA direktorius įsakymu yra nurodęs transporto išlaidas skaičiuoti tam tikra taikomąja programa. Detalesnė transporto išlaidų skaičiavimo tvarka RRA nepatvirtinta. Audito metu RRA negalėjo pateikti transporto išlaidų apskaičiavimo pagrįstumą patvirtinančių dokumentų. Atlikdami detalius grūdų pirkimo testus mes perskaičiavome transporto išlaidas naudodami tą pačią programą ir, nustatę atstumo skirtumus, juos aiškinomės su APS. Po pokalbio su APS darbuotojais paaiškėjo, kad tais atvejais, kai naudojama taikomoji programa neleidžia paskaičiuoti tikslaus atstumo APS naudoja internete esančiomis paieškos duomenų bazėmis ir skaičiuoja atstumus rankiniu būdu. Rekomenduojame patvirtinti detalią transporto išlaidų skaičiavimo instrukciją, taip pat užtikrinti transporto išlaidų apskaičiavimo dokumentų peržiūrą ir išsaugojimą/atsekamumą.	RRA	Bus atsižvelgta.
(44) Vidutinės svarbos pastebėjimas. RRA nesiuočia grūdų siūlytojams pranešimų apie grūdų priėmimą ir pirmoji pristatymo data nurodoma su siūlytoju suderintame tvarkaraštyje, kuris yra grūdų pirkimo-pardavimo sutarties priedas. Šis tvarkaraštis yra derinamas kitomis ryšio priemonėmis. Taip pat nustatėme atvejų, kai tvarkaraštis buvo užpildytas netinkamai: (1) tvarkaraštyje nenurodyta pristatymo data; (2) tvarkaraštyje pristatymo data taisyta, tai galėjo turėti įtakos grūdų pirkimo kainai; (3) tvarkaraštyje neteisingai nurodyti metai. Yra rizika, kad bus neužtikrintas reglamento Nr. 824/2000 8 str. reikalavimų vykdymas, numatantis, kad siūlytoji mokama intervencinė kaina, galiojanti pirmą pristatymo dieną, nurodytą pranešime apie pasiūlymo priėmimą. Tokiu būdu gali būti sumokėta didesnė kaina už perkamus grūdus. Rekomenduojame siųsti pranešimus apie grūdų priėmimą ir skaičiuoti pirkimo kainą pagal juose nurodytą pirmąją pristatymo datą.	RRA APS	Bus atsižvelgta iš dalies (sugriežtinant tvarkaraščio pildymą). Vadovaujantis reglamento Nr. 824/2000 4 str. 3 d., siūlytojo arba sandėlininko prašymu, intervencinė agentūra gali koreguoti grūdų pristatymų tvarkaraštį. Rengiant grūdų pirkimo-pardavimo sutartį, į tvarkaraštį, kuris yra pirkimo-pardavimo sutarties priedas, vietoje grūdų pristatymo datos buvo klaidingai įrašyta sutarties sudarymo data. Sutarties sudarymo metu klaida buvo pastebėta ir ištaisyta. Techninės klaidos pastebėjimas ir taisymas, sudarant sutartį, negali būti laikomas rizika, kad bus neužtikrintas reglamento Nr. 824/2000 8 str. numatančio, kad siūlytoji mokama intervencinė kaina, galiojanti pirmą pristatymo dieną, nurodytą pranešime apie pasiūlymo priėmimą (šiuo atveju, sudaromos sutarties priede), vykdymas.
(45) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Reglamente numatyta, kad atsiskaityti už grūdus privalu per 30-35 dienas nuo grūdų priėmimo. Audito metu nustatyta 8 atvejai, kai mokėjimas grūdų pardavėjui atliktas anksčiau. RRA suvestinėje, siunčiamoje Agentūros FAD, galutinis mokėjimo terminas buvo nurodytas teisingai.	-	Atsižvelgta. Atlikus mokėjimus už nupirktus grūdus 2004 m. pabaigoje - 2005 m. pradžioje, buvo pastebėta reglamento Nr. 824/2000 nuostatos - mokėti už nupirktus grūdus tik per 30-35 dienas nuo grūdų priėmimo - neįgyvendinimas. To pasėkoje 2005 m. vasario 1 d. buvo pakeistas FAD procedūros aprašas direktoriaus įsakymu Nr. BR1-41 užtikrinant reglamento įgyvendinimą.
(46) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme atvejų, kai Paraiška parduoti grūdus į intervencinį sandėlį buvo taisyta arba užpildyta nepilnai: (1) nustatyti atvejai, kai taisyta paraiškos gavimo data ir / ar numeris, be to paraiškos gavimo data yra mėnesiu ankstesnė nei data, nurodyta paraiškoje prie pardavėjo parašo; (2) nustatytas atvejis, kai paraiškoje taisyta intervencinio centro pavadinimas; (3) nustatytas atvejis, kai paraiškoje nenurodyta tiksli parašo data; (4) Paraiškoje taisyta pasiūlytas grūdų kiekis; (5) nustatytas atvejis, kai data ir siūlomas grūdų kiekis įrašyti pieštuku, taip pat nenurodytas banko kodas; (6) nustatytas atvejis, kai taisyta sąskaitos numeris. Taip pat nustatėme įvairių techninių klaidų administruojant intervencinių grūdų pirkimą: (1) nustatyti du atvejai, kai ant garantinio rašto	-	Reglamento Nr. 824/2000 4 str. 1 d. nustato reikalavimus pasiūlymų formai bei teisę intervencinei agentūrai pačiai spręsti ar pasiūlymas gali būti laikomas galiojančiu. Minėtas reglamentas nedraudžia taisyti pasiūlymų ar Paraiškų parduoti grūdus į intervencinį sandėlį.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
nenurodyta data; (2) vienu atveju testavimui RRA mums pateikė tik Paraiškos parduoti grūdus intervenciniam saugojimui kopiją, tokiu būdu RRA tinkamai neužtikrina gaunamų dokumentų apsaugos; (3) nustatytas vienas atvejis, kai Grūdų pardavimo intervenciniam saugojimui sutartis pasirašyta diena anksčiau nei pateikta Paraiška.		
(47) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atlikdami 2004 m. gruodžio mėnesį į pasirinktą intervencinį sandėlį priimtų grūdų perskaičiavimą pagal sandėlio dokumentus nustatėme 13 atvejų iš 81, kai grūdų pardavėjai nepateikė įsipareigojimo apmokėti grūdų kokybės tyrimus. Tokiu būdu yra nesilaikoma nustatytų procedūrų.	-	Papildomo įsipareigojimo reikalau ta nebuvo, kadangi grūdų pardavėjai arba neprivalėjo apmokėti už grūdų kokybės tyrimus, arba juos apmokėjo.
(48) Nedidelės svarbos pastebėjimas. RRA ne visais atvejais gauna įrodymus (trijų šalių pasirašytus svėrimo žiniaraščius), kad pristatytas grūdų kiekis pasveriamas dalyvaujant siūlytojui ir RRA atstovui, nepriklausomam nuo siūlytojo. Toks patvirtinimas (svėrimo žiniaraščiai) negaunamas, kai (1) siūlytojas yra kitas intervencinis sandėlis arba (2) siūlytojas yra ūkininkas ar trečiasis asmuo, nesusijęs su intervenciniu sandėliu (atstovaujančiu RRA). Tokiu būdu neįsitikinama reglamento Nr. 824/2000 5 str. 3 d. įgyvendinimu. Rekomenduojame RRA KS patikrų vietoje metu peržiūrėti sandėlyje esančius susijusius dokumentus (svėrimo žiniaraščius), kad būtų gautas užtikrinimas, jog grūdų priėmimas vyko dalyvaujant siūlytojui ir RRA atstovui.	RRA KS	Vadovaujantis reglamento Nr. 824/2000 5 str. 3 d., pristatytas kiekis pasveriamas dalyvaujant siūlytojui ir intervencinės agentūros atstovui, kuris turi būti nepriklausomas nuo siūlytojo. Reglamentas nenustato siūlytojui privalės pasirašyti grūdų priėmimo dokumentus. Grūdų priėmimo faktas yra įforminamas grūdų priėmimo aktu, kurį pasirašo intervencinės agentūros, intervencinio sandėlio ir siūlytojo atstovai.
Intervencinių atsargų pardavimas		
(49) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyta, kad vienos partijos Grūdų atkrovimo akte dalis rodiklių iš VSGT protokolų yra klaidingai perkelta, vietoj grūdinių priemaišų rodiklių perkeltas medžiagų, išskyrus nepažeistus pagrindinių javų grūdus, maksimalus kiekis. Šiuo atveju tai neturėjo įtakos kainos apskaičiavimui. Kadangi tokie atvejai pasitaikė testuojant grūdų pirkimą, dar kartą patvirtinama rizika, jog bus paskaičiuota neteisinga pardavimo / pirkimo kaina. Mūsų nuomone, RRA turi pakankamas kontrolės priemones, todėl neteikiame rekomendacijų dėl papildomų kontrolės priemonių įdiegimo.	-	Atsižvelgta iš dalies.
(50) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atlikdami pardavimų detalius testus nustatėme atvejų, kai atkautų kiekių protokolai su grūdų kokybės patikrų rezultatais RRA buvo pateikti vėliau nei numatyta Bendradarbiavimo sutartyse.	-	Bus atsižvelgta. Bendradarbiavimo sutartyse bus numatytas kokybės patikrų rezultatų protokolų pateikimo RRA atvejis, kai grūdų pirkėjas neatsiima grūdų per pirkimo-pardavimo sutartyje numatytą terminą.
(51) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai Agentūros FAD informavo RRA FS apie grūdų pirkėjų atsiskaitymą su Agentūra ne pagal nustatytos formos dokumentą.	-	Agentūros FAD informavo RRA FS apie grūdų pirkėjų atsiskaitymą su Agentūra tarpusavyje suderintu būdu (NMA-RRA darbo grupės 2005-09-06 protokolais Nr. 18).
(52) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Peržiūrėję RRA APS procedūras nustatėme, kad numatyti RRA APS vadybininko veiksmai, susiję su bandinių įvertinimu nesuderinti su RRA FS procedūra. Numatytas bandinių įvertinimo būdas prieštarauja reglamento Nr. 3597/90 6 str.: „Pavyzdžiai įvertinami jų kiekius padauginus iš 5 % sumažintos bazinės intervencinės kainos, kuri einamųjų finansinių metų pirmąją dieną taikoma standartinei kokybei“. Ši procedūra praktikoje nebuvo vykdoma ir įtakos E-Faudit lentelėms neturėjo. Rekomenduojame užtikrinti procedūrų atitikimą reglamentams.	RRA APS	Bus atsižvelgta.
(53) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyta įvairių techninių klaidų administruojant grūdų pardavimą: (1) RRA APS vadybininkas leidimų atsiimti grūdus iš intervencinio sandėlio registracijos žurnale (149_APS_36) nepažymėjo apmokėtos sumos ir leisto atsiimti grūdų kiekio; (2) administruoti dokumentai be privalomų rekvizitų: (a) iš intervencinio sandėlio gauta Grūdų pirkėjui atkauto kiekio ataskaita yra be sandėlio antspaudo; (b) grūdų pardavimo konkursui pateikta Paraiška be antspaudo; (3) kai kurie procedūrose nurodyti su grūdų pardavimu susiję pildytini dokumentai praktikoje nėra pildomi. Rekomenduojame įvertinti kai kurių įrašų formų būtinumą ir atitinkamai juos pakeisti.	RRA APS	Bus atsižvelgta.
Kiti pastebėjimai, susiję su intervencinėmis atsargomis		
(54) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Dėl force major aplinkybių RRA neturi vieno iš 16 intervencinių sandėlių techninės dokumentacijos, todėl nežinomas teorinis aruodų tūris. RRA KS darbuotojai paaiškino, kad jie šiuos tūrius nustatė pirmą kartą atvažiavę į patikrą į šį intervencinį sandėlį, tačiau mums nebuvo pateikti tokių matavimų dokumentai. Kadangi šis sandėlis nepratęs sutarties dėl intervencinių atsargų saugojimo, mūsų nuomone, netikslinga pakartotinai išmatuoti saugojimo tūrius. Rekomenduojame tais atvejais, kai intervenciniai sandėliai dėl objektyvių priežasčių negali pateikti techninės dokumentacijos, patikrų metu išmatuoti saugojimo tūrius ir išsaugoti tokių matavimų dokumentus.	RRA APS, KS	Bus atsižvelgta.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
(55) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Reglamento Nr. 2148/96 5 str. 2 d. nurodyta, kad patikrinimo akte/protokole turi būti nurodyti matavimo metodai, atlikti skaičiavimai ir tarpiniai bei galutiniai rezultatai, taip pat jų pagrindų sudarytos išvados. Tuo tarpu RRA KS pildomame akte nenurodyti matavimo metu gauti laisvi aukščiai, kurių pagrindų apskaičiuotas laisvas tūris, kas apsunkina šiuo pagrindu padarytų išvadų vertinimą. Rekomenduojame papildyti patikros ir metinės inventORIZACIJOS akto formą ir nurodyti matavimo būdų gautus laisvus aukščius.	RRA KS	Bus atsižvelgta.
(56) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Intervencinių grūdų metinės inventORIZACIJOS akte nėra numatyta vieta skirtumui tarp sandėlio apskaitoje ir agentūros apskaitoje nurodyto grūdų rūšių/partijų/aruodų kiekio, kaip to reikalauja reglamento Nr. 2148/96 5 str. 2 d. RRA KS darbuotojai nuvažiavę paprašo sandėlio pateikti apskaitos duomenis. Rekomenduojame papildyti patikros ir metinės inventORIZACIJOS akto formą taip, kad ji atitiktų reglamento Nr. 2148/96 5 str. 2 d. reikalavimus	RRA KS	Bus atsižvelgta.
(57) Vidutinės svarbos pastebėjimas. RRA nėra nustatyta Metinio saugomų atsargų žiniaraščio (1) pildymo instrukcija, (2) jį pildančių asmenų (sandėlio, RRA APS, RRA KS darbuotojų) atsakomybė, (3) tolesni veiksmai, aptikus žiniaraštyje nukrypimus. Tokiu būdu (1) nevykdomi reglamento Nr. 2148/96 3 str. reikalavimai, (2) mes negalėjome tiesiogiai įvertinti šių žiniaraščių teisingumo. Atitikimą tvirtinimams mes atlikome metinius žiniaraščius palyginę su mėnesiniais žiniaraščiais (2005 rugsėjo mėn. likučiai). Rekomenduojame RRA parengti mėnesinių ir metinių žiniaraščių pildymo taisykles/instrukcijas sandėliams bei RRA viduje nustatant pildymo taisykles, iš sandėlių gautų žiniaraščių tikrinimo bei pildymo instrukcijas, už tai atsakingus darbuotojus.	RRA	Bus atsižvelgta.
(58) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Sutikrinant intervencinių sandėlių mėnesinius žiniaraščius pastebėta, kad kai kurie iš jų gauti vėliau nei 10 sekančio mėnesio dieną. Tokiu būdu nesilaikoma reglamento Nr. 2148/1996 2 str. 2 d., kurioje nustatyta, kad intervencinė agentūra turėtų gauti tokius žiniaraščius iki 10 kito mėnesio dienos.	-	Intervencinių grūdų sandėliavimo paslaugų pirkimo sutartyse yra nustatyti reikalavimai pateikti mėnesinius žiniaraščius reglamento Nr. 2148/1996 2 str. 2 d. nustatytais terminais. Vėluodami pateikti žiniaraščius, sandėliai vėliau gauna apmokėjimą už suteiktas paslaugas ar rizikuoja jo visiškai negauti.
(59) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu mes peržiūrėję visų metinių inventORIZACIJŲ dokumentus nustatėme, kad viename iš sandėlių patikrinta 5,04 proc. visų saugomų grūdų (kviečių ir miežių) kiekio kokybė, tačiau iš jų tik 4,80 proc. laikytų kviečių kokybė.	-	Reglamento Nr. 2148/96 3 priedo III d. nustato, atrinkimą kontrolinių saugojimo kamerų ir kambarių, kurie sudaro ne mažiau kaip 5 proc. viso valstybinei intervencijai saugomų grūdų kiekio.
(60) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Intervenciniai sandėliai patvirtinti prieš patalpinant į juos grūdus. VSGT savo Intervencinio grūdų sandėlio patikrinimo aktuose nurodė septyniems sandėliams neesminius trūkumus. Kai kuriems sandėliams buvo atsižastos pažymos, liudijančios apie trūkumų pašalinimą. Tačiau mums nebuvo pateikta įrodymų dėl likusių dviejų sandėlių trūkumų pašalinimo. Rekomenduojame gauti iš VSGT pažymą dėl sandėlių tinkamumo (atsižvelgiant į neesminius trūkumus) laikyti intervencinius grūdus.	RRA APS	Nustatyti neesminiai trūkumai yra rizikos taškai sandėlyje. Atlikdami patikras KS darbuotojai papildomai kreipia dėmesį į šiuos rizikos taškus. Tačiau tai nereiškia, kad intervenciniai grūdai negali būti laikomi nepašalinus trūkumų ar negavus VSGT pažymos.
(61) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai patikra sandėlyje atlikta dieną anksčiau nei pasirašytas grūdų priėmimo aktas. Tokiu būdu nesilaikyta reglamento Nr. 824/2000 5 str. nustatytų terminų – atlikti grūdų kiekio tūrio patikrą per 45 d. po grūdų priėmimo.	-	Bus atsižvelgta.
(62) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyta įvairių techninių klaidų administruojant intervencines grūdų atsargas: (1) nustatyti keturi atvejai, kai RRA Bendrųjų reikalų ir ūkio skyriuje (toliau tekste RRA BRŪS) nebuvo užregistruota Paraiška grūdų pardavimui / Paraiška grūdų pirkimui; (2) Priėmus grūdus į intervencinį sandėlį saugotojas užpildo ir persiunčia RRA Grūdų pardavėjo parduoto kiekio ataskaitą, tačiau audito metu nustatėme (a) vieną atvejį, kai Grūdų pardavėjo kiekio ataskaitoje nurodytos datos sutampa su Grūdų priėmimo akto data, t.y. vėlesnės negu tikrosios pristatymo datos; (b) 5 atvejus, kai Grūdų pardavėjo parduoto kiekio ataskaitoje nėra Intervencinio sandėlio antspaudų; (3) RRA ne visuomet tinkamai išrašo PVM sąskaitą faktūrą už nupirktus intervenciniam saugojimui grūdus: (a) nustatėme 8 atvejus, kai RRA FS PVM sąskaitų faktūrų patikros aktuose nenurodydavo autorizavimo datos; (b) nustatėme vieną atvejį, kai išrašytoje PVM sąskaitoje-faktūroje nenurodyta kainos priemoka už drėgmės kiekį, nors bendra pirkimo suma teisinga; (c) nustatėme vieną atvejį, kai PVM sąskaita faktūra išrašyta diena (2005-02-28) anksčiau nei Kainos apskaičiavimo dokumentas (2005-03-01)	-	Bus atsižvelgta. (3)(a) iš 8 atvejų 7 atvejai, kai PVM sąskaitų-faktūrų patikros aktuose nebuvo privaloma rašyti autorizavimo datą. Šis reikalavimas įvestas 2005-01-31 RRA įsakymu Nr. 2005/111-017.
(63) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyta, kad	RRA FS	Bus atsižvelgta.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
RRA ne visuomet užtikrinama atliekamo darbo peržiūra ir priežiūra: (1) trys atvejai, kai pasiūlymo parduoti grūdus patikros akto nepasirašė RRA APS vadovas; (2) 2005 m. sausio mėn. vykusias grūdų patikras atliko ir patikros aktus pasirašė RRA KS vadybininkas ir vadovas, tačiau pastarasis taip pat atliko patikros peržiūrą; (3) Intervencinių atsargų apskaitos procedūroje numatyta, kad RRA FS buhalterė yra atsakinga tiek už apskaitos dokumentų sudarymą (tame tarpe ir PVM sąskaitos-faktūros), tiek už jų patikros akto užpildymą. Tokiu būdu neužtikrinama atlikto darbo peržiūra ir priežiūra. Rekomenduojame patikslinti RRA FS procedūras ir užtikrinti atliekamo darbo peržiūrą.		
Pienas vaikams		
(64) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kuomet patikros metu RRA KS nustatė, jog paramos gavėjas viršijo parduodamų remiamų pieno produktų didžiausią pardavimo kainą. Tokių išvadų pagrindu RRA turi sustabdyti Paramos gavėjo patvirtinimą. Procedūrose numatyta pakartotinė patikra nebuvo vykdoma ir paramos gavėjo patvirtinimas nebuvo sustabdytas. RRA teigimu, nustatytas pažeidimas nedidelės reikšmės, tačiau procedūroje nedetalizuotas pažeidimų reikšmingumas. Rekomenduojame apibrėžti nustatomų pažeidimų svarbą.	RRA GPS	
(65) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai Prašymų patvirtinimo paramos gavėjų žurnale padaryta techninė klaida registruojant dokumentus.	-	Bus atsižvelgta.
Privatus sūrių saugojimas		
(66) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Komisijos reglamento Nr. 1244/2004 7 str. 2 d. nurodo, kad periodinės patikros metu turi būti imamas pavyzdys, kuris sudaro 10 proc. viso saugomo kiekio. Šis reikalavimas perkeltas į administravimo procedūras, tačiau patikros vietoje instrukcijoje nurodoma, kad iš saugojimo partijos atrenkama ne mažiau 5 proc. viso saugomų sūrių kiekio. Rekomenduojame suvienodinti administravimo procedūras ir patikros vietoje instrukciją pastarojoje nurodant, kad periodinės patikros metu būtų tikrinama 10 proc. saugomų sūrių kiekio.	RRA KS	Atsižvelgta audito metu. Patikros buvo atliekamos nenusižengiant reglamento Nr. 1244/2004 7 str. 2 d. reikalavimams. Buvęs neatitikimas tarp administravimo dokumentų išaiškytas (RRA 2005-08-10 įsakymas Nr. 2005/111-172).
(67) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai Patikros vietoje aktas nebuvo patvirtintas RRA KS vedėjo, tokiu būdu nevykdomos nustatytos procedūros ir neužtikrinama peržiūra.	-	Bus atsižvelgta.
Pieno gamybos kvotos		
(68) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Valstybei paskirtų papildomų referencinių kiekių pateikimas į Nacionalinį rezervą nereglementuotas nacionaliniuose teisės aktuose. Rekomenduojame papildyti ŽŪM Taisyklės nuostata, kad bet kuris Lietuvai paskirtas papildomas referencinis kiekis automatiškai patenka į nacionalinį rezervą ir skiriamas pristatymams ir pardavimams tiesiogiai vartoti atsižvelgiant į iš anksto numatomus poreikius.	RPPD PKS	Bus atsižvelgta. Agentūra informuos ŽŪM, kad esant galimybei būtų patikslintos Taisyklės.
(69) Vidutinės svarbos pastebėjimas. ŽŪM Taisyklių 23.1 punkte pateiktos tik dvi (pieno pardavimas ir registruotas ūkis) iš trijų sąlygų (pieno pardavimas, gamyba ir registruotas ūkis) minimų reglamento Nr. 1788/2003 5 str. c punkte; Taisyklių 25 punktas tik iš dalies atspindi reglamento Nr. 1788/2003 15 str. 1 dalį (taisyklėse nurodytas ilgesnis kvotos paėmimo į Nacionalinį rezervą periodas nei numato reglamentą). Rekomenduojame Taisyklės papildyti taip, kad jos užtikrintų reglamento Nr. 1788/2003 reikalavimų įgyvendinimą.	RPPD PKS	Bus atsižvelgta. Agentūra informuos ŽŪM, kad esant galimybei būtų patikslintos Taisyklės.
(70) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Pieno gamintojų patikrų vietoje metu nustatoma, kad daugeliu atveju gamintojai, turintys tiesioginio pardavimo kvotą neveda apskaitos, tačiau dėl suėjusio senaties termino (kuris yra 6 mėn.) negali taikyti pažeidėjams nuobaudų. Rekomenduojame pieno gamintojų patikras vietoje atlikti anksčiau arba tikrinti ne tik praėjusius kvotos metus, bet ir einamuosius.	KD	1. Pagal ES ir nacionalinius teisės aktų reikalavimus pieno gamybos kvotų sistemos dalyviai kiekvienais metais iki gegužės 15 d. pateikia deklaracijas/ataskaitas apie parduoto/supirkto pieno kiekius. Dėl didelio kvotų sistemos dalyvių skaičiaus bei, kaip rodo praktika, klaidų skaičiaus administravimas užtrunka ir dėl šios priežasties atrankas galima atlikti ne anksčiau, kaip – rugsėjo mėnesį, iki senaties termino pabaigos būna likę apie 1 mėn. 2. Nuo birželio – liepos mėn. iki spalio mėn. atliekamos patikros dėl tiesioginių išmokų. Patikrų skaičius yra labai didelis apie 15 – 16 tūkst. patikrų. Dėl šių nurodytu priežasčių, paankstinti patikrų atlikimą dėl pieno gamybos kvotų Agentūra negali, todėl bus ieškoma kitų būdų problemai išspręsti
(71) Nedidelės svarbos pastebėjimas. ŽŪM Taisyklėse pateiktas netikslus sąvokos „pardavimo perdirbti kvota“ apibrėžimas, kuriame numatomas tik pieno pardavimo supirkėjui atvejis, tačiau neapimamas nemokamo atidavimo atvejis (į tai atkreipė Agentūros dėmesį EAR auditoriai PK misijos metu). Rekomenduojame patikslinti minėtą sąvoką.	RPPD PKS	Bus atsižvelgta. Agentūra informuos ŽŪM, kad esant galimybei būtų patikslintos Taisyklės.

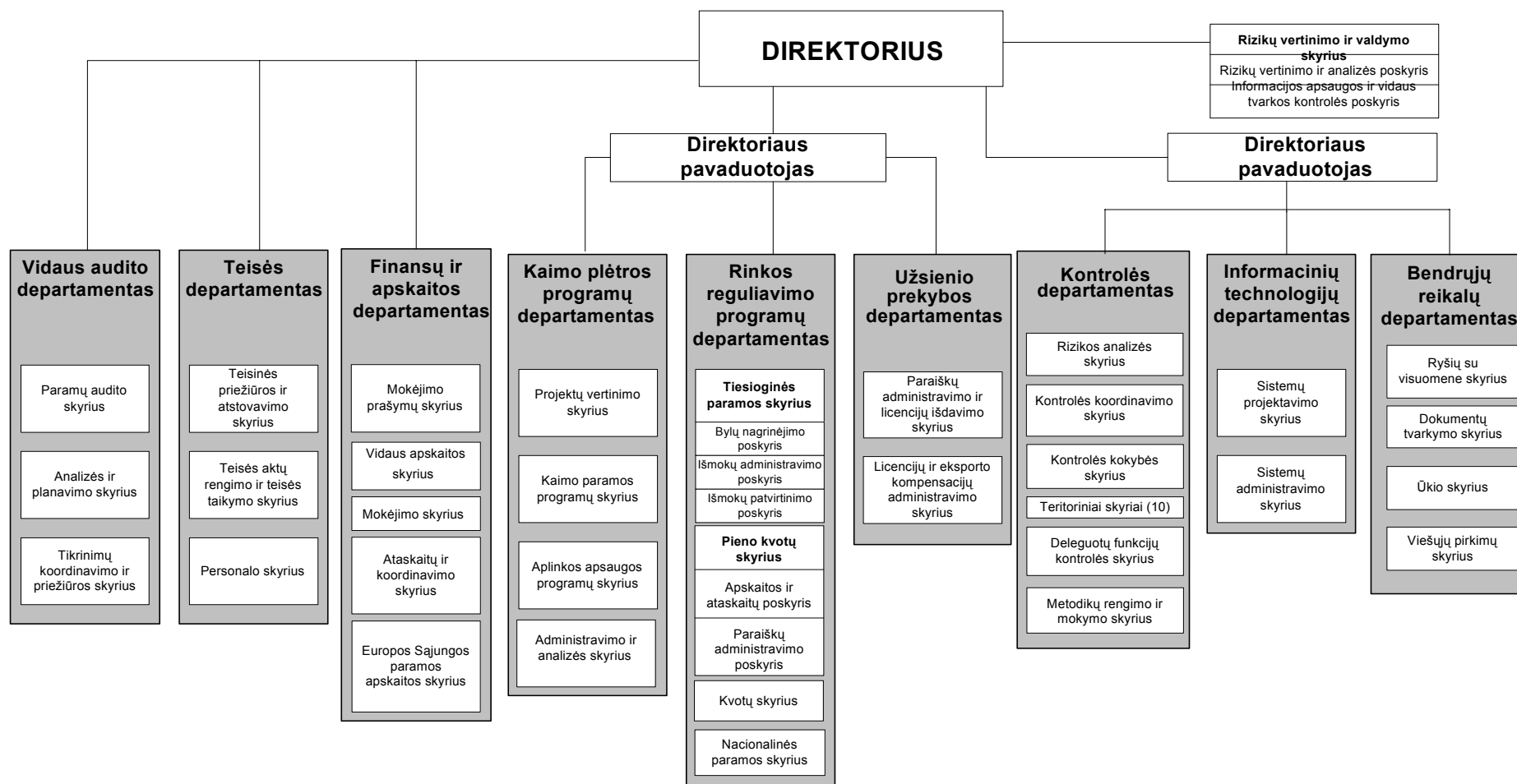
Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
Sausų pašarų gamybos kvotos		
(72) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Kai kuriuose Sausų pašarų gamybos kvotų administravimo metu pildomuose dokumentuose nenurodomos dokumentų pildymo ar peržiūros datos. Rekomenduojame patikslinti pildomus administravimo dokumentus, nurodant veiksmų atlikimo datą.	RRPD KS	Bus atsižvelgta. Agentūra peržiūrės darbo dokumentus ir padarys reikiamus pakeitimus.
Bulvių krakmolo gamybos kvotos		
(73) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Kai kuriuose Bulvių krakmolo gamybos kvotų (BKGK) administravimo metu pildomuose dokumentuose nenurodomos dokumentų pildymo ar peržiūros datos (pvz., N6, N9, N11, N16). Rekomenduojame patikslinti pildomus administravimo dokumentus, nurodant veiksmų atlikimo datą.	RPPD KS	Atsižvelgta audito metu. Įgyvendinta 2005-12-20 direktoriaus įsakymu Nr. 845 (12, 15, 17, 31 priedai).
(74) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatyta keli atvejai, kai netinkamai vykdytos nustatytos administravimo procedūros (1) nenurodomos atliktos patikros išvados; (2) Kontroliniame atžymų lape nurodytas ne toks formos Nr.	-	Bus atsižvelgta.
Perduotos funkcijos		
(75) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Ne visos bendradarbiavimo sutartys yra atnaujintos ir patikslintos taip, kad jose būtų įtrauktos nuostatos dėl vadovų susitikimų turint tikslą aptarti pažangą ir sutarties vykdymą. Tokia nuostata numatyta bendradarbiavimo sutartyse su trimis institucijomis. Rekomenduojame papildyti visų bendradarbiavimo sutarčių nuostatas dėl vadovų.	DFKS	Bus atsižvelgta
(76) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Ne visose bendradarbiavimo sutartyse (su Muitinės departamentu, su Regioniniais aplinkos apsaugos departamentais) numatyta Patvirtinančios institucijos galimybė gauti visą informaciją ir tikrinti dokumentus, susijusius su GS. Rekomenduojame papildyti bendradarbiavimo sutartis.	DFKS	RAAD sutartyse bus atsižvelgta. Muitinės departamentas (MD), remdamasis reglamento Nr. 1663/95 nuostata, jog tais atvejais, kada institucija pagal savo statusą nesutinka įsileisti reglamente minimų institucijų atstovų tikrinimui, patikrinimą gali atlikti nepriklausoma audito kompanija, atsisakė įtraukti minimą nuostatą į bendradarbiavimo sutartį. Šiuo metu rengiama MD ataskaitos forma, kurioje bus numatyta, jog su ataskaita apie atliktą veiklą MD perduos ji auditavusių išorės ir vidaus audito tarnybų pateiktas MD pastabas bei rekomendacijas ir MD atliktus veiksmus tų rekomendacijų įgyvendinimui. Be to MD visus dokumentus susijusius su jų atliekamomis funkcijomis perduoda Agentūrai po kiekvieno MD atlikto tikrinimo.
(77) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Įgyvendinant 2004 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių ataskaitose pateiktas rekomendacijas, buvo patikslintos sutartys, įtraukiant nuostatas dėl perduotas technines funkcijas vykdančių institucijų Atliktų patikrų/tyrimų ataskaitų pateikimo. Tačiau šiomis nuostatomis nebuvo patikslintos sutartys su Regioniniais aplinkos apsaugos departamentais. Rekomenduojame papildyti minėtas sutartis.	DFKS	Sutarties su RAAD projektas, kuriame numatyta ataskaitų teikimo tvarka, pateiktas VAAI, kaip RAAD veiklą koordinuojančiai institucijai. Už 2005 finansinius metus RAAD teikia Agentūros nustatytos formos ataskaitas pagal atskirus Agentūros prašymus.
(78) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nebaigtos derinti procedūros su Generaline miškų urėdija ir Alytaus apskrities viršininko administracijos žemėtvarkos skyriumi. Rekomenduojame tęsti procedūrų derinimo procesą ir suderinti procedūras su perduotas funkcijas vykdančiomis institucijomis.	DFKS	Bus atsižvelgta.
(79) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Tais atvejais, kai PFVI dokumentus apie atliktus tikrinimus peržiūri UPD, RRPD ir KKPD, KD direktoriaus prašymu minėti administruojantys padaliniai teikia informaciją DFKS apie peržiūros rezultatus. Tačiau šių struktūrinių padalinių atitinkamų paramos priemonių administravimo procedūrose yra nenumatytas ar ne pilnai numatytas tokios informacijos pateikimo mechanizmas DFKS. Rekomenduojame papildyti administruojančių padalinių procedūras minėtomis nuostatomis dėl informacijos pateikimo DFKS.	UPD, RRP, KKPD	Procedūrų detalumo lygmuo bus išnagrinėtas.
(80) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Agentūros direktoriaus 2005-04-18 įsakymu Nr. BR1-345 buvo paskirti už bendradarbiavimo sutarčių įgyvendinimą atsakingi asmenys. Tačiau įsakymas nebuvo papildytas atsakingais asmenimis dėl naujai sudarytų bendradarbiavimo sutarčių įgyvendinimo, atsižvelgiant į LR Vyriausybės 2004-02-06 nutarimo Nr. 135 pakeitimus. Rekomenduojame papildyti Agentūros direktoriaus įsakymą dėl atsakingų asmenų paskyrimo atsižvelgiant į susijusių teisės aktų pakeitimus.	TD	Atsižvelgta audito metu.
Apskaita		
(81) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Banko sugrąžinti mokėjimo pavedimai nuo 2005 GS finansinių metų pradžios iki 2005 m. sausio vidurio apskaitoje buvo registruojami pirminio mokėjimo pavedimo išsiuntimo data.	FAD AKS	Pataisyta iki audito pradžios, pakeitimas patvirtintas 2005-01-12 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-10.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmas / komentarai
(82) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Ne visos FAD patvirtintos procedūros yra nuoseklios – netinkamai nurodyta (1) Gautinų sumų anuliavimo (KVAIS) pinigų principo kontuotė bei (2) Teisinės priežiūros ir atstovavimo skyriaus informavimas. Rekomenduojame patikslinti procedūras, užtikrinant jų nuoseklumą.	FAD AKS	(1) Bus atsižvelgta. (2) Atsižvelgta audito metu Patvirtinta 2006-01-25 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-24
(83) Nedidelės svarbos pastebėjimas. 2004 m. gruodžio mėn. finansinis paketas EK buvo teiktas du kartus – 2005 01 18 ir 2005 02 01, nes pirmą kartą į 104 lentelę neteisingai buvo įtrauktos sumos iš e-Faudit lentelių (kitos viešojo saugojimo išlaidos – duoniniai kviečiai bei kitos viešojo saugojimo išlaidos – miežiai).	FAD AKS	Atrodus klaidą suvedant e-Faudit rezultatus į 104 lentelę bei gavus elektroniniu paštu 2005 m. sausio 28d. DG AGRI nurodymą persiųsti pakoreguotas ataskaitas, pakartotinės ataskaitos EK buvo pateiktos 2005-02-01 raštu Nr. BR6-(3.32)-589.
(84) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatyta atveju, kai FAD nesilaikoma patvirtintų procedūrų: (1) esant nestandartinėms situacijoms vėluota teikti ataskaitas EK; (2) neatlikta tikrinimo elementų sąrašų peržiūra; (3) AKS vedėjas pasirašė tikrinimo elementų sąrašą jo pilnai neužpildęs; (4) KPP Išlaidų sertifikato, Faktinių išlaidų pagal prioritetus ir priemonės ataskaitos, Mokėjimo paraiškos tikrinimo elementų sąrašas pildomas netinkamai; (5) Debitorių sąrašo ataskaita rengiama rečiau nei numatyta. Rekomenduojame patikslinti FAD procedūras ir (1) pildant KPP Išlaidų sertifikato, Faktinių išlaidų pagal prioritetus ir priemonės ataskaitos, Mokėjimo paraiškos tikrinimo elementų sąrašą laikytis patvirtintų procedūrų; (2) įvertinti Debitorių sąrašo ataskaitos tikslumą.	FAD AKS	(1) Atmesta, esminių netikslumų pildant tikrinimo elementų sąrašą nebuvo. Pastebėti minimalūs nukrypimai (papildomos eilutės skaičiavimų lentelėje) neįtakoją ataskaitos ar tikrinimo elementų sąrašo teisingumo bei neiškreipė pateikiamos informacijos ir buvo skirti tik pildytojo patogumui. (2) Bus atsižvelgta
(85) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Patvirtintose FAD procedūrose 105 lentelės tikrinimo elementų sąrašo klausimynas yra netikslus, neapimantis visų tikrintinų DK sąskaitų. Rekomenduojame papildyti 105 lentelės tikrinimo elementų sąrašą sutikrinimu su 53 ir 33 DK sąskaitų grupėmis.	FAD AKS	Atsižvelgta audito metu. Patvirtinta 2006-01-25 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-24
Vidaus auditas		
(86) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Pagal pateiktą vidaus auditorių poreikio analizę, VAD jo funkcijoms atlikti reikia 22 darbuotojų, iš jų 16 vidaus auditorių. 2005-10-15 VAD dirbo 13 darbuotojų, iš jų tik 8 vidaus auditoriai, tiesiogiai dalyvaujantys vidaus audito funkcijos vykdyme. Yra didelė rizika, kad VAD funkcijos bus įgyvendintos netinkamai.	-	Šiuo metu VAD dirba 14 darbuotojų, kurie visi yra vidaus auditoriai, iš jų 11 yra atestuoti vidaus auditoriai. Sistemingai skelbiami konkursai laisvoms darbo vietoms užimti
Avansai ir užstatai		
(87) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Atliekant avansų ir užstatų kontrolės testus nustatyta, jog nėra pakankamos kontrolės užtikrinant UAIS rezervuotos užstato sumos tinkamumą ir atitikiną Pluoštinių linų informacinėje sistemoje (toliau tekste PLIS) arba intervencinių grūdų administravimo sistemoje (RRA) nustatytai užstato sumai. Dėl šios priežasties yra rizika, kad bus užrezervuotas nepakankamo dydžio užstatas. Rekomenduojame atlikti sutikrinimus tarp UAIS ir PLIS sistemose esančių užregistruotų užstatų kiekvieną mėnesį, jei tą mėnesį buvo operacijų, susijusių su užstatais.	KS RRA	Bus atsižvelgta. Agentūra papildys Pluoštinių linų nacionalinio garantuoto kiekio ir paramos apie pagamintą linų pluoštą administravimo procedūros aprašą ir vykdys sutikrinimą tarp UAIS ir PLIS sistemose esančių užregistruotų užstatų, bei užtikrins tinkamą užstatų administravimą.
(88) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Pluoštinių linų nacionalinio garantuoto kiekio ir paramos už pagamintą pluoštą administravimo procedūros neužtikrina pakankamos kontrolės dėl pateikto užstato tinkamumo. Dėl šios priežasties yra rizika, kad bus priimtas nepakankamo dydžio ir/arba per trumpai galiojantis užstatas. Rekomenduojame papildyti Užstatų tinkamumo tikrinimo elementų sąrašą klausimu dėl užstato dydžio ir galiojimo termino pakankamumo.	KS	Bus atsižvelgta
Debitoriai		
(89) Svarbus pastebėjimas. Atlikę detalius 104 lentelės debitorių testus nustatėme, kad debitoriui pagal gražinamųjų išmokų už eksportą paramos priemonę delspinigiai už negražintą skolą buvo priskaičiuoti per vėlai – po 2005 GS finansinių metų pabaigos. Audito metu Agentūrai rekomenduota Metinėje 105 (104) lentelėje atlikti su tuo susijusius pataisymus. Taip pat nustatėme, kad Agentūros taikomos SAPS ir KPP priemonių administravimo procedūros neužtikrina 2001 m. gruodžio 11 d. Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 49 str. reikalavimų, dėl pernelyg didelių išmokų susigrąžinimo ir joms taikomų delspinigių priskaičiavimo, įgyvendinimo. Todėl manome, kad Agentūra neturi pakankamų kontrolės priemonių, užtikrinančių, jog GS skolininkams delspinigiai bus priskaičiuoti teisingai ir savalaikiai. Atsižvelgdami į tai, kad (1) detalūs testai apėmė 99 proc. gražintinų sumų likučio (2) Agentūra pataisė audito metu nustatytas klaidas, mes manome, kad dėl netinkamos delspinigių priskaičiavimo kontrolės Metinėje 105 (104) lentelėje nėra reikšmingų iškraipymų. Atsižvelgdami į tai, kad KPP debitoriniai įsiskolinimai gražinami per gan trumpą laiką (6 dienas), mes manome, kad dėl netinkamos delspinigių	KPPD, RRPD TPS, FAD	Bus atsižvelgta. Šiuo metu Agentūros darbo dokumentuose yra numatyta, kad pareiškėjui gali būti skaičiuojami delspinigiai, kai klaida padaryta dėl jo kaltės. Spręsdami, ar klaida padaryta dėl pareiškėjo kaltės, administratoriai vadovaujasi ES teisės aktais, taisyklėmis, taip pat Agentūros Teisės departamento specialistų išaiškinimais. Agentūros administruojantys padaliniai pasipildys darbo dokumentus, numatydami griežtesnę delspinigių priskaičiavimo kontrolę.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
priskaičiavimo kontrolės Metinėje 105 (KPP) lentelėje nėra reikšmingų iškraipymų. Rekomenduojame tobulinti dėsningų priskaičiavimo kontrolės priemones, kurios užtikrintų tinkamą 2001 m. gruodžio 11 d. Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 49 str. reikalavimų įgyvendinimą ir ES finansinių interesų apsaugą.		
(90) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyta daug atvejų, kai pareiškėjai buvo įtraukti į debitorių registrą dėl administratorių klaidų ar IS netinkamo veikimo: (1) du atvejai iš penkiolikos, kai pareiškėjui neteisingai buvo pritaikytos sankcijos pagal SAPS priemonę ir jis nepagrįstai tapo debitoriumi (žr. pastebėjimą Nr. (8)); (2) trys atvejai, kai po pranešimo pareiškėjui apie viršdeklaravimą ir jam atsisakius dalies ploto, paramos suma pagal SAPS priemonę vis tiek buvo paskaičiuota pagal pirminį deklaravimą ir tik po to atliktas paramos sumos perskaičiavimas, ko pasekoje pareiškėjas tapo debitoriumi; (3) keturi atvejai, kai pareiškėjas tapo debitoriumi dėl IS netinkamo veikimo arba dėl administratorių klaidos (žr. pastebėjimą Nr. (96)). Mūsų nuomone, tai nepagrįstai apkrauna Debitorių registro vedimą, ko pasekoje 105 lentelės gali neatspindėti tikro vaizdo apie GS vardu surinktas sumas (Lentelė Nr. 27).	KPPD	Nustatyti atvejai yra pavieniai ir susiję su techninio pobūdžio klaidomis. Agentūra pati nustatė ir ištaisė šias klaidas. Be to, Apskaitos modulio kūrimo priežiūros darbo grupės susirinkimo 2005-12-30 protokole Nr. 4 numatyta, kad administruojantys padaliniai griežčiau kontroliuos neigiamų transakcijų suformavimą bei perdavimą į FAD. Papildomos kontrolės priemonės nepasiteisins, arba nustačius, kad administruojantys padaliniai nekokybiškai atlieka kontrolę, FAD reikalaus tarnybinių pranešimų, paaiškinančių neigiamų sumų priskaičiavimo priežastis.
(91) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūroje nustatyta bendra pažeidimų sąvoka atitinkanti reglamento reikalavimus. Agentūroje pagal atskiras paramos schemas nėra aiškiai apibrėžta, apie kurias sankcijas, kaip apie pažeidimus, turi būti pranešta OLAF. Audito metu mes nustatėme, kad vienu atveju Agentūra neperdavė OLAF informacijos apie sankciją, viršijusią 4000 EUR. Rekomenduojame atskiroms paramos schemoms apibrėžti pažeidimus, įskaitant ir tam tikras sankcijas, apie kuriuos turėtų būti informuojama OLAF.	NMA	Agentūra administruoja pažeidimus, vadovaujantis Tarybos reglamentu Nr. 2988/95. Šis reglamentas nustato pažeidimo sąvoką bei administravimo principus, kas numatyta administruojančių padalinių darbo dokumentuose. Taip pat pažeidimų kontrolė Agentūroje buvo sustiprinta ir direktoriaus 2005-11-08 pavedimu Nr. BR3-(1.7)-159, be to direktoriaus 2005-11-18 įsakymu Nr. BR1- 779 yra paskirtas pažeidimų kontrolierius. Manome tai pakankamos priemonės Bendrijos finansinių interesų apsaugai.
(92) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūros atliekami 105 lentelių sutikrinimai su apskaitos duomenimis yra nepakankami. Audito metu nustatėme, kad Metinės 105 (104) lentelės stulpelio „(c) Koregavimai“ suma neatitinka FAS per 2005 GS finansinius metus užregistruotų 104 lentelės skolų koregavimų bendros sumos, o Metinės 105 (KPP) lentelės stulpelio „(c) Koregavimai“ suma neatitinka FAS per 2005 GS finansinius metus užregistruotų KPP anuliuotų skolų bendros sumos. Taip pat nustatėme, kad stulpelis „(c) Koregavimai“ formuojamas ne iš apskaitos duomenų. Rekomenduojame papildyti 105 lentelės tikrinimo elementų sąrašą, sutikrinant su skolos anuliuojimo sąskaitomis.	FAD AKS	Atsižvelgta audito metu. Patvirtinta 2006-01-25 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-24
(93) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme, kad Metinė 105 (104) lentelė netiksliai atspindi GS priskiriamas operacijas dėl neteisingai nusavinto užstato ES naudai. Rekomenduota 105 (104) lentelėje atspindėti tik GS priskiriamas operacijas dėl nusavinto užstato.	UPD, FAD AKS	Atsižvelgta audito metu. Netikslumas ištaisytas ir atitinkamai pakoreguotos metinės 105 ir 104 lentelės už 2005 finansinius metus.
(94)	KPPD	Vertinant 2005 m. pateiktus mokėjimo prašymus ir nustačius, kad 2004 m. pareiškėjas buvo suplanavęs plėsti agrarinio ūkio plotus, o 2004 m. paramos sumai jam buvo pritaikytos sankcijos, įtakotos patikrų vietoje rezultatų, skaičiuojant 2005 m. paramą mažinti ją sankcijų sumos skirtumo dydžiu.
(95) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai nustatyta neteisinga debitorinė suma – pareiškėjui pagal KPP priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ buvo neteisingai pritaikyta sankcija ir paskaičiuotas neteisingas debitorinis įsiskolinimas. Rekomenduota ištaisyti nurodytą atvejį ir 105 lentelėse pateikti teisingą debitorinių įsiskolinimų sumą.	KPPD	Atsižvelgta audito metu.
(96) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Atliekant detalų debitorių testavimą, nustatyta, kad KPPAIS sistemoje vykdomų paraiškų administravimo veiksmų atsekamumas yra nepakankamas – nėra įrodymų apie paramos sumos / debitorinio įsiskolinimo perskaičiavimą. Šis trūkumas apsunkina paraiškų administravimą ir išorinę peržiūrą. Rekomenduojame esant pakartotiniam jau anksčiau autorizuotos paramos sumos vertinimui ir perskaičiavimui išsaugoti duomenis apie kiekvieno autorizavimo patvirtintą paramos sumą.	KPPD	KPPAIS sistemoje vykdomų paraiškų administravimo veiksmų atsekamumo lygis yra pakankamas. Paramos sumos /debitorinio įsiskolinimo perskaičiavimą galima atsekti iš „Audito lentelių“ ir iš transakcijų į FAS perdavimo formas. Taip pat kiekvienu atveju perskaičiuojant paramos sumą, jos pasikeitimą įtakojantys veiksmai atspindi paraiškų vertinimo ataskaitose (klausimynuose), kurios saugomos ir KPPAIS sistemoje
Specialusis departamentas pagal reglamentą Nr. 4045/89		
(97) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Tarybos reglamento Nr. 4045/89 11 str. 4 d. numato, kad TKPS yra atsakingas už nacionalinių pareigūnų, atsakingų už šiame reglamente nurodytų patikrinimų vykdymą, mokymą. Per 2005 GS finansinius metus TKPS nevykdė ir neinicijavo jokių mokymų tikrinimus atliekantiems pareigūnams. TKPS taip pat neturi oficialios informacijos apie mokymus, kuriuose dalyvavo tikrinimus atliekantys pareigūnai Muitinės departamento iniciatyva. Rekomenduojame TKPS gauti iš Muitinės departamento informaciją apie tikrinimus atliekančių pareigūnų mokymus bei	VAD TKPS	Atsižvelgta audito metu (surinkta informacija apie Muitinės departamento pareigūnų mokymus). 2005 m. Muitinės departamento pareigūnams pagal PHARE projektą Danijos muitinės ekspertai pravedė šiuos mokymus: 1. 2005 m. kovo 14-17 d. apie tikrinimus, susijusius su eksporto kompensacijomis; 2. 2005 m. gegužės 23-26 d. apie receptūrų atitiktį jų gamybos vietose; 3. 2005 m. gegužės 30 d. - birželio 2 d., birželio 6-9 d. pravedė mokymus, skirtus pagerinti muitinės atliekamus tikrinimus,

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
pagal galimybes dalyvauti rengiant jų mokymo planus.		susijusius su ūkio subjektų gabenamais žemės ūkio produktai; 2005 m. rugsėjo 4-8 d. 4 Muitinės departamento pareigūnai dalyvavo mokomajame vizite Danijoje. Taip pat 2005 m. lapkričio 14-18 d. Kauno technologijos universiteto Maisto pramonės instituto lektoriai pravedė seminarą "Pieno, mėsos, grūdinių kultūrų produktų receptūros ir gamybos technologijos, jų saugos užtikrinimo sistemos bei juslinės analizės metodų taikymas kokybės kontrolėje". Todėl manome, kad lygiagrečiai TKPS rengti papildomus mokymus nebuvo būtinybės. Antra vertus, 2005-2006 metų tikrinimo programoje buvo numatyti tik 2 tikrinimai. Esant tokiam mažam tikrinimų skaičiui, labai sunku numatyti mokymo sričių poreikį tikrintojams. Iš kitos pusės, tikrinimai dar nebaigti ir ataskaitos nepateiktos, todėl neįmanoma įvertinti jų kokybės, o tuo pačiu ir nustatyti sritis, kuriose tikrintojams reikia kelti kvalifikaciją, gilinti žinias.
(98) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Dėl netinkamo dokumentų judėjimo Agentūroje, TKPS neišsiuntė savitarpio prašymų apžvalgos Europos Komisijai per 1 mėn. nuo ketvirčio pabaigos, kaip to reikalauja Tarybos reglamento Nr. 4045/89 7 str. 2 d.	VAD TKPS, UPD	Ketvirtinė ataskaita Europos Komisijai buvo išsiųsta pavėluotai ne dėl TKPS kaltės, mūsų nuomone, pastebėjimas turėtų būti adresuotas padaliniui, atsakingam už dokumentų judėjimą. Antra vertus, tikrinimo rezultatai vienkartinį prašymą pateikusiai šaliai buvo išsiųsti laiku, nepažeidus reglamente nustatyto termino, todėl jų tikrinimų savalaikiškumui pavėlavimas neturėjo įtakos. Europos Komisijai šios ataskaitos pateikiamos informacijai ir analizei.
(99) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atlikus reglamentų reikalavimų perkėlimo į TKPS procedūras analizę, nustatyta, kad į procedūras perkelti ne visi reikalavimai, taip pat nustatyti kiti smulkūs neatitikimai procedūrose: (1) neapibrėžtos reglamente nurodytos sąvokos; (2) nenurodyta, už kokią (būsima) laikotarpį teikiama rizikos analizė; (3) nenurodyta dėl kokių priežasčių bus tikrinamos įmonės, kurių pajamų ar mokėjimų suma neviršijo 40 000 eurų, taip pat nenumatyta teikti informaciją apie šias priežastis metinėje programoje; (4) nenumatytas susijusių su tikrinama įmone juridinių ar fizinių asmenų tikrinimas; (5) pateikta nuoroda į neegzistuojantį FAD skyrių; (6) pateikta nuoroda į pildytiną VII A priedą – toks priedas nenumatytas R. 4/2004; (7) nenumatytas prašymų kopijų teikimas EK, kaip nurodyta reglamento Nr. 4045/89 7 str. 2 d.; (8) nenumatytas savitarpio prašymo patenkinimo terminas; (9) nenumatyta metinių programų keitimo (įskaitant EK nurodymus) tvarka; (10) nenurodytos ketvirtinių ataskaitų pildymo formos (arba neteisingos nuorodos į priedus); (11) nenumatytas reglamento Nr. 4/2004 6 str. įgyvendinimas. Rekomenduojame peržiūrėti TKPS procedūras ir panaikinti neatitikimus reglamentų reikalavimams.	VAD TKPS	Šiuo metu turi būti patvirtintas naujas reglamentas, dėl reglamento Nr. 4045/89 įgyvendinimo. Įsigaliojus naujoms reglamentinėms nuostatomis, atitinkamai bus keičiama procedūra, tuo pačiu atsižvelgiant į VK pateiktas pastabas.
(100) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Bendradarbiavimo sutarties tarp Agentūros, RRA ir Muitinės departamento Nr. TP11-96/11B-39/2004/157, 2005-03-26 Priedo Nr. 1 2.5 punkte nurodytas negaliojantis teisės aktas. Rekomenduojame atsakingam už Sutarties įgyvendinimą asmeniui reguliariai atnaujinti Sutarties priede nurodytų teisės aktų sąrašą.	UPD	Bus atsižvelgta
(101) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Agentūros procedūrose nenumatytas ryšys tarp tikrinimų pagal R. 595/91 ir R. 4045/89, kaip tai numatyta R. 4045/89 2 str. 5 dalyje. Rekomenduojame papildyti atitinkamų Agentūros administracinių padalinių procedūras, numatant ryšį tarp tikrinimų pagal R. 595/91 ir R. 4045/89.	VAD TKPS	Reglamento Nr. 4045/89 2 str. 5 punkte rašoma, jog „Patikrinimas, atliekamas pagal šį reglamentą, nedaro įtakos patikrinimams, atliekamiems pagal Reglamento (EEB) 283/72(2) 6 straipsnį ar Reglamento (EEB) 729/70 9 straipsnį“, todėl, mūsų nuomone, procedūrose negali būti numatytas ryšys tarp tikrinimų pagal R. 595/91 ir R. 4045/89.

PRIEDAS NR. 4. AGENTŪROS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA¹⁰⁶

¹⁰⁶ Agentūros direktoriaus 2005-06-21 įsakymas Nr. BR1-510

PRIEDAS NR. 5. INFORMACIJA APIE AGENTŪROS STRUKTŪRINIUS PADALINIUS, SUSIJUSIUS SU EŽŪOGF GS PRIEMONIŲ ADMINISTRAVIMU

Eil. Nr.	Departamentas / Skyrius	Paramos schema / Funkcija	Vykdomos su EŽŪOGF GS priemonių administravimo funkcijos	Darbuotojų skaičius 2005-10-15 ¹⁰⁷
1.	Rinkos reguliavimo programų departamentas (RPPD)			92 (61 / 6 / 25)
1.1.	Tiesioginės paramos skyrius (TPS)	Tiesioginės išmokos Kaimo plėtros priemonės ¹⁰⁸	- Kitoms institucijoms perduotų funkcijų, susijusių su tiesioginių išmokų administravimu, priežiūra. - Pateiktų dokumentų, susijusių su tiesioginių išmokų administravimu, priėmimas, patikrinimas ir registravimas. - Paraiškose pateiktų duomenų sutikrinimas su duomenų registrais, jo rezultatų analizė. - Patikrų vietoje inicijavimas ir jos rezultatų vertinimas. - Atrinktų bylų nagrinėjimas. - Avansų ir galutinės išmokos apskaičiavimas. - Apskaičiuotų išmokų sumų autorizavimas.	
1.1.1.	Bylų nagrinėjimo poskyris (BNP)			
1.1.2.	Išmokų administravimo poskyris (IAP)			
1.1.3.	Išmokų patvirtinimo poskyris (IPP)			
1.2.	Pieno kvotų skyrius (PKS)	Pieno gamybos kvotos	- Kitoms institucijoms perduotų funkcijų, susijusių su pieno kvotų administravimu, priežiūra. - Pateikiamų deklaracijų, paraiškų pieno kvotai gauti, pirkti arba parduoti surinkimas, registravimas ir nagrinėjimas. - Deklaracijose, paraiškose pateiktų duomenų patikra su duomenų registrais, jos rezultatų analizė. - Pieno supirkėjų ir gamintojų patikros vietoje inicijavimas bei jos rezultatų vertinimas. - Tvirtintinų pieno supirkėjų Agentūros direktoriui teikimas. - Numatytų sankcijų ir baudų taikymas. - Mokesčio už pieno kvotos viršijimą apskaičiavimas ir autorizavimas	
1.2.1.	Apskaitos ir ataskaitų poskyris (AAP)			
1.2.2.	Paraiškų administravimo poskyris (PAP)			
1.3.	Kvotų skyrius (KS)	Linų, bulvių krakmolo ir sausų pašarų kvotos ir parama gamintojams	- Kitoms institucijoms perduotų funkcijų, susijusių su kvotų ir paramos administravimu, priežiūra. - Kvotų ir paramos administravimas. - Pateikiamų paraiškų paramai gauti surinkimas, registravimas, nagrinėjimas ir tinkamų paramai gauti paraiškų autorizavimas. - Pateikiamų prašymų išduoti leidimus gaminti linų pluoštą surinkimas, registravimas, nagrinėjimas ir leidimų išdavimas. - Laiškų apie suteiktą paramą / pritaikytas sankcijas siuntimas pareiškėjams	
1.4.	Nacionalinės paramos skyrius (NPS)		Nesusiję su GS administravimu.	
2.	Kaimo plėtros programų departamentas (KPPD)			83 (55 / 15 / 13)
2.1.	Kaimo paramos programų skyrius (KPPS)	Kaimo plėtros priemonės ¹⁰⁹	- Pateiktų KPP priemonių paraiškų/projektų surinkimas, registravimas, vertinimas ir autorizavimas. - paraiškų paramai gauti ir projektų įgyvendinimo administracinė kontrolė bei priežiūra	
2.2.	Aplinkos apsaugos programų skyrius (AAPS)			
2.3.	Projektų vertinimo skyrius (PVS)		Nesusiję su GS administravimu	
2.4.	Administravimo ir analizės skyrius (AAS)		Nesusiję su GS administravimu	
3.	Užsienio prekybos departamentas (UPD)			22 (18 / 4 / -)
3.1.	Paraiškų administravimo ir licencijų išdavimo skyrius (PALIS)	Prekybos mechanizmai	- Pateiktų paraiškų eksporto/ importo licencijoms bei sertifikatams gauti ir licencijų bei sertifikatų išdavimas	
3.2.	Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyrius (LEKAS)		- Įsipareigojimų eksportuoti ir importuoti kontrolė. - Grąžintinos, nusavintinos garantijos dydžio nustatymas - Mokėtinų eksporto kompensacijų sumų, sankcijų už pažeidimus apskaičiavimas. - Paraiškų dėl eksporto kompensacijų išmokėjimo ir kontrolinių egzempliorių T5 iš Muitinės priėmimas.	
4.	Kontrolės departamentas (KD)			315 (129 / 117 / 69)
4.1.	Rizikos analizės skyrius (RAS)	Techninė tarnyba	- Paraiškų paramai gauti ir Mokėjimo prašymų pavyzdžių planinei patikrai atlikti atranka	

¹⁰⁷ Darbuotojų skaičius (Valstybės tarnautojai / dirbantys pagal darbo sutartis / dirbantys pagal terminuotas darbo sutartis)

¹⁰⁸ Papildomos tiesioginės išmokos, Mažiau palankios ūkininkauti vietovės

¹⁰⁹ Parama pusiau natūriniams restruktūrizuojamiems ūkiams / ES standartų diegimas / Agrarinė aplinkosauga / Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos.

4.2.	Kontrolės koordinavimo skyrius (KKS)		- Kontrolės departamento struktūrinių padalinių darbo aprašymų, metodikų, rekomendacijų rengimas.	
4.3.	Kontrolės kokybės skyrius (KKBS)		- Paraiškų paramai gauti ir Mokėjimo prašymų planinių ir užsakomųjų patikrų atlikimas.	
4.4.	10 teritorinių skyrių (KDTS)		- Pirminis Paraiškų paramai gauti ir / arba Mokėjimo prašymų vertinimas, įskaitant ir patikrų vietoje atlikimą prieš patvirtinant Paraišką paramai gauti ir / arba Mokėjimo prašymą (plačiau žr. 4.2 Ataskaitos skyrių)	
4.5.	Deleguotų funkcijų kontrolės skyrius (DFKS)		- Kitoms institucijoms perduotų funkcijų kontrolės sistemos ir kontrolės priemonių, parengimas ir įgyvendinimas. - Kitoms institucijoms perduotų funkcijų kontrolė. - Prevencija, siekiant išvengti neteisėtų paramų suteikimo.	
4.6.	Metodikų rengimo ir mokymo skyrius ¹¹⁰ (MRMS)		- Departamento darbo dokumentų, darbo procedūrų, instrukcijų rengimas ir teikimas tvirtinti. - Departamento teritorinių skyrių bei Kontrolės kokybės skyriaus darbuotojų vertinimas, mokymo vykdymas. - Ataskaitų apie teritorinių padalinių darbuotojų profesines žinias, įgūdžius bei pasiūlymų dėl teritorinių padalinių darbo ir kontrolės sistemos tobulinimo, teikimas Departamento direktoriui	
5.	Rizikos vertinimo ir valdymo skyrius (RVVS)			5 (5 / - / -)
5.1.	Rizikų vertinimo ir analizės poskyris (RVAP)	Techninė tarnyba	- Neteisėto valstybės paramos ir ES paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai lėšų panaudojimo minimizavimas	
5.2.	Informacijos apsaugos ir vidaus tvarkos kontrolės poskyris (IAVTKP)			
6.	Finansų ir apskaitos departamentas (FAD)			51 (47 / 4 / -)
6.1.	Mokėjimų prašymų skyrius (MPS)	Kaimo plėtros priemonės ¹¹¹	- Mokėjimų prašymų analizė ir vertinimas. - Mokėtinos sumos nustatymas.	
6.2.	Mokėjimo skyrius (MS)	Mokėjimas	- Nurodymas bankui sumokėti pareiškėjui (arba jo įgaliotam asmeniui (asmenims)) patvirtintą sumą į paramos gavėjo sąskaitą banke. - Ataskaitų apie atliktus mokėjimus sudarymas.	
6.3.	Vidaus apskaitos skyrius (VAS)		Nesusiję su GS administravimu	
6.4.	Ataskaitų ir koordinavimo skyrius (AKS) ¹¹²	Apskaita	- Finansinių ataskaitų teikimas. - ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktų sekimas ir įdiegimas į darbo procedūras ir informacines sistemas. - EŽŪOGF GS finansų ir apskaitos informacinės sistemos funkcionavimo palaikymas. - EK finansinių auditų atliekamų departamente koordinavimas ir audito išvadų įgyvendinimo užtikrinimas. - bendradarbiavimas su Agentūros struktūriniais padaliniais ir debitoriais, siekiant susigrąžinti neteisėtai išmokėtas sumas bei nusavinant užstatus	
6.5.	Europos Sąjungos paramos apskaitos skyrius (ESPAS)	Apskaita	- EŽŪOGF GS kreditorių, debitorių ir užstatų apskaito tvarkymas. - EŽŪOGF GS lėšų užsakymo Finansų ministerijos Išdo departamentui (Nacionaliniam fondui), Žemės ūkio ministerijai parengimas bei informacijos susijusios su lėšų užsakymu tvarkymas. - Banko išrašų tvarkymas. - Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūros teikiamų EŽŪOGF GS intervencinės atsargų apskaitos ataskaitų rinkimas, kaupimas ir sisteminimas.	
7.	Vidaus audito departamentas (VAD)			13 (13 / - / -)
7.1.	Paramų audito skyrius (PAS)	Vidaus audito tarnyba	- Valstybės paramos lėšų, lėšų, gautų iš ES ar kitų fondų, administravimo bei šių lėšų naudojimo tikslingumo, efektyvumo, ekonomiškumo ir produktyvumo priežiūra. - ES Bendrosios žemės ūkio politikos ir ES Struktūrinių fondų administravimo priežiūra ir auditas. - Naujų, veiksmingų vidaus kontrolės sistemos priemonių diegimo skatinimas.	
7.2.	Analizės ir planavimo skyrius (APS)		- Tikrinimas ir vertinimas, ar pakankama ir veiksminga Agentūros vidaus kontrolės sistema, ar veikla vykdoma atsakingai, pagal įstatymus ir kitus norminius teisės aktus, ar informacija apie finansinę ir kitokią veiklą yra patikima ir išsami, ar pasiekiami užsibrėžti tikslai ir uždaviniai, taip pat teikti Agentūros direktoriui nešališką ir objektyvią informaciją apie tai ir galimą veiklos riziką.	

¹¹⁰ Naujas struktūrinis padalinys 2005 GS finansiniais metais

¹¹¹ Techninė parama / Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku.

¹¹² Buvęs Paramos programų apskaitos ir ataskaitų skyrius padalintas į AKS ir ESPAS.

			- Agentūros veiklos, valdymo, vidaus kontrolės sistemos, rizikų nustatymo ir valdymo, planavimo peržiūra.	
7.3.	Tikrinimų koordinavimo ir priežiūros skyrius (TKPS)	Specialusis departamentas	- EK reglamento Nr. 4045/89 taikymo monitoringas. - Tikrinimų, kuriuos atlieka Muitinės pareigūnai pagal EK reglamentą Nr. 4045/89, koordinavimas ir bendroji priežiūra.	
8.	Informacinių technologijų departamentas (ITD)			16 (13/3/ -)
8.1.	Sistemų projektavimo skyrius (SPS)	-	- Informacinių sistemų, kuriamų Agentūroje, projektavimas.	
8.2.	Sistemų administravimo skyrius (SAS)		- Informacinių sistemų naudojamų Agentūroje administravimas.	
9.	Teisės departamentas (TD)			19 (16/2/1)
9.1.	Teisinės priežiūros ir atstovavimo skyrius (TPAS)	-	- Išvadų ir pastabų dėl Agentūros struktūrinių padalinių parengtų teisinių dokumentų, susijusių su sutartiniu darbu, projektų peržiūra bei teikimas. - Atstovavimas Agentūrai teismuose ir kitose institucijose.	
9.2.	Teisės aktų rengimo ir teisės taikymo skyrius (TARTTS)		- Agentūros struktūrinių padalinių, kitų institucijų pateiktų derinti teisės aktų projektų teisinė ekspertizė.	
9.3.	Personalo skyrius (PS)		- Agentūros personalo politikos įgyvendinimas.	
10.	Bendrųjų reikalų departamentas (BRD)			28 (8/20/ -)
10.1.	Ryšių su visuomene skyrius (RVS)	-	- Informacijos apie Agentūros veiklą, valstybės paramos programų ir ES paramą skleidimas	
10.2.	Dokumentų tvarkymo skyrius (DTS)		- Agentūros raštvedybos tvarkymas	
10.3.	Ūkio skyrius (ŪS)		Nesusiję su GS administravimu	
10.4.	Viešųjų pirkimų skyrius (VPS)		Nesusiję su GS administravimu	

PRIEDAS NR. 6. PERDUOTOS FUNKCIJOS IR UŽ JAS ATSAKINGOS INSTITUCIJOS

Priemonė / Juridinis asmuo, paskirtas atsakingu už tam tikrų funkcijų įgyvendinimą	Vykdomos funkcijos (pagrindas)
TIESIOGINES IŠMOKOS	
Valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (ŽŪIKVC)	Atsakingas už: • už žemės sklypų identifikavimo sistemos kūrimą, įgyvendinimą ir tvarkymą; • Žemės ūkio ministerijos pavedimu nuotolinio deklaruotų plotų tikrinimo organizavimą ir vykdymą; • gyvulių registravimo ir identifikavimo sistemos kompiuterinės centrinės duomenų bazės kūrimą, ir tvarkymą; • Žemės ūkio ir kaimo verslo registro tvarkymą.
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (VMVT)	Atsakinga už informacijos apie gyvulių identifikavimo ir registravimo tvarkos pažeidimus teikimą Nacionalinei mokėjimo agentūrai.
Savivaldybės	Atsakingos už paraiškų, kitų dokumentų • surinkimą, • patikrinimą, • registravimą • ir perdavimą Nacionalinei mokėjimo agentūrai.
PIENO GAMYBOS KVOTOS	
Valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (ŽŪIKVC)	Atsakingas už: • už ataskaitų, gautų iš pieno supirkimo įmonių, pieno gamintojų prašymų, paraiškų ir deklaracijų duomenų įvedimą į pieno gamybos kvotų administravimo informacinę sistemą, • pieno gamintojų informavimą apie duomenų neatitikimą ir turimos individualios pieno gamybos kvotos pasikeitimą, • informacijos ir pirminių dokumentų pateikimą Nacionalinei mokėjimo agentūrai; • gyvulių registravimo ir identifikavimo sistemos kompiuterinės centrinės duomenų bazės kūrimą, funkcionavimą ir tvarkymą; • Žemės ūkio ir kaimo verslo registro tvarkymą.
Savivaldybės	Atsakingos už: • už pirminį pieno gamintojų paraiškų ir deklaracijų tvarkymą (surinkimą, registravimą, pirminį tikrinimą), o skiriant kvotas iš nacionalinio rezervo – pieno ūkių tikrinimą, išvadų dėl tinkamumo gauti kvotą iš nacionalinio rezervo teikimą ir dokumentų perdavimą Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui; • gamintojų informavimą apie atmetas ar blogai užpildytas paraiškas ir deklaracijas, taip pat visus pasikeitimus, susijusius su pieno gamybos kvotos turėtojo individualia kvota.
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (VMVT)	Atsakinga už: • informacijos apie gyvulių identifikavimo ir registravimo tvarkos pažeidimus teikimą Nacionalinei mokėjimo agentūrai, • leidimų parduoti pieną išdavimą visiems gamintojams, o gamintojams, parduodantiems pieną tiesiogiai vartoti, - tik tvarkantiems pieno apskaitą pieno ūkyje.
Valstybės įmonė „Pieno tyrimai“	Už pieno gamintojų parduodamo pieno riebumo tyrimus.
PARAMA SAUSŲJŲ PAŠARŲ GAMYBAI	
Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (VSGT)	Atsakinga už perdirbimo įmonių bei pašarų, skirtų džiovinimui ir (arba) smulkinimui, pirkėjų patvirtinimo suteikimą ir atšaukimą.
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (VMVT)	Už privalomųjų sausųjų pašarų kokybės reikalavimų kontrolę.
PARAMA SERTIFIKUOTOS SĖKLOS AUGINTOJAMS	
Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau- VSGT)	Atsakinga už sėklos sertifikavimą.
KAIMO PLĖTROS PRIEMONĖS	
Savivaldybės	Atsakingos už paraiškų, kitų dokumentų surinkimą ir perdavimą Nacionalinei mokėjimo agentūrai pagal priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“, pažymų apie užsiėmimą žemės ūkio veikla paskutiniuosius 10 metų išdavimą subjektams, siekiantiems gauti paramą pagal priemonę „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“.
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (VMVT)	Atsakinga už ūkio subjektų pateiktų projektų įvertinimą pagal veterinarijos, higienos ir gyvulių gerovės reikalavimus. Atsakinga už: • subjektų pateiktų projektų įvertinimą pagal veterinarijos, higienos ir gyvulių gerovės reikalavimus; • patikrų atlikimą ir pažymų apie žemės ūkio ministro patvirtintų Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų gyvūnų gerovės srityje laikymąsi pateikimą NMA dėl subjektų, siekiančių gauti paramą pagal priemones „Agrarinė aplinkosauga“ ir „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“.
Apskričių viršininkai	Atsakingi už pažymų, kuriose nurodyti pelkių (šlapžemių) plotai, privalomų pagal LR teisės aktus ir papildomai įrengiamų paviršinio vandens telkinių pakrančių

	apsaugos juostų ilgis, plotis ir bendras plotas, pateikimą subjektams, siekiantiems gauti paramą pagal paramos priemonę „Agrarinė aplinkosauga“, ir pelkių (šlapžemių) bei paviršinio vandens telkinių pakrančių apsaugos juostų ribų įbraižymą žemėlapyje.
-Regioniniai aplinkos apsaugos departamentai (RAAD)	Atsakingi už: - patikrų atlikimą ir pažymų apie ūkių atitiktį vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių reikalavimams išdavimą subjektams, gaunantiems paramą pagal priemonę „Standartų laikymasis“; - už patikrų atlikimą ir pažymų apie žemės ūkio ministro patvirtintų Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų aplinkosaugos srityje laikymąsi ir aplinkosaugos srities informacijos pateikimą NMA pagal priemones „Agrarinė aplinkosauga“ ir „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“; - už miško želdinimo darbų kokybės įvertinimą, miško želdinių inventorizaciją ir pažymų išdavimą subjektams pagal priemonę „Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“.
Generalinė miškų urėdija	Atsakinga už miško želdinimo projektų įvertinimą ir tvirtinimą pagal priemonę „Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“.
Valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (ŽŪIKVC)	Atsakingas už Žemės ūkio ir kaimo verslo registro tvarkymą
Viešoji įstaiga „Ekoagros“	Atsakinga už ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų gamybos sertifikavimą, sertifikuojamų ekologinės gamybos laukų plotų nustatymą ir ekologinio ūkio sertifikatų pateikimą subjektams, siekiantiems gauti paramą pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga“.
Valstybinė augalų apsaugos tarnyba (VAAT)	Atsakinga už patikrų atlikimą ir pažymų apie žemės ūkio ministro patvirtintų Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų augalų apsaugos produktų naudojimo srityje laikymąsi pateikimą NMA dėl subjektų, siekiančių gauti paramą pagal priemones „Agrarinė aplinkosauga“ ir „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“.
Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos	Atsakinga už pažymų apie dalyvavimą Retų veislių gyvulių ir paukščių programoje ir pažymų apie laikomų retų veislių gyvulių ir paukščių skaičių išdavimą subjektams, siekiantiems gauti paramą pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga“.
Apskričių viršininkai	Atsakingi už leidimų įveisti mišką ne miško žemėje išdavimą subjektams, siekiantiems gauti paramą pagal priemonę „Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“.
ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ INTERVENČINIS PIRKIMAS IR KITOS INTERVENČINĖS PRIEMONĖS, ĮSKAITANT PARAMOS PRIEMONĖS VIDAUS VARTOJIMUI IR PERDIRBIMUI SKATINTI, IŠSKYRUS INTERVENČINĖS ŽUVININKYSTĖS PRODUKTŲ PRIEMONES	
Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra (RRA)	Atsakinga už: - sprendimo dėl paraiškos tinkamumo priėmimą; - oficialaus leidimo atlikti mokėjimą teikimą; - garantijų administravimą; - ataskaitų bei duomenų ataskaitoms rengimą ir pateikimą intervencines priemones administruojančioms institucijoms (duomenys viešojo saugojimo mėnesinėms ir metinėms ataskaitoms, taip pat EŽŪOGF Garantijų skyriaus metinei ataskaitai, ataskaitai apie žemės ūkio ir maisto produktų, kuriems taikomos intervencinės priemonės, kiekį bei kita); - asmenų, susijusių su intervencinėmis priemonėmis, tikrinimą ir patvirtinimą pagal atsakingosios institucijos nustatytus atitikties teisės aktams reikalavimus; - produktų, kuriems taikomos intervencinės priemonės, produktų, kuriems taikomos intervencinės priemonės, tikrinimą bei tikslinio naudojimo žemės ūkio ir maisto produktų dokumentų tikrinimą, ar šie produktai panaudoti pagal paskirtį.
Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos (MD) arba jo įgaliotos muitinės įstaigos	Atsakingas už: - paimtų iš intervencinių atsargų žemės ūkio produktų, kuriuos numatoma išgabenti iš ES muitų teritorijos arba gabenti į tam tikras paskirties vietas ES muitų teritorijoje, muitinį tikrinimą; - žemės ūkio ir maisto produktų laboratorinių tyrimų atlikimą ir jų klasifikacijos pagal (KN) kombinuotąją nomenklatūrą kontrolę pagal Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūros pateiktus prašymus. Šių prašymų pateikimo atvejai numatomi Bendradarbiavimo įgyvendinant EŽŪOGF Garantijų skyriaus priemones sutartyje, sudarytoje tarp NMA, Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūros ir Muitinės departamento. - kitų funkcijų, numatytų Bendradarbiavimo įgyvendinant EŽŪOGF Garantijų skyriaus priemones sutartyje, sudarytoje tarp Nacionalinės mokėjimo agentūros, Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūros ir Muitinės departamento, atlikimą.
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (VMVT)	Atsakinga už produktų (išskyrus grūdus), kuriems taikomos intervencinės priemonės,

	sudėties, kokybės, pakuotės ir ženklavimo atitikties nustatytoms reikalavimams tikrinimą; • šių produktų gamybos bei perdirbimo priežiūrą ir tikrinimą; • sandėlių bei šaldyklių priežiūrą ir tikrinimą.
Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (VSGT)	Atsakinga už: • priimamų, perimamų, saugomų ir realizuojamų grūdų, kuriems taikomos intervencinės priemonės, kokybės atitikties nustatytoms reikalavimams tikrinimą; • intervencinių grūdų sandėlių atitikties nustatytoms reikalavimams tikrinimą; • specialiosios kokybinės ir kiekybinės apskaitos tikrinimą
INTERVENCINĖS ŽUVININKYSTĖS PRODUKTŲ PRIEMONĖS	
Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra (RRA)	Atsakinga už: • sprendimo dėl paraiškos tinkamumo priėmimą; • oficialaus leidimo atlikti mokėjimą teikimą; • garantijų administravimą; • žuvininkystės produktų, kuriems taikomos intervencinės priemonės, ir jų panaudojimo tikrinimą; • prognozuojamų priskaičiuoti išlaidų, ataskaitų bei duomenų ataskaitoms rengimą ir pateikimą intervencinės žuvininkystės produktų priemones administruojančioms institucijoms.
Žuvininkystės departamentas prie Žemės ūkio ministerijos	Atsakinga už pateiktų pirminiam pardavimui žuvininkystės produktų išrūšiavimo pagal dydžio ir šviežumo kategorijas kontrolę, pašalintų iš rinkos žuvininkystės produktų atitiktį deklaruojamoms dydžio ir šviežumo kategorijoms, tikrinimą.
PARAMA ŽUVININKYSTĖS PRODUKTŲ GAMINTOJŲ ORGANIZACIJOMS	
Žuvininkystės departamentas prie Žemės ūkio ministerijos (ŽD)	Atsakinga už: • žuvininkystės produktų gamintojų organizacijų pripažinimą, pripažinimo panaikinimą, šių organizacijų veiklos kontrolę, jų veiklos metinių programų patvirtinimą ir vykdymo kontrolę, sprendimo dėl tinkamumo apmokėti šių organizacijų paraiškas jų veiklos metinių programų įgyvendinimo paramai gauti priėmimą; • informacijos, ataskaitų ir prognozuojamų priskaičiuoti išlaidų pateikimą šias priemones administruojančioms institucijoms.
GYVULIŲ LIGŲ LIKVIDAVIMO IR PRIEŽIŪROS PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS	
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	-
BITININKYSTĖS SEKTORIAUS PARAMA	
Savivaldybės	Atsakingos už pažymų apie laikomų bičių šeimų skaičių išdavimą.
Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos	Atsakinga už veislinių bitynų patvirtinimą ir veislinių bičių šeimų skaičių veisliame bityne įrodančio dokumento išdavimą.
PREKYBOS MECHANIZMAI	
Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos (MD) arba kita jo įgaliota institucija	1.1. tikrina ir išformina žemės ūkio produktų eksporto ir importo licencijas, taip pat kitus pagal žemės ūkio prekybos sistemą numatytus dokumentus; 1.2. užtikrina kontrolinio egzemplioriaus T5 naudojimą įgyvendinant žemės ūkio prekybos sistemą; 1.3. taiko muitinės priežiūros priemones, susijusias su žemės ūkio produktų eksporto kompensacijų sistemos administravimu; 1.4. taiko muitinės priežiūros priemones žemės ūkio produktams išankstinio eksporto kompensacijų finansavimo atvejais, kai šie produktai: 1.4.1. perdirbami ir per nustatytą laikotarpį eksportuojami; 1.4.2. padedami į muitinės sandėlius, laisvuosius sandėlius arba laisvąsias zonas ir per nustatytą laikotarpį eksportuojami; 1.5. užtikrina muitinę priežiūrą tiekiant žemės ūkio produktus pagal tam tikrą specifinę paskirtį; 1.6. atlieka žemės ūkio produktų, už kuriuos mokamos eksporto kompensacijos, muitinį tikrinimą; 1.7. atlieka importuojamų žemės ūkio produktų muitinį tikrinimą; 1.8. atlieka perdirbtų žemės ūkio produktų: 1.8.1. receptūrų registravimą muitinės įstaigose; 1.8.2. sudėties ir jų atitikties įregistruotoms receptūroms tikrinimą šių produktų gamybos vietose; 1.9. atlieka žemės ūkio produktų eksporto kompensacijų nomenklatūros taikymo priežiūrą, įskaitant žemės ūkio produktų klasifikavimą pagal nurodytą nomenklatūrą; 1.10. organizuoja ir kontroliuoja žemės ūkio ir žuvininkystės produktų eksporto ir importo mokesčių surinkimą; 1.11. kontroliuoja importuojamų žemės ūkio ir žuvininkystės produktų importo kainas; 1.12. surenka duomenis apie importuojamų žuvininkystės produktų kiekį ir importo kainas ir teikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; 1.13. tikrina muitinės priežiūrą ūkio subjektų ūkinę ir komercinę veiklą, jos apskaitą ir finansinę atskaitomybę, susijusią su žemės ūkio produktų gamyba ir prekyba; 1.14. administruoja žemės ūkio ir žuvininkystės produktų importo tarifines kvotas,

	skirstomas pagal maitinės deklaracijos kvotuojamų prekių išleidimo laisvai cirkuliuoti maitinės procedūrai įforminti priėmimo laiką; 1.15. atlieka laboratorinius tyrimus: 1.15.1. žemės ūkio produktų pavyzdžių (mėginių), paimtų šių prekių maitinio tikrinimo metu; 1.15.2. susijusius su perdirbtų žemės ūkio produktų sudėties tikrinimu; 1.15.3. reikalingus maitinės vykdomai prekybos žemės ūkio produktais priežiūrai ir nenurodytus šio nutarimo 1.15.1 ir 1.15.2 punktuose; 1.16. vykdo kitas funkcijas, numatytas Bendradarbiavimo įgyvendinant Europos Sąjungos bendrosios žemės ūkio politikos priemonės sutartyje, sudarytoje tarp Nacionalinės mokėjimo agentūros ir Maitinės departamento.
Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą (VMVT)	• atlieka veterinarinę kontrolę dėl galvijų gerovės juos transportuojant į kitas šalis, taikant eksporto kompensacijas už gyvus galvijus; • išduoda eksportuojamų vyno produktų atitiktį patvirtinančius dokumentus.
Valstybės įmonė „Gyvulių produktyvumo kontrolė“	• vykdo suaugusių bulių ir jaučių skerdimo priežiūrą, išduoda sertifikatus taikant specialias eksporto kompensacijas už skerdenas ir jų dalis; • vykdo jautienos iškaulinimo priežiūrą ir išduoda sertifikatus taikant specialias eksporto kompensacijas už galvijų mėsą be kaulų.
Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (VSGT)	Tikrina paprastųjų ir kietųjų kviečių, kitų maistinių grūdų ir dantinių (titnaginių) kukurūzų kokybę, išduoda kokybės sertifikatus
Valstybinė augalų apsaugos tarnyba	• Atlieka eksportuojamų ir importuojamų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinę kontrolę, • įvežamų vaisių, daržovių, kitų augalų ir augalinių produktų kokybės sertifikatų bei produkcijos atitikties privalomiesiems kokybės reikalavimams patikrą, • išduoda fitosanitarinį sertifikatą, augalo pasą ir atitikties kokybės reikalavimams sertifikatą.

**PRIEDAS NR. 7. EKOLOGIŠKO ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ GAMYBOS PROCESO
SERTIFIKAVIMO BEI DELEGUOTŲ FUNKCIJŲ VYKDYMO PERŽIŪROS TARPINĖ
ATASKAITA (UAB „PRICEWATERHOUSECOOPERS“)**

**PRIEDAS NR. 8. INSTITUCIJOMS PERDUOTŲ NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS
FUNKCIJŲ PERŽIŪROS ATASKAITA (UAB „PRICEWATERHOUSECOOPERS“)**

PRIEDAS NR. 9 IŠORĖS AUDITORIŲ ATLIKTI AUDITAI PER 2005 GS FINANSINIUS METUS

Lentelė Nr. 42. ŽŪM ir Agentūros iniciatyva atlikti išorės auditai

Auditorius	Audito ataskaita	Laikotarpis	Ataskaitos data	Rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra, atlikta Patvirtinimo audito metu
UAB "Ernst & Young Baltics" (kartu su Agentūros VAD)	Informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaita	2004 m. rugpjūčio – gruodžio mėn.	2004 m. gruodžio mėn.	Lentelė Nr. 33
UAB "Ernst & Young Baltics" (ŽŪM užsakymu)	Ataskaita dėl NMA pasirengimo tinkamai administruoti EŽŪOGF Garantijų dalies lėšas, skiriamas Bitininkystės produktų gamybos ir prekybos jais gerinimo programai įgyvendinti	2005-05-03 - 2005-05-30	2005-05-30	Lentelė Nr. 34
UAB "PricewaterhouseCoopers" (ŽŪM užsakymu)	Ekologiško ūkio ir maisto produktų gamybos proceso sertifikavimo bei deleguotų funkcijų vykdymo peržiūros tarpinė ataskaita	2005 m. liepos mėn.	2005-07-15	Lentelė Nr. 35
	Institucijoms perduotų Nacionalinės mokėjimo agentūros funkcijų peržiūros ataskaita	2005-07-15 - 2005-09-15	2005-09-15	Lentelė Nr. 36
UAB "PricewaterhouseCoopers" (ŽŪM užsakymu)	Paramos vaisių ir daržovių gamintojų organizacijoms administravimo dokumentų atitikimas akreditacijos kriterijams		2005-12-23	Bus atliekama 2006 m. Patvirtinimo audito metu

Lentelė Nr. 43. ES institucijų vykdytos audito misijos

Auditorius	Audito misijos pavadinimas	Laikotarpis	Rekomendacijos pateiktos	Rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra, atlikta Patvirtinimo audito metu
EK DG Agri	Tikrinimų pasienyje tyrimas (Eksporto grąžinamosios išmokos)	2004 m. rugsėjo 6-7 d.	2005-03-22, Ad33475	Lentelė Nr. 37
EK DG Agri	Vieningos išmokos už plotą (SAPS) ir papildomos nacionalinės paramos priemonių (CNDP) schemos, IAKS įgyvendinimas	2004 m. spalio 25-29 d.	2005-06-15, AGR 14700	Lentelė Nr. 38
EK DG Agri	Nacionalinio paramos už pieno produktus, intervencinį saugojimą ir pagalbą maistu priemonių taikymo tikrinimas	2005 m. balandžio 4-8 d.	2005-08-12, AGR 020808	Lentelė Nr. 39
EK DG Agri	SAPARD atitikties auditas, EŽŪOGF GS (KPP) sąskaitų patikrinimas ir patvirtinimas, valdymo ir kontrolės sistemų patikrinimas (BPD)	2005 m. birželio 13-17 d.	2005-08-24, AGR 021293	Lentelė Nr. 40
Europos Auditorių	IACS, SAPS ir DAS 05 auditas	2005 m. rugsėjo 5-9 d.	Nepateiktos	-

Auditorius	Audito misijos pavadinimas	Laikotarpis	Rekomendacijos pateiktos	Rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra, atlikta Patvirtinimo audito metu
Rūmai				
Europos Auditorių Rūmai	Pieno kvotų auditas	2005 m. rugsėjo 24-28 d.	Nepateiktos	-
EK DG Agri	EŽŪOGF mokėjimo agentūros akreditacija Lietuvoje	2005 m. rugsėjo 26-30 d.	2005-12-14, AGR 031935	Bus atliekama 2006 m. Patvirtinimo audito metu

PRIEDAS NR. 10. VIDAUS AUDITORIŲ GS SRITYJE ATLIKTI AUDITAI PER 2005 GS FINANSINIUS METUS

Eil. Nr.	VAD atliktas darbas 2005 GS finansiniais metais (auditai / peržiūros)
	Pagal vidaus audito veiklos planą atliktas darbas
1.	Užsienio prekybos departamento parengtų darbo procedūrų peržiūra
2.	Gamybos kvotų administravimo ir kontrolės procedūrų peržiūra
3.	Finansų ir apskaitos departamento EK teikiamų ataskaitų apie padarytas išlaidas, finansuojamas Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF), auditas
4.	Informacinių technologijų ir informacinių sistemų auditas ¹¹³
5.	Importo ir eksporto licencijų išdavimo bei eksporto kompensacijų administravimo auditas
6.	Deleguotų funkcijų, administruojant intervencines/ paramos priemones, kontrolės procedūros peržiūra
7.	Pieno gamybos kvotų administravimo auditas
8.	Kaimo plėtros priemonės „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“ administravimo audito ataskaita
9.	Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenas ir pasėlių plotus mokėjimo auditas
10.	Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus bei paramos pagal Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ administravimo procedūros pakeitimo ir Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo audituotinių duomenų atsekamumo sistemos atitikimo peržiūra
11.	Deleguotų funkcijų, administruojant intervencines/ paramos priemones, kontrolės procedūros vykdymo Kontrolės departamento Deleguotų funkcijų kontrolės skyriuje auditas
	Atliktas darbas (auditai / peržiūros) nenumatytas VAD veiklos plane
12.	Procedūrų, taikomų VĮ LŽŪMPRR, siekiant įsitikinti, kad praktikoje jos yra efektyvios, pilnai atitinka reikalavimus, o sąlygos atsirasti apgavystėms yra minimalios, auditas.
13.	Automatizuotos Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonių MP-ų administravimo MPS ir Automatizuotos Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonės „Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ MP-ų administravimo KDTs procedūrų peržiūra.
14.	Paramos už pieno ir pieno produktų suvartojimą vaikų ugdymo ir švietimo įstaigose administravimo procedūros, siekiant įsitikinti, kad praktikoje ji yra efektyvi, pilnai atitinka reikalavimus, o sąlygos atsirasti apgavystėms yra minimalios, auditas.
15.	EŽŪOGF GS lėšų administravimo FAD procedūros peržiūra.
16.	Administravimo procedūrų pakeitimų atitikimo akreditavimo kriterijus auditas.
17.	Užsienio prekybos departamento parengtų darbo procedūrų peržiūra.
18.	Importo licencijų cukrui administravimo peržiūra.
19.	KPPAIS pakeitimų analizė.
20.	KPP ir BPD priemonių kontrolės sistemos auditas.
21.	KPPAIS pakeitimų diegimo auditas.
22.	KPP ir BPD priemonių administravimo peržiūra.
23.	Informacinių sistemų pokyčių užsakymų inicijavimo peržiūra.

¹¹³ Atlikta kartu su UAB „Ernst & Young Baltic“

PRIEDAS NR. 11. VAD AUDITO, ATLIKTO IS SRITYJE, REZULTATAI

Lentelė Nr. 44. Agentūros VAD 2005-08-03 KPP IS pakeitimų diegimo audito ataskaitoje ir Agentūros VAD 2005-07-19 IS pokyčių užsakymų iniciavimo peržiūros ataskaitoje pateikti audito rezultatai.

Nr.	Reikšmingumas	Pastebėjimas	Rekomendacija	Vadovybės atsiliepimas
1.	Vidutinis	2005 m. kovo 8 d. direktoriaus įsakymo Nr.BR1-104 priedo ES paramos lėšų administravimui skirtų sistemų kūrime dalyvaujančių darbo grupių, atsakingų tarnautojų, informacinės sistemos modulių valdytojų ir projektų priežiūros komiteto darbo taisyklių 5.10 bei 5.13 punktuose nurodyta, kad Darbo grupės vadovas reguliariai, tačiau ne rečiau kaip vieną kartą per savaitę, teikia atsakingam tarnautojui ir Projektų priežiūros komitetui ataskaitą apie Projekto vykdymą, nors realiai tokia ataskaita nėra teikiama.	Darbo grupių vadovams užtikrinti, kad būtų laikomasi patvirtintų taisyklių nuostatų. Įvertinus darbo sąnaudas bei apsvarsčius minėtų taisyklių turinį, galima būtų koreguoti teikiamų ataskaitų periodiškumą arba formą.	Į rekomendaciją bus atsižvelgta. Taip pat norime pabrėžti, kad tokia ataskaita kurią laiką buvo teikiama, tačiau vėliau ji buvo pakeista informatyvesne ir labiau atitinkančia esamus poreikius „Savaitinė KPPAIS pakeitimų ataskaita“, kuri trečiadieniais siunčiama elektroniniu paštu darbo sistemos valdytojui, grupės nariams ir atsakingiems tarnautojams, kad jie pateiktų pastabas. Apibendrinus pastabas ir, esant reikalui, papildžius šią ataskaitą, ji teikiama kiekvieną penktadienį Agentūros vadovybei.
2.	Vidutinis	2005 m. kovo 8 d. direktoriaus įsakymo Nr.BR1-104 priedo ES paramos lėšų administravimui skirtų sistemų kūrime dalyvaujančių darbo grupių, atsakingų tarnautojų, informacinės sistemos modulių valdytojų ir projektų priežiūros komiteto darbo taisyklių 5.11 punkte nurodyta, kad darbo grupės vadovas reguliariai, tačiau ne rečiau kaip vieną kartą per savaitę, organizuoja Darbo grupės susirinkimus, nors susirinkimai nėra organizuojami reguliariai.	Darbo grupių vadovams užtikrinti, kad būtų laikomasi patvirtintų taisyklių nuostatų. Įvertinus darbo sąnaudas bei apsvarsčius minėtų taisyklių turinį, galima būtų koreguoti susirinkimų periodiškumą.	Darbo grupės susirinkimai šiuo metu yra organizuojami pagal realų poreikį, kai kuriais laikotarpiais netgi dažniau nei yra numatyta įsakyme. Kadangi nesant svarstytinų klausimų, organizuoti susirinkimus nėra tikslinga, darbo grupės posėdžiai nebuvo organizuojami. Šiuo metu yra inicijuotas minėto Agentūros direktoriaus įsakymo pakeitimas.
3.	Vidutinis	2005 m. kovo 8 d. direktoriaus įsakymo Nr.BR1-104 priedo ES paramos lėšų administravimui skirtų sistemų kūrime dalyvaujančių darbo grupių, atsakingų tarnautojų, informacinės sistemos modulių valdytojų ir projektų priežiūros komiteto darbo taisyklių 3.6 nurodyta, kad sistemos valdytojas kiekvieno mėnesio antros ir ketvirtos savaitės penktadienį teikia Projektų priežiūros komitetui ataskaitą apie kuruojamos sistemos modulį, kurioje nurodomi duomenys nuo praėjusios ataskaitos teikimo, nors realiai tokia ataskaita nėra teikiama.	Sistemų valdytojams užtikrinti, kad Darbo grupės funkcionuotų pagal patvirtintas taisykles bei užtikrinti pakeitimų vykdymo kontrolę. Įvertinus darbo sąnaudas bei apsvarsčius minėtų taisyklių turinį, galima būtų koreguoti teikiamų ataskaitų periodiškumą.	Į rekomendaciją bus atsižvelgta, be to, siekiant padidinti informacinės sistemos modelių kūrimo kontrolę ši ataskaita buvo pakeista penktadieniais Agentūros vadovybei teikiama „Savaitinė KPPAIS pakeitimų ataskaita“.
4.	Vidutinis	Neatliktas testavimas darbe Nr. 60 pagal KD052 tarnybinį pranešimą.	Informacinių technologijų departamentui užtikrinti, kad visi pakeitimai būtų testuojami ir testavimo rezultatai būtų dokumentuojami prieš diegiant pakeitimus į gamybinę IS versiją.	Testavimas buvo atliktas. Kadangi viename darbe buvo du pakeitimai, tiesiog buvo užmiršta įtraukti vieną iš jų į pakeitimų sąrašą. Pakeitimas buvo atliktas Irmanto Brazaičio, kuris jau nedirba.
5.	Vidutinis	Įdiegtas pakeitimas pagal tarnybinį pranešimą Nr.209 (darbo Nr.61), nors projekto kontrolės lape buvo nurodyta, kad testavimas nepavyko.	Informacinių technologijų departamentui užtikrinti, kad visi pakeitimai būtų testuojami ir testavimo rezultatai būtų dokumentuojami prieš diegiant pakeitimus į gamybinę IS versiją.	Taip, tačiau tas pakeitimas (neveikianti dalis) turėjo būti įdiegta ne KPP, o OAS - taip buvo ir padaryta su atskiru pakeitimu (OAS pakeitimo Nr. OAS019, darbas 80).
6.	Vidutinis	Nėra pakeitimo derinimo pažymos prie pakeitimų žiniaraščio (darbo Nr. 36). todėl neišdu ar yra atitinkamų vadovų vizos, leidžiančios diegti šį pakeitimą.	Informacinių technologijų departamentui užtikrinti, kad būtų sukuriami bei pasirašomi visi dokumentai, susiję su pakeitimų diegimu.	Pakeitimas buvo diegiamas 2004 m. pabaigoje. Kadangi šis pakeitimas buvo skirtas IS veikimo optimizavimui ir pagreitinimui, bei nereikalavo jokių pakeitimų dokumentacijoje – operatyvumo sumetimais buvo įdiegtas be derinimo pažymos.
7.	Mažesnis	Informacinės sistemos modulio keitimo taisyklių, patvirtintų 2004 m. lapkričio 30 d. direktoriaus įsakymu Nr.BR1-474 8 punkte nurodyta, kad ant žiniaraščio dedama Agentūros Informacinių technologijų departamento direktoriaus	Informacinių technologijų departamentui atnaujinti Informacinės sistemos modulio keitimo taisykles.	Pagal ITD darbo procedūras - leidimą diegti suteikia Sistemų administravimo skyriaus vedėjas. Bendras Agentūros įsakymas bus pakeistas.

		viza, leidžianti diegti pakeitimą į gamybinę aplinką, nors realiai nuo 2005-03-01 į IT departamento Sistemų administravimo skyriaus vedėjo pareigas priėmus H. Šavelą, šią funkciją atlieka jis.		
8.	Mažesnis	Informacinės sistemos modulio keitimo taisyklių 6 punkte nurodyta, kad Informacinės sistemos modulio pakeitimo derinimo pažymą vizuoja Vidaus audito departamento direktorius, nors realiai jis nebevizuoja šio dokumento nuo 2005 gegužės 18 d.	Informacinių technologijų departamentui atnaujinti Informacinės sistemos modulio keitimo taisykles.	Įsakymą, kuriuo A. Markelis buvo atleistas nuo procedūrų ir darbo vadovų vizavimo rengė ne Informacinių technologijų departamentas, o Teisės departamentas, kuris ir nepakeitė visų susijusių įsakymų. Įsakymas bus pakeistas.
9.	Mažesnis	Dalyje dokumentų trūksta atsakingų asmenų parašų – nėra Sistemų administravimo skyriaus vedėjo vizos, leidžiančios diegti pakeitimą, VAD direktoriaus vizos ant pakeitimo derinimo pažymos, IS projektuotojo ar įrangos administratoriaus parašų.	Informacinių technologijų departamentui užtikrinti, kad pakeitimų dokumentai būtų pasirašyti visų atsakingų darbuotojų.	Bus rengiami atsakingų už dokumentų kūrimą, tvarkymą darbuotojų susirinkimai ir akcentuojamas preciziškas dokumentų pildymas kaip tai yra numatyta Agentūros direktoriaus įsakymuose. Taip pat bus sugriežtinta dokumentų vidinė kontrolė.
10.	Mažesnis	Dalyje dokumentų nenurodomos testavimų ar diegimų datos.	Informacinių technologijų departamentui užtikrinti, kad pakeitimų dokumentuose būtų visi numatyti rekvizitai.	Bus rengiami atsakingų už dokumentų tvarkymą darbuotojų susirinkimai ir akcentuojamas preciziškas dokumentų pildymas kaip tai yra numatyta Agentūros direktoriaus įsakymuose. Taip pat bus sugriežtinta dokumentų vidinė kontrolė.